

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

DOS. Nr. **40002**

VOL. Nr. **173**

ARHIVA OPERATIVA

D O S A R

Anchetă

*SINTEZA asupra
anchetei Petrascanu L*

1531724

P 000218, Vol. 173

Data _____

P218/173
Urmează vol. nr. **174**

I N D E X

1/. Introducere	pagina 1	- 10
2/. Concepțiile politice ale lui PATRAS- CANU, ZILBER și ceilalți.	" 11	- 20
3/. Concepții și atitudine în problema națională	" 21	- 41
4/. Grupul de elemente dușmănoase de care s'a înconjurat PATRASCANU.	" 42	- 56
5/. Legăturile dușmănoase și subversive cu burghezia și Palatul	" 57	- 76
6/. Legăturile dușmănoase cu partidele istorice și unelțirile împotriva regi- mului nostru.	" 77	- 88
7/. Legături cu străinii, activitate de spionaj	" 89	- 150
8/. Acțiuni și atitudini dușmănoase anti- partinice, antisovietice și antigver- namentale.	" 151	- 191
9/. Afaceri, trafic, intervenții	" 192	- 203
10/. Fuga din țară	" 204	- 227
11/. Legăturile lui PATRASCANU și ZILBER cu Siguranța. Trădarea Partidului. ZILBER agent de siguranță.	" 228	- 256
12/. HERAIT TOROSSIAN apropiat colaborator al lui PATRASCANU. Agent al Gestapoului, afacerist, etc.	" 257	- 263
13/. LENA CONTEAFTER, complice la acțiunile de trădare și spionaj ale lui PATRASCANU.	" 266	- 269
14/. Legăturile lui PATRASCANU și ZILBER cu Partidul	" 270	- 275
15/. Întelegeri înainte și în timpul anchetei	276	- 283
16/. Concluzii și propuneri	" 284	- 300

SINTEZA GENERALA

asupra problemei "PATRASCANU".

I. Anchetarea problemei "PATRASCANU" s'a desfasurat in urmatoarele 6 etape:

1/. In Martie 1948, au fost arestati si cercetati de catre organele S.S.I.:

- BUREA NICOLAE, functionar in Institutul Central de Statistica si om de incredere al lui PATRASCANU.
- RATIU ANTON, inspector la Controlul Economic.
- PAVEL CONSTANTIN, director la I.C.S., si
- MIOSA REMUS, procuror, fost la cabinetul lui PATRASCANU.

2/. In Mai 1948, ancheta a fost preluata timp de o luna de catre organele de partid.

3/. In Iunie 1948, BUREA, RATIU si PAVEL, au fost predați organelor M.A.I.

4/. In Octombrie 1949, fostul S.S.I., a reluat anchetarea cazului PATRASCANU, fiind cercetate până in Mai 1950, un număr de 26 elemente in frunte cu LUCRETIU PATRASCANU și anume:

- 1/. PATRASCANU LUCRETIU
- 2/. PATRASCANU ELENA
- 3/. CONSTANȚA ELENA
- 4/. BRAUNNER HARRY
- 5/. ZILBER HERBERT (BEHU)
- 6/. BUREA NICOLAE
- 7/. RATIU ANTON
- 8/. PAVEL CONSTANTIN
- 9/. TOROȘIAN HERANT
- 10/. RUPERTIAN EMANUIL
- 11/. NICOLAU JEAN
- 12/. SOLOPENTIA ANTON
- 13/. RISTEGAN GEORGE
- 14/. STEFANESCU CONSTANTIN
- 15/. POPESCU STEFAN
- 16/. LOBNIȚOV EUGEN

- 17/. ZAHARIA ION
- 18/. GHEORGHIU CLEANTE
- 19/. POPONIANU VICTOR
- 20/. KENOPOL RADU
- 21/. MARGHIES SAMUEL
- 22/. CONSTANTE ZIZI
- 23/. CONSTANTE CONSTANTIN
- 24/. STEINBERG GUTA
- 25/. NISTOR ALEXANDRU
- 26/. JEBELIANU ELISABETA

5/. Cu incepere dela 24 Ianuarie 1950, au fost deosemeni cercetate un numar de 36 elemente, in frunte cu STEFANESCU ALEXANDRU, de către organele D.G.S.S.

6/. Insfărgit, din Februarie 1951, s'a desfigurat ultima etapă a acestei anchete, cercetându-se grupurile: PATRASCANU, KOFFLER RENUS și ALEXANDRU STEFANESCU de către Serviciul I din Direcția noastră și anume:

1/. PATRASCANU LUCRETIU, reținut în Aprilie 1948, pentru activitate trădătoare desfigurată în sânul Partidului Comunist Român.

2/. ZILBER HERBERT, reținut la 6 Februarie 1948, fiind complice cu PATRASCANU în desfigurarea activității trădătoare din sânul P.C.R. Sunt presupții că a fost informator al Siguranței burghezo-moșierești.-

3/. LERA CONSTANTE, reținută la data de 17 Ianuarie 1950, fiind complice cu PATRASCANU în desfigurarea activității contrarevoluționare a acestuia. Sunt presupții că a fost agent a Intelligence-Service-ului prin NICOL GROSS.-

4/. TROSSIAN HERANT, reținut la 5 Ianuarie 1950, pentru a da relații în legătură cu PATRASCANU. Atât înainte cât și după 23 August 1944, TROSSIAN a fost gazdă a întâlnirilor conspirative dintre PATRASCANU și diferite personalități reacționare și străini.-

5/. BETEA NICOLAE, reținut în Aprilie 1948, pentru a organizat fuga din țară a lui PATRASCANU și a întregului grup cu care acesta vroia să fugă. A făcut parte din grupul cu care PATRASCANU vroia să facă o "disidență" în partid. A sprijinit activitatea contrarevoluționară a lui Patrascanu.

6/. PATRASCANU SIERA, reținută în Aprilie 1948, fiind complice cu soțul său PATRASCANU LUCRETIU, în desfigurarea ac

vității contrarevoluționare a acestuia.-

7/. BRAUNER HARY, reținut la 27 Ianuarie 1950, pentru a da relații privitoare la activitatea contrarevoluționară desfășurată de PATRASCANU LUCRETIU, fiind unul din intimii acestuia.-

8/. SPESANESCU ALEXANDRU, reținut la 17 Iunie 1948, pentru a da relații asupra legăturilor sale cu PATRASCANU înainte și după 23 August 1944. A făcut spionaj în favoarea englezilor. A desfășurat activitate contrarevoluționară în complicitate cu grupul POPP-BUJOIU. A avut legături prin KOFER și CAIMANOVICI cu FORIS, în timpul cât acesta era secretar al P.C.R.-

9/. TATARASCU GHEORGHE, reținut la 6 Mai 1950, pentru a da relații asupra legăturilor sale cu PATRASCANU. A fost arestat cu lotul foștilor deținuți.-

10/. GHICA ALEXANDRU, legionar condamnat. În timpul guvernării legionare fiind director al Siguranței, a pus în libertate pe LUCRETIU PATRASCANU care se afla în lagăr.- Conducerea anchetei a căutat să stabilească împrejurările în care s'a produs această punere în libertate a lui PATRASCANU.-

11/. ROBIN CONSTANTIN, reținut la 5 Mai 1948, fiind implicat în procesul POPP-BUJOIU. Fiind secretarul lui AUSCHNET a fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relații despre legăturile lui PATRASCANU cu AUSCHNET.-

12/. RUPENIAN EMANUIL, reținut la 28 Februarie 1950 pentru că a participat la activitatea contrarevoluționară desfășurată de PATRASCANU. A pus la dispoziția lui PATRASCANU locuința sa, pentru întâlniri conspirative.-

13/. PAVEL CONSTANTIN, reținut la 9 Aprilie 1948, pentru că a participat la activitatea contrarevoluționară desfășurată de LUCRETIU PATRASCANU, făcând parte din grupul cu care PATRASCANU vroia să facă o "disidență" în partid și a participat prin BETSA NICOLAE la pregătirea fugii din țară a lui PATRASCANU.-

14/. ZAHARIA ION, reținut la 14 Noembrie 1949, pentru că a participat la pregătirea fugii din țară a lui PATRASCANU. În acest sens a ținut legătură cu BETSA NICOLAE.-

15/. POPESCU STEFAN, martor, reținut la 26 Ianuarie 1950, pentru că a participat la pregătirea fugii din țară a lui PATRASCANU. În acest sens a ținut legătură cu RĂTIU ANTON. A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relații despre legăturile lui MANUILA cu PATRASCANU, de asemenea despre legăturile sale cu ZILBER HERBERT. - A participat la recensământul I.C.S. pe teritoriul U.R.S.S., în perioada războiului antisovietic. -

16/. LOENICU EUGEN, reținut la 25 Octombrie 1948 pentru tentativă de trecere frauduloasă a frontierei. A fost arestat depe bordul unui vas sub pavilion sirian. A făcut parte din grupul cu care PATRASCANU voia să facă o "dizidență" în Partid. - A participat la pregătirea fugii din țară a lui PATRASCANU. Pentru cele de mai sus, a ținut legătură cu PAVEL CHERȘANTIN. -

17/. RĂTIU ANTON, reținut la 9 Aprilie 1948, pentru că a participat la pregătirea fugii din țară a lui PATRASCANU. A fost adept al politicii dusă de PATRASCANU. -

18/. NICOLAE ION, condamnat 5 ani. A fost folosit de conducerea anchetei pentru relații asupra legăturilor lui PATRASCANU cu FĂRINO, STOIANOVICI și alții. -

19/. BERNARDELL RADU, condamnat. A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relații asupra întâlnirilor ce au avut loc în casa sa dintre PATRASCANU cu AUSCHINET și ALEXANDRU ȘTEFĂNESCU. -

20/. LEOVEANU EMANUEL, director general al Siguranței în timpul guvernării antonesciene, a fost reținut la 17 Mai 1951, fiind folosit de conducerea anchetei pentru a da relații asupra împrejurărilor în care a fixat domiciliul obligatoriu la Poiana Tapului lui PATRASCANU în 1941-1942. -

21/. STĂRSCĂ ION MOȘCONEA, fost mareșal al Curții Regale, condamnat. A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relații asupra legăturilor lui PATRASCANU cu ex. regele Mihai. -

22/. CAZANOVICI EMIL, reținut la 26 Mai 1951, fiind folosit de conducerea anchetei pentru a da relații asupra legăturilor dintre PATRASCANU și ȘTEFĂNESCU ALEXANDRU

23/. DURBA MIRCEA, reținut la 25 Iunie 1951, pentru a fi înțeles o constituire secretă cu PATRASCANU înainte de a pleca la Moscova, în vederea încheierii tratatelor economice dintre U.R.S.S. și România.-

24/. STOICA GHEORGHE, condamnat. A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relații asupra intervențiilor ce le-a făcut la Siguranță în 1941, pentru a evita interzicerea în lagăr a lui PATRASCANU.-

25/. PINESCU NICOLAE, condamnat. A avut o serie de întrevederi cu PATRASCANU, înainte și după 23 August 1944. A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relații asupra acestor întrevederi.-

26/. MORARU ALEXANDRU, reținut la 18 Octombrie 1951. A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relații asupra condițiilor în care a stat la Poiana Tapului. În special relații asupra modului cum s'a făcut supravegherea lui PATRASCANU de către Postul de Jandarmi dela Poiana Tapului.-

27/. IBRUSANU ITRANA, reținut la 22 Decembrie 1951 fiind folosit de conducerea anchetei pentru a da relații asupra lui PATRASCANU, întrucât a fost amanta acestuia.-

28/. BALSAHU ALEXANDRU, reținut la 9 Ianuarie 1952 fiind folosit de conducerea anchetei pentru a da relații asupra celor cunoscute de I.G.J. în 1941-1943 despre PATRASCANU.-

29/. KOFFLER REBUS, reținut la 15 Decembrie 1949, pentru activitate trădătoare desfigurată în sâmul P.C.R. în perioada 1941-1944.- A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relații asupra activității în P.C.R. a lui PATRASCANU în perioada 1943-1944.-

30/. SARBU VICTORIA, reținută la 15 Decembrie 1949 pentru activitate trădătoare desfigurată în sâmul P.C.R. în perioada 1941-1944.- A fost folosită de conducerea anchetei pentru a da relații asupra activității în P.C.R. a lui PATRASCANU în perioada 1943-1944.-

31/. JIPIANU ROMANUS, reținut la 27 Februarie 1950, pentru a fi înțeles o constituire secretă cu Siguranța burgheză-sovietică și a fost folosit de conducerea anchetei pentru a arăta ce intervenții a făcut la Siguranță pentru fratele său KOFFLER REBUS.-

32/. PETRESCU NICOLAE, reținut la 31 Septembrie 1951, fiind prezumții că a desfigurat activitate trădătoare în sânul P.C.R., împreună cu FORIS ȘTEFAN, KOPLER REMUS și BARBU VICTORIA în perioada 1941-1944.-

33/. CARP CONSTANTIN, reținut la 19 Septembrie 1951, având prezumții că a desfigurat activitate trădătoare în sânul P.C.R., împreună cu FORIS ȘTEFAN și BARBU VICTORIA în perioada 1941-1944.-

34/. IONESCU ALEXANDRU, reținut la 20 Octombrie 1949, pentru că a participat la activitatea grupului de spionaj în favoarea englezilor în frunte cu ȘTEFANESCU ALEXANDRU în perioada 1942-1944.-

35/. NAIBANU GRIGORE, reținut la 28 Iulie 1949, pentru că a participat la activitatea grupului de spionaj în favoarea englezilor în frunte cu ȘTEFANESCU ALEXANDRU în perioada 1942-1944.-

36/. PROTOPESCU RADU, reținut la 8 Martie 1950, pentru că a participat la activitatea grupului de spionaj în favoarea englezilor în frunte cu ȘTEFANESCU ALEXANDRU în perioada 1942-1944.-

37/. NICOLA VICTORIA, reținută la 8 Martie 1950, pentru că a participat la activitatea grupului de spionaj în favoarea englezilor în frunte cu ȘTEFANESCU ALEXANDRU în perioada 1942-1944.-

38/. POP ALEXANDRU, condamnat pe viață. A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relații asupra lui AUSCHIT și a spionului englez ALEXANDRU ȘTEFANESCU.-

39/. DANIL ERNEST, reținut la 25 August 1949, A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relații asupra lui I.G. MAURER, deoarece erau prezumții că susnumitul ar fi avut o contingență cu politica lui PATRASCANU.-

40/. CHICA DUMITRU, condamnat la 20 ani. Reținut pentru activitate contrarevoluționară în complicitate cu spionul englez ȘTEFANESCU ALEXANDRU, desfigurat în perioada 1947-1948.-

41/. COSEBA IOSEF, reținut la 28 August 1948 și condamnat. Reținut pentru activitate contrarevoluționară în complicitate cu spionul englez ȘTEFANESCU ALEXANDRU, desfigurat în perioada 1947-1948.-

42/. MADARJAC ALEXANDRU, reținut la 31 August 1950, în urma faptului că a fost șef de cabinet al fostului ministru de interne antonescian PIKI VASILIU, a fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relații asupra legăturilor ce le-a avut cu Siguranța BRAIER IOSEF și ZILBER HERBERT.-

43/. MARGULIES SAMUEL, reținut în 1948, fost informator al siguranței burghezo-moscieresti. A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relații asupra procesului din 1932 în care a fost implicat ZILBER HERBERT.-

44/. FILIPOVICI GHEORGHE, reținut la 21 Noembrie 1951. Este folosit de conducerea anchetei pentru a da relații asupra legăturilor dintre ZILBER HERBERT și fostul inspector de siguranță VINTILA IONESCU.-

45/. TURCU NICOLAE, încadrat în ord. 26.500. Este folosit de conducerea anchetei pentru a da relații asupra legăturilor dintre ZILBER HERBERT și fostul inspector de siguranță VINTILA IONESCU.-

46/. RETEGAN GHEORGHE, reținut la 21 Martie 1950. A dat informații Biroului Internațional al Muncii dela Institutul Central de Statistici după ce a fost interzis prin lege furnizarea acestor informații.-

47/. STEFANESCU CONSTANTIN, reținut la 31 Martie 1950. Idem.

48/. OSIAS GROS (LICA) reținut la 4 Iulie 1951. A fost folosit de conducerea anchetei pentru a da relații asupra fratelui său NICOL GROS agent al Intelligence-Service-ului și asupra lui LENA CONSTANTIN.-

+

+

+

II. Sintesele întocmite după fiecare din aceste etape au arătat: istoricul problemei, faptele rezultate din cercetări, comportarea celor anchetați, concluzii și propuneri. Dacă în legătură cu punctele de mai sus ar fi în prezent foarte puțin lucruri de adăugat ca fiind rezultate din ultima anchetă făcută la Direcțiunea noastră, sinteza de față apare necesară totuși pentru următoarele considerațiuni:

1/. Existența unui material atât de vast rezultat din anchetele succesive enunțate mai sus, care au avut loc în

În această problemă, a constituit una dintre cele mai mari greutăți pentru tovarășii care au lucrat în ultimul grup de anchetă. Față de un material atât de bogat, s'a născut dificultatea de a fi la curent cu absolut toate declarațiile date asupra unei anumite probleme atât de învinuit cât și de toți ceilalți care au cunoștințe în legătură cu faptele respective. --

2/. În vederea continuării anchetei este absolut necesar să cunoaștem obiectivele care au fost atinse până în prezent cum și cele ce trebuiesc lămurite mai departe, pentru a se putea ajunge la recunoașterea de către inculpați, a acțiunilor trădătoare și a înțelegerii cu dușmanul intern și extern în săvârșirea acestor acțiuni. --

3/. În același scop urmează a se indica care sunt metodele cele mai potrivite ce trebuiesc urmate la reluarea cercetărilor, ținând seama că ancheta acestei probleme a fost reluată în atâtea rânduri oarece - după cum s'a arătat în sintezele precedente - a determinat desconspirarea materialului față de reținuți, a obiectivelor urmărite prin anchetă, comunicările în timpul arestului între cei cercetați, agravarea stării sănătății unora dintre arestați, etc. --

4/. Consultarea unui material atât de vast nu se poate face fără o sistematizare și coordonare a materialului existent în anchetă, în așa fel încât anchetatorii să nu fie obligați a pierde prea mult timp pentru documentarea lor asupra unui anumit aspect al problemei care îi interesează. --

III. Deosebit de punctele mai sus enumerate ce urmează a fi atinse în dezvoltarea sintezei propriu-zise, sistematizarea materialului rezultat până în prezent s'a făcut prin extragerea unei serii de fișe ce vor fi anexate sintezei de față și anume:

1/. PROPOUNERI PENTRU ADÂNCIREA CERCETĂRILOR: în aceste fișe - după redarea unui citat din declarațiile celor anchetați - am formulat unele întrebări sau am dat unele sugestii pentru adâncirea cercetărilor și lămurirea unor probleme rămase nedelucidate până în prezent. --

2/. DEDUCȚII: în aceste fișe, tot pe baza unui citat sau a mai multor citate din declarații diverse, am tras unele concluzii care vor servi fie ca baze de discuții cu cei reținuți pentru continuarea cercetărilor, fie pentru încadrarea corespunzătoare a activității celor cercetați.

3/. VERIFICĂRI: în aceste fișe, pornindu-se tot de la un citat, se arată necesitatea verificării unor fapte rezultate din declarațiile luate altor reținuți, fie pentru a întări o probă existentă prin mărturiile tuturor celor ce au cunoștință despre un anumit fapt, fie pentru a putea aprecia asupra sincerității celor cercetați.--

4/. "DE REȚINUT" : în aceste fișe sunt cuprinse faptele și declarațiile mai importante rezultate din anchetă care pot fi ușor consultate, constituind un sprijin pentru documentarea anchetatorilor.--

5/. "ATITUDINE": în aceste fișe au fost analizate pe baze de exemplificări concrete, atitudinea și comportarea avută de cei anchetați în cursul cercetării, pentru a da posibilitate atât conducerii noastre cât și anchetatorilor, să aprecieze gradul de sinceritate al celor cercetați și pentru a se putea lua măsuri în consecință, avizând asupra celor mai indicate metode de anchetă.--

6/. În unele cazuri am întocmit fișe de "CERCETĂRI" în care sunt arătate documentele, publicațiile, etc., ce urmează a fi procurate în sprijinul cercetării noastre, cum și studiarea unor materiale ce pot fi de folos cercetării noastre, cum și studiarea unor materiale ce pot fi de folos în cunoașterea problemelor ridicate de anchetă; în aceleași fișe se prevăd deasemenea demersuri sau deplasări ce urmează a fi făcute în același scop la diferite autorități sau instituții.--

+

+

+

IV. Studiarea întregului material referitor la 12 elemente dintre cele arestate în această problemă, în care se cuprinde grupul central compus din: LUCREȚIU PATRASCANU și cei mai apropiați colaboratori și intimi ai săi, ne-a dat posibilitatea de a clarifica în cuprinsul sintezei noastre unele probleme ce nu puteau fi măsurate fără a cunoaște absolut tot materialul existent rezultat din anchetele precedente.--

Planul acestei sinteze cuprindea inițial studiul materialului a 20 de arestați din problema noastră. Marele număr de dosare existente au făcut însă imposibilă terminarea studiului și a sintezei în termenul fixat.

Totuși întrucât pe baza materialului rezultat din extra-sele făcute până în prezent, pot fi trase unele concluzii asupra problemei noastre și pot fi puse la dispoziția conducătorii noastre suficiente elemente asupra stadiului în care se găsește ancheta și cu ce anume metode am trecut la întocmirea sintezei de față, rămânând ca o sarcină permanentă pentru noi studierea restului materialului și - în măsura în care va mai fi necesar în viitor - prezentarea constatărilor rezultate din acest studiu într-o completare la sinteza noastră.

V. Pentru o grupare a materialului extras pe diferitele aspecte ale problemei, vom analiza în continuare, următoarele obiective: concepțiile politice ale lui PATRASCANU, ZIIBER și ceilalți; concepțiile lor în problema națională; grupul de elemente dușmănoase de care s'a înconjurat PATRASCANU; legăturile dușmănoase și subversive cu burghezia și Palatul; legăturile dușmănoase cu partidele istorice și unele tirile împotriva regimului nostru; legături cu străinii, activitate de spionaj; acțiuni și atitudini dușmănoase, antipartinitice, antisovietice și antiguvernamentale; afaceri, trafic, intervenții; fuga din țară; legăturile lui PATRASCANU cu ZIIBER și cu Siguranța. Trădarea Partidului. ZIIBER agent de Siguranță; HERANT TOROSSIAN apropiat colaborator al lui PATRASCANU, agent al Gestapoului, afacerist, etc.; LENA CONSTANTIN complice la acțiunile de trădare și spionaj a lui PATRASCANU; Legăturile lui PATRASCANU cu ZIIBER și Partidul; înțelegeri înaintea și în timpul anchetei între cei arestați.

CONCEPȚIILE POLITICE ALE LUI PATRASCANU,
ȚĂȚEN ȘI URȚĂȚENI

Studierea materialului întregii noastre anchete deșăgurată până în prezent a dovedit că activitatea dăgănoasă a lui PATRASCANU ca și a celorlalți arestați, în special faptele săvârșite de PATRASCANU, sunt rezultatul unei vechi mentalități troțchiste care s'a accentuat în anii de după război cristalizându-se într-o concepție net antisovietică și antimarxistă, după modelul titoismului.

De aceea în anul 1936, făcând cunoștință cu actuala sa soție care se interesase atunci din Franța infectată de ideile troțchiste ale italianului VALIANI, PATRASCANU găsind un teren favorabil vederilor sale, își desvâluie adevărata soafă politică antibolșevică.

Felul în care el redă soției sale situația din Uniunea Sovietică în perioada emigrației sale și interpretarea pe care o dă acțiunilor de lichidare a bandelor troțchiste, ne arată că PATRASCANU a avut legături cu cercurile sau organizațiile de trădători troțchiste.

Falsificând și interpretând dăgănos faptele, PATRASCANU i-a arătat soției sale următoarele :

1. Că în anii 1935-1936 au fost împușcați în masă emigranții politici din URSS dintre care unii erau și cunoștințele lui :

2. Că au fost executați o serie de tovarăși nevinovați.

3. Că "cazul revoluționar" din URSS a dispărut în anul 1935 și oamenii erau "apăsați și înfricoșați".

4. Că nu există egalitate între naționalitățile din URSS și posturile de conducere în partid sunt deținute pretutindeni numai de ruși.

5. Că în timp ce populația trăiește greu, la aparatul Cominternului se găseau alimentele cele mai bune.

Revenind în România după 1935, PATRASCANU nu și-a modificat însă vederile troțchiste care s'au accentuat dimpotrivă pe măsură ce el se angrena în activitatea partidului.

În declarațiile sale **ELIENIA PATRASCANU** care l-a însoțit pe **PATRASCANU** la Moscova în delegația de Armistițiu, arată că **PATRASCANU** nu a plecat în URSS ca un comunist, recunoscător față de tovarășii sovietici eliberatori, ci situat în poziția burgheziei învinșă de un dușman mai puternic.

El a afirmat că :

- Uniunea Sovietică nu este mulțumită de evenimentele dela 23 August deoarece ar fi preferat să cucerească România pe calea armelor, pentru a impune mai ușor condițiile Armistițiului și a putea interveni mai direct în ordonarea socială a României.

- A considerat că Armistițiul are condițiuni foarte grele și că va apăsa pe umeri proletariatului și ai țărmănișii

- Si-a exprimat regretul că ocupația sovietică va înlocui politicește România de Occident.

- Situația grea pe care avănsat-o la Moscova în timpul războiului, a fost interpretată de el ca o consecință generală a regimului sovietic.

- După întâlnirea sa la Moscova cu tov. **ANA PAUKER**, a declarat că și aceasta nu vede cu ochi buni actual dela 23 August. El și-a exprimat temerea că tovarășii care se vor re-întoarce din refugiu din URSS vor prelua conducerea partidului și-l vor înlocui.

- Tov. **ANA** va reprezenta în România elementul de încredere al sovieticilor și va impune în țară orientarea rusă în viața culturală, politică și economică.

În legătură cu atitudinea antisovietică a lui **IUCRETIU** și **ELIENIA PATRASCANU**, **LELIA CONȘTANTE** descrie următoarele :

"**PATRASCANU** și **ELIENIA PATRASCANU** aveau același punct de vedere în ce privește necesitatea menținerii legăturilor cu național-țărăniștii, menținerea monarhiei și a legăturilor cu Occidentul, deoarece li se părea că accentul trebuie pus pe o chestie a independenței țării.

"Că Uniunea Sovietică are prea mari pretenții economice dela noi și că desigururile de război le plătim mai mult decât trebuie. Că guvernurile însemnate de fapt o stăpânire economică a României de către URSS, că ajutorul economic al URSS este doar o părere, pentru că parte din mărfuri pleacă înapoi prelucrate".

Cu toate că poza în revoluționar și se străduia să-și creieze un ascendent asupra tovarășilor din partid, în realitate în mijlocul clicii sale PATRASCANU colportă o serie de minciuni infame la adresa P.C.(b) și a conducătorilor săi.

Comentând Cursul Scurt al Istoriei P.C.(b), PATRASCANU afirma, după cum arată ELINA PATRASCANU în declarația ei din 21 Aprilie 1950 vol.II pag.182 :

- " Că Istoria P.C.b. este redată în mod falsificat și tendențios, deoarece nu se vorbește despre rolul jucat de Troțki, Buharin, Zinoviev, Kamenev și alții în perioada pregătirii revoluției, în perioada revoluției și a războiului civil, când ei se bucurau de încrederea lui Lenin cu toate divergențele ideologice care existau în unele chestiuni.

- " În Istorie nu se vorbește în sens politic de către actualii colaboratori ai tov.Stalin, care în majoritate au fost figuri șterse și care au în primul rând calitatea de a fi prieteni personali ai tov. Stalin și îi sunt absolut devotați.

- " În Istorie se vorbește despre Zverdlov și Dzer-Minski, pentru că accepta au murit la timp.

- " Nu se menționează că Troțki a fost organizatorul Armatei Roșii și nu crede că Troțki a fost dela început în serviciul puterilor imperialiste pentru a submina revoluția.

- " Nu crede că Kamenev și Zinoviev au fost amestecați în asasinarea lui Kirov ci că "Kirov a fost omorât probabil de un individ din răsturnare, pentru că era un om foarte dur".

- " Nu crede că opoziția care a fost treptat lichidată prin procese, a organizat într'adevăr sabotaje și acțiuni de spionaj în slujba imperialiștilor.

- " Nu crede că rolul pe care l-a jucat Stalin dela început a fost atât de important, adică principalul colaborator al lui Lenin așa cum este el redat în Istoria Partidului.

- " Lenin avea mare încredere în tov.Stalin, dar îl considera ca un om brutal.

- " Că Istoria P.C.(b) nu redă adevăratul sens al tensiunilor din Aprilie ale lui Lenin".

Menționăm că PATRASCANU păstră în biblioteca sa cărțile lui Troțki și Buharin pe care le aprecia în mod favorabil față de clică sa deși căuta să ascundă prezența acestor cărți față de partid. În momentul în care a prevăzut eventualitatea unei percheușii domiciliare, a dat aceste cărți în păstrare prietenei sale ELINA CONȘTANȚE.

Privitor tot la concepțiile politice ale lui PATRASCANU HARY BRAUNER care se afla în cercul intim al familiei PATRASCANU scrie în declarația sa din 22 Februarie 1950, următoarele :

- PATRASCANU pretindea că URSS a susținut cauza României la Conferința de Pace de la Paris, pentru a putea să-și menție puterea sa în defavoarea anglo-americanilor.

- Că politica Sovietelor față de România este o politică anexionistă și că nu ar fi de mirare ca într-o bună zi să ne vedem anexați.

- Că tov. ANA PAUKER este acela care introduce linia de la Moscova, ducând o politică împotriva intereselor țării.

- Că în discuții la care de cele mai multe ori participa BENI SILBER, LENA CONȘTANȚA și NIKOLAI PATRASCANU, - PATRASCANU critica hotărârile Partidului înjurând pe ceilalți tovarăși din conducere.

- Că în Uniunea Sovietică domnește un regim de teroare și că același lucru se intenționează a se face și la noi.

- Că problema naționalităților în URSS este de fapt o fară și că rugii ca să-și impună cultura lor și să slăvească celelalte țări între care România și Ungaria.

- PATRASCANU critica acaparea sovietică spunând că acestea sunt create pentru acaparea bogățiilor țării noastre de către sovietici.

- Că în urma războiului Uniunea Sovietică își extinde domnia asupra țărilor balcanice și că are tendințe expansioniste.

- Că vedea comunismul în colaborare cu anglo-americanii și cu imperialismii.

- Era nemulțumit de faptul că burghezia este atacată și în contra luptei hotărâte împotriva burgheziei.

În ce privește concepțiile NIKOLAI PATRASCANU, aceasta protestă întotdeauna în discuțiile ei împotriva dirijării în artă practică în Uniunea Sovietică unde artiștii nu au libertate de a se manifesta.

- Că în Uniunea Sovietică centralismul democratic nu funcționează cu adevărat și că o minoritate își impune voința constrângându-i și pe ceilalți.

- Că procesele din Uniunea Sovietică au fost făcute împotriva dușmanilor personali ai tov. Stalin și că au fost aranjate.

ELENA PATRASCANU arăta deasemeni în declarația ei din 17 Aprilie 1950 vol. 2 pag. 158 următoarele :

- Că PATRASCANU era pentru menținerea guvernului RADSCOU atât pentru conținutul său antisovietic cât și pentru posibilitatea pe care i-o dădea de a juca rolul de "primă vicăru comunistă".

- El spera într-o divergență eventuală între tov. ANA și tov. GHEORGHIU DEJ din care el ar putea trage foloase.

- Față de personalitatea tov. STALIN atât PATRASCANU cât și ea a avut o concepție trochistă considerând că laudele care i se aduc sunt excesive și de concepție asiatică.

În același privință din declarațiile lui DEIU ZILBER rezultă următoarele :

- PATRASCANU nu credea necesară existența unui Partid Comunist în România și intenționa să-l transforme într'un Partid Muncitoresc, înțelegând prin aceasta că dorea un fel de nou partid social democrat.

- PATRASCANU dorea ca "întreaga burghezie sau majoritatea ei să fie reprezentată în guvernul aflat sub controlul acestui partid democrat.

- PATRASCANU preconiza colaborarea cu întreaga țărănie sau cu cea mai mare parte a ei, declarând că: "nu dorește să fie și la noi ca în URSS, pentru că fi este milă de țărani și de intelectuali".

- Considera Partidul Comunist Român ca un Partid de trădători față de poporul român. În acest sens s'a exprimat față de ZILBER : "Tu n'ei înțeles încă că noi suntem niște quislingi."

- Era împotriva naționalizării industriilor, pretinzând că nu va avea cine să le conducă.

- Era împotriva monopolizării comerțului nostru exterior de către URSS, care ar fi însemnat, după el, intrarea noastră completă în sfera de influență sovietică.

- Regreta faptul că în August 1945, GHEORGHIU fusese

înfrânt în alegeri pentru că spera că acesta îi va opri pe ruși.

În ce privește propriile sale atitudini antiparti-nice și antisovietice, bazate pe concepțiile sale reacționare și troțchiste, ZILBER arată în declarațiile sale, următoarele :

- El dorea o democrație parlamentară nu ca punct de trecere spre socialism, ci ca o formă politică de lungă durată.

- Despre procesele care au avut loc în Uniunea Sovietică în 1936-1937, ZILBER la considera ca mijloace de reprinare a dușmanilor personali ai tov. STALIN și o dovadă că "climatul politic și spiritual din Uniunea Sovietică este insuportabil." Aceasta a fost cauza aversiunii pe care a căpătat-o față de URSS și a constituit factorul hotărâtor al poziției sale după 23 August 1944.

- Deși ZILBER pretinde că această aversiune a sa pentru URSS a dispărut cu timpul, dintr-o referință a tov. NIRON CONSTANTINESCU aflată la pag.6 și 8 al.3 din dosarul de partid al lui ZILBER, apare o manifestare care arată adevărata poziție a lui ZILBER față de Uniunea Sovietică :

"În 1940 după cucerirea Olandei de armata germană (ZILBER) răspundea panică asupra invincibilității acestei armate. În convorbirea dintre GOLOPENTIA, ZILBER și mine în fața Universității, a susținut că nu există forță armată în lume care să reziste nazistilor, fiind combătut de mine și chiar de GOLOPENTIA".

- În cursul dezvoltării evenimentelor interne din România, ZILBER dorea ca desăvârșirea lor să nu urmeze cursul rapid dorit de partid.

- ZILBER pretinde că războiul ultim nu a fost câștigat de sovietici adică de apărătorii regimului, ci de slavii pe care HITLER voia să-i distrugă.

- Că după război, Uniunea Sovietică va extinde socialismul utilizând cuceririle teritoriale, colonii, export de capital etc.

- ZILBER afirma că nici una dintre marile descoperiri moderne nu aparține Uniunii Sovietice și că aceasta se mulțumește să utilizeze progresele tehnice din țările capitaliste.

- Despre sovromuri afirma că sovieticii nu depun nici un fel de activitate și că exploatează bogățiile noastre impunându-ne prețuri ridicate fiind preocupate numai de realizarea unor beneficii mari în dolari.

- Că tov. Stalin ridică pe velicorugi la rangul de "herrenvolk" și tinde să înlocuiască prascismul cu velicoruscismul.

- Pe plan economic ZILBER făcea atmosferă arătând că cererile sovieticilor sunt excesive.

- A fost împotriva guvernului PETRU GHOZA considerând situa de 6 Martie 1945 ca "începutul nenorocirii", după cum s'a exprimat față de C. VISOIANU.

- A popularizat raportul internațional de forțe ca fiind defavorabil Uniunii Sovietice și a criticat toate marile reforme înfăptuite de acest guvern sub conducerea Partidului.

+ +

O bună parte din ideile politice ale lui PATRASCANU expuse mai sus sunt conținute în lucrările sale pe care cu concursul burgheziei și al autorităților antonesciene PATRASCANU a avut posibilitatea să le scrie în timp ce se afla în domiciliul obligator dela Poiana Tapului.

Unele din aceste idei, PATRASCANU însuși le recunoaște în declarațiile sale, având bineînțeles acciagi preocupare de a argumenta că ele nu constituiesc acțiuni dușmănoase premeditate ci simple devieri de dreptate.

Astfel, la pag. 174 al. 3, PATRASCANU declară :

"Astfel, pornind dela o falșă și nemarxistă apreciere a raporturilor de forță dintre clasa muncitoare și clasele exploatatoare la noi în țară - după sfârșitul celui de al doilea război mondial, precum și a timpului și formelor desfășurării luptei de clasă, eu am menționat afirmarea necesității colaborării cu întreaga burghezie sau cu o parte însemnată din ea, în momentul în care muncitorimea trecea pe primul

plan cu rol precumplinitor de conducere, în transformarea stărilor noastre interne, economice, politice și sociale. Acest punct de vedere așa cum îl găsește formularea în ediția II-a a "Problemele de bază ale României" apărută la începutul anului 1945, contrazicea în mod flagrant linia politică a partidului nostru. Prin poziționarea luată în această importantă problemă am ajutat doar manevrelor forțelor reacționare burgheze mociorești împotriva tacticii partidului din acel moment.

"Tot atât de greșită și opusă liniei Partidului este recomandarea făcută în aceeași carte în ediția III-a apărută în 1946, privind necesitatea alianței între clasa muncitoare și întreaga țărănie, atunci când țara noastră intrase într-o nouă etapă după desăvârșirea revoluției burgheze-democrate și când întregul accent trebuia să cadă pe alianța între muncitorime și țărănimea muncitoare cu întinderea și intensificarea luptei de clasă la sate".

Iar la pag.175 mijloc, PATRASCANU declară :

"Justă este critica pe care o face rezoluția atunci când subliniază că eu, negând sau micșorând atât rolul muncitorimii cât și al partidului în trecut- cu toată lupta lui eroică și plină de jertfe, am pus în acest fel în lumină și am stabilit rolul de conducător care revine burgheziei. Subprețuirea importanței pe care o reprezenta și o reprezintă clasa muncitoare în structura noastră socială, precum și subprețuirea și neînțelegerea rolului conducător al Partidului, stau la baza afirmațiilor mele cu totul nejuste și pe drept cuvânt condamnate de Rezoluția Plenarei."

Ca și în multe alte situații, PATRASCANU se grăbește și în cazul de față "să-și puie canușe în cap" în speranța că ideile expuse în cărțile sale vor fi considerate ca simple devieri provenite din greșita sa orientare, iar nu așa cum este dovedit din propriile sale declarații întărite de ceilalți -arestați, că PATRASCANU urmărea ca prin aceste lucrări teoretice ale sale să prelungească dominația burgheziei în țara noastră încetinind și chiar împiedicând construirea socialismului.

Că ideile cuprinse în cărțile sale nu constituiau simple greșeli de orientare ale sale, a dovedește atât faptul că cu toate criticile tovarășilor din Biroul Politic a continuat

să publice mai multe ediții ale lucrărilor sale cum și colaborarea dovedită cu GOTOBENTIA și BETEA la aceste lucrări ale sale. La pag.12, jos vol.I, PATRASCANU declară :

"În iarna lui 1946, în Februarie, l-am rugat pe BETEA dar în realitate nu m'am gândit la BETEA ci la GOTOBENTIA să-mi citească manuscrisul lucrării mele despre "Curentele în Filozofie" fiind curios să aud părerea unui marxist ca GOTOBENTIA, dar totuși un bun și pregătit cap, având cultură filozofică. Au venit amândoi la mine la Minister în două sau chiar trei după amiezii, am discutat lucrarea, ambii au criticat-o ca insuficient prelucrată materia vastă a cărții. "

Semnificativ este în această privință și graba cu totul inexplicabilă a lui PATRASCANU de a-și procura manuscrisele acestor cărți în primele zile de după 23 August 1944, în care scop i-a dat o misiune lui BETEA de a pleca la Poiana Tapului spre a ile aduce la București, temându-se că aceste "opere" ar putea fi distruse în retragerea germană. O astfel de preocupare într'un moment când trupele nemțești mai atacau neregulat Soc.Națională și cîștitoria prezenta atâtea riscuri, arată că PATRASCANU știnea ca prin aceste lucrări ale sale să atragă burghezia de partea sa și să-și asigure un rol de conducere în partid.

Acest fapt este confirmat de ERENA PATRASCANU în declarația ei din 17 Aprilie 1950 pag.158 col.2 :

"(Ceea ce nu înțeleg este faptul că el (PATRASCANU) prevedea totuși că evoluția politică va fi alta, deoarece mi-a spus că vrea să-și tipărească cărțile atîta vreme cît acest lucru mai este posibil adică într'un regim burghez-democratic) pentru că mai târziu nu se va mai putea edita decât literatura de partid și nu el va fi acela care va fi pus să scrie".

Credem că pe aceeași linie se situează și graba lui PATRASCANU de a deveni profesor universitar, scontînd că de la catedră va putea propaga în fața tineretului studiile teoriile sale troțkiste, cîștigînd astfel de partea sa studențimea pe care în concepția sa burgheză o considera - așa cum fusese sub regimurile burghezo-moșieresti - ca o masă de manevră prin care își va putea impune ideile sale.

Metoda întrebuintată pentru a intra în Universitate este caracterizată de BRAGHER, astfel la pag.81 jos, vol.1 :

"Deși Ministru de Justiție, a acceptat să dea examen în fața unei comisii reacionare, numai pentru a nu intra mai târziu când i-ar fi împus eventual partidul".

Iar TOROSSIAN la pag.47 bibliografic i declară :

"La una din vizitele pe care le-am făcut d-lui PATRASCANU la sfârșitul lui Februarie 1948, acesta mi-a declarat că studenții din Facultatea de Drept unde avea catedra, după acuzațiile aduse lui la Congresul Partidului, au cerut să-i facă o manifestație de simpatie. A adăugat că atât îi mai trebuia și că l-a scutpede aceasta, un profesor care a lăsat studenții".

O dovadă a acestui fapt o constituie și cele arătate de PATRASCANU la pag.105 al.5 din vol.1:

"Cu BNU am discutat însă și chestiunea problemelor legate de conținutul temelor de compo de acel al cursului al literaturii etc. BNU, de altfel ca toți cei din jurul meu au găsit justificată dorința mea de a trece la Universitate".

Cunoscând concepțiile antisovietice și antipartinice ale lui PATRASCANU și IILIEȘ pe care le-am înfățișat mai sus, este uger de dedus în ce spirit își ținea lecțiile sale la Universitate PATRASCANU și ce fel de idei erau transmise studenților. Aga se explică și faptul arătat într-o notă aflată la pag.44 vol.1 albastru IUGOREȘ PATRASCANU din care rezultă că în Martie 1948, studenții i-au făcut lui PATRASCANU o mare manifestație de simpatie, după demisia sa din guvern.

Tot așa se explică și celui lui PATRASCANU de a-și traduce cărțile în limbi străine, spre a face să circule ideile sale și în afara țării noastre, și a se impune străinătății ca un comunist "cu care se poate sta de vorbă". La pag.118 mijloc, vol.1, IILIEȘ PATRASCANU declară :

"O altă atitudine nepartinică a fost dorința lui ANIBEL de a-și traduce cărțile în alte limbi, fără să intreba partidul. Aga s'a întâmplat cu "Trei Dictaturi" pe care a tradus-o în limba franceză și a editat-o cu ajutorul lui TOROSSIAN. El a discutat la Paris despre traducerea unui "Voce de Frământări Sociale" în limba germană pentru Elveția cu o cunoștință a mea dela Viena, un fost simpatizant din România, GOLDMAN, care apoi a fost acuzat de troșkism, lucru pe care el l-a negat însă.

CONCEPTII SI ATITUDINE IN PROBLEMA NATIONALA

Printre actiunile prin care PATRASCANU urmarea auto-popularizarea sa si producerea unei scisurii in partid, sunt cunoscute manifestările sale naționaliste dela Cluj prin cele două discursuri ale sale ținute în anul 1945 și 1946.

În dorința de a arăta strălucită și opiniei publice românești că el și grupul său sunt cei mai indicați în eventualitatea când imperialismul ar avea de spus un cuvânt în țara noastră și ar găsi că este necesară înstaurarea unui regim de "colaborare", să conducă guvernul ce s'ar forma atunci, PATRASCANU își creiașă prin discursurile de mai sus și prin altmanifestări ale sale, o platformă naționalistă de "comunist român", contând în același timp că prin aceste manifestări va creia dificultăți partidului și-și va atrage de partea sa elementele naționaliste govine.

În privința motivelor care l-au determinat să se precepe de situația din Ardeal, la pagina 156, al.3 vol.2 albastru, PATRASCANU declară :

"În acest timp începuse să se discute foarte mult chestia Ardealului de Nord. M'am gândit la intervenția mea în această problemă, știind că este o chestiune foarte populară și de mare actualitate. Am confecționat un articol arătat tov. GHEORGHIU, pe care însă acesta l-a respins. Aceasta respingere totuși nu mi-a dat prea mult de gândit și am început să strâng material pentru o nouă cuvântare tot la Cluj. Am apelat la BETEA, care bucuras mi-a adus o mulțime de materiale și citate pe care în parte le-am folosit. Toate bineînțeles mergeau pe o linie naționalistă govină. Dar aceasta nu m'a împiedicat să le folosesc mai ales că în acest spirit mă pregăteam să și vorbesc. După cuvântare, BETEA era cel mai entuziasmat și mi-a mai contona cu laudele dar și cu informațiile "favorabile care plouau din Ardeal (o cioră a conferinței i-am arătat-o înainte de plecare, eu cerându-i părerea ca "ardelean" care cunoaște starea de spirit din Ardealul de Nord. S'a declarat complet de acord cu ideile generale ale conferinței)".

În citatul dat PATRASCANU lasă neliuritate o serie de probleme. Astfel, PATRASCANU nu precizează dacă inițiativa intervenției în problema Ardealului de Nord îi aparține sau a primit o astfel de sarcină din partea partidului. PATRASCANU nu arată ce conținea articolul respins de tov. GHEORGHIU DEJ și de ce nu a ținut seama de observațiile tov. GHEORGHIU DEJ atunci când a strâns material pentru noua căutare pe care urma s'o ție tot la Cluj. Nu se arată în acest citat ce l-a determinat pe PATRASCANU să-și însușească întregul material de nuanță naționalist-govină procurat de BUREA și de ce se pregătea să vorbească în acest spirit, după cum nu se arată motivele pentru care i-a prezentat lui BUREA ciorna discursului pe care urma să-l ție la Cluj, dar nu a arătat această cioră celorlalți membrii ai guvernului sau tovarșilor din Biroul Politic.

Privitor tot la atitudinea lui PATRASCANU față de elementul maghiar din Ardeal, BUREA declară la pagina 29 al. 2 vol. 1 :

"Măcară d-sale era că accepti maghiari nu pot fi considerați cetățeni români și că nu trebuie să li se acorde cetățenia română - cu toate drepturile deci - care ar decurge dintr-o astfel de cetățenie. Eventual chiar trimiți la "uram". Recotea d-sa că acordarea cetățeniei române acestor maghiari veniți din Ardeal și deprinzând activități în tot timpul funcționării Dietatului, ca purtători ai expansionismului maghiar din acea vreme, păstrându-și și după realipirea Ardealului României - prin hotărârea puterilor care au învins Germania, mai departe slujbe, atribuții, etc etc., nu sunt de natură să îndulcească problema româno-maghiară din Ardeal, ci dimpotrivă".

Concepția naționalistă a lui PATRASCANU mai apare pe alocuri și din unele manifestări ale sale care ne arată atitudinea și comportarea sa în această problemă, nu ca ceva întâmplător, ci ca un rezultat al mentalității sale pe care am analizat-o mai sus. Astfel, la pag. 69 sus, din bibliograful 1, KILBER menționează o atitudine halucinantă a lui PATRASCANU :

"Vorbind despre nu știu care tovarș vechi tras pe linie moartă, PATRASCANU îmi spune :
"Toți românii sunt scoți".

La pag.18 sus,, vol.I BUREA declară :

"PATRASCANU credea - și eu deosebenesc - că una dintre cele mai importante cauze ale necesiității născute la politica P.C.R. - manifestată prin alegerile ce au avut loc și prin pândăria de organizații vrăgătoare lui - era noua rezolvare a problemei naționale " .

La pag.9 sus, vol.I BUREA declară :

"Discutând apoi - nu mai știu ce problemă cu dănsul, m'a rugat să mai trec având unele preocupări de filosofie și cultură, ceea ce am și făcut, lucrând la "problemele de mână ale României" și celelalte cărți, la una cu dl. GOLOPENCIA cum și la un studiu sau o căutare a d-lui GHEORGHIU DEJ. Acestuia i-am urmat discuții pe marginea unei breguri de a d-sale "Problema Steagului", privitoare la raporturile dintre unguri și români la Brașov sau Sibiu, la o manifestare de maghiari și germani, nearbărând steagul românesc. Am socotit și eu că o astfel de atitudine este provocatoare, că acest discurs al maghiarilor și germanilor față de români nu poate decât să-i întărească pe aceștia din urmă, obligându-i la reacții".

La pag.114, ultimul alineat vol.I, BUREA, într-o declarație a numitei LUCIA APODOCAN, fostă funcționară la I.C.S., aceasta arată :

"Acole în Maramureș am văzut situația mai bine. Era exact momentul când PATRASCANU ținea discursul dela Cluj cu manifestări naționaliste. Am început să-mi deschid ochii pentru a mi situa just. Am văzut că acțiunea de ajutoare creia platforma personală lui PATRASCANU și nu înlocuirea pătrunderii elementelor democratice în această regiune... Nu am îndrăznit la acea dată să spun ceva împotriva lui PATRASCANU, era în Comitetul Central și rezervele pe care le aveam formate în Maramureș le-am păstrat pentru mine. Poziția fracționistă a fost însă limpede și deoarece am căutat să mă situoz eu pe linia partidului, cușibilitatea de înțelegere pe care o aveam, fără un nivel politic ridicat"

La pag.148 jos, vol.I; BUREA vorbind despre modul cum privea PATRASCANU problema națională, BUREA declară :

"Tratatul de pace nu este respectat. Din moment ce tratatul considera mal și neavenit dictatul dela Viena, implicit înseamnă că trebuiau evacuați din Ardeal maghiarii veniți din 1940 în casele românilor refugiați... ANDREI spunea : Uite domnule, cehoslovacii, fără nici o hotărâre internațională și-au dat toți ungurii afară și noi avem dreptul și a'ne facem!"

La pag.159 mijloc, HETRA PATRASCANU declară :

"Plecând dela un punct de vedere naționalist gov. el era împotriva numirii tov. ANA și IUGA ca miniștri spunând că toată lumea știe că ei au fost cetățeni sovietici și pentru că sunt de origine maghiară și evreiască. Tot din motive govine lui spunea că nu tov. CHIRILAVSCHI este cel nimerit să conducă viața culturală a României. El a fost împotriva numirii tov. BODNARAS pentru că spunea că este știut că el a fost în serviciul de Informații Sovietic. Nu sunt sigură dacă a uneltit la Palat împotriva acestor numiri".

Citatele de mai sus ne dau posibilitatea să întrevădem din chiar declarațiile celor arestați, care era concepția naționalistă a lui PATRASCANU ; cu aceste argumente ne putem pregăti să combatem atitudinea lui PATRASCANU care după cum arătam mai sus, nu vrea să recunoască că manifestările sale naționaliste tindem să crească o fracțiune în partid și dificultăți regimului și guvernului nostru.

Intr'adevăr în declarația sa din 16 Iulie 1951, pag.156 PATRASCANU declară :

"Eu afirm și acum că manifestările mele naționaliste au fost devieri dela linia partidului, dar rită unor greșite aprecieri a momentului politic d atunci".

Iar în aceeași declarație la pag.155 PATRASCANU afirmă :

"Eu nu am avut o politică naționalistă. Altfel spus nu am, pentru că nu a putut să coincidă politica lui HATIU în problema națională cu inexistența unei politici personale ale mele".

Cunoscând manifestările și convingerile lui PATRASCANU din citatele de mai sus, este ușor să tragem concluzia că PATRASCANU minte, căutând să se apere de această învinuire. Intr'adevăr, cum poate fi vorba aici că PATRASCANU nu a avut o politică națională proprie când el și-a format convingerea pe baza materialului documentar procurat de HETRA și COLOPEN

a evitat să prezinte ciorna discursului său condicării partidului tocmai fiindcă știa că convingerea sa politică în problema națională diferă de aceea a celorlalți conducători ai partidului și se temea că-i vor censura discursul tocmai în părțile pe care el le considera mai esențiale.

În sprîginal celor susținute mai sus se mai adaugă manifestările și atitudinea lui PATRASCANU în problema evreiască.

Astfel la pag.4 din vol.I, IURETIU PATRASCANU se referă la unele medii intelectuale evreiești, care aveau pentru el antipatie .

Intr-o declarație a sa aflată la dosarul albastru, PATRASCANU, la pag.274 sus, XIJNER declară :

"Căcăsia discursului dela Cluj, i-am făcut o critică aspră a unor pasagii pe care le consideram gavine. De aceeași părere era dentistul și șeful lui. După ce am terminat, mi-a răspuns "Nu te pricepi în politică". Cu aceasta a închis discuția. Altfel i-am reproșat atitudinea lui în chestia caselor evreiești. I-am spus că este atitudine de huligan. Răspunsul a fost "Comitetul Central este de acord cu politica dascăl".

La pag.229 al.3, XIJNER declară :

"Tot în vremea aceea sau altă dată (cred că era în primăvara 1945) am avut cu dânsul (PATRASCANU) o "discuție" relativ dură, cu privire la casele evreiești și apoi alte refăcătoare la bunurile evreiești. I-am reproșat că se poartă ca un huligan, că nu-și ține cuvântul de onoare. Mi-a răspuns că este linia partidului și apoi a adăugat că "dacă îl agății bine pe RHM apăsă evreul". Pentru nimic în lume nu a vrut să conștientizeze că nu are dreptate. Singurul argument era "nu ai cap politic. Nu pot da afară 15.000 de funcționari ca să fac dreptate evreilor".

"Tot privitor la această atitudine a lui PATRASCANU, la pag. 230 mijloc, bibliotecă 1, XIJNER declară :

"O singură dată am avut o discuție, anume când s'a pus problema amendamentelor evreiești și el împreună cu PATRASCANU au dat întâlnire unei delegații evreiești și nu au venit. I-am întrebat ce

înceamă această lipsă de tact. Ca de obicei a dat din umeri. Pe urmă am continuat în trei împreună cu MURER care i-a reproșat violent atitudinea lui.

La pag.6 jos, vol.I, BUREA declară, cu ocazia unei discuții cu aschetatorul său :

"Înainte de discursul dela Cluj, - lucrat din discuțiile pe care le avusesem împreună, d-ze urma să mai țină unul, rezultat tot al unor discuții și amuzo despre chestiunea evreiască, într'un moment în care mulți evrei așezati în nuclee capitaliste făceau abuzuri și creiau o stare de spirit antisemită crescândă".

La pg.37 al.2 vol.I, HARI BRAUER & clăni :

"Știu că la un moment dat când toată lumea era nelămurită de ce nu începe procesul criminalilor dela Iasi care au comis programul ingrozitor, l-am înrobst și eu pe PATRASCANU, deca nu mulțumeste opinia publică care e revoltată că încă se mai amână această problemă. Mi-a răspuns neastîrșitor că nu e timpul încă, că nu poate s-o facă (aveam impresia că lăsa să înțeleagă că nu i se permite)

"Cu ocazia unei cereri de numire într'un post de șefist al Ministerului făcută de RAIXAN MARIN mi-a spus "Iar un evreu. E plin peste tot de ei".

La pag.162 al.6 vol.I., HERMA PATRASCANU declară :

"Sotul meu nu a vrut să țină cont de călăia de partid dela Minister, spunând că acolo distoa- că un grup de "evrei afaceriști (aga i-a numit pe SCHNEIDER, BACALU). Tot articol a fost împotriva lui STERN, spunând că este agent rus și i-a arătat lui STERN o notă anonimă făcută de el, în care se vorbea despre acest lucru. Si aici i-am spus că nu ar trebui să facă acest lucru".

JEAN NICOLAU fost procuror general delegat la Cabinetul lui PATRASCANU arată că după recupărarea Ardealului de Nord în 1945, urzând a se numi în cettrele minoritare, funcționari și dintre minoritari, PATRASCANU se opunea în general la numirea de magistrați și funcționari dintre minoritari, în special în județele din Nordul Ardealului, discuția făcându-se cu tov. VASILE IUGA care stăruia în acest sens.

Ca și citatele care preced pe acesta din urmă, manifesta- țările lui PATRASCANU în problema evreiască fac să apară

limpede concepția mic-burgheză și naționalistă gravă pe care PATRASCANU o avea în privința naționalităților conlocuitoare și ne duc la concluzia certă că atitudinea naționalistă a lui PATRASCANU nu este o simplă deviere ci ea se încadrează într-un sistem de gândire și acțiune a lui PATRASCANU, în contrast cu concepția marxistă asupra problemei naționale și că prin acțiunile sale PATRASCANU urmărea în mod conștient o propagare a ideilor sale naționaliste.

De aceea și invinuirile aduse lui PATRASCANU în legătură cu existența unui curent naționalist în partid reprezentat prin el, ne apar întemeiate, cu toate explicațiile pe care PATRASCANU încercă să le dea și în această privință.

Astfel, la pag. 128 al. 3 vol. 2, albastru, PATRASCANU declară :

"Această atenționare și ascunderea informațiilor (este vorba de informațiile aduse de BUREA după ce PATRASCANU a ținut discursul său la Cluj) care în realitate deformau și realitatea, iar la mine aduceau o totală abatere și dela învățăturile marxiste-leniniste și dela linia partidului, m-au determinat să nu fac autocritici în chestia discursului dela Cluj, hotărât de Biroul Politic".

Tocmai această atitudine a lui PATRASCANU determinată și întreținută de laudele și informațiile lui BUREA ne dovedesc că în mintea lui PATRASCANU a încolțit ideea că are masca alături de el și că va putea reuși în acțiunile pe cont propriu pe care le va întreprinde. Cu această mentalitate a plecat PATRASCANU la conferința de pace dela Paris și în mod cert poziția sa a fost întărită prin discuțiile cu TATARSCU ca și cu FRASCOVICI și alții fugari.

Plecând dela această constatare nu putem accepta explicațiile vagi și incomplete pe care PATRASCANU le dă, în legătură cu discuțiile avute cu TATARSCU privitoare la memoriul redactat de acesta din urmă sau cu aluzia lui FRASCOVICI la existența unui curent naționalist în partid, pe care PATRASCANU pretinde că a respins-o. Judecând prin prisma mentalității pe care PATRASCANU o avea în acel moment și a speranțelor ce și le punea într-o intervenție a puterilor occidentale în țara noastră, nu putem crede că PATRASCANU

a respins această aluzie a lui FRANASOVICI ci dimpotrivă și-a încușit această aluzie și s'a sfidat cu FRANASOVICI și cu TATARSCU asupra celor mai bune metode prin care ar putea valorifica "adresiunea" maselor la politica sa naționalistă.

Într-o notă informativă aflată la pag.29 vol.I albastru, se arată următoarele :

"După discursul dela Cluj, PATRASCANU părea să fie multumit de efectul produs în opinia publică, dar puțin înfrigorat de critica Partidului. Îmi explică însă că a avut ocazia sa discute cu autorități politice sovietice dela noi această chestiune și că punctul său de vedere nu era respins de acestea.

Eu-mi amintesc dacă înainte sau după conferința de Pace dela Paris, PATRASCANU primise în prezența mea un telefon dela TATARSCU, telefon care a determinat întrebarea mea dacă nu este înconsecventă această intimitate cu un politician burghez, pe care PATRASCANU singur în Mai 1944 îl caracteriza de "infamă lichă", PATRASCANU mi-a răspuns că este "o necontestată valoare politică, acest TATARSCU".

Argumentele cu care PATRASCANU încearcă a se desvinovăța de acuzația ce i se aduce că ar fi reprezentat un curent naționalist în partid, nu mi se par convingătoare. Astfel, în declarația sa din 9 Aprilie 1951, pag.13, PATRASCANU declară

"FRANASOVICI s'a declarat împotriva memoriului lui TATARSCU și a voit să știe efectul memoriului dela mine, efectul din partid. Am condamnat memoriul și în timpul discuției, FRANASOVICI a făcut aluzie la existența unui grup naționalist în partid, lucru pe care eu l-am negat și respins categoric".

Memoriul lui TATARSCU, după cum se știe, se declara pentru formula "bloc național" în interior și pentru legături politice cu Apusul. Dacă atât FRANASOVICI cât și PATRASCANU s'au declarat împotriva memoriului lui TATARSCU, nu este de înțeles cum a ajuns totuși FRANASOVICI să-i facă lui PATRASCANU o aluzie la existența unui grup naționalist în partid. Din felul cum se exprimă PATRASCANU se înțelege că FRANASOVICI nu i-a făcut numai o simplă aluzie pe care el a negat-o ci și o propunere pe care PATRASCANU pretinde că a respins-o.

Tot cu privire la cele discutate cu FRANASOVICI în timpul conferinței de pace dela Paris, la 17 Aprilie 1951 pag.35, PATRASCANU declară :

"N'am discutat nici un moment despre existența vre-unui grup naționalist cu FRANASOVICI. El a făcut o simplă aluzie la existența unui grup naționalist în partid, pornind dela discuția memorialului lui TATARSCU. Eu am răspuns imediat și negam existența unui asemenea grup în partid".

Este fapt cert că FRANASOVICI nu ar fi îndrăznit să facă o astfel de aluzie față de PATRASCANU dacă acesta ar fi avut o atitudine intransigentă care să nu se pretene la nici un fel de interpretare, după cum el ^{nu} ar fi îndrăznit de exemplu să facă o astfel de aluzie în fața unui alt conducător al Partidului. Din aceasta tragem concluzia că PATRASCANU l-a încurajat pe FRANASOVICI prin întreaga lui atitudine și în urma faptului că PATRASCANU l-a pus la curent cu nemulțumirile sale și cu intențiile regimului nostru.

Pornind dela discuția memorialului lui TATARSCU, FRANASOVICI ar fi putut cel mult să facă aluzie la existența unui curent naționalist în gavera polarizat în jurul lui PATRASCANU și poate TATARSCU dar în nici un caz în sânul partidului, căci pentru aceasta era necesar ca FRANASOVICI să nu fi cunoscut și alți membri de partid sau conducători care s-au alăturat concepțiilor lui PATRASCANU. Aceste chestiuni nu au fost discutate cu ocară anchetei deși ele ar putea contribui la precizarea poziției naționaliste a lui PATRASCANU.

Este absolut necesară clarificarea unora dintre afirmațiile lui PATRASCANU, fără de care întreaga declarație nu are nici un înțeles. Dacă FRANASOVICI s'a declarat în privința memorialului care plădăuia tocmai prin nuanța sa gevină naționalistă, ce sens mai avea să facă o aluzie la existența unui grup naționalist în partid? Dacă PATRASCANU însoțea a condamnat memorialul, ce mai putea urmări FRANASOVICI prin aluzia făcută de el la existența unui curent naționalist în partid, de vreme ce PATRASCANU își arătasese opinia sa prin care condamna memorialul.

În legătură cu aceasta este cazul să observăm - și aceasta este valabil pentru întreaga desfășurare ulterioară a anchetei noastre - că ceea ce caracterizează ancheta noastră este tocmai faptul că principalii vinovați au vorbit foarte puțin și chiar în acest caz au încercat să inducă în eroare ancheta.

Toamă din această cauză trebuie să exploatăm puținul cât s'au hotărât cei anchetați în această problemă să ne dea, până la ultimele concluzii ce pot fi obținute prin discutarea absolut tuturor problemelor pe care le ridică. În ce privește pe PATRASCANU și ZILBER, pe baza materialului studiat, putem trage concluzia că aceștia s'au dovedit în general sensibili la argumentele logice întrebate în cursul anchetei și credem că prin această metodă se vor obține rezultate bune. Dar chiar în ipoteza negativă când cu toate argumentele, aceștia ar fi hotărâți să nu mărturisescă mai mult decât până în prezent, încă putem conta pe o enervare a lor prin stăruirea permanentă și sistematică asupra unor chestiuni. Însăși adoptarea de către ei a unei poziții banditești de refuz de a ne urma pe linia arătată și de a trage concluzia vinovăției lor, va constitui un avantaj pentru noi știut fiind că acest refuz nu va putea fi permanentizat de ei și generalizat la toate problemele ridicate de anchetă.

Relațiile și discuțiile lui PATRASCANU cu TATARESCU ca și admirația pe care i-o purta și despre caream vorbit într'un citat mai sus menționat, se situează pe aceeași linie de manifestări naționaliste. Astfel în declarația sa din 8 August 1951, PATRASCANU pag. 243, vorbind despre o discuție a sa cu TATARESCU în tren la însoțirea dela conferința de pace din 1946, declară :

"În timpul discuției, TATARESCU a accentuat că după plecarea Comisiei de Control va exista mai multă libertate, iar în ceea ce privește textul broșurii lui GAFENCU - care a prilejuit discuția cu el, el mi-a spus că anumite lucruri pe care nu le poate spune Guvernul e bine să le spună emigrația. Deci am dedus anumite puncte de vedere comune cu emigrația".

Nici aici PATRASCANU nu precizează care sunt acele "anumite lucruri" pe care e bine să le spună "emigrația" și care sunt punctele de vedere comune ale lui TATARESCU cu "emigrația". Deasemenea nu arată de conține broșura lui GAFENCU și în ce constau criticile privitoare la politica guvernului GROZA și la sovietici.

Dacă PATRASCANU nu s'ar fi totuși cu TATARESCU îl va demasca ca pe un partener voluntar al discuției pe care mi-
avut-o în tren și în alte ocazii când s'a întâlnit cu el, la
Paris și în țară, nu exista nici un motiv ca PATRASCANU să-l
mai restituie broșura și edată între în țară putea să facă
din aceasta un caz politic și să-l demască pe TATARESCU.

PATRASCANU nu mai poate invoca de data aceasta scusa
pe care a folosit-o în cazul BIEHA că TATARESCU îi era prie-
ten sau că i-a făcut servicii în trecut. Aici era vorba des-
pre un om pe care PATRASCANU îl considera împreună cu
KILBER ca pe "cea mai sinistru canalie a burgheziei românești
"infama lichea" la a cărei colaborare cu guvernul GHOZA se
opusesse în 1945, care abuzase de încrederea lui cu ocazia
tratatelor pentru formarea Blocului Partidelor Democratice
înscris de 23 August 1944 și pe care ar fi avut acum ocazia
să-l compromită definitiv și să-l scoată de pe arena politică.

Astfel cum s'am petrecut faptele, rezultă că PATRASCANU
nu a făcut aceasta pentru că îl considera pe TATARESCU ca
"o valoare politică indiscutabilă", ca pe un om "care iu-
bește poporul român", era de acord cu memoriul făcut de
TATARESCU la Paris, era de acord cu formula "Blocul Național"
preconizată de TATARESCU și cu apropierea de țările apusene
după cum a fost de acord și cu modificările aduse memoria-
lui dela Paris de către TATARESCU etc., fapte pe care deci
PATRASCANU trebuie să le recunoască în declarația sa.

Că este așa se poate vedea și din răspunsul dat de
PATRASCANU atunci când a fost întrebat cum de a îndrăznit
TATARESCU să discute cu el asemenea chestiuni, în declarația
sa din 8 August 1951, pag. 245 :

"M'a fost vorba de o îndrăzneală. Eu am lucrat
în Comisia Păcii timp de un an și TATARESCU s'a
lăsat antrenat în discuție, eu l-am încurajat, ca
să-mi dau seama de gândirea lui".

Argumentul ar fi fost valabil dacă întorcându-se
dela Conferința Păcii, PATRASCANU ar fi adus la cunoștința
Partidului atitudinea lui TATARESCU ajutând astfel la demas-
carea acestui aventurier politic. Acest lucru PATRASCANU

însă nu l-a făcut astfel că nu poate fi vorba că urmărea numai "să-și dea seama de gândirea lui TATARESCU.

Pentru confirmarea legăturilor politice dintre PATRASCANU și TATARESCU este interesant ceea ce declară MARGUIES la pagina 33, desec ZILBER :

"ZILBER este convins că PATRASCANU este arestat la Moscova și că se va înscena un proces TATARESCU-PATRASCANU".

ZILBER cunoaște deci unele legături ale lui PATRASCANU cu TATARESCU despre care nu a vorbit în anchetă și care denotă identitatea de vederi și apropierea politică dintre aceștia. Dacă coroborăm această declarație cu cele arătate de HUPENIAN, care ar fi aflat dela RATTU ANTON și TOROSSIAN că și TATARESCU urma să facă parte din grupul celor ce se pregăteau să fugă din țară, împreună cu PATRASCANU, înțelegem că discuția din tren cu TATARESCU și colaborarea dela Paris la redactarea memoriului, nu erau întâmplătoare.

În declarația din 17 Aprilie 1951 pag. 37, PATRASCANU declară :

"M'am discutat cu STEFANESCU și cu nimeni de pe pământ formarea unui partid naționalist, pentru că o asemenea observație nu mi-a trecut nici odată nici prin cap, nici în vis măcar. Eu am avut deviații naționaliste caren'am statut pe o poziție naționalistă falsă în partid, dar nu am ajuns până acolo încât să-mi treacă prin minte măcar o clipă, formarea unui partid naționalist".

În ciuda susținerilor sale, discursurile lui PATRASCANU dela Cluj din 1945-1946 ca și faptul că ele au fost concepute cu material procurat de BETEA și GOLOPENTIA (indirect MANUIIA) ale căror opinii naționaliste sunt cunoscute, și nu au fost prezentate partidului spre a nu fi censurate, denotă că prin conținutul discursurilor sale PATRASCANU urmărea câștigarea maselor tocmai cu lozincile sale naționalist șovine. De aici și până la ideea formării unui partid naționalist nu este o distanță atât de mare.

În privința aceasta, există în materialul nostru și alte declarații pe care ne putem sprijini în susținerea acestei teze.

Astfel, în declarația sa din 20 Iunie, pag.4., SILVEU CRACIUNAS arată legăturile lui PATRASCANU cu SABIN MANUIIA, prin mijlocirea lui BETEA. Cunoșcând convingerile și fuga din țară a lui MANUIIA, putem trage concluzia că și PATRASCANU - care a cunoscut preparativele de fugă ale lui MANUIIA și nu le-a denunțat partidului - de situa pe aceeași poziție naționalistă.

PAVEL CONSTANTIN în declarația sa din 22 Oct.1951, pag.12, arată că punctul de vedere al lui PATRASCANU se înscrie pe "linia intereselor permanente și vitale ale țării" și că PATRASCANU s'a dovedit a fi "un om cu înaltă grijă și dragoste pentru interesele permanente și fundamentale ale României" (citește ale burgheziei române).

Tot PAVEL CONSTANTIN în declarația sa din 6 Sept.1951 pag.4 declară :

"Vedeam rezolvate toate aceste probleme în cadrul unui guvern de uniune națională, având două direcții etc."

Iar ceva mai jos :

"BETEA împărtășea în parte punctul meu de vedere și apreciam că INCHETIN PATRASCANU ar intra în acele vremuri aderanța maselor și ar merge pe linia intereselor țării, prin manifestarea punctului său de vedere politic la întrunirea dela Cluj și prin cele 2-3 cărți pe care le publicase".

x

x

x

Legăturile lui PATRASCANU cu MANUIIA prin mijlocirea lui BETEA, apar din materialul care-l avem tot ca o manifestare a înțelegerii ce exista între accepția pe linie naționalistă. Este dovedit că cu excepția lui STEFAN POPESCU și RUPENIAN care au arătat în unele declarații ale lor că

este posibil ca PATRASCANU să se fi întâlnit direct cu MANUIA la Snagov, nu avem alte dovezi ale unui contact personal între aceştia doi. Dar acest contact nici nu era necesar dat fiind faptul că BETEA se vedea atât cu MANUIA cât şi cu PATRASCANU, putând astfel stabili o legătură şi o informare permanentă a celor doi.

PATRASCANU a reuşit să prezinte în anchetă pregătirile de fugă ale lui MANUIA ca fiind o iniţiativă personală a lui BETEA şi faptul că se pregătea fuga lui în acelaşi avion cu MANUIA ca o simplă întâmplare, fără vre-o legătură cu raporturile ce existau de mai înainte între el şi MANUIA. Dar acest lucru nu poate fi exact deoarece BETEA arată în declaraţiile sale că dr. MANUIA l-a rugat la un moment dat să-i comunice lui PATRASCANU că nişte englezi sau americani vor să stea de vorbă cu dânsul. În altă declaraţie a sa dela pag. 26 al. 2 vol. I. BETEA declară :

*de comunat
dovădă cu
rap. de a doua
anchetă.*

"Este adevărat că în afară de aceste lucruri dl. dr. SABIN MANUIA mi-a comunicat că are informaţiile sale, că Partidul Comunist vrea să elimine orice urmă de a actualui dela 23 August, pentru acest act să nu mai amintească de istorici. Deci, că este inevitabil ca dl. PATRASCANU să fie găsit vinovat şi eliminat".

Acesta este adevăratul motiv pentru care PATRASCANU nu l-a denunţat pe BETEA când în Oct. 1947 acesta i-a propus să plece împreună cu MANUIA.

Toate aceste manifestări ale lui PATRASCANU ca şi raporturile sale cu BETEA, cu COLOPESCU, cu MANUIA, cu TATARESCU ale căror concepţii naţionaliste le împărtăşea, ne fac să credem că discursurile dela Cluj şi în special ultimul, au fost rezultatul unei acţiuni conştiente, duşmănoase şi premeditate prin care urmărea să creiască dificultăţi partidului.

Încercând să-şi facă o bază de masă din elementele naţionaliste govine, PATRASCANU a lansat în 1946 cunoscutul său discurs dela Cluj, menit să producă o ascuţire a relaţiilor dintre români şi maghiari, să saboteze munca de configurare de partid în Ardeal şi să încurajese organizaţiile studenţeşti naţionaliste.

În acest sens, PATRASCANU declară la pag.138, vol.2:

"Eu am arătat în prealabil textual cuvântării dela Cluj conducerii Partidului, știind de mai înainte că nu va fi de acord cu tendința naționalistă a acestei cuvântări. Părerea că forurile de conducere ale partidului nu vor fi de acord cu tendința cuvântării pe care o propuseseam, am dedus-o în mod concret din faptul că cuvântarea mea ținută la Cluj în Iunie 1945, care avea și ea o tendință naționalistă, a fost criticată de conducerea partidului. Al doilea temel a fost faptul că eu o lăses înaintea am scris un articol pentru Scântea tot despre Ardealul de Nord, pe care arătându-l lui GHEORGHIU DEJ, acesta a fost împotriva publicării lui, socotindu-l inoportun".

"Totuși am ținut această cuvântare din Iunie 1946 fiind personal convins că fac un serviciu regelui nostru răpindu-i lui MAVRU posibilitatea de a apărea ca singur apărător al Ardealului de Nord".

iar la pag.148 penultimul alineat, PATRASCANU declară :

"Cuvântarea mea dela Cluj din Iunie 1946, a însemnat și ea o gravă abatere dela linia partidului în chestiunea națională, abatere care a fost utilizată și de gvinștii români și de cei maghiari

"Influența atmosferei din Ardealul de Nord după cum și vechi rătăcite naționaliste, au contribuit deopotrivă la darea unui conșinut acestei cuvântări care în anumite pagăii au putut fi interpretate în sens gvinșin pentru că prin afirmațiile pe care le cuprind purtau acest caracter. Această cuvântare în loc să apăsese apropierea între naționalitățile conlocuite, urmărit în mod consecvent de partidul nostru, a dat naștere la discuții care au îngreunat-o și au născut doar dificultăți dăunătoare."

Străduința lui PATRASCANU de a prezenta această acțiune ca o deviere de dreapta, este inutilă față de faptul că nu a dat urmare hotărârii partidului de a-și face o autocritică publică prin care să recunoască abaterea comisă și să revie asupra ei. Persistarea pe această linie, consultarea lui BETEA și GOLOPENTIA asupra materialului care a servit la întocmirea discursului, emisiunea de a prezenta tovarășilor din C.C. ciorra discursului de teamă că discursul îi va fi censurat, informațiile admirative ale lui BETEA la care se adaugă și refuzul de a-și face autocritica, arată că aici era vorba de o acțiune conștientă și deliberată a lui PATRASCANU, BETEA și ceilalți din grup, de a face o spărtură în rândurile partidului prin fluturarea unor lozinci naționaliste gvinșine care să antreneze o parte a populației din Ardeal

impotriva naționalităților conlocuitoare și pentru a levi în unitatea partidului.

Cele de mai sus sunt confirmate de însuși PATRASCANU în declarația sa dela pag.176 al.3 vol.2 albastru :

"Greșita mea poziție în problema națională am agravat-o prin faptul că am refuzat să conștientizez public greșelile mele, mai ales după ce tov. GHEORGHIU BĂRĂȘANU din nou clar și categoric lina partidului în această problemă de cea mai mare însemnătate pentru regimul nostru democratic și după ce biroul politic hotărâse să-mi fac public autocritica. Orgoliul personal și o ambiție mic burgheză, o falsă înțelegere a prestigiului și a popularității, stau la baza acestui refuz, refuz care încheiea o greșală și politică și organizatorie".

În ce privește persoanele care au colaborat cu PATRASCANU la alcătuirea acestui discurs din materialul achetei au rezultat următoarele :

Deși în declarația sa dela pag.120 vol.2 albastru, PATRASCANU susținea că nu s'a consăuit cu BUREA înainte de a ține discursul dela Cluj în 1946, pe care pretindea că l-a pregătit cu materialul provenit dela Ministerul de Externe, în declarația sa dela pag.128, al.3. același volum, PATRASCANU arată :

"În pregătirea materialului acestei conferințe l-am folosit pe BUREA foarte mult. Fiind ardelen, crezând că cunoaște exact stările din Ardealul de Nord, și nu mai puțin starea de spirit de acolo, care pentru mine conta foarte mult, am utilizat învoarea lui de informație. Astfel, materialul statistic, unele citate din cărți, maghiare și unele aprecieri (nu-mi amintesc exact care, dar cred îndreptate asupra populației maghiare flotante) le-am luat dela el".

Reitarea lui PATRASCANU în a recunoaște că BUREA l-a ajutat la întocmirea discursului dela Cluj, se datorează probabil temerii lui PATRASCANU că organele anchetatoare vor face legătura între propunerile și pregătirile făcute de BUREA și activitatea comună a ambilor pe linia naționalistă.

Totuși, din declarațiile lui PATRASCANU reiese această colaborare care s'a manifestat nu numai cu ocazia cuvântării dela Cluj, ci și în celelalte acțiuni prin care PATRASCANU

urmărea auto-popularizarea lui. Astfel la pag.11 al.2 din vol. I. PATRASCANU declară :

"Dacă îmi amintesc bine BETEA a venit la mine după prima mea călătorie dela Cluj în vara lui 1945 când am organizat prima caravănă de ajutorare a Maramureşului. Împrejurările în care a venit nu mi se amintesc dar sigur este că atunci am reluat contactul cu el".

dar la pag.127 vol.2 albastru, al.2 PATRASCANU declară :

"BETEA a apărut însă - dacă îmi amintesc bine după prima mea călătorie dela Cluj în Iunie 1945. Ceea ce sunt sigur este că l-am utilizat la caravana pentru Maramureş pe care am format-o imediat apoi. Din acel moment BETEA însă a devenit "devotatul" meu tipic pentru lipsa mea de vigilenţă : nu m'am întrebat de unde vine în realitate acest BETEA, ce relaţii are, ce medii frecventează, care îi este viaţa de toate zilele, care îi este trecutul, chiar care îi este concepţia şi gândirea lui".

ALGERIEA lui BETEA pentru a colabora la întocmirea discursului dela Cluj ca şi pentru toate celelalte acţiuni personale ale lui PATRASCANU, nu este datorată lipsei de vigilenţă a lui PATRASCANU aşa cum pretinde acesta ci acordului dintre ei asupra problemei naţionale. În acest sens se poate trage concluzia că şi caravana de ajutorare Maramureşului a fost concepută de PATRASCANU tot ca o manifestare naţionalistă, unde BETEA se simţea la largul lui. Nu era vorba aici de o simplă campanie electorală ci de câştigarea popularităţii lui PATRASCANU prin agitarea unor lozinci şovine naţionaliste.

Cele de mai sus sunt confirmate tot de PATRASCANU în declaraţia sa dela pag.156 vol.2 albastru al.2 :

"După întoarcerea mea dela Moscova nu-mi amintesc să-l mai fi văzut pe BETEA sau dacă l-am văzut a fost cu totul întâmplător. Ceea ce ţin bine minte este că s'a prezentat la mine după prima mea călătorie dela Cluj -Iunie 1945 - lăudând foarte mult continutul ei şi informându-mă de riscurile mari în Ardeal pe care l-a avut. BETEA fiind ardelean informaţiile şi laudele lui au răsit ecou la mine. Din acel moment începe colaborarea mea strânsă cu BETEA şi anume l-am înstrăinut să se ocupe de organizarea ajutorării Maramureşului care se hotărâse chiar atunci după propunerea mea. BETEA a fost imediat de acord vădând şi aici o chestie naţională".

La pag.13 al.6 din vol.I, PATRASCANU arată :

"Toate aceste comunicări nu lua forma unei discuții propriu-zise, ci ni le servea ca informații. De unde își lua BETEA aceste informații nu m'am întrebat dar știu că el călătorește pe linia statisticii mult, că se învârtă în cercuri intelectuale.

Deși aceste informații trebuie să recunoaștem că influențau, totuși nu le-am dat atâtea importanțe încât să cercetăm mai adânc originea lor. Mai ales cum am spus, aceste informații nu aveau un caracter organizat. Totuși lui BETEA și acestor informații cred că se datorase în bună parte atmosfera naționalistă creiată în jurul meu. Și t-aci trebuie să spun că, în legătură chiar cu BETEA eu nu am făcut decât insuficiente încercări de a împiedica această atmosferă".

Colaborarea cu PATRASCANU este confirmată și în declarațiile lui BETEA. Astfel, la pag.87 jos, vol.1 albastru, într-o declarație a sa BETEA declară :

"Problema cu așguri o punea întotdeauna el PATRASCANU, și nu eu. Spunea că VASILE IUCA în felul cum pune problema dăunează formulelor comuniste. Am avut 2-3 conversații cu PATRASCANU pe această problemă. Discuțiile durau de la 10 minute până la o oră".

Atitudinea antipartinică și dușmănoasă a lui PATRASCANU apare cel mai clar cu oriunde : PATRASCANU membru în Biroul Politic al C.C. discutând cu un membru de Partid cum era BETEA, "gogolile" tov. VASILE IUCA cu care PATRASCANU era coleg în Comitetul Cent.al. Aceasta ilustrează înțelegerea deplină care exista între PATRASCANU și BETEA în problema națională și înălturării definitiv susținerile lui PATRASCANU că nu-i acorda nici o importanță lui BETEA și că acceptând propunerile lui de fugă, urmîrea numai să scape de BETEA care îi devenise înconcomitant etc.

La pag.88 al.4 din vol.1 albastru, PATRASCANU, BETEA declară :

"Discuție pe care ni l-a cerut sub formă de primă redactare acasă la d-ae în str. Vasile Iancuș loc. d-aei PATRASCANU, d-lui HERBERT EILBERG și mie. Directorul de cabinet al d-aei (RUPINIA) a asistat numai cîteva minute".

Este vorba în acest citit despre declarația contelui KARONFI pe care PATRASCANU o citea celor arătați mai sus pentru a se afliu cu ei asupra atitudinii ce urma s'o ia și a modului cum să fie înțeles discursul în problema Ardealului.

Colaborarea cu GOLONTEA la întocmirea acestei cuvântări este arătată de PATRASCANU în declarația sa dela pag.23 al.3 vol.I. :

"În legătură cu cuvântarea dela Cluj, cu GOLONTEA nu am discutat niciodată, dar o parte - cred că chiar cea mai mare parte - din materialul adus de ERENA era prelucrat de GOLONTEA".

În ce o privește pe ERENA PATRASCANU, aceasta, după cum rezultă din declarația lui PATRASCANU dela pag.73 al.2 vol.2, a fost împotriva cuvântării dela Cluj în forma în care PATRASCANU a ținut-o și ea l-a acuzat atunci că dovedește manifestări naționaliste. Deosemeni ea era împotriva relațiilor cu ERENA care nu îi inspire nici un fel de încredere. Aceste observațiuni ale ERENEI PATRASCANU nu l-au împiedicat însă pe PATRASCANU să continue legăturile sale cu ERENA și să-i acorde întreaga sa încredere, aceasta probabil deoarece era de acord cu linia naționalistă a acesteia.

Iată într'adevăr - schițate de PATRASCANU - obiectiunile ERENEI PATRASCANU (pag.148 jos vol.I, PATRASCANU) :

"Îmi amintesc discuția aprinsă pe care am avut-o cu ea (ERENA PATRASCANU) în ce privește cuvântarea dela Cluj din 1946. Ea a fost împotriva acestei cuvântări însă de când am început să-i spun cum ce vroiam să vorbesc la Cluj și deși în public s'a abținut să se manifeste împotriva mea - a criticat conferința după ce a ascultat-o. Nu o singură dată în legătură cu discuțiile noastre asupra Clujului mi-a reproșat (atunci când problema nu se discuta în presă și literatură noastră) că mi învinovată de declarații naționaliste și că mi las influențat în acest sens de atmosfera din Ardeal sau de unele informații aduse de ERENA sau de alții".

Desigur că tot în vederea unei colaborări ERENA îi cerea lui ERENEI în 1946 înaintea de a pleca la Paris, informații în legătură cu problema Ardealului, fapt recunoscut de ERENA în declarația sa dela pag.297 jos, bibliograf 1 :

Contribuția lui ERENA la alcătuirea discursului lui PATRASCANU dela Cluj, nu opere ca suficient dovedită de

rece în declarațiile sale PATRASCANU arată că BENU ZILBER a criticat această cuvântare, mai ales în pasajul unde vorbea de rolul poporului român. PATRASCANU nu precizează însă în declarație sa dela pag. 4 al. 4 vol. I despre ce anume se vorbea în acest pasaj și în ce constau criticile lui BENU ZILBER.

Cu tot citatul dat mai sus în care PATRASCANU vorbește despre criticarea discursului dela Cluj de către ZILBER, totuși din declarația lui NAVODARU din 2 Iulie 1951, apare că ZILBER a colaborat și el la întocmirea acestui discurs deoarece întâlnindu-l pe ZILBER și PATRASCANU cu câteva zile înaintea ținerii acestui discurs, ZILBER i-a spus lui NAVODARU că a lucrat câteva zile cu PATRASCANU la un discurs pe care acesta îl va ține la Cluj și care va face senzație.

Deși din unele citate de mai sus s'ar părea că discursul lui PATRASCANU dela Cluj a fost decăruat și criticat atât de ELENA PATRASCANU cât și de BENU ZILBER, atitudinea govină a acestora în problema națională și faptul că împărțeau aceleași idei ca și NICOLAE PATRASCANU, apare dintr-o declarație a tov. PRIMOVBASA aflată la pag. 292 mijloc vol. I albastru PATRASCANU :

"De pildă, chiar la primaedință de redacție în seaptea de 23 spre 24 August, la propunerea mea de a publica (în România Liberă) un avertisment pentru sași, avertisându-i că-i vom trata fără cruțare în cazul că se vor rally trupelor germane, toți cei de față, ZILBER, ELENA PATRASCANU, NICOLAE PATRASCANU și COLOPCEA, au cerut să adreșm acelaș avertisment și ungurilor din Transilvania. De-am argumentat fără să-i vorbim că ar fi nejust politic și practic o provocare și nu l-am publicat. BENU ZILBER a părăsit definitiv redacția României Libere tocmai pentru că am refuzat să-i public un articol neștiințific, anti-marxist dar lăudabil la adresa cârții tov. PATRASCANU "Problemele de Bază". Mi-am dat repede seama că elementele din jurul tov. PATRASCANU sunt străine de spiritul partidului sau chiar așezare".

Acest conflict despre care nici ZILBER nici PATRASCANU nu au pomenit nimic în declarațiile lor (din redacția României Libere) - petrecut în timpul acela de agitație febrilă în primele zile de după 23 August, în momente când interesul Partidului trebuia să, primeze, trecându-se peste orice considerațiuni personale, BENU ZILBER și ELENA PATRASCANU ridică această obiecțiune tipic nemarxistă și care denotă

că și-au însușit atitudinea lui PATRASCANU în problema națională.

În ce o privește pe ELENA CONȘTANȚE aceasta la pag. 57 jos din vol. 3 declară :

"În urma acestei călătorii (dela Cluj) și eu eram de părere ca și PATRASCANU și ELENA că în Transilvania Partidul este în mâna ungarilor".

Precizarea atitudinii lui PATRASCANU în problema națională prin propriile sale mărturisiri care să completeze și să confirme declarațiile din care am extras citatele de mai sus ale celorlalți arestați în această problemă, constituie o sarcină de prin ordin, la reluarea anchetei.

Între'adevăr, cu toate numeroasele declarații citate, în această problemă, ca și în toate celelalte pe care le-a ridicat ancheta, PATRASCANU a mărturisit foarte puțin și foarte vag care au fost manifestările sale dușmănoase partidului prin care urmărea auto-popularizarea sa. În problema de față interesează o expunere proprie a lui PATRASCANU din care să rezulte concepțiile sale în problema națională, conținutul celor două cuvântări ținute la Cluj în 1945-1946, conținutul articolului prezentat tov. GHEORGHIU DEJ în problema Ardealului cu care acesta nu a fost de acord, cine a colaborat la alcătuirea și procurarea materialului statistic, necesar acestui discurs, criticile formulate de conducătorii partidului nostru după primul ca și după al doilea discurs, motivele reale pentru care a refuzat să-și facă autocritica hotărâtă în Biroul Politic, atitudinea sa în problema evreiască. Toate acestea analizate în adâncime, fără confuzii și fiind urmărit îndeaproape în răspunsurile sale, pentru a nu-i da posibilitate ca în majoritatea declarațiilor sale în loc să clarifice problema, să mai adauge și alte puncte noi care să o complice.

GRUPUL DE ELEMENTE DISMARCHE DE CARE
S'A ÎNCONJURAT PATRASCANU

La acest capitol vom vedea astfel cum rezultă din întreg materialul studiat, componența și activitatea grupului de simpatizanți și sprijinitori ai acțiunilor lui PATRASCANU, recrutați în bună parte de ZILBER și BOTEA cum și a oamenilor de care s'a înconjurat PATRASCANU în timpul ministeriatului său și întreaga sa activitate, șefi de cabinet, colaboratori etc.

Deși străduințele anchetei de a stabili o legătură organizatorică și un plan preconșcut de acțiune în vederea atingerii unor anumite obiective și a uneltirii împotriva regimului nu au dus până acum la nici un rezultat concret, considerăm totuși că acest grup de prieteni, simpatizanți, colaboratori etc. a desfășurat în legătură cu PATRASCANU o activitate dărmătoare, a fost dirijat de PATRASCANU, BOTEA și ZILBER și a avut un rol bine determinat în informarea lui PATRASCANU, în sprijinirea și popularizarea acțiunilor sale, iar mai târziu în pregătirile sale de fugă în străinătate.

În original afirmațiilor noastre de mai sus, avem o serie întreagă de declarații ale lui PATRASCANU și ale celorlalți cercetați din care se poate deduce existența și activitatea acestui grup.

Astfel, la pag.131 al.2 vol.2 albastru, PATRASCANU declară :

"Nici o clipă n'am luat în serios un asemenea gând sau o asemenea eventualitate (Este vorba despre fugă). Dar aceasta a însemnat totuși din partea mea o mare agitație, pentru că BOTEA, după cum am văzut în urmă, a luat lucrul foarte în serios și a pregătit "bătăi în acest sens" - în realitate pentru că o asemenea eventualitate îi corespunde dorinței lui întine de aventură, a unei plecări în străinătate, pentru a se afla în treabă etc."

La pag.158 sus, vol.2 albastru, PATRASCANU declară :

"Vorbeam de dorința mea începând din 1947, de a mă integra fără rezervă în rândurile partidului. A existat această dorință dar ea nu a fost consecvent realizată din acest punct de vedere. Și exemplul cel mai bun e tocmai BOTEA."

GRUPUL DE PIERRETE DIMANOCARE DE CARE
S'A ÎNCONJURAT PATRASCANU

La acest capitol vom reda astfel cum rezultă din întreg materialul studiat, componența și activitatea grupului de simpatizanți și sprijinitori ai acțiunilor lui PATRASCANU, recrutați în bună parte de ZILBER și BETEA cum și a oamenilor de care s'a înconjurat PATRASCANU în timpul ministeriatului său și întreaga sa activitate, gufi de cabinet, colaboratori etc.

Deși străduințele anchetei de a stabili o legătură organizatorică și un plan preconcepțuit de acțiune în vederea atingerii unor anumite obiective și a uneltirii împotriva regimului nu au dus până acum la nici un rezultat concret, considerăm totuși că acest grup de prieteni, simpatizanți, colaboratori etc. a desfășurat în legătură cu PATRASCANU o activitate dărmătoare, a fost dirijată de PATRASCANU, BETEA și ZILBER și a avut un rol bine determinat în informarea lui PATRASCANU, în sprijinirea și popularizarea acțiunilor sale, iar mai târziu l pregătirile sale de fugă în străinătate.

În sprijinul afirmațiilor noastre de mai sus, avem o serie întreagă de declarații ale lui PATRASCANU și ale celorlalți corecetați din care se poate deduce existența și activitatea acestui grup.

Astfel, la pag.131 al.2 vol.2 albastru, PATRASCANU declară :

"Nici o clipă n'am luat în serios un asemenea gând sau o asemenea eventualitate (este vorba despre fugă). Dar aceasta a însemnat totuși din partea mea o mare agurință, pentru că BETEA, după cum am văzut în urmă, a luat lucrul foarte în serios și a pregătit "bătăii în acest sens" - în realitate pentru că o asemenea eventualitate îi corespunde dorinței lui intime de aventură, a unei plăceri în străinătate, pentru a se afla în treabă etc."

La pag.158 sus, vol.2 albastru, PATRASCANU declară :

"Verbos de dorința mea începând din 1947, de a mă integra fără rezervă în rândurile partidului. A existat această dorință dar ea nu a fost consecvent realizată din acest punct de vedere. Si exemplul cel mai bun e tocmai BETEA.

5.5

Penru să ai fi trebuit să nu-l trind în strd-
inătate, dar să ai o explicație cu el în care să
arăt deosebit activitatea mea trecută gre-
giti și astfel politicele să o rup cu el și cu
toti ei lui. Totodată să discut toate chestiile -
cel puțin în Cadre, dacă nu cu tov. din Biroul
Polit. Am mare înalpe linia compromisiului,
am voit să scap de BETA și de banda lui dar să
nu-l "jinesc" și mai ales să nu mă arăt nerecu-
noscător față de el și de ai lui.

La pag.166 sus, vol.2 albastru, NIC PATRASCANU
declară :

"După plecarea lui BETA, am început să mă
gândesc la legăturile lui BETA cu MĂLÎNIA, pe
care mi le-a scurs și unde să antrenase și pe
mine prin simplul fapt al legăturilor mele cu
BETA... Știam că cu toate supărarea acuzată de
refuzul meu, va reveni cu propunerea lui. Aceasta
pentru a rupe radical și cu BETA și cu toată
banda lui, am hotărât să-l pec pe BETA să creadă
că sunt gata de acțiune și-i urnes sugestiile
și să plec împreună cu el și cu toți ai lui cu
avizul de care îmi spunea că dispune."

Si în declarațiile sale dela pag.166 mijloc vol.2
albastru și la jos vol.1 PATRASCANU vorbește despre "BETA și
camerii lui sau despre "cercul lui BETA" iar la pag.141, al.2
vol.2 albastru, PATRASCANU declară :

"Pe ultimii doi (PAVEL și RENEȘAN) nu-i cunosc
nici nu știa cum erati la față. BETA mi-i reco-
menda însă ca "cineori admiratori" ori "noi și
camerii mei" .

Făcând abstracție de justificările pe care PATRASCANU
le caută la fiecare problemă ridicată în anchetă, pentru a
arăta "greșita sa orientare politică" și a se apăra de viza
de a fi colaborat conștient cu el în activitatea lor dușmă-
noasă împotriva partidului și a regimului, ceea ce vrem să
subliniem în citatele de mai sus, este faptul că înuși
PATRASCANU vede existența acestui grup despre care BETA
și ținea permanent în curent și despre care obişnuia să vor-
bească referindu-se la "bătălii lui". Sunt camerii pe care
PATRASCANU conta în acțiunile sale dușmănoase și antiparti-
nice, despre a căror existență era continuu informat de către
BETA și cu care spera să-și realizeze inențiile sale crimi-
nale.

Că aceasta nu este o simplă ipoteză a noastră o dovedește declarația HENRI PATRASCANU dela pag.55 vol.I :

"Într-o zi - cred că puțin timp înainte de a fi arestat HENRI - ILEANA POPESCU mi-a spus că-i trimisese lui EUGENIU PATRASCANU complimente din partea "băștilor" și să-i spun că-i stau la dispoziție pentru orice".

Iar la pag.87 sus, vol.I., HENRI PATRASCANU declară :

"Așa cum privește acum, îmi dau seama că relațiile cu HENRI erau cu atât mai condamnabile cu cât HENRI nu era singur ci avea o serie de prieteni cu care probabil se aflau : HIRSO (care s'a sinucis) motivul pe care îl găsim eu fiind de natură sentimentală, totuși această sinucidere mi se părea destul de misterioasă, RĂTUȘ, ȘTEFAN POPESCU, PAVEȘ, HIRSO, GOTOPEȘ, despre alții nu știu".

Ceea ce rezultă cu evidență atât din declarațiile proprii ale lui PATRASCANU cât și ale celorlalți cercetați, este că PATRASCANU, ca o linie generală de conduită, nu a apelat încă dela început la cadrele Partidului spre a i se da oameni de care să se ajute în munca sa, preferând să-i recruteze singur sau cel mult prin mijlocirea lui ZILBER și HENRI. PATRASCANU s'a înconjurat și a fost ajutat de o serie de elemente dubioase : oameni de încredere ai agentului american HARRY MARWILA, GOTOPEȘ, HENRI, RĂTUȘ, afaceriști ca TONCOȘIAN, elemente oportuniste și suspecte ca ILEANA POPESCU și ELENA CONȘTANȚE mai târziu și HARRY BRAUNER și că a folosit ca pe sfătuitorul său cel mai apropiat pe BENI ZILBER care dupăcum arătam mai sus, i-a plasat pe toți acești "colaboratori".

Ajutat de toți aceștia și de alte elemente pe care le vom menționa mai departe, PATRASCANU ca un dușman înverșunat al Partidului și al Uniunii Sovietice, a desfășurat o serie de acțiuni de autopoiză și de defășurarea conducerii Partidului. A dus protinse acțiuni de ajutorare în Maramureș a făcut propagandă în alegeri pentru promovarea intereselor sale personale, a lansat diferite Svenuri dupăcum impetruie tovarășilor din Comitetul Central, comenteează nefavorabil o serie de hotărâri ale Biroului Politic.

Pe unii dintre aceştia, pentru a camufla mai bine activitatea şi concepţiile lor politice, îi încadraseră în partid şi-i foloseşte ca gardă de încredere, denaturând şi difuzând în mod tendenţios diverse acţiuni ale partidului. În Minister, deasemenea s'a folosit de colaboratori dubioşi ca NICOLAE, RĂTIL, NICOLAE, IUPENIAC şi IUTESCOU.

Dintre aceştia, BEREA, RĂTIL şi PAVEL căutau să strângă aderenţi ai grupului PATRASCANU printre cunoştinţile lor şi în special printre funcţionarii dela I.C.S.

După cum arătam mai sus, BENI ZILBER este acela care i-a recomandat lui PATRASCANU pe cei mai mulţi participanţi la acest grup. Astfel, COLOPNEA, BEREA, RĂTIL, GANEA, PETRU POPESCU, ILIANA POPESCU (toţi dela I.C.S.) TOROSSIAN, FLORIN TEODORU, i-au fost prezentaţi lui PATRASCANU de către ZILBER care se afla în fruntea acestei clii şi au fost întrebuinţaţi apoi în acţiunile arătate.

În privinţa întrebuinţării lui ZILBER de către PATRASCANU şi a colaborării în ilegalitate cu el, cu toate avertismentele primite şi în privinţa motivelor care au determinat această colaborare, din declaraţia lui PATRASCANU cu data de 12 Iunie 1951, se vede că acesta cunoştea invinuirile ce i se aduceau lui ZILBER :

.. "În 1936, când m'am legalizat, într-o conversaţie cu GOGU RADULESCU, discutând despre BENI ZILBER, mi-am exprimat părerea faţă de GOGU RADULESCU că BENI ZILBER a fost achitat în proces, în urma unui compromis cu siguranţa".

Acesta nu l-a împiedicat pe PATRASCANU să-l folosească intens pe ZILBER fără a se mai preocupa de proastăreputaţie a acestuia şi chiar după interdicţia Secretariatului prim-
tov. PARVULESCU de a mai primi case conspirative dela ZILBER. Deasemenea deşi lucra în se interdicţia, PATRASCANU l-a numit pe ZILBER şi în colectivul ziarului "România Liberă" (vezi decl. PARVULESCU din dos. de partid ZILBER pag.69, contestată în întregime de PATRASCANU).

Totuşi în declaraţia sa din 7 Mai 1952, fiind din nou întrebat dacă vre-unul din conducătorii partidului i-a atras atenţia că ZILBER este spion, PATRASCANU răspunde afirmativ adăugând chiar că şi după aceasta a continuat legăturile cu ZILBER.

Lipsă de o buclă de încredere, legătura dintre PATRASCANU și SILBER se limita deci la concepțiile banditești ale ambilor și umiltățile lor comune împotriva regimului nostru.

În timpul plecării lui PATRASCANU la Paris, BRAUNER, BUREȘIAN, LENA CONȘTANȚE, JUAN NICOLAE, POULICOL și BEREA, ținând consfătuiri în care trec în revistă evenimentele din țară și îi comunică prin diferite mijloace "cui se subînnează popularitatea" cu intenția mărturisită de HARRY BRAUNER într-una din declarațiile sale, de a-l hotărâ eventual să rămână în străinătate. (Vezi sinteza 1-le jos).

O buclă parte dintre aceia care făceau parte din acest grup, urmau să fie incluși în grupul fugerilor care urmau să părăsească țara împreună cu PATRASCANU și MARUȚA și anume : LENA CONȘTANȚE, BEREA, NAEIU, PAVEI, GEORGESCU ROMEN și criminalul de război DAINIȘESCU.

Consecvent cu întreaga sa atitudine în anchetă, PATRASCANU a invocat ca o scuză pentru faptul că s'a înconjurat de astfel de elemente, lipsa sa de vigilență. Ca și în celelalte probleme PATRASCANU a considerat că recunoașterea unei slabe orientări politice, a lipsei de vigilență iar uneori a lichidismului și a lipsei sale de principialitate, vor fi în orice caz mai avantajoase din punct de vedere penal decât recunoașterea faptului că în mod conștient s'a înconjurat de accepti oameni ale căror sentimente de dușmănie față de partid îi erau cunoscute și cu care conta că va lăsa în unitatea partidului.

Astfel la pag.22 jos, vol.2 albastru, PATRASCANU declară :

"Astfel în munca mea la Minister n'am dovedit destulă fermitate în epurarea magistraturii, spec-tind că prin mijloace de convingere voi putea spre-ria o parte din acest corp care nu putea fi înlocuit ușor și în scurtă vreme... Acestui fapt se datorează și lipsa de vigilență față de unele ele-mente cu care am colaborat... POULICOL care a luat atitudine reacționară".

La pag.33 vol.1 ÎNCERTEȘ PATRASCANU declară :

"În ce privește colaboratorii de la Minister, a precedat de cele mai multe ori mai mult decât su-perficial în alegerea lor și în cercetarea lor, a trecutului lor. Așa a fost cu putință și cu secretar

general sub ANTONESCU. Eu l-am luat ca secretar general pentru că era singurul simpatizant prin 1935-1936, cunoscut de mine printre magistrați; sau pe FOULIOPOI, care numai după câteva luni am aflat că are o moșie căsută sub expropriere. Iui fusese recomandat ca un înverșunat anti-legionar și persecutat de regimul antonescian, ceea ce era adevărat. L-am luat pe MICOȘA la cabinet, după recomandarea lui BETEA, ca să aflu după aproape un an când îi avut legături cu legionarii. Pe BETEA l-am întrebuințat după simpla recomandare a lui BETEA, fără să cercetăm nici trecutul lui, nici relațiile lui, nici felul lui de viață".

La pag.127 vol.2, albastru IURETIU PATRASCANU declară:

"Si aici când mă gândesc să fac o analiză asupra tuturor camenilor cu care am lucrat și care m'au înconjurat, față de toți am adoptat aceste criterii false, amigitoare, primejdioase. După ce în ilegalitate cântăream fiecare om și mă uitam la el din toate punctele de vedere, deodată, după 23 August am uitat și abandonat cu totul aceste sănătoase și juste mijloace".

În raport cu BETEA în special, argumentele întrebuintate de PATRASCANU pentru a justifica relațiunile și colaborarea sa cu el, apar ipocrite și constituiesc o indicație puternică că și în privința celorlalte recrutări în grupul său, PATRASCANU s'a lăsat condus de anumite criterii precise care toate vizau politica seducătoare împotriva regimului și a partidului.

Astfel, dacă cele arătate mai sus de PATRASCANU ar fi constituit cauzele reale pentru care PATRASCANU a colaborat cu BETEA este evident că atunci când a aflat trecutul real al lui BETEA și mai cu seamă faptul că pregătea fuga sa din țară împreună cu reacționarul MANUIA, nimic n'ar fi trebuit să-l împiedice să-l denunțe pe BETEA.

Că este așa o dovedesc cele arătate de PATRASCANU la pag.129 al.4 vol.2 albastru :

"Abia la începutul anului 1947, am aflat și asta numai întâmplător, amănunte despre BETEA și anume că e un alcoolic înveterat, că duce o viață personală dezordonată, că trăiește cu o femeie în vârstă la care gâde, că de fapt funcția lui la Institutul de Statistică e doar formală, că face pe profesorul de gimnastică etc. Atunci am avut prima impresie că BETEA este de fapt un decesat".

Portretul moral al celui mai apropiat colaborator al lui PATRASCANU, trebuie cunoscut cât mai bine cîei numai astfel putem respinge apărarea pe care și-o face PATRASCANU, invocând sentimente de prietenie, recunoștință etc. față de BETEA.

Referitor la aceasta, la pag. 111 al 2. vol. 1 BETEA, MATELDA STEFANESCU declară vorbind despre BETEA :

"Locuia împreună cu RARIU la MAIRU la București dormea pe noapte lîngă la Garajul Serban Vode... BETEA umbla totdeauna ușor îmbrăcat, iarna într-o haină de vînt subțire, vîndându-și îmbrăcămintea pentru a avea bani. Se spunea că ar fi vîndut și hainele unui cofer și ale unui executant dela Garajul I.C.S.

Iar mai dearte în aceeași declarație la pag. 110 mijloc, declară:

"BETEA primea mereu cereri de intervenție din afara institutului ca și din I.C.S. din partea colegilor care voiau să treacă în alte ministere, sau doreau să fie mai bine salariați. BETEA promitea tuturor că le va satisface dorințele pentru a-și da importanță că poate însă nu-și amintesc că în cazul I.C.S. să fi intervenit pentru vre-un coleg. De cînd a început să lucreze cu PATRASCANU au început vizitele lui BETEA să se înmulțească, era foarte căutat de femei frumoase. Credeam atunci că sunt diferite aventuri de ale lui BETEA, deoarece avea reputație de afemeiat."

Toate acestea nu l-au determinat pe PATRASCANU să-l denunțe pe BETEA la sfîrșitul anului 1947, cînd în Octombrie acesta i-a făcut cunoscuta propuneri de fugă împreună cu SARIN MANUILA. Aceasta însemnează că pe PATRASCANU îi interesau numai convingerile naționaliste ale lui BETEA și ura sa împotriva Partidului cum și hotărîrea lor comună de a activa și a folosi întregul grup pentru a lăsa prin toate mijloacele posibile unitatea partidului și a clasei muncitoare.

La rîndul său BETEA arată în declarația sa dela pag. 15 dosar 1. că și el "a ajuns să vadă Partidul într'un singur caz și să alunece pe această parte", adăugînd că aceasta este o istorie care începe cu cîteva zile înainte de 23 Aug. 1944. BETEA se referă desigur la faptul că i se devotase lui PATRASCANU care în ochii săi și al "băștilor" înfrăchipse Partidul.

BETEA ar trebui să redea într-o declarație această "istorie" fiind interesant de cunoscut cum au început și cum au evoluat raporturile dintre el și PATRASCANU și până a ajunge să condusă Partidul cu persoana lui PATRASCANU.

De aci și teama lui PATRASCANU de a recunoaște la anchetă prietenia sa cu BETEA. Astfel la pag.114 al.2 vol.2 albastru, PATRASCANU declară :

"Cu BETEA legături de prietenie n'am avut. Am apreciat însă la el și ceea ce mi se părea mie devotamentul lui în muncă, ceea ce mi-a dat o anumită încredere în el".

Spunând acestea, PATRASCANU nu pomeniște însă nimic despre dedicația aflată pe cartea sa oferită lui BETEA și anume "tovarășului și prietenului scump inimii mele, BETEA, în amintirea a tot ce ne leagă împreună, 9 Mai 1945, Ziua Victoriei".

Dintr-o declarație a lui BETEA, aflată la pag.14 al.1 vol.IV, rezultă că acesta a fost întrebat de LENA CONSTANTE dacă ar continua să meargă alături de PATRASCANU chiar dacă acesta ar apuca-o pe o linie greșită. BETEA nu arată însă (și nici LENA CONSTANTE) când a avut loc această discuție, ce justifică această întrebare din partea LENEI CONSTANTE și mai ales ce anume a răspuns el.

Raporturi apropiate, multă afecțiune și considerație a avut PATRASCANU și pentru GOLOPENTIA ANTON, fostul director al I.C.S. -ului cu care a și colaborat începând cu puțin timp mai înainte de 23 August. Alături de BETEA și GOLOPENTIA era unul dintre cei mai reprezentativi în grupul de elemente disolvante care l-au încercuit pe PATRASCANU.

Cercetările au stabilit că GOLOPENTIA a conceput și a redactat în parte o serie de sugestii destinate d-ului MANUIA pentru cazul când conflictul între anglo-americani și sovietici se va soluționa în favoarea celor din urmă. Aceste sugestii trebuiau să vină în sprijinul fugărilor în ipoteza unei guvernări după terminarea conflictului, când accepția ar reveni în țară.

Tot GOLOPENTIA s'a angajat față de ALEXANDRU POPP să scrie partea statistică a unei lucrări care era destinată a fi tipărită în străinătate pentru a fi de folos atât cercurilor fugărilor din străinătate în acțiunea lor, cât și opiniei publice străine. La această întrevvedere cu POP, GOLOPENTIA a fost condus de MARGINEANU (condamnat alături cu POPP).

GOLOPENTIA i-a vorbit lui BUTCOIU în 1947 despre necesitatea unor traduceri din vreme a unor lucrări. În vederea unei eventuale schimbări de regim ca : Interiorii ale Statelor Unite, definiții ale "democrației" în perspectivă americană, criticile doctrinelor de stânga etc.

Pentru completare mai arată că în biblioteca lui GOLOPENTIA au fost găsite "Mein Kampf" și "Criticile gerului de cuib". Așa arată acest al doilea colaborator al lui PATRASCANU și care ca și BUTCOIU crea atmosfera grupului dășnăsc din jurul lui PATRASCANU.

În ce privește ținuta morală a celor care constituiau grupul PATRASCANU, ZILBER- care după cum arătam mai sus- a recitat o bună parte din elementele din acest grup, declară la pag.218 jos, bibliografie 2 :

"Am fost întrebat ce am urmărit când am prezentat lui PATRASCANU pe TOROSIAN, STEFAN POIESCU, FLORENTIN TEODORU, GOLOPENTIA, BUTCOIU, RARU etc. Răspund însă odată, cu mâna pe conștiința mea cea curată, că am urmărit interesul partidului. De cei mai mulți nici nu știam lucrul mare. Eu pun însă întrebarea altfel : cum se face că am reușit să adun în jurul meu atâtea oameni care au trăit în marginea Codului Penal, atâtea reacționari, atâtea lichide, atâtea necinstești, atâtea putregai?"

Atitudinea morală a majorității grupului, așa cum a rezultat din anchetă, arată clar cu ce fel de oameni s'a înconjurat ZILBER și care aveau comun năvârurile putrede ale societății în care au trăit și de care nu se mai puteau deslăsa ca și ura lor nemărginită față de regimul nostru.

PATRASCANU, ZILBER, TOROSIAN, LENA CONȘTANȚE, RUFERIAN și alții s'a stabilit în anchetă că au fost traficanți de valută contrabandiști și agenți de bursă neagră. BUTCOIU

Grupul de elemente aduse în anturajul lui PATRASCANU de către ZILBER este compus din oameni "după chipul și asemănarea lui ZILBER" care se și laudă că "băieții" sunt crescuți în spiritul său.

La pag.115 jos vol.1 ELEN PATRASCANU declara :

"Atunci (după 23 August) și în epoca de pregătire a lui 23 August, aproape toți oamenii de care s'a folosit ANDREI erau recomandați de BRU (tehnicele, BOROSIAN, grupul lui GOLOPENTIA etc.). În timpul războiului mi-am pus întrebarea și i-am spus-o și lui ANDREI, cum se face că BRU nu a fost arestat și presupunând că e ceva necurat la mijloc, întâlnindu-l odată pe BRU pe stradă, l-am evitat. După aceea însă, nu mi-am mai pus această problemă".

Despre BETEA, deși am vorbit mai sus - adăugam că STEFAN POPESCU afirma despre el că este sifilitic și că refuză să se trateze. Chefurile lui BETEA - declară STEFAN POPESCU - luau în ultimul timp un caracter de furie cară.

Tot despre BETEA, LEVENTE declară la pag.115, vol.1 :

"BETEA NICOLAE era un om descompus, bețiv și afemeiat cu pretenții de a fi foarte inteligent și în măsură deci să-l strice și pe altii. Într-o vreme relații ciudate cu poezi și biserică catolică și a fost demobilizat ca popă catolic".

"Din rarele prilejuri în care l-am văzut în URSS știu că juca poker și îi învăța și pe localnici să facă la fel pentru a le lua banii, organiza chefuri și căuta mereu să aibe relații sexuale cu femeile, trecând chiar la premiuni și violențe".

S'ar putea crede că față de atâtea defecte grave BETEA prezenta cel puțin rare calități intelectuale. Uri iată ce declară în această privință ZILBER la pagina 158 dosar 1 :

"BETEA nu avea păreri politice proprii, era prolix și mă plătisea.... În capul lui nu este nimic sedimentat, este puțin aventurier și puțin serios".

Pentru reconstituirea acestui grup și în vederea stabilirii unei înțelegeri între participanții la acest grup asupra obiectivelor ce urmăreau să atingă și a mijloacelor de acțiune folosite, ar trebui corectate în continuarea anchetei noastre o serie de elemente care apar din declarațiile ce s'au luat până în prezent. Astfel :

În declarația sa dela pag.12 al.5, vol.1 PATRASCANU arată :

"OPRISCOIU mi-a comunicat la venirea lui în București că BETEA și cei trimiși cu el au fost de folos real. (CU BETEA a fost în timpul alegerilor MIHAI dela Cabinetul meu, un profesor de matematică adus de BETEA al cărui nume îmi scapă, BIRU, RABU și SCHIOVAN)".

Alte nume care apar des ca având activitate în acest grup, sunt : RĂTIU, PAVEL, FLORENTIN TEODORU, VASILE MACA, NICOLAE, magistrații PRIGON și MERCIUȘ, un funcționar cadavral IVANCESCU, SILVIU (PUȘU MUNTEANU) ing. BOROS, un oarecare CONSTANTINESCU, VEDICAN ALEXANDRU, CA' CEA ION, PETRESCU GHEORGHE, MATINAS IUVITU, IOSEVIOV EUGEN, GURCUIU DEAMANTU, JEAN NICOLAE, MURGA IOAN avocat, ILEANA POPESCU, OCTAVIAN NEAMTU, RUPENIAN etc.

Grupul avea unele ramificații după cum rezultă din declarația ZHEBERI PATRASCANU l-pag.119 vol.1 :

"Stiu că în 1945 și poate și în 1946 ne întâlneam din când în când la un locaș public, fostii elevi ai lui GUSTI care au făcut parte împreună din Serviciul Social. Aceștia erau : POPO-NEANU, ARGINTESCU, MIRCEA MANOLESCU, MIHAI POP, STANIL, OCTAVIAN NEAMTU, HARRY BRAUNER și BEIU ZILBER (care după cât stiu nu a făcut parte din Serviciul Social), COLOPENITIA și câteodată BETA".

Mai sunt apoi elementele recrutate de ZHEBER și COLOPENITIA la Institutul Central de Statistică, dintre care unii -au luat parte la operațiile pentru recenzierea moldovenilor dintre Prut și Bug și dincolo de Bug, alcătuite și puse sub conducerea lui COLOPENITIA.

Trebuie să semnalăm aici încercarea pe care PATRASCANU în unire cu COLOPENITIA și cu BETA, au făcut-o de a întinde în străinătate un grup de 5 elemente toate provenite dela I.C.S. și anume : STEFAN POPESCU, PAVEL CONSTANTIN, BETA NICOLAE, RUTSCANU GHEORGHE și RĂTIU ANTON, în străinătate pe baza unor burse cu pretins scop de specializare în lucrări de statistică. În această privință RĂTIU ANTON declară la pag.159 al.3 vol.1 albastru, PATRASCANU :

"Burselor (cinci) mi-au fost solicitate de către I.C.S. guvernului francez cu prilejul plecării d-lui ANTON COLOPENITIA la conferința de pace în calitate de consilier statistic. Adresa pentru obținerea burselor a fost semnată de către dl.dr. RADIN MANUITA, pe atunci director general la I.C.S.. Burselor mi-au fost obținute, rezultatul mi-a fost comunicat prin Institutul Francez la câteva luni după terminarea conferinței de Pace. Oei care urmau să primească aceste burse erau următorii : STEFAN POPESCU, PAVEL CONSTANTIN, BETA NICOLAE, RUTSCANU GHEORGHE și subsemnatul".

La pag.16 al.3 vol.1, PATRASCANU declara :

"De alegeri însă - totuși și ca urmare a acestor informații și mai ales pentru că BETTA reprezenta tocmai un trecut de care după conversațiile cu tov. GHEORGHIU la sfârșitul lui 1946 am vrut să mă lepăd, am salutat cu bucurie propunerea pe care BETTA mi-a făcut-a de a le obține lui și altor patru (RATTU, PAVEL, POPOSCU și BĂTEGAS) o burse în străinătate. Atunci s'a pus pentru mine prima mare problemă că așa putea scăpa de BETTA și de cei pe care el mi-i înfățișa ca pe devotații mei (sau admiratorii mei) recompensându-i și de serviciile făcute încă atunci".

Rezultă așa dar că aceste burse mi au fost obținute - așa cum arată RATTU - numai prin GHEORGHIU și MANUIA, ci că rolul hotărâtor în obținerea lor, l-a avut PATRASCANU care a strâns în timp ce se afla la Paris pentru obținerea acestor burse și care desigur au fost acordate în baza autorității și prestigiului de care se bucura în acel timp.

Faptul că la obținerea acestor burse iar parte PATRASCANU, BETTA și MANUIA ca și faptul că cei care urmau să plece s'au dovedit toți elemente dintre cele mai dăunătoase regimului și partidului nostru, ne îndreptățește să credem că aceste burse erau numai un pretext și că în realitate pe baza întrevederilor avute cu fugarii dela Paris în timpul conforinței, PATRASCANU și GHEORGHIU cu consensul lui SABIN MANUIA au hotărât că este bine ca acești cinci oameni care făceau parte dintre sprijinitorii politici ai lui PATRASCANU, să se poată afla într'un contact mai strâns cu aceia care din străinătate, uneleori împotriva regimului nostru.

Așa se explică desigur și aluzia lui FRAMSOVICI la existența unui curent naționalist în partid, despre care am vorbit în alte părți a expansiei noastre ; FRAMSOVICI se referea desigur la aceste elemente despre care îi vorbea PATRASCANU și care constituiau o speranță de sprijin în eventualitatea când s-ar trece la acțiune.

O altă acțiune a noastră dintre participanții acestui grup și anume BETTA NICOLAE, RATTU ANTON și OANORA, impetantă prin cunoștințele pe care le-a fi putut avea, este acțiunea dela Caransebeș. Aceasta a constatat în misiunea

primită de susumisiții de a se deplasa înainte de 23 August 1944, la închisoarea Caransebeș, unde se găseau închși o serie de tovarăși aflați în conducerea partidului, pentru a se pregăti și încerca evadarea lor.

Dacă vigilanța tovarășilor închși nu s'ar fi manifestat -prin aceia că "au refuzat să ia legătura cu acest grup deosebit nu în carceră", conexiunile ar fi putut fi desaturate prin asasinarea în masă a comunistilor închși la Caransebeș, așa cum s'a mai petrecut în alte închisori în urma actelor de provocare ale unor dușmani ai clasei muncitoare.

Privitor la organizarea acestei evadări, la pag. 264 al. 6 vol. 1 albastru, PATRASCANU, BENU ZILBER declară :

"Nu știu de unde a pornit inițiativa : fie dela nevasta, dela mine sau PATRASCANU".

La pag. 424 al. 2 biblioraft 1, ZILBER declară :

"După ce campania pentru aducerea deportaților dela Vărnărele a dat rezultate dorite, am încetat relațiile cu SRAER pentru că nu venea la întâlniri și mi-a rămas ca legătură pentru "Ajutor" soția mea. În afară de banii dați prin dânsa, de acord cu PATRASCANU și Secretariatul Ajutorului, am trimis doctor și ajutoare la Molen și apoi pe BETRA și RĂTU la Caransebeș, pentru a studia posibilitatea evadării tovarășilor arestați acolo. Această misiune nu a avut succes pentru că tovarășii de acolo au crezut că este o provocare".

După soția lui ZILBER, ANA NAUM fiind cercetată a arătat că a dat într'adevăr această misiune lui BETRA, RĂTU și CANGRA, împreună cu banii și instrucțiunile necesare, s'a oprit a se stabili dacă ea la rândul ei a avut autorizarea Partidului pentru această acțiune și nici dacă alegerea pentru o misiune atât de delicată a unor membrii de partid, a fost aprobată de conducerea Partidului.

La pag. 317 jos, biblioraft, 1 - ZILBER declară :

"Prima idee pe care am avut-o în utilizarea lui BETRA a fost aceea de a încerca să salvăm tovarășii din închisori, ca să nu se mai întâmple ce s'a întâmplat la Răbnița. Am discutat cu PATRASCANU și soția mea. Cred că alegerea Caransebeșului ca primul închisore a fost a soției mele. A mea sigur că nu a fost, pentru că habar nu aveam de aceasta și nici de cei aflați acolo".

Peșă de importanța acestei misiuni și cunoscând sentimentele ostile ale celor înălcinați cu ea, trebuie să precizăm în primul rând de unde a pornit inițiativa acestei misiuni pentru a vedea dacă dispoziția venea dela noul C.C. al Partidului. Deosebeni dacă PATRASCAN însuși se consultase cu cineva dela partid și primise aprobarea pentru a întreprinde această încercare de evadare. Aceasta ca stăt mai mult cu cât declarațiile lui ZILBER asupra acestui punct sunt contradictorii. Intr'adevăr la pag.91 jos, biblioraft 1, tot ZILBER declară :

“Inițiativa trimerii lui BUREA la o închisoare îmi aparține mie, deoarece știam că închisorile nu mai aveau legătura cu Bucureștiul și apoi îmi era teamă de masacrarea tovarășilor. Cred că fixarea locului de plockare (Caransebeș) aparține soției mele. PATRASCAN și-a dat consimțământul”.

În secol lor PATRASCAN și ZILBER nu s'au mîrginit numai la această acțiune, ci s'au gîndit și la închisoarea din Mielea. Astfel, tot la pag.91 jos, biblioraft 1, ZILBER declară :

“Am reluat legătura cu Ajutorul prin Mai sau Iunie 1944, cînd mi s'a dat ca om de legătură pe soția mea. I-am dat bani și am pus-o în legătură cu VERONICA BUREA și dr. NATH HACHENCOU, cu care vorbisem și se duce la Mielea.”

Din alte declarații se desprinde concluzia că cel care a avut inițiativa acestei încercări și le-a dat lui BUREA, BARTU și CANOVA încuviințarea de a se deplasa la Caransebeș este ZILBER. Astfel, la pag.10 al.2, BUREA declară :

“Între lucrurile mai importante care mi le-a încredințat ZILBER a fost legătura cu închisoarea Caransebeș, în care se găseau dl. TEODAN GHOGBESCU CONSTANTINESCU, BORNANAS și alții. Scopul acestei legături era pe de o parte introducerea de alimente și bani pentru deținuții politici și de altă parte comunicări de ale deținuților către Partid și studiul în măsură posibilităților a terenului și a mijloacelor de apărare a închisorii pentru o eventuală încercare de a elibera deținuții”

Din altă declarație a lui BUREA la pag.155 mijloc, vol.1, se pare că în afară de această închisoare BUREA a mai

primit și o altă sarcină în legătură cu altă închisoare.

Credem că citatele de mai sus sunt suficiente pentru a arăta importanța acestei probleme și necesitatea de a se adânci cercetările pentru a se stabili cu precizie cine a avut inițiativa acestei misiuni. Aceasta deoarece cunoscând atitudinea antipartinică a majorității celor care au luat parte la această acțiune, suntem în drept să bănuim că la mijloc putea fi vorba de o provocare, ideile pe care ZILBER cu obșnuta lui îndrăzneală o exclude ca și cum el nu ar fi capabil de astfel de acțiuni.

Astfel la pag. 316 mijloc, bibliograf 1., ZILBER declară :

"Interesant este că la Securitate mi s'a spus "Agentule, din ordinul lui PIRI VASILIU sau RABIANU ai trimis pe BETEA la Caransebeș ca să organizeze o provocare, pentru a omorî auto de tovarăși".

Trebuie să ne amintim aici cele arătate de BETEA în declarația sa dela pag. 10 jos, vol. I și anume că mai avea împreună cu BAZIU, PAVEL și GANCEN o misiune de înarmare pentru 23 August. Iar în ipoteza când 23 August nu reușea și scăpau cu viață din luptă, BETEA arată că urmau să fugă în munți cu mașinile care-i stăteau la dispoziție lui BAZIU.

LEGATURILE DUSMANOASE SI SUBVERSIVE CU
BURGHEZIA SI PALATUL.

PATRASCANU și ZILBER au întreținut cu reprezentanții burgheziei relații care treceau dincolo de necesitățile de moment ale luptei Partidului și au menținut aceste legături și după 23 August cu scopul rezultat din anchetă - de a uneli împotriva Partidului și de a menține cât mai mult timp dominația politică și economică a burgheziei.-

Burghesia națională și imperialistii anglo-americani au căutat să folosească din plin setea de putere a lui PATRASCANU, căutând să-l utilizeze pentru :

- Creșterea unei opoziții puternice în sânul Partidului cu scopul de a răsturna conducerea sau cel puțin de a slăbi această conducere.-

- Consolidarea "opoziției din afară" atunci când și-au dat seama că PATRASCANU este pe cale de a fi demascată, deci pus în imposibilitate de a mai activa în cadrul Partidului.

Provenit el însăși dintr'un mediu burghez, PATRASCANU s'a complicat în relațiile sale cu burghesia, izolându-se de ceilalți tovarăși din conducere și înconjurându-se de oameni străini de lupta Partidului și de interesele clasei muncitoare.-

Rolul lui ZILBER în această privință a fost de a asigura permanent legătura cu diverși reprezentanți ai burgheziei, fiind în strânse legături cu RICA GEORGESCU, VISOIANU, MANUIA etc.- De aceea, după cum singur mărturisește, loviturile pe care Partidul le dă acestora îl "derutau" deoarece el îi considera "tovarăși de drum" în calitatea lor de "antifasciști", ZILBER stabilește majoritatea legăturilor dintre PATRASCANU și reacțiune.- ILEA CONȘTANȚE face legătura cu POGORANU și NICULESCU-BUZESII. Grupul BEIBA - RĂTU - PAVEL asigură legătura cu MANUIA ș.a.m.d.-

Înainte de a trece la analizarea legăturilor mai importante cu cei arătați, trebuie să menționăm o serie de manifestări ale lui PATRASCANU și ZILBER tot pe linia legăturilor cu burghesia.-

Astfel PATRASCANU oferă cărțile sale cu dedicație unei doamne ELIZA BRĂTIANU - probabil soție sau rudă cu DINU

BRAZIANU la care fusese invitat în ilegalitate la masă împreună cu ELIEN PATRASCANU și XENOFOL și, care l-a vizitat în câteva rânduri pe PATRASCANU la Minister.-

Interesante, deși nu au fost în întregime clarificate, sunt raporturile lui PATRASCANU cu fostul General ANTON - fost șeful Jandarmeriei sub ANTONESCU.- Relațiile cu acesta au început încă înainte de 23 August, când după cum arată fostul General TOBESCU, ANTON avea deseori întrevederi cu PATRASCANU cu care ocazie avea lungi discuții în mașină.- Deși G-ralul ANTON negă cele declarate de TOBESCU, se pare totuși că există o bază reală ținând seama de bunăvoința manifestată de G-ralul ANTON față de PATRASCANU și mama acestuia, cât și de avertismentul dat de ANTON lui PATRASCANU în Februarie 1945, că cineva urmărește suprimarea lui.

Decarece s'ar putea ca întâlnirile lui PATRASCANU cu ANTON să fi avut loc în vederea relațiilor dintre PATRASCANU și FIMI VASILIU, va trebui să se insiste asupra acestor legături, pe care ANTON le negă categoric.-

ZILBER avea și el la rândul său legături cu fostul Ministru de Finanțe antonescian NEACU, cu MIRCEA VULCANESCU și cu nenumărate elemente din burghezie.-

În privința legăturilor cu AUSNIT, deși PATRASCANU a negat orice legături secrete cu AUSNIT, a susținut că nu a transmis niciun mesaj secret la Cairo, că nu a primit vreo sumă de bani de la AUSNIT și a contestat că ar fi scris în casă la GUTA STEINBERG vreun mesaj pe care să-l fi transmis prin GUTA STEINBERG lui AUSNIT sau că l-ar fi vizitat pe GUTA STEINBERG în 1942; deasemenea deși PATRASCANU nu a recunoscut decât o singură întâlnire din cele 3-4 întâlniri arătate de GUTA STEINBERG, numeroase sunt dovezile ce le avem în privința legăturilor dintre AUSNIT și PATRASCANU, care nu numai că nu erau pe linia și în favoarea Partidului, dar urmăreau dimpotrivă să lovească și să submineze Partidul.

Temăa lui PATRASCANU de a mărturisi adevăratele sale legături cu AUSNIT se datorează faptului că nimic nu justifică într'adevăr deseale întrevederi avute cu acesta, pe care deaceia preferă să le negă.-

La pag.122 Vol.II, PATRASCANU declară :

"Am întâlnit pentru a doua oară la GUTA STEINBERG care a aranjat întâlnirea.- Aceasta a avut loc în luna Iunie sau Iulie 1944, câteva zile înainte de fuga cu un avion a lui AUSENIT, fugă despre care am știut mai dinainte dela GUTA STEINBERG.-

Întrevederea n'a fost de durată, mult mai puțin de o oră.- Subiectul discuției a fost că AUSENIT n'a întrebat dacă avem ceva de comunicat prin Cairo la Moscova.- Eu am răspuns negativ că nu avem nimic de comunicat prin el, apoi ne-am întreținut despre străduințele noastre de a întări și lărgi frontul anti-hitlerist, muncă pe care o făceam eu atunci".-

Astfel cum este redată această întrevedere, se vede că PATRASCANU ascunde adevăratul scop al întâlnirii.- Ce rost mai avea într'adevăr să se întâlnească cu AUSENIT despre a cărei plecare știa de mai înainte dela GUTA STEINBERG, dacă nu avea nimic de transmis ? Iar dacă nu comunica nimic la Cairo, atunci nu se poate înțelege de ce a discutat timp de o oră cu AUSENIT, despre măsurile de întărire și lărgire a frontului anti-hitlerist,- când AUSENIT plecând - nu mai putea participa la această muncă.-

Înșuși PATRASCANU în declarația sa din 11 Aug.1951, revine afirmând că l-a autorizat pe AUSENIT să transmită la Cairo "că în România există o mișcare de rezistență împotriva hitlerismului și a războiului, condusă de Partidul Comunist, rezistență care se întărește pe zi ce trece".-

În privința discuțiilor propriu zise ce au putut avea loc între PATRASCANU și AUSENIT, avem o indicație asupra obiectului probabil al discuțiilor în declarația lui ALEXANDRU ȘTEFĂNESCU dela pag.122 mijloc Vol.II, care vorbind despre o întâlnire avută cu AUSENIT dinainte de 23 Aug.1944 arată :

"Cu această ocazie, Dl.AUSENIT mi-a vorbit de Dl.ALEX.POPP și mi-a spus că Dl.POPP care se bucură de mare popularitate printre muncitorii dela Reșița, are o organizație importantă în acea regiune".-

Din acest citat se poate deduce care putea fi obiectul discuțiilor dintre PATRASCANU și AUSENIT în întâlnirile pe care aceștia le-au avut fie în birourile Titan, Nădrag, Călan, fie în locuința lui GUTA STEINBERG.- Analizând care puteau fi elementele pe care se putea baza burghezia, decigur că AUSENIT i-a vorbit lui PATRASCANU și despre cei încadrați în organizația lui POPP dela Reșița.-

La pag.118 Vol.II, PATRASCANU arată că este posibil să se fi întâlnit cu AUGUST LA ȘTEFĂNESCU acasă între Aprilie și Iulie 1944, fapt confirmat și de GUTA STEINBERG, care afirmă că a fost rugat de AUGUST să-l aducă pe PATRASCANU la ALEXANDRU ȘTEFĂNESCU unde ei urmau să aibe o întrevvedere, sarcină de care GUTA STEINBERG s'a achitat întocmai.-

Întâlnirile dintre PATRASCANU și AUGUST sunt confirmate și de CEFANES GHEORGHIU care afirmă că au avut loc vreo 4-5 întâlniri în casa lui GUTA STEINBERG.- Tot CEFANES GHEORGHIU în declarația sa din 24 Aprilie 1951, arată că cu câteva zile înainte de fuga lui AUGUST la Cairo, pe la mijlocul lunii Iunie 1944, a primit dispoziție să-l ia pe PATRASCANU cu o mașină dela Km.21 pe Sos.București-Flocești și să-l aducă la București.-

Iar în declarația din 10 Oct.1951 a aceluiaș, rezultă că în aceeaș perioadă când PATRASCANU avea întrevvedere cu IE ROUGEȘTE LA ALEXANDRU ȘTEFĂNESCU acasă, AUGUST a avut și el mai multe întrevvederi cu IE ROUGEȘTE, cu ALEXANDRU ȘTEFĂNESCU și cu diverși americani ca: MARJORIBANES, SAM BREMER și O'BRIEN etc.-

Toată această agitație la care se mai adaugă și întrevvederea directă dintre AUGUST, ALEXANDRU ȘTEFĂNESCU și PATRASCANU pe care GUTA STEINBERG l-a condus la această întrevvedere, arată că erau discutate atunci cu americanii menționați și marea burghezio românească, cum s'ar putea menține cât mai mult timp avantajile burgheziei și împiedica lupta Partidului și a clasei muncitoare.- Prezența lui PATRASCANU în aceste discuții, reprezenta elementul de nădejde al celor de mai sus care conțau că prin PATRASCANU vor putea cunoaște intențiile Partidului și le vor putea dejuca.-

Pentru a nu se putea ajunge la această concluzie, PATRASCANU a susținut continuu și chiar cu ocazia confruntării dintre el și GUTA STEINBERG, că nu a avut niciodată și sub nicio formă relații cu AUGUST (vezi decl.din 18.4.1951).- Din cele 3-4 întâlniri din casa lui GUTA STEINBERG, PATRASCANU a recunoscut una singură, care - afirmă el - a durat numai câteva minute, negând total că l-ar fi vizitat pe STEINBERG în 1942.-

Dar în afară de întâlnirile recunoscute de PATRASCANU

cu AUGNIT și cele ce reies din confruntarea cu GUTA STEINBERG sau din declarațiile lui GHEORGHIU GILANTE și CONSTANTIN ROSIN, care toate desmint afirmația stat de categorică a lui PATRASCANU și TATARESCU, în declarația sa din 18 Oct. 1951, arată că la Paris MALARA s'ar fi exprimat despre PATRASCANU că ar fi "ultimul și marele protector al lui AUGNIT".-

Așa se explică de ce AUGNIT spunea vorbind despre PATRASCANU: "Cu PATRASCANU mă înțeleg perfect, cu ăștia nici-o dată.- Dacă ar fi toți ca PATRASCANU". (Decl. STEINBERG Martie 1950).-

În ce privește temeinicia celor declarate de C. STEINBERG, însuși PATRASCANU afirmă în declarația sa din 4 Aprilie 1951, că îl consideră pe GUTA STEINBERG ca un om de treabă și de onoare.- Dealtfel și tonul moderat al declarațiilor lui STEINBERG arată că acesta redă adevărul fără nicio adăugire.- STEINBERG arată în declarațiile sale că a aranjat în casa sa începând din Aprilie 1944 vreo 5 întâlniri între PATRASCANU și AUGNIT.- La una din aceste întâlniri cu 6 zile înainte de fuga lui AUGNIT, PATRASCANU a venit la STEINBERG și a bătut la mașină pe niște foile subțiri un text din care a făcut un sul mic pe care l-a lipit apoi la capete cu hârtie gumată, înmânându-l lui GUTA STEINBERG, cu acesta să-l predea lui AUGNIT, după ce mai întâi a ars indigoul.-

STEINBERG mai relatează că și după 23 August au mai avut loc câteva întâlniri între PATRASCANU și AUGNIT în casa sa, care de data aceasta erau provocate de AUGNIT, spre deosebire de cele dinainte de 23 August 1944.- Deasemenea AUGNIT s'a mai întâlnit cu PATRASCANU la o aniversare tot în casa lui STEINBERG.-

În legătură cu intimitatea relațiilor dintre ei, STEINBERG arată că PATRASCANU i-a solicitat lui AUGNIT materiale pentru construcția vilei dela Snagov și AUGNIT a sprobat să-i fie livrate acele materiale cu prețuri extrem de reduse deși în momentul ridicării materialelor și achitării lor, prețurile erau cu mult mai scumpe.-

Tot pentru a ilustra relațiile soților PATRASCANU cu AUGNIT, remintim aici că la premiera teatrului de păpuși al lui ERIKA PATRASCANU, PATRASCANU i-a trimis un bilet de onoare lui AUGNIT, pentru care acesta a dat 2.000.000 lei, bani necesari pentru acoperirea cheltuielilor deschiderii teatrului (vezi decl. C. STEINBERG 1.3.1950 pag. 26, dosar C. STEINBERG).-

64

62
Si după plecarea lui AUGUST din țară, PATRASCANU s'a întâlnit cu acesta în străinătate.- Astfel EILENA PATRASCANU în declarația ei dela pag.156 sus Vol.I, arată că are în prezență - fără a fi sigură - că l-a vădit odată pe AUGUST în hall-ul hotelului unde au stat la Paris.-

Tot astfel GUTA SEINBERG, la pag.66 din dosarul său, arată că la întoarcerea lui PATRASCANU dela Paris în August 1946 l-a întrebat dacă-l văzuse pe AUGUST și acesta i-a răspuns că da, adăugând că AUGUST era împreună cu IRINA SOVICH.-

În relațiile dintre PATRASCANU și AUGUST, un rol important i-a revenit desigur lui KENOPOL.- Astfel la pag.157 sus, EILENA PATRASCANU declară :

"Totul meu nu mi-a vorbit niciodată despre legăturile cu AUGUST și când la Snagov, citind despre procesul lui POST-ELIOIU, l-am întrebat dacă a avut legături cu AUGUST, el a negat acest lucru.- Știu că KENOPOL care venea în 1945-46 mai des la noi, a avut legături cu AUGUST".-

Din declarația lui ROȘIN CONSTANTIN din 3 Febr.1950, rezultă de asemenea că GUTA SEINBERG i-a spus lui ROȘIN despre întâlnirile lui PATRASCANU cu HAY AUGUST la RADU KENOPOL acasă.- Astfel prin intermediul lui KENOPOL s'a putut menține neîntrerupt contactul cu AUGUST până la plecarea acestuia din țară, KENOPOL fiind deci în măsură să dea relații asupra acestui punct.-

Privitor la relațiile lui PATRASCANU cu VISOLIANU, considerăm necesar a reda modul cum este caracterizat VISOLIANU de către ZILBER și EILENA PATRASCANU.-

La pag.216 jos Bibl.I, ZILBER declară :

"Am impresia că tot în perioada 1940-1944, VISOLIANU a început să-l frecventeze pe EMIU și în special pe EILALACHE despre care vorbea cu tandrețe, numindu-l "Venec Mihalache".- Știu că e medicu și greu de cap, dar îi plăcea. Cred că era la dânsul o afecțiune instinctivă pentru chiaburi".-

La pag.24 mijloc Vol.I, vorbind despre atitudinea lui VISOLIANU la Moscova în timpul tratărilor Armistițiului, EILENA PATRASCANU arată :

. / .

"În special atitudinea lui VISOIANU m'a revoltat, care stătea urșus și revoltat aproape tot timpul și lucrul acesta i-am spus și lui ANDREI".--

Aceasta nu l-a împiedicat pe PATRASCANU și ZILBER să insiste pe lângă VISOIANU în 1945 să accepte Ministerul de Externe, după cum arată PATRASCANU în declarația sa dela pag. 192 ultimul alineat Vol.II.

La pag.3 alin.6 Vol.II, NICHEIU PATRASCANU declară :

"Întrucât VISOIANU nu se arăta domn să în Ministerul de Externe, l-am vizitat de câteva ori discutând cu el această chestie.-- Peste probabil ca să-l fi văzut și la Florica Brătăsco-Voinștei, el fiind aproape tot timpul acolo.....

Ce argumente am adus eu care l-am convins. Am căutat să-i dovedesc că dimpotrivă, prezența lui, dată fiind atitudinea lui consecventă în politica externă față de U.R.S.S., îl face indicat să ocupe acest post, că argumentele lui nu sunt serioase și mai cu seamă am căutat să-i înving timiditatea..... Mc-ai amintesc dacă am discutat cu VISOIANU perspectivele politice, atât cele interne, cât și cele externe".--

ZILBER care își aduce mai bine aminte, afirmă în declarația sa din că PATRASCANU l-a trimis să-i comunice lui VISOIANU că "dacă intră, noi doi vom conduce guvernul".

Pentru a ilustra strânsa legătură dintre PATRASCANU și VISOIANU, vedem aici declarația lui ZILBER din 4 Oct.1951, unde acesta declară :

"În toamna anului 1944 Septembrie sau Octombrie, PATRASCANU mi-a povestit că-l văzuse pe C.VISOIANU, înainte de plecarea acestuia la Cairo, că se înbrătigaseră și că el (PATRASCANU) i-a spus lui C.VISOIANU despre comunicarea făcută de mine lui STIRBEI în Ianuarie sau Februarie 1944, despre existența unui agent în Comitetul Central".

Din acest citat rezultă că PATRASCANU nu făcea un secret din relațiile sale cu VISOIANU, despre chestiunile secrete de Partid.--

Deasemeni cele spuse de ELENA PATRASCANU nu l-au împiedicat pe PATRASCANU să-i introducă pe VISOIANU și STIRBEI, în delegația de Armistițiu a României când accepta au sosit după 2 zile dela Cairo.-- Motivele acestei măsuri erau după PATRASCANU că STIRBEI era cunoscut ca fruntaș liberal și deci și P.N.L. să fie reprezentat și să se oblige prin Armistițiul semnat, iar VISOIANU era diplomat de carieră.--

Intrucât Secretariatul P.C.R. aprobase plecarea sa în calitate de președinte al delegației la Moscova, așa cum arată chiar PATRASCANU în declarația sa din 24 Iunie 1950 pag.210, tot Secretariatul ar fi trebuit să încuviințeze introducerea lui STIRBEI și VISOIANU în delegație.- Dar PATRASCANU s'a grăbit să-i coopteze din proprie inițiativă, deși VISOIANU și STIRBEI trataseră încheierea unui Armistițiu la Cairo fără Uniunea Sovietică pentru că era bucuros să capete sprijinul partidelor istorice și al burgheziei spre a combate cererile sovietice.- Deaceia desigur, la Moscova, PATRASCANU s'a deplasat de două ori împreună cu STIRBEI și VISOIANU la ambasadorii KERR și HARRIMAN, iar nu pentru pretextul invocat de PATRASCANU de a urgenta semnarea Armistițiului.-

Din material mai rezultă deasemenea bunăvoința pe care PATRASCANU i-a arătat-o lui VISOIANU în chestia scrisorii de credit pentru banii guvernului român depuși de GREZESANU în străinătate.-

Privitor la această chestiune în declarația din 18 Aprilie 1951 pag.43, PATRASCANU o menționează fugitiv, fără a da niciun fel de amănunte.

La pag.16 sus Vol.I, ELENA PATRASCANU declară :

"Altă dată cu puțină vreme înainte de fuga lui VISOIANU, aflându-mă la Ministerul de Justiție, soțul meu mi-a spus că în camera alăturată este (sau a fost) arestat VISOIANU, în legătură cu niște fonduri pe care le-a depus în Elveția prin ambasadorii noștri de acolo (nu știu dacă era GREZESANU).- După câte am înțeles aceste fonduri care aparțineau legației, au fost depuse în timpul când VISOIANU era ministru de Externe și GREZESANU numai întorcându-se în țară, n'a vrut să le restituie. PATRASCANU mi-a spus apoi că VISOIANU dădă semnătura care i se ceruse, după ce îl convinsese să facă acest lucru și de acord cu conducerea Partidului, a fost eliberat".-

Admițând chiar că lucrurile s'au petrecut astfel, deși PATRASCANU nu a dat niciun fel de amănunte, este fapt cert că grație intervenției lui PATRASCANU, VISOIANU a fost pus în libertate, reușind apoi să fugă din țară și să se alăture trădătorilor de peste hotare.-

Cunoscând toate acestea, nu este greu să vedem că înțelnicurile destul de frecvente dintre PATRASCANU și VISOIANU atât înainte cât și după demiterea lui VISOIANU, până la

67

plecarea sa din țară, au avut scopul de a uneli împotriva regimului nostru și de a-l ține în curent pe VISOIANU cu planurile de viitor ale Guvernului și Partidului, pe care acesta le comunica mai departe în străinătate.-

Despre întâlnirile dintre PATRASCANU și VISOIANU, ELENA PATRASCANU arată că înainte de toamna 1947, soția lui VISOIANU i-a comunicat că VISOIANU dorește să-l vadă pe ANDREI, ceea ce ea a transmis.- Deasemeni HARRY BRAUNER a mijlocit și el o întrevvedere tot în 1947 între PATRASCANU și VISOIANU la Ministerul Justiției.-

La pag.48 mijloc Vol.II ELENA PATRASCANU declară :

"Despre VISOIANU știam că ANDREI era în bune relații încă înainte de 23 August. Știam că s'a sfătuit cu el la Moscova că a avut relații cu el și după 23 August, dar despre relațiile secrete după demiterea lui nu știam, decât despre aceea care a avut loc în urma rugămintii lui VISOIANU prin soția lui (transmisă prin mine) și care cred a avut loc la ea acasă.- Nu mai țin minte dacă aceasta s'a întâmplat odată sau de două ori".-

Iar la pag.15 al.3 Vol.III, ELENA PATRASCANU arată că știa că PATRASCANU ascunde față de Partid întrevederile sale cu VISOIANU, la care se informa asupra celor petrecute la Palat și prin care transmitea unele sugestii Palatului.-

Chiar și după plecarea lui VISOIANU din țară, PATRASCANU i-a căutat pe VISOIANU la Paris prin TOROSSIAN, după cum declară însuși PATRASCANU în declarația sa din 6 Aprilie 1951, vrând să stea de vorbă cu el; pentru a explica de ce urma să se întâlnească cu VISOIANU, în declarația sa din 19 Aprilie 1951 pag.46, PATRASCANU declară :

"Aflând de atitudinea lui VISOIANU după fuga sa din țară, am ajuns la concluzia că nu este omul americanilor și spion și am crezut că stând de vorbă cu el își va lua angajamente care să facă posibilă întoarcerea lui în țară".-

PATRASCANU are aerul să susție aci cu seriozitate că VISOIANU, care fugise clandestin din țară, care îi făcuse în numele lui SCHUYLER propunerea de a fugi din țară încă din 1946, și care se manifestase în atâtea ocazii ostil regimului nostru, putea fi convins să se întoarcă în țară.-

Adevăratul motiv pentru care PATRASCANU îl căuta cu înfrigurare pe VISOIANU la Paris - și nu este cu nimic

dovedit că TOROSSIAN nu l-a găsit acolo - era pentru a se consulta asupra viitorului cu unul cu care sperase în 1945 că ar putea conduce Guvernul, care voise să-l ducă "plocon" în străinătate.- El conta că VISCIANU fiind mai bine informat asupra intențiilor țărilor imperialiste, îi va da sfaturi asupra activității sale viitoare în legătură cu perspectivele politice și proiectele de acțiune ale americanilor și englezilor etc.

Privitor la relațiile lui PATRASCANU cu POGONEANU și cu NICULESCU-BUZESTI, arătăm deasemeni înainte de a menționa întâlnirile avute cu aceștia că în declarația sa la pag. 159 jos, Bibl. II, ZILBER declară :

"Intr-o zi am aflat că PATRASCANU avusese o altercație violentă în Consiliul de Miniștri cu NICULESCU-BUZESTI. L-am întrebat de ce și mi-a răspuns: "Este o bestie reacționară". Mult mai târziu la vreun an mi-a spus însă că s'a împăcat cu acesta și i-a dat o carte cu dedicație".-

Relațiile dintre PATRASCANU și NICULESCU-BUZESTI au început încă înainte de 23 August, când după cum arată TOROSSIAN, N. BUZESTI l-a vizitat pe PATRASCANU la TOROSSIAN acasă odată sau de două ori.-

Cu POGONEANU, PATRASCANU susține că s'a întâlnit odată în Septembrie 1945, când după discuția avută cu Kov. SUBAICOV, PATRASCANU a vrut să afle unele amănunte în legătură cu manevrele din jurul regelui.- În legătură cu discuția aceasta, în obșnuitu-i stil confuz, PATRASCANU declară la pag. 29 al. 2 Vol. II Albastru :

"Discuția amers pe un asemenea ton și cu un asemenea continut, încât de atunci și până la arestarea lui nicio nouă discuție și nicio nouă întrevvedere nu a mai avut loc".-

Destăbuțarea ulterioară a anchetei a dovedit că PATRASCANU minte și că s'a mai întâlnit cu POGONEANU la mama IENEI CONSTANȚE în str. Sihleanu și din nou cu POGONEANU și NICULESCU BUZESTI în garsoniera lui FLORIN TEODORU, în același imobil unde locuia și IENA CONSTANȚE.-

Privitor la întâlnirea cu POGONEANU din str. Sihleanu IENA PATRASCANU declară la pag. 72 al. II Vol. I :

"Stiu că a fost o întâlnire secretă între PATRASCANU și POGONEANU la mama lui LENA CON-
STANTE, întâlnire care a fost mijlocul de LENA
CONSTANTE, cererea fiind din partea lui POGO-
NEANU.- Cele discutate acolo nu-mi sunt cunos-
cute".-

Privitor la întâlnirea din garsoniera lui FLORIN
TEODORU, LENA CONSTANTE declară la pag.103 mijloc :

"POGONEANU trebuia să vină în blocul meu
la etajul VII, în garsoniera lui FLORIN TEODORU
și pe care el nu o mai ocupa.- Cheia o ținea
BILIU".-

În privința numărului întrevederilor și a discuțiilor
care au avut loc, notăm contradicțiile între declarațiile
lui VICTOR RAINUȘCU-POGONEANU, LENA CONSTANTE și PATRASCANU.

Astfel VICTOR R. POGONEANU afirmă în declarația sa din
22 Aprilie 1951, că a avut cu PATRASCANU două întrevederi,
pe când LENA CONSTANTE în declarația ei din 5 Oct.1951 arată
că ar mai fi existat încă o întâlnire în apartamentul părin-
ților ei din str.Sihleanu.-

Tot POGONEANU în declarația sa din 22 Aprilie 1951,
arată că el i-a sugerat lui PATRASCANU ideea numirii lui
PATRASCANU ca Președinte al Consiliului de Miniștri, dacă
s'ar cădea de acord asupra unei formule de colaborare, pe
când PATRASCANU în declarația sa din 9 Aprilie 1951, arată
că el i-a spus lui POGONEANU că criza constituțională s'ar
putea rezolva dacă PATRASCANU ar fi înălsărit cu președin-
ția provizorie a Consiliului.-

La pag.76 jos, Vol.V., LENA CONSTANTE declară :

"Nu-mi amintesc a cui a fost ideea să se în-
trebuințeze ca loc de întâlnire o garsonieră
din blocul în care locuim eu în str.Dionisie
Iupu 12, la Etaj VII, un etaj deasupra aparta-
mentului unde stau eu.- PATRASCANU stia că
această garsonieră până atunci locuită de FLORIN
TEODORU era liberă și că FLORIN TEODORU mutân-
du-se într-o casă mai mare, îi încredințase
cheia lui ZILBER.- Stia aceasta cum știu și eu
din spusele lui ZILBER".-

Iată dar că cel care a dat ideea întâlnirii în garso-
niera lui FLORIN TEODORU este ZILBER care deținea și cheia
acestei garsoniere.- Amănuntul acesta prezintă importanță
deoarece între lucrurile negate cu încăpăținare de ZILBER
este și faptul că ar fi știut despre această întâlnire și

mai ales că aci s'ar fi discutat numirea lui PATRASCANU ca Președinte al Consiliului de Miniștri.-

Dintre toate acțiunile și întâlnirile inițiate de ZILBER, aceasta ni se pare cea mai caracteristică pentru realizarea planurilor politice urzite de PATRASCANU împreună cu ZILBER.- Funcția de Președinte al Consiliului de Miniștri deținută de PATRASCANU trebuia - în concepția lor - să le dea posibilitatea de a ajuta burghesia să dea o lovitură de Stat și să întoarcă roata istoriei cu ajutorul imperialiștilor americani și englezi.- ZILBER știe că aceasta este cea mai concretă dintre acțiunile de trădare puse la cale de clica lui PATRASCANU și că odată ce va recunoaște aceasta, nimic nu ar mai împiedica inculparea sa într'un proces alături de PATRASCANU de care arătam în altă parte a sintezei că se temea atât de mult.-

Deosebit de aceste întâlniri, contactul dintre POGONEANU și PATRASCANU era asigurat în permanență prin ZILBER care se vedea foarte des cu POGONEANU la mesele ce aveau loc în casa lui OCTAVIAN NEAMTU și prin vizitele pe care ZILBER i le făcea lui POGONEANU, din care nu este cunoscută până în prezent decât aceea făcută la începutul anului 1945 lui POGONEANU la care a fost de față și NICULESCU-BUZESII.- Dintre aceste întâlniri și vizite, nici PATRASCANU nici ZILBER nu au comunicat nimic Partidului.- Fiind întrebat de ce nu a comunicat Partidului discuțiile cu POGONEANU, ZILBER declară la 29 Iunie 1951 :

"Dintr-o neglijență condamnată, din Sept. 1944 până în Aprilie sau Mai 1945, n'am comunicat Partidului discuțiile mele cu diferiți oameni politici reacționari.- Astfel este și cazul celor spuse mie de POGONEANU la începutul anului 1945.- Eram membru de partid și eram formal și moral legat să le comunic Partidului".-

Dealtfel chiar dacă ar fi comunicat Partidului această întâlnire, este sigur că ZILBER ar fi mințit Partidul asupra obiectului discuțiilor căci nu putea spune - așa cum a recunoscut la anchetă - că i-a sugerat lui POGONEANU să ceară expulzarea din țară a Gov.ANA și a Gov.IUCA ca cetățeni sovietici.-

În privința legăturilor dintre PATRASCANU și ALEXANDRU ȘTEFANESCU s'au înregistrat importante contraziceri între

cele arătate de STEFANESCU și CALMANOVICI EMIL și cele susținute de PATRASCANU stăt în declarațiile sale cât și cu ocazia confruntării ce s'a făcut între PATRASCANU și CALMANOVICI.-

ALEXANDRU STEFANESCU a arătat în declarațiile sale că l-a cunoscut pe PATRASCANU prin CALMANOVICI pe la sfârșitul verii 1942 și că a mai avut cu PATRASCANU încă trei întrevederi înainte de 23 Aug.1944, toate la locuința lui STEFANESCU din Calea Dorobanților, PATRASCANU fiind totdeauna adus de CALMANOVICI.-

În dos.VI la pag.25, AL.STEFANESCU revenind asupra declarației de mai sus arată :

"În cursul verii anului 1943, am făcut cunoștință cu Dl.DUCRETIU PATRASCANU care a venit la mine însoțit de ing.CALMANOVICI care s'a retras după ce Dl.PATRASCANU a intrat în casa mea, astfel că am rămas singur cu Dl.PATRASCANU".-

Dacă deci AL.STEFANESCU l-a cunoscut pe KOFLER la finele anului 1942 sau începutul anului 1943, iar pe PATRASCANU la interval de câteva luni după aceea, este cert că nu l-a putut cunoaște pe PATRASCANU în 1942.- Amănuntul acesta are importanță pentru a învedera cât credit se poate acorda declarațiilor lui STEFANESCU, care fie în mod intenționat - pentru a deruta ancheta - fie dintr'o proastă funcționare a memoriei din cauza anilor scurși dela acest eveniment și poate și din cauza deținerii îndelungate, afirmă într'o declarație că l-a cunoscut pe PATRASCANU la finele verii 1942, iar în altă declarație că l-a cunoscut în cursul verii 1943.-

Deaceia și afirmația că PATRASCANU a fost adus de fiere care dată de CALMANOVICI care se retrăgea apoi, lucru pe care CALMANOVICI l-a negat în tot cursul anchetei sale, trebuie primit sub beneficiul de inventar.-

CALMANOVICI contestă într'adevăr că l-ar fi adus vreo dată pe PATRASCANU la ALEX.STEFANESCU, înainte de 23 August 1944 și arată numai că la începutul anului 1944, AL.STEFANESCU l-a comunicat că a stat de vorbă cu PATRASCANU după ce în prealabil STEFANESCU îi ceruse lui să-i facă această întâlnire care însă nu s'a realizat prin el.-

Singura întâlnire dintre PATRASCANU și ALEX.STEFANESCU pe care CALMANOVICI o recunoaște că a mijlocit-o și a fost de față la ea, este aceea din Oct.1944, când fiind solicitat de STEFANESCU, CALMANOVICI a fixat ora întâlnirii și s'a dus la PATRASCANU împreună cu ALEXANDRU STEFANESCU.-

Era vorba ca STEFANESCU să-l consulte pe PATRASCANU asupra unei propuneri ce i se făcuse de a intra într'un guvern ce urma să se formeze.-

În ce privește motivul care se poate să-l fi determinat pe ALEXANDRU STEFANESCU să inventeze întâlnirile cu PATRASCANU din 1942 sau 1943, sau chiar dacă acestea au existat, să-l arate pe CALMANOVICI ca acela care l-a condus pe PATRASCANU la toate aceste întâlniri în casa lui ALEXANDRU STEFANESCU, poate fi ura nemăsurată a lui STEFANESCU împotriva lui CALMANOVICI, întrucât deși avea legături permanente cu acesta, a fost totuși surprins de actul dela 23 August ale cărui pregătiri își închipuise că au fost cunoscute de CALMANOVICI, care însă i le-a ascuns lui.

În această privință CALMANOVICI vorbește în declarația sa din 1 Iunie 1951 despre izbucnirea de ură pe care ALEX. STEFANESCU a avut-o în 1946 când a cunoscut clauzele Tratatului de Pace cu România.-

"Într-o zi - deci în 1946 - am fost invitat la DRAGOS POPP la masă.- Am găsit acolo pe STEFANESCU și pe RIZA KLEINER.- După masă ne-am retras imediat la o masă STEFANESCU, POPP, KLEINER și eu mine.- STEFANESCU a început să vorbească furios și foarte repede s'a montat în așa hal că răgea, vorbea nearticulat, îi curgeau literalmente bielele, ochii îi erau injectați.- Se referea la condițiile tratatului de pace în care vedea subjugarea țării de către ruși, trădarea ticăloasă de către englezi și americani.- Era un limbaj plin de injurături triviale, grosolane la adresa Uniunii Sovietice, dar destul de multe și la adresa englezilor și americanilor.- Pierduse orice control asupra celor ce vorbea.- Era un țipăt în care se amesteca neputința, iluzii pierdute, de unul tras pe sfoară etc".-

Nu este exclus ca fiind capabil de atâta ură și simțind din desfășurarea anchetei că ar putea înșina amestecul lui CALMANOVICI în relațiile sale cu PATRASCANU, STEFANESCU să fi sesizat ocazia de a se răsbuna pe CALMANOVICI cu care colaborase înainte de 23 August și căruia i-a cotizat sume importante pentru Partid, fiind însă decepționat în speranțele sale de a afla prin CALMANOVICI care sunt intențiile PARTIDULUI.-

Acesta este desigur o ipoteză bazată pe citatul de mai sus, dar care poate fi coroborată cu contrazicerile

menționate din declarațiile lui ȘTEFANESCU și cu faptul că PATRASCANU însuși cu ocazia confruntării a declarat că nu l-a cunoscut niciodată pe CALMANOVICI.-

Trebuie avut deosemeni în vedere la soluționarea cazului CALMANOVICI tonul nu prea sigur al afirmațiilor lui ȘTEFANESCU cu privire la faptul că cel care l-a condus totdeauna pe PATRASCANU la întâlnirile cu el, ar fi fost CALMANOVICI.-

La pag.14 jos Vol.VII, ȘTEFANESCU declară :

"Nu cred, să fi fost altă persoană în afară de MIIL CALMANOVICI care să-l fi condus pe LU-CRETIU PATRASCANU la mine acasă.-

Răspund cu toată sinceritatea și nu cred că m'ar fi putut determina să ascund ceva, că nu-mi aduc absolut aminte deloc că DI.PATRASCANU să fi fost condus la mine acasă de alte persoane în afară de DI.CALMANOVICI.-

Spunând "nu cred", înseamnă că ALEX.ȘTEFANESCU se gândește că era posibil să mai fi fost și altă persoană.- Tot astfel exprimându-se "nu-mi aduc absolut deloc aminte", ȘTEFANESCU arată că se putea ca PATRASCANU să mai fi fost condus la el și de alte persoane, dar el nu-și aduce aminte.

Reamintim aici cele arătate la analizarea legăturilor lui PATRASCANU cu AUGUST că GUTA STEINBERG l-a condus pe PATRASCANU la ALEXANDRU ȘTEFANESCU acasă și la această întrevedere a participat și AUGUST. Iată deci că ȘTEFANESCU nu-și aduce deloc aminte că PATRASCANU a fost adus la el acasă și de GUTA STEINBERG.-

Totuși legăturile dintre ȘTEFANESCU și PATRASCANU în ilegalitate, indiferent de datele întâlnirilor dintre ei și cine le-a mijlocit, au existat dacă ținem seama de activitatea intensă pe care au desfășurat-o reprezentanții burgheziei române la apropierea trupelor sovietice pentru a câștiga pe plan extern bunăvoința imperialismului englez și americani, iar pe plan intern pentru a găsi oameni în P.C.R. care să se preteze la manevrele prin care ei urmăreau menținerea privilegiilor de clasă ale burgheziei.-

Un început de dovadă în acest sens l-ar constitui declarația lui ZILBER dela pag.11 Bibl.I, în care ZILBER afirmă că PATRASCANU i-a spus despre ȘTEFANESCU că a lucrat cu dânsul în ilegalitate.-

În ce privește alte întâlniri ale lui PATRASCANU cu ȘTEFANESCU după 23 August de care ALEXANDRU ȘTEFANESCU nu a pomenit în declarațiile sale, ELIENA PATRASCANU arată în declarația ei dela pag.63 dosar I:

"Știu că PATRASCANU s'a întâlnit cu ȘTEFANESCU după 23 August.- Nu știu nici când și nici unde în afară de recepțiile la care a fost și ȘTEFANESCU și la care am fost și eu de față.- Amme: odată l-am văzut la o masă dată de VINO-POL la el acasă, unde a participat multă lume, altădată la RIGA GEORGESCU, unde deasemenea a fost multă lume".-

Tot ELIENA PATRASCANU la pag.112 Vol.I declară :

"În perioada dinainte de 23 August, IURETIU PATRASCANU împreună cu mine am fost în locuința unui domn, de față fiind și soția lui. Locuința se afla în apropierea Pieții Anzei, dacă stai cu fața spre Calea Victoriei pe mână stângă.- Acest domn este evreu, cetățean român sau elvețian.- Cred că era în legătură cu ȘTEFANESCU și cred că avea legături cu legatia Elvețiană. IURETIU PATRASCANU a stat de vorbă cu el, pe când eu conversam cu soția lui.- Acest lucru s'a întâmplat în perioada între Ianuarie și Mai 1944.- Casa este un bloc și locuința este la etaj".-

Fiind vorba de legăturile cu ȘTEFANESCU în perioada ilegalității, credem necesar a se insista pentru identificarea casei și a persoanei cu care PATRASCANU a stat de vorbă, întrucât s'ar putea să fie un fir pentru adâncirea relațiilor dintre PATRASCANU și ȘTEFANESCU înainte de 23 August 1944.-

În ce privește obiectul probabil al discuțiilor dintre ALEX.ȘTEFANESCU și PATRASCANU, deși ȘTEFANESCU a accentuat peste tot că se referea la organizarea luptei antifasciste, credem că aceste susțineri nu corespund adevărului și aceasta pentru două motive :

1.- Nu vedem în fapt care au fost acțiunile concrete realizate în urma acestor întrevederi.-

2.- Dece ar mai fi fost necesară luarea legăturii cu PATRASCANU din moment ce - după cum rezultă din declarațiile lui ALEXANDRU ȘTEFANESCU la aceste întrevederi nu s'au discutat alte chestiuni decât cele discutate în întâlnirile cu CALMANOVICI, BERMAN, NICOLAE ȘTEFAN și chiar cu KOFIER.-

Intrucât acesta din urmă făcea parte din chiar Comitetul Central în acel timp, nu se explică deocamdată mai era necesar ca ALEN, ȘTEFANESCU să ia contact direct cu PATRASCANU.-

Concluzia ce o tragem din cele de mai sus este că la întâlnirile dintre PATRASCANU și AL. ȘTEFANESCU, care trebuie să fi avut loc în 1943 vara - deși PATRASCANU le contestă - obiectivul urmărit era tocmai contracararea luptei Partidului cu sprijinul primit de la englezi și de la AUSNIT.-

Mai semnificativ, înainte de a încheia relatarea legăturilor dintre PATRASCANU și ȘTEFANESCU cele declarate de ALEN, ȘTEFANESCU în declarația sa de la pag. 43, mijloc Vol. II :

"Prin luna Martie 1944, pe la mijlocul lunii, atunci când dezastrul armatei germane era în sfârșit de orice îndoială, am fost rugat de Dl. IULIU MANIU, BRATIANU și IOHORETU PATRASCANU să reiau neapărat contactul cu ION ANTONESCU și să încerc să-l determin să înțeleagă că a sosit în sfârșit momentul să iasă din alianța nenorocită cu puterile Axei și să întoarcă armele împotriva naziștilor".-

Cele de mai sus pot fi puse în legătură și corespund cu declarația recentă a lui BORCESCU BRATIAN, fost Șeful Secției de Contrainformații din S.S.I. din 7 Mai 1952.- Acesta arată că din discuțiile cu PINKI VASILEU și EUGEN CRISTESCU, a aflat că primul l-a adus pe PATRASCANU de la Poiana Tapului, aranjându-i o întrevedere cu ANTONESCU în casa lui OVIDIU VLADESCU.- ANTONESCU urmărea să-l atragă pe PATRASCANU ca reprezentant al P.C.R. în vederea tratativelor ce ducea cu anglo-americanii pentru ieșirea din război.

Din ce în ce apare mai limpede, cunoscând mentalitatea troțkistă și profund antisovietică a lui PATRASCANU cum și ura sa împotriva conducătorilor adevărați ai Partidului aflați în închisori și în special împotriva Gov. GHEORGHIU DEJ, că PATRASCANU secondat de ZILBER au manevrat continuu pentru încheierea unei păci cu anglo-americanii la Cairo, în care chiar dacă sovieticii nu vor putea fi excluși, să nu poată avea rolul hotărâtor.-

BORCESCU arată că în chestiunea tratativelor de la Cairo pot da relații DAVIL RADULESCU, GHISA POP activist P.N.T. și BENE BRATIANU de la P.N.L.-Acestia și OVIDIU VLADESCU ca și BORCESCU însuși, vor trebui cercetați în continuare în vederea descoperirii unor noi elemente pentru clarificarea acestei probleme de o extremă importanță.-

Corepunzătoare concepției lui mic burgheze și reacționare a fost și atitudinea lui PATRASCANU față de monarhie.-

În declarația sa din 4 Oct. 1951, ZILBER declară :

"În cursul lunii Iunie sau Iulie, PATRASCANU m'a însărcinat să-l văd pe MIHAIL PETRUSOV ca să semnez o declarație pe care PATRASCANU o scrisese la mașină, declarație prin care P.C.R. și P.S.D. se angajase să nu ridice problema monarhiei.- Cu această ocazie am aflat dela PATRASCANU că unul din scopurile întâlnirilor cu MANIU și BRATIANU era fixarea poziției celor două partide muncitorești față de monarhie".

Iată unde trebuie căutată trădarea lui PATRASCANU dăru și înainte de 23 August; cu MANIU și BRATIANU, PATRASCANU discută menținerea mai departe a monarhiei pe care - după cum am văzut - PATRASCANU o considera ca cea mai serioasă piedică în calea "anexiunii" noastre la Uniunea Sovietică; cu MANIU, BRATIANU și ANTONESCU, PATRASCANU dându-se drept reprezentant al P.C.R. trata pentru încheierea unei păci la Cairo cu anglo-americanii. Peste tot se vede intenția lui PATRASCANU de a trăda lupta Partidului în numele căruia trata, aruncând țara în brațele hrăpărețe ale anglo-americanilor.-

Relațiile lui PATRASCANU cu Palatul apar din propriile sale declarații și sunt confirmate de numeroase declarații ale celorlalți arestați.-

Astfel la pag.166 al.ultim Vol.II, referindu-se la desființarea monarhiei în țara noastră, PATRASCANU declară :

"Apoi în ce privește perspectivele mele personale, am socotit că eu, fiind utilizat în trecut pentru mai multe servicii: trecerea de legi, discuții etc. cu ex-regale, una din sarcinile mele cad, ceea ce va diminua rolul meu politic.- Apoi dat fiind că eram considerat un element de dreapta, am văzut posibilitatea în cadrul Republicii Populare ca în general activității mele publice să î se pună capăt.Ceace s'a și întâmplat".-

PATRASCANU a aflat despre abdicarea regelui prin radio, la Păltiniș, unde își petrecea vacanța de Crăciun împreună cu soția sa, IENA CONȘTANȚE și HARRY BRAUNER.-

Vorbind despre discuția avută la Păltiniș cu ocazia abdicării regelui, ELENA PATRASCANU declară la pag.122 jos, Vol.I :

"O altă atitudine incalificabilă a fost discuția la care au participat la Mîltiniș cu ocazia abdicării regelui unde au fost de acord cu ANDREI că aceasta înseamnă un pas spre pierderea independenței noastre naționale, în forma în care s'a întâmplat. -- Adică nu printr-o mișcare a maselor în care ideea necesității Republicii să fi prins rădăcini, ci printr-o lovitură de Palat. -- Când mă gândesc acum la acest lucru, nici nu îmi vine a crede că am putut avea o asemenea atitudine, atitudine care se explică prin faptul că, decurg influențat de ANDREI, vedeam în aceasta nu o măsură revoluționară a Partidului, ci un gest impus de ruși".--

Tot ELENA PATRASCANU la pag.83 jos, Vol.I, arată că PATRASCANU se prezenta regelui nu numai în calitate de comunist, ci și în calitate de naționalist.--

Mai clar ca oriunde apar legăturile dintre PATRASCANU și fostul rege în declarația ELENEI PATRASCANU dela pag.69 Vol.I :

"În legătură cu aceste păreri ale lui, exprimate în diferite rânduri față de mine, IOCHIMU PATRASCANU i-a dat să înțeleagă și regelui fie personal, fie prin BUZESTI, STARCEA sau VISQILU, că nu contese pe anglo-americani, că mi părusească țara ei să stea pe poziție. -- Aceste păreri le-a exprimat și față de POGORANU"

Negarea de către PATRASCANU a unora dintre manevrele întreprinse de el pe lângă fostul rege, ca de exemplu intervenția sa pentru ștergerea Tov.BODHARAS de pe lista Guvernului, năprielungirea legii pentru sancționarea criminalilor de război etc., se doboresc convingerii lui PATRASCANU că nu se vor putea găsi probe în cazul când el nu va recunoaște nimic.--

La pag.60 mijloc, Vol.I, ELENA PATRASCANU declară :

"ANDREI mi-a spus că în general Partidul știe despre discuțiile lui cu regele și despre ceace nu știa nu se va afla, deoarece regele și NEDELE sunt plecați".--

Despre legăturile lui PATRASCANU cu Palatul, RUPREAN

vorbește în declarațiile sale arătând că fiind șef de cabinet la PATRASCANU a dus în primăvara anului 1946 din partea lui PATRASCANU un plic mare pânzat la Palat, cu consemnul de a nu pleca de acolo fără a se asigura că i-a fost predat personal regelui în mână.- Deasemeni că legătura cu Palatul PATRASCANU o mai ținea prin NEDEL care în anii 1945-46, avea lungi consfătuiri cu caracter confidențial cu PATRASCANU la Minister.- PATRASCANU a luat odată masa la Palat și ca invitat particular al regelui.-

Tot pentru caracterizarea legăturilor lui PATRASCANU cu fostul rege, reamintim aici planul regelui pe care ZAHARIA arată că îl deținea dela BUREA de a-l lua pe PATRASCANU, ca făcând parte (travestit) din suita sa, cu ocazia plecării la o muntă în străinătate.-

LEGĂTURILE DURNANOASE CU PARTIDUL ISTORICE ȘI
IMPLICAȚIILE ÎMPOTRIVA REGIMULUI NOȘTRU

Dintre legăturile cu reprezentanții partidelor istorice, sunt de menționat îndeosebi legăturile cu MANIU, pentru modul cum au evoluat raporturile cu acesta în perioada de dinainte de 23 August și față de conflictul cu MANIU despre care PATRASCANU vorbește în declarația sa dela pag. 98 al.1 și 2 Vol.I.

În această declarație PATRASCANU arată :

"Într-o Partidului așa cum mi-a fost adusă la cunoștință cu ocazia alegerilor din 1937 de către POPIS, consta în sprijinirea național-tărâniștilor deși MANIU încheiase un pact electoral cu CODEȘANU. - POPIS, MACAVEI și eu mine, fusesem delegați să luăm contact cu MANIU, spre a-l determina să nu încheie pactul cu CODEȘANU. Totuși MANIU a persistat și acest pact a fost încheiat. - Noi am sprijinit totuși mai departe pe național-tărâniști, aliații gărzii.

Bu am apărut un alt punct de vedere: am cerut după încheierea pactului MANIU-CODEȘANU să rupem orice contact cu național-tărâniștii, să încheiem un Front Unic Muncitoresc, îndreptat împotriva dreptei (MANIU-Garda) și împotriva grupării trochiste CHEIBERER-VOINEC".

Cu toată această opoziție pe care PATRASCANU a făcut-o politicii preconizate de MANIU și de conducerea de atunci a P.C.R.-ului, PATRASCANU devine dintr'odată după 23 August un fervent admirator al lui MANIU cu care păstrează legături și colaborează fără știrea Partidului. - Acest fapt este confirmat de TATULESCU care arată într'una din declarațiile sale că în timpul tratativelor pentru încheierea Frontului Antifascist, a observat că PATRASCANU îi acorda lui MANIU "o importanță admirativă, supraestimând rolul de reșea a șefilor P.N.T. în acțiunea lor". -

Manifestările de prietenie ale lui PATRASCANU pentru MANIU, au fost multiple și ele sunt arătate în declarațiile lui BIEHA PATRASCANU, RUPENIAN și chiar în propriile sale declarații. -

Astfel, BIEHA PATRASCANU arată la pag.36 al.3 Vol.I., că PATRASCANU era împotriva judecării lui MANIU ca criminal de război, spunând că acest lucru ar fi nepropagandistic din punct de vedere politic și că a încercat să împiedice

acest lucru dar nu ştie dacă l-a spus pe faţă ruşilor.-

RUFENIAN declară la pag.291 mijloc Bibl., că MANIU l-a vizitat pe PATRASCANU în două rânduri: odată înainte şi odată după Conferinţa de Pace.-

VENOPOL arată în declaraţia sa din 20 Febr.1950 următoarele :

"Îmi amintesc că la procesul grupului MANIU, cineva dintre acuşaţi m'a propus martor şi pe mine.- Decarece în ziua procesului, încă dela 6 dimineaţa un agent a venit cu un mandat de aducere pentru a mă întovărăşi la proces, am comunicat lui PATRASCANU că nici într'un caz nu mă voi duce să depun şi că nu aş dori să mai am neplăceri cu Poliţia. Mi-a răspuns că nu se va întâmpla nimic, căci nu sunt obligat să mă duc şi nu m'am dus".-

Faptul că VENOPOL s'a consultat cu PATRASCANU dacă este sau nu cazul să se prezinte ca martor la proces, este un indiciu puternic asupra naturii raporturilor dintre PATRASCANU şi VENOPOL cum şi a faptului că PATRASCANU se temea că VENOPOL ar putea fi pus în situaţia să vorbească în proces despre raporturile lui PATRASCANU cu MANIU şi că deaceia l-a sfătuit pe VENOPOL să nu se prezinte ca martor în proces.-

În legătură cu oferta făcută de MANIU în sensul de a sprijini în campania electorală din 1945 pe prietenii personali ai lui PATRASCANU care ar candida în alte judeţe, PATRASCANU declară la pag.168 Vol.II :

"Această ofertă m'am comunicat-o la Partid pentru că era imediat după discursurile dela Cluj şi raporturile mele cu tovarăşii din conducere erau încordate.- Apoi m'am gândit că aş fi furnizat încă un argument contra cuvântării dela Cluj".-

Aceasta nu este singura explicaţie dată de PATRASCANU pentru a justifica de ce nu a comunicat Partidului oferta făcută de MANIU.- Într'o altă declaraţie a sa, PATRASCANU arată că prin discursul său dela Cluj a urmărit să smulgă naţional-ţărăniştilor şi lui MANIU un mijloc de propagandă eficace, care consta în a susţine revendicările unei părţi din populaţia Ardealului.- Dacă acesta ar fi fost adevărul, PATRASCANU ar fi avut ocazia acum prin denunţarea propunerii lui MANIU la Partid să arate că nu urmărea o apropiere de naţional-ţărănişti prin discursul dela Cluj, ci numai scopul arătat mai sus.-

În declarația sa din 17 Aprilie 1951 tot asupra aceluiași chestiuni PATRASCANU declară :

"Întrucât am respins pe loc propunerea lui MANIU și pe loc am respins aluzia lui PATRASCOVICI nu m'a interesat și nu mă interesează nici astăzi ce era în capul unuia și a celuilalt și ce scopuri urmăreau.- Eu nu sunt pus aici să rezolv ghicitori care nici nu mă interesează".-

Se știe că propunerea lui BENCIOI în numele lui MANIU era în sensul ca PATRASCANU să-i comunice pe prietenii săi naționaliști care candidează în diferite județe pentru P.N.T. să nu-i combată în alegeri.- Această propunere îi era adresată numai lui PATRASCANU personal.- Se înțelege de la sine că cu experiența sa politică, PATRASCANU a analizat pe loc cauzele pentru care MANIU i se adresa lui și ce anume scopuri urmărea prin aceste propuneri.- Dacă totuși PATRASCANU consideră în răspunsul său de mai sus că aceste probleme sunt ghicitori care nu-l interesează, aceasta se datorează tocmai faptului că înțelegând că acestea erau manifestări dușmănoase care urmăreau spargerea unității Partidului și popularizarea lui PATRASCANU, nu a adus-o totuși la cunoștința Partidului care ar fi putut lua din timp măsurile cuvenite.-

Respingând - așa cum afirmă PATRASCANU - imediat și categoric propunerea lui MANIU fără a o aduce la cunoștința Partidului, PATRASCANU nu ajută în niciun fel la demascarea lui MANIU care astfel a putut continua asemenea încercări trădătoare împotriva Partidului și a clasei muncitoare.- Și totuși în declarația sa din 2 Iunie 1951, PATRASCANU declară :

"MANIU a venit cu propunerea lui pentru a lăsa în P.C.R. și poporul român, deoarece am respins imediat și categoric propunerea lui, dar am ascuns Partidului și propunerea lui și refuzul meu.- Din sinceritate și devotament am ascuns Partidului propunerile lui MANIU și ale americanilor de a fugi din țară, pe care eu le-am respins categoric".-

În declarația din 17 Aprilie 1951, răspunzând la întrebarea de ce nu a adus la cunoștința Partidului propunerile ce i-au fost făcute de VIGOLIANU și MANIU, PATRASCANU declară :

"Eu am adus aceste propuneri la cunoștința Partidului pentru că le-am socotit definitiv și absolut tranșate prin refuzul meu categoric și personal și nu am voit să nasc o discuție în

în conducerea Partidului referitor la persoana mea în legătură cu propunerile făcute din partea dușmanilor, mai ales în ajunul plecării mele la Paris".-

Adevărul este că PATRASCANU ascundea aceste propuneri Partidului tocmai fiindcă în ajunul plecării sale la Paris nu voia să piardă ocazia de a verifica în străinătate care este starea de spirit a anglo-americanilor în legătură cu propunerile ce i se făceau din partea partidelor istorice și pe ce anume sprijin din afară putea să conteze în acțiunea sa împotriva Partidului și în favoarea burgheziei.- Aitfel este sigur că PATRASCANU ar fi folosit această ocazie de a dovedi Partidului și tovarășilor din C.C. devotamentul său pentru Partid, curmând discuțiile ce se făceau referitor la persoana sa.-

O dovadă că PATRASCANU nu numai că a ascuns Partidului propunerea lui MANIU, dar a și acceptat-o și a pus-o în practică rezultă din declarațiile EISENII PATRASCANU care arată că soțul ei nu i-a combătut pe național-țărăniști în campania electorală din județul Arad unde candidase.- Încuși PATRASCANU recunoaște parțial acest lucru.-

Deasemeni în aceste alegeri PATRASCANU a fost finanțat în secret cu 100 milioane lei de KENOPOL și s'a folosit în campania electorală de 26 agenți personali care aveau sarcina de a-l populariza și a controla pe teren dacă Județeană P.C.R. Arad susținea alegerea lui.-

Legăturile lui PATRASCANU cu național-țărăniștii nu s'au limitat numai la raporturile sale cu MANIU prin mijlocirea lui KENOPOL ci el a mai avut relații și cu o serie de alți fruntași național-țărăniști și îndeosebi cu NICOLAE PENESCU, N.PASCU, GHITA POP, GEROTA și alții.-

În privința relațiilor cu N.PENESCU, PATRASCANU a negat la început că acesta i-a propus în cursul anului 1945 vreo acțiune împotriva C.C. al P.C.R., afirmând că nu a discutat cu el niciodată chestiuni personale și că după egirea lui din Guvern nu l-a văzut niciodată.- Deasemeni PATRASCANU a negat că NICOLAE PENESCU l-ar fi vizitat vreo dată la locuința sa.-

La pag.28 din vol.II Albastru, PATRASCANU declară :

"La începutul anului 1945, N. PASCU a încercat - dat fiind că pentru el "eram pus pe linie moartă în P.C.R." să mă invite la o colaborare cu P.N.T. I-am răspuns în așa chip încât i-a trecut pofta și atunci și mai târziu să repete încercarea".-

Demersul lui PASCU venea în numele lui PENESCU care era secretar general al P.N.T., fapt rezultat din declarațiunile pe care NICOLAE PENESCU le-a dat cu ocazia cercetării sale.-

Din tonul pe care PATRASCANU pretinde că l-a întrebuintat față de PASCU, se înțelege că era vorba de propuneri de colaborare împotriva Partidului și a regimului.- Această însemnează că PATRASCANU mințea când afirma în declarația sa din 7 Aprilie 1950 că nu i s'a făcut niciodată din partea partidului național-țărănesc o astfel de propunere.-

Si ZILBER arată în declarația sa dela pag.70 jos Bibl. II, că în 1945 PENESCU l-a vizitat pe PATRASCANU din partea național-țărăniștilor pentru a-i promite sprijinul P.N.T. în lupta împotriva Comitetului Central, adăugând că PATRASCANU i-a spus că a anunțat Partidul despre această propunere.- Tot aici ZILBER arată că în toamna 1944, PATRASCANU a negociat cu Ch.POP și PENESCU în vederea formării unui guvern.-

ELIENA PATRASCANU arată în declarația ei dela pag.16 jos Vol.I, următoarele :

"Stiu că un avocat PASCU a venit la sfârșitul lui 1944 sau la începutul lui 1945 de câteva ori la noi acasă. N'am fost niciodată de față la convorbirea lor.- INCREȘTIU PATRASCANU nu mi-a vorbit niciodată în mod special despre dânsul".-

În declarația sa din 19 Oct.1951, NICOLAE PENESCU declară că s'a întâlnit cu PATRASCANU înainte de formarea celui de al doilea guvern SANATRESCU, la locuința acestuia din str.Vasile Iacșâr, pe când - după cum arătam mai sus - în declarația sa din 9 Nov.1951, afirma că PENESCU nu a fost niciodată la el acasă.-

MINOPOL arată în declarația sa din 20 Febr.1950 (pag. 3 dosar 40 MINOPOL), următoarele :

„Nu știu dacă PAERASCANU are vreo legătură directă cu țărăniștii, dar am constatat, atunci când s'au dus tratative între partide pentru constituirea guvernului RĂDESCU că era prieten cu un avocat PASCU care reprezenta pe țărăniști împreună cu CHIRĂ POP. - Avocatul PASCU era - cred - coleg de școală dela Iași cu PAERASCANU căci aveau cam aceeași vîrstă. - Nu pot afirma dacă PASCU îi servea de legătură pentru că nu am aflat nimic în această direcție. L-am indicat totuși. În orice caz dacă PAERASCANU va fi avut legături mai tîmcișă cu țărăniștii, atunci o ținea foarte discretă”. -

În afîrșit, confirmarea definitivă a tratativelor duse de PAERASCANU cu național-țărăniștii, reprezentanți de PENESCU și PASCU, fără știrea Partidului, o avem în declarația din 19 Oct. 1951 a lui PENESCU NICOLAE care declară :

„Înainte de formarea celui de al doilea guvern BĂNĂSCU, l-am văzut pe Dl. PAERASCANU la locuința sa din cartierul Vasile Lăceș. - Eram însoțit de Dl. N. PASCU, care a intermediat întîlnirea solicitată de mine. Nu-am amintec exact obiectul conversației. - Au fost desigur chestiuni în legătură cu situația de atunci. - Cam la aceeași epocă am fost însoțit de Dl. MANIU și transmit ă-lui PAERASCANU punctul de vedere al partidului național-țărănesc, așa cum el fusese stabilit într-o conferință care a avut loc la Dl. MIHAI POPOVICI între Dl. MANIU, MIHALACHE, Dr. IURU și acesta de față fiind și alți fruntași: relativ la participarea partidului în Frontul Național Democrat și la constituirea unui guvern de colaborare”. -

În aceeași declarație PENESCU mai arată că după constituirea Guvernului dela 6 Martie 1945, a mai fost în audiență la Ministerul Justiției unde a avut o discuție cu PAERASCANU, la care nu a mai asistat nimeni. -

Concluzia noastră față de faptul că PAERASCANU a negat orice discuție cu caracter politic și personal cu NICOLAE PENESCU în calitate sa de secretar general al P.N.T., cum și mai ales faptul că PAERASCANU a ascuns aceste întrevederi Partidului, constituiesc un indiciu puternic că acestea erau discuțiuni reformatoare la colaborarea sa personală cu elemente ale P.N.T.-ului care îi promiteau sprijinul lor în vederea formării unei fracțiuni în sânul P.C.R.

În declarația ei dela pag. 113 jos vol. I., BIANA PAERASCANU arată că grație intervenției lui GEROTA, care se știe că era fruntaș național-țărănist și fost secretar general la Justiție sub ICA ANTONESCU, s'a reușit trimiterea

lui PATRASCANU în domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului.-

LENA CONSTANTE arată în declarația ei la pag.104 al. 3 vol.II, că PATRASCANU a vorbit în fața ei la începutul anului 1947 despre întâlniri organizate de ZIMMER la TOROSSIAN și că din discuții a înțeles că era vorba despre fruntași țărăniști.- LENA CONSTANTE arată că a dedus că PATRASCANU căuta un punct de înțelegere cu partidele istorice pentru a stăvili acțiunea Partidului și amestecul Uniunii Sovietice la noi în țară.-

Deasemenea RUPENIAN arată că TOROSSIAN i-a vorbit despre întâlnirea dintre PATRASCANU și un membru P.N.T. care locuia în cartierul Maria Rosetti. În sfârșit BRAUNER arată că PATRASCANU era în cei mai buni termeni cu fruntașul național-țărănist POP.-

În ce privește relațiile dintre PATRASCANU și MANUILA acestea sunt cunoscute în parte din expunerea făcută în altă parte a sintezei noastre.- Adăugăm noi că PATRASCANU își formase despre MANUILA o părere foarte proastă care ar fi trebuit în mod normal să-l determine să-l dea pe mâna autorităților atunci când HETEA a venit să-i propună să fugă împreună cu acesta din țară.

Astfel la pag.200 al.2 și 3 Vol.I., PATRASCANU declară :

"Cu toată această întâmplare, despre legăturile politice ale lui MANUILA cu MANIU mi-am dat seama decât în Septembrie 1947. Fiind într-o Comisie care urma să se ocupe cu pregătirea procesului MANIU, am dat peste niște declarații - nu aș mai putea preciza ale cui erau - din care reșea destul de clar acest lucru.- Pe mine nu m'a surprins acest lucru ci l-am găsit firesc așa cum îl cunoscusem eu pe MANUILA: Din curpinsul acelor declarații se vedea jocul dublu pe care îl făcea MANUILA, iar BODNARAS s'a lăsat înșelată de tonul mioros și slugarnic al lui MANUILA, care rămăsese ceea ce fusese întotdeauna un convins manist.-

Tot cu ocazia citirii acestor declarații am văzut (cred că acesta era chiar serviciul pe care îl îndeplinea MANUILA pentru MANIU) că MANUILA avea legături cu anglo-americanii și îi informa din partea lui MANIU.- N'aș putea preciza dacă în adevăr acesta era fondul relațiilor lui cu anglo-americanii, dar așa ceva mi amintesc că am citit".-

Deosebit de aceasta, PATRASCANU mai avea și alte re-proșuri împotriva lui MANUIA, așa după cum se vede din declarația dela pag.24 Vol.I, ultimul aliniat :

"După 23 August, mai exact după întoarcerea mea dela Moscova, atunci când l-am cunoscut, făcând parte din primul guvern BANATESCU ca sub-secretar de stat la Președinție, MANUIA avea față de mine o atitudine slugarnică, ceea ce m-a împiedicat ca din îndemnul lui MANIU și cu colaborarea Ministrului de Justiție CAPATANA, să falsific textul legii de opuzare. Toată atitudinea lui, felul cum se purta cu MANIU și arăta așa cum era și după cum l-am caracterizat mai sus".-

Dacă cu toate acestea, PATRASCANU nu l-a denunțat pe MANUIA este evident că acceptase plăcerea lui MANUIA din țară pentru rațiuni politice și pentru că ambii nu erau de acord cu politica regimului nostru.-

Deși atât BEȚEA, cât și PATRASCANU exclud raporturi personale între PATRASCANU și MANUIA, în materialul nostru există totuși unele indicii că astfel de legături au existat. Astfel în dosarul lui RUMENIAN Bibl.la pag.408 sus, se găsește o declarație a lui ȘTEFAN POPESCU, care arată că RUMENIAN îi spunea uneori că la Snagov soții MANUIA veneau în vizită la soții PATRASCANU prin anii 1945-46, de unde deduce că PATRASCANU se întâlnea cu MANUIA în vila dela Snagov.-

Și GOLOPHENIA în declarația sa dela pag.217 mijloc vol.I, arată că MANUIA i-a spus într'un rând că a fost în provincie împreună cu avocatul PANDEA.- Deoarece acesta din urmă era cumnat cu PATRASCANU, GOLOPHENIA trăgea concluzia că PANDEA mijlocea întâlnirile lui MANUIA cu PATRASCANU.

Iar SILVIU CRACIUNAS în declarația sa din 20 Iunie 1951, arată că Dr.SABIN MANUIA i-a comunicat că se afla în legături politice cu PATRASCANU prin mijlocirea lui BEȚEA și că l-a pus pe BEȚEA în legătură cu ROY MELBOURNE consilier la Legația Americană din București, mijlocind în felul acesta un fir de legătură între PATRASCANU și americani.-

Legăturile dintre PATRASCANU și MANUIA mai puteau fi menținute și prin AURORA CORCIOVESCU care fusese secretara lui MANUIA și la care locuia BEȚEA.- În sfârșit însuși BEȚEA avea lungi întrevederi cu MANUIA astfel că aceasta îi putea dispensa pe PATRASCANU de contactul personal cu MANUIA, întrucât puteau comunica în felul acesta permanent.-

Cu deosebire interesante sunt legăturile pe care PATRASCANU le-a întreținut cu TATARESCU, acest vechi intrigant politic pe care PATRASCANU îl califică din Mai 1944 de "infamă lichie".

Intr-o notă informativă aflată la pag.29 Vol.I Albatru se arată :

"Eu-mi amintesc dacă înainte sau după conferința de pace de la Paris, PATRASCANU primise în prezența mea un telefon de la TATARESCU, telefon care a determinat întrebarea mea dacă nu este inconsecvență această intimitate cu un politician burghez pe care PATRASCANU singur în Mai 1944 îl caracteriza de "infamă lichie". PATRASCANU mi-a răspuns că este "o necontestată valoare politică" acest TATARESCU".

Un fapt care aruncă lumină asupra adevăratelor raporturi dintre PATRASCANU și TATARESCU este cel semnalat de ZIEBER la pag.31 al.2 Bibl.I :

"În legătură cu PATRASCANU, țin minte că la Paris, PATRASCANU mi-a spus odată: "MAURER i-a comunicat lui TATARESCU prin MALAYA că joacă pe o carte proastă, adică pe mine".

Prima concluzie care se desprinde este aceea că la Paris, Rov.MAURER a putut observa o serie de fapte din care a tras concluzia că TATARESCU se află în legătură cu PATRASCANU și anumite acțiuni sunt rezultatul unui acord perfect între ei..

A doua concluzie este că PATRASCANU nu putea fi informat de cele ce i-a comunicat Rov.MAURER decât de TATARESCU însuși.. Intr'adevăr eliminând pe Rov.MAURER care în strictețe logică nu putea să-i comunice lui PATRASCANU impresia pe care o avea asupra legăturilor lui cu TATARESCU și pe MALAYA care știa că PATRASCANU este protectorul celui mai mare concurent al său AUSHIT, deducem că numai TATARESCU îl putea informa pe PATRASCANU.. Aceasta denotă raporturile ce existau între ei la Paris și care fac posibilă colaborarea lor la întocmirea memoriului la Conferința de Pace, trădarea comisă prin publicarea documentului secret în presa americană din Paris, contactul lor cu românii fugari, intrigile politice, țesute de ambii cu concursul lui TOROSSIAN la Legația noastră din Paris etc..

Referitor la raporturile dintre TOROSSIAN și TATARESCU, GARDONI care a fost reținut la Aiud împreună cu TOROSSIAN,

declară la pag.330 jos Bibli.TOROSSIAN :

"Stiu că TOROSSIAN avea legături și în emigratia română dela Paris și știu că în 1947 când TOROSSIAN a fost chemat în țară pentru raport, el s'a văzut mai întâiu cu PATRASCANU și apoi cu TATARASCU.- TATARASCU a chemat întotdeauna pe TOROSSIAN pentru raport oral, rapoartele scrise ar fi mers prin Legatie și asta probabil trebuia evitat.- Daltfel raporturile dintre TOROSSIAN și TATARASCU au fost destul de strânse, ele fiind legate și prin interese materiale.- TATARASCU și TOROSSIAN au cumpărat împreună un hotel la Paris, hotelul Comodore".-

Iar la pag.351 mijloc GARDONI adaugă :

"Inclinațiunile sale către afaceri, i-au atras lui TOROSSIAN aprecieri din partea lui R.FRANASOVICI și GHEORGHE TATARASCU, ca fiind singurul om din Legatie cu care se poate sta de vorbă.- Ca urmare a acestor aprecieri, TATARASCU a dat dispozițiuni d-lui STOILOV ca TOROSSIAN să fie pus la curent cu hotărârile diplomatice, deoarece el va face consilier de legatie, lucru ce nu s'a întâmplat".-

Aceasta este desigur explicația pentru faptul că la întoarcerea lui TOROSSIAN în țară în 1946, înaintea Conferinței de Pace, după predarea curierului la Ministerul Afacerilor Externe, PATRASCANU îl însoțește pe TOROSSIAN acasă la TATARASCU sub pretextul de a-l susține pe TOROSSIAN în cererea personalului dela Legatia din Paris, care solicita majorarea salariilor.- Se înțelege că numai pentru atâtă lucru nu ar fi fost nevoie de prezența lui PATRASCANU, ci era vorba de o confătuire în ajunul Conferinței de Pace dela Paris, unde TOROSSIAN i-a pus în curent pe cei de mai sus cu situația Legăției noastre din Paris, a adus anumite mesagii din partea fugarilor și au analizat împreună ceea ce era de făcut pentru a se opune cererilor sovietice.-

În parte TOROSSIAN confirmă presupunerile noastre, arătând că la întrevăderea dela ZILMER, care a avut loc în acel timp, unde au mai participat PATRASCANU, ZILMER și el, discuția s'a purtat cu privire la STOILOV pe care TOROSSIAN pretinde că l-a apărut împotriva acuzațiilor ce i le aducea PATRASCANU.-

Tot TOROSSIAN arată că la discuția cu TATARASCU când s'a dus cu PATRASCANU la locuința lui TATARASCU, acesta din urmă și-a manifestat nemulțumirea față de activitatea d-lui STOILOV, care nu-i trimitea nicio comunicare, astfel că toate informațiile le căpăta dela FRANKOVIČI.-

Însuși faptul venirii lui TOROSSIAN cu curierul, când acest oficiu l-ar fi putut face cineva din Legatie, arată interesul ce exista pentru a transmite personal unele impresii și comunicări în ajunul Conferinței dela Paris.-

Alte amănunte privitoare la raporturile lui PATRASCANU cu TATARASCU ne mai sunt date de :

BRUNNER care în declarația sa dela pag.103 al.3 vol.I. arată că în preajma Conferinței dela Paris, PATRASCANU avea numeroase întrevederi cu TATARASCU.-

RUPENIAN care la pag.310 arată că din ordinul lui PATRASCANU i-a remis lui TATARASCU la locuința acestuia un plic înaintea Conferinței de Pace dela Paris, iar la pag. 318 la mijloc, arată că TATARASCU îi făcea dese vizite lui PATRASCANU la Minister.-

Și ZILBER arată că l-a vizitat pe TATARASCU la Ministerul de Externe în două rânduri ; odată când era vorba să plece în străinătate și a doua oară înainte de a pleca la Paris.- ZILBER se grăbește însă să adauge că ambele vizite au fost protocolare și nu a stat decât câteva minute.-

Până acum TATARASCU care dealtfel nici nu a fost intens anchetat, nu a dat prea multe amănunte, rezumându-se la generalități.-

Astfel în chestiunea raporturilor româno-ungare, TATARASCU arată în declarația sa din 24 Oct.1951, că PATRASCANU avea o concepție personală diferită de aceea a Partidului său, față de care PATRASCANU avea anumite rezerve :

"Din discuțiile ce am avut cu el ocazional, în mai multe rânduri, am putut constata că rezervele sale erau provocate de două preocupări.- El se temea că o politică totală de prietenie româno-ungară să nu violenteze sentimentele populației românești din Transilvania, asupra căreia pluteau încă

reminiscențele trecutului.- El se teme apoi
ca de o asemenea politică să nu profite în
acțiunea lor elementele govine ale popu-
lației ungurești din Transilvania".-

Totuși despre legăturile lor personale, politice
și obiectivele ce urmăreau, în lumina materialului expus,
TATARACU nu a vorbit nici până acum.- Credem că ancheta-
rea lui perseverentă va da rezultate bune în măsura în
care i se va da să înțeleagă că cel vizat de noi este
PATRASCANU a cărui activitate - cunoscută de el la Paris
și în țară -, trebuie să ne-o arate fără niciun fel de
rezerve.-

LEGĂTURI CU STRĂINII, ACTIVITATE DE SPIONAJ

Ancheta a stabilit că în tot cursul activității sale politice, PATRASCANU a avut legături fără știrea Partidului cu o serie de străini cunoscuți ca agenți ai spionajului imperialist din țara noastră.

În anul 1938, PATRASCANU a avut legături cu IVEG CAHEN FRANCK și HERMAN, corespondenți ai ziarului "Paris Soir" și agenți ai Biroului 2 Frances.-

În privința lui FRANCK, ELSA PATRASCANU arată în declarația ei dela pag. 65 jos vol. IV:

"Eu am avut o părere foarte proastă despre CAHEN și ne-am certat chiar cu el din cauza unei remarci antisovietice la adresa tov. STALIN, scrisă de el pe marginea unei cărți

În legătură cu relațiile soților PATRASCANU și adevăratele preocupări ale lui FRANCK CAHEN, ZIEBER declară la pagina 103 al. 1 biblioraft 2:

"Înainte de război am întâlnit odată pe ELSA PATRASCANU cred că era în 1938-1939, la o cafeletă din Piața Rosetti cu FRANCK CAHEN, corespondentul lui "Petit Parisien" în București, pe care mi l-a prezentat. N'am avut relații cu acesta. Mi se pare că în vremea războiului a fost arestat ca spion. În 1947 a fost expulzat din cauza unor corespondențe în vremea procesului MANIU".-

Judecând după propriile lor convingeri antisovietice și după faptul că ei s'au certat cu CAHEN tot pe o astfel de chestie, se poate trage concluzia că de după război trebuie să fi fost atitudinea lui CAHEN față de regimul nostru. Această constatare coroborată cu situația de agenți ai Biroului 2 Frances pe care o aveau CAHEN și HERMAN, este suficientă ca să explice poziția acestora și natura legăturilor lor cu soții PATRASCANU.-

În anul 1940, PATRASCANU a cunoscut și a menținut o legătură cu italianul BRETEL și aceasta această VIOLETA ZUBCOV. După plecarea lui BRETEL din țară (1945) PATRASCANU a recomandat-o pe aceasta spre a fi trimisă ca funcționară

la legația noastră din U.S.A., deși își dădea seama că ea nu se va mai înapoi în țară.

În privința acestor relații, ELENA PATRASCANU declară în vol. IV la pag. 63 sus:

"Eu i-am dat la plecare (lui BRETZEL) adresa lui VALIANI pe care l-a cunoscut (cred că l-a văzut o singură dată) scriindu-se că e foarte simpatic; pe VALIANI însă, BRETZEL nu l-a interesat deloc. BRETZEL mi-a trimis prin FRIED (dela Legația Argentineană) o cutie de bomboane, mie o carte și nu mai știu dacă și o scrisoare fără semnificație".

Nu este clar și ancheta va trebui să stăruiască în continuare asupra modului în care s'au cunoscut BRETZEL cu FRIED, deasemenea cum s'au întâlnit aceștia la Milano și în general natura relațiilor dintre aceștia și soții PATRASCANU.-

Pe acest FRIED, PATRASCANU l-au cunoscut în anul 1944, la vila DUPALA de lângă Săftica; FRIED era funcționar al Legației Argentineană din București, cunoscut ca francmason și agent al spionajului economic englez.-

Această apare dintr-o declarație aflată la pag. 55 sus vol. 2 a ELENEI PATRASCANU și anume:

"În vara lui 1947, am primit dela BRETZEL o cutie de bomboane și o carte despre teatru prin FRIED FRIED, un argentinian pe care îl cunoșteam și care mi-a spus că l-a cunoscut sau întâlnit pe BRETZEL la Milano întâmplător, în drum spre România. Nu mai știu minte dacă mi-a adus și o scrisoare, cred mai curând că nu. Tin doar minte că eu am făcut remarcă, către LUCRETIU PATRASCANU că mi se pare curios cum de s'au întâlnit aceștia doi întâmplător, fără să-l suspectez însă pe BRETZEL, ci mai curând pe FRIED".-

Legăturile soților PATRASCANU cu aceștia doi vor putea fi clarificate pe baza elementelor rezultate din declarațiile citate, întrebându-se metoda cercetării concoadente și a înlăturării contradicțiilor între declarațiile ELENEI PATRASCANU și ale lui LUCRETIU PATRASCANU.

Decesbit de interesantă este legătura lui PATRASCANU cu troțkistul italian VALIANI, vechi prieten al soției sale

pe care l-a cunoscut la Paris, cu prilejul conferinței de pace. ELENA PATRASCANU declară că soțul ei a găsit o totală identitate de vederi între el și VALIANI.-

În anul 1948, PATRASCANU l-a reîntâlnit pe VALIANI la Budapesta. Cu această ocazie ei s'au înțeles ca PATRASCANU să facă intervențiile necesare pentru a aduce pe VALIANI în România în calitate de corespondent de presă. PATRASCANU l-a sfătuit pe VALIANI să obțină în acest scop recomandăția lui TOGLIATTI, deoarece VALIANI nu a putut realiza, deoarece opiniile sale politice dugeau laose față de Partidul Comunist Italian erau cunoscute. Revenit în țară, PATRASCANU a făcut demersuri în acest sens, pe lângă tov. GHISLAVOVICI însă fără succes. Totuși VALIANI a reușit să vie în țara noastră în Octombrie 1949, însă în calitate de curier diplomatic.-

În ce privește legăturile lui PATRASCANU cu trochistul italian VALIANI, din declarațiile NIKHAI PATRASCANU rezultă următoarele:

La pag.138 ultimul alineat din vol.1, ELENA PATRASCANU declară:

"Despre cele vorbite cu VALIANI la Budapesta, soțul meu mi-a istorisit că VALIANI i-ar fi spus că conducătorii Partidului Comunist Ungar sunt priviți ca buni tehnicieni și organizatori dar în același timp ca niște străini, de către poporul maghiar. Tot acolo i-a spus că el a venit cu o delegație economică din partea Ministerului Comerțului în calitate de expert și soțul meu și cu mine comentan ulterior că acest lucru este oarecum curios deoarece Ministerul Comerțului nu făcea parte nici din Partidul Comunist și nici din Partidul Acțiune și ca atare nu înțelegi clar de ce l-a trimis pe el cu acea delegație".-

La pag.160 jos din același volum, ELENA PATRASCANU declară:

"În legătură cu VALIANI: n'am spus că vorbindu-mi despre tov. GHISLAVOVICI la Paris, i-am spus că nu se bucură de o prea mare popularitate. Soțul meu i-a spus că nu el conduce efectiv Partidul și i-a mai spus că a fost personal de față la reprimarea grevei dela Balazs".

Iar la pagina 52 jos, vol. IV. numita declară:

"Cred însă că BENI ZILBER a discutat cu VALIANI pentru că mai apoi mi-a spus că o fear-

simpatice, iar VALIANY s'a întrebat cine sunt acești doi prieteni ai noștri (BRIU, ZIEBER și TROTSKI) și după ce i-au spus că au lucrat în preună cu PATRASCANU în vederea pregătirii actului dela 23 August, mi-a dat sfatul să ne lăsam de ei spunându-mi că nu-i plac deloc și că sunt de proastă calitate".-

Citatele de mai sus redau atmosfera troțkistă care exista în relațiunile dintre soții PATRASCANU și VALIANY și discuțiile antipartinice și antisovietice care aveau loc între aceștia. Cercetările vor avea de stabilit în continuare ce înțelegeri de ordin politic au intervenit între PATRASCANU și VALIANY și în ce scop intenționa PATRASCANU după întâlnirea avută la Budapesta cu VALIANY, să-l aducă în țară și pentru ce a făcut demersuri pe lângă tov. CHISINEVSKI în acest sens.

Vorbind despre legăturile sale cu VALIANY, PATRASCANU arată aceeași totală nesinceritate, care se poate spune că este în general comportarea sa în anchetă. Astfel în declarația sa din 25 Iunie 1951, PATRASCANU îl caracterizează pe VALIANY ca fiind comunist și arată că acesta i-a dat cu dedicație o carte a sa despre "Istoria Socialismului".

PATRASCANU nu pomenște însă nimic despre faptul cunoscut de SIERA PATRASCANU și amne abitudinea ostilă a lui VALIANY față de Partidul Comunist Italian și concepțiile troțkiste pe care le expune în cartea sa amintită, pe care acesta i-a oferit-o cu dedicație. Deasemenea nici un cuvânt despre discuțiile politice pe care le-a avut cu VALIANY la Paris și Budapesta, opiniile politice ale acestuia după cum se vede față de Partidul Comunist Italian și de actualii săi conducători.

La rândul său ZIEBER fiind întrebat despre VALIANY, cu obșnuta sa metodă încearcă să bagatelizeze discuțiile ce le-a avut cu acesta la Paris, declarând la pag. 435 biblioraft 1, următoarele:

"La Paris am cunoscut prin soții PATRASCANU un tovarăș italian LEO VALIANY, deputat (mi se pare că libera însă în "Actiones Populare"). Am fost împreună o seară. Cred că am discutat despre problema Triestului. De atunci nu l-am mai văzut".

Când însă mai târziu cercetarea lui PATRASCANU și a SIEREI PATRASCANU a descoperit adevărul schip după mine al lui VALIANY, ZIEBER prins asupra minciunii, arată în declarația sa dela pagina 66 biblioraft 2, următoarele:

"Desigur că dacă în Octombrie ați fi aprofundat cazul VALIANȚ mi-ați fi adus aminte de relațiile acestuia cu GASPARI. Notărilor pe care o luasem încă atunci de a ascunde atât relații cât și acțiunile dughinoase ale mele cu și ale lui PATRASCANU, s'au făcut să nu aprofundez cazul VALIANȚ".

Cu sentimentele dughinoase pe care i le cunoaștem, este cert că ZIEBER a întrevăzut în legăturile cu VALIANȚ posibilitatea unei acțiuni în legătură cu grupurile troțkiste din străinătate îndreptate împotriva Uniunii Sovietice și a țăriilor de democrație populară și că discuțiile avute cu PATRASCANU și VALIANȚ se refereau tocmai la aceste proiecte ale lor.

În perioada de după 23 August 1944, PATRASCANU a avut legături fără știrea Partidului cu o serie de diplomați și gazetari străini, ca: LE ROUGEDEL, MADISON, ROBERTS, SCHUYLER, LOWELL, HARNHAM, BRUNER, etc.

La pagina 71 al. 4 bătioraft ZIEBER arată că în toamna sau iarna anului 1945, PATRASCANU l-a întâlnit pe senatorul american PEPER, grăbindu-se bineînțeles să adauge că nu știe "nici unde nici ce s'a discutat".

În cursul anchetei PATRASCANU a încercat să bagatelizeze aceste legături pretinzând că ele aveau un caracter întâmplător și lipsit de orice importanță, încercând să găsească pentru fiecare dintre întâlnirile avute cu aceștia, o explicație bazată pe calitatea sa de ministru, obligațiunile sale oficiale, sarcinile sale de partid, etc.

Faptul însă că PATRASCANU ascundea aceste legături față de Partid, că întâlnirile cu unii din străinii enumerați aveau un caracter special, organizat și mai ales că unii dintre acești străini și-au manifestat grija pentru securitatea personală a lui PATRASCANU, arată că aceste legături au avut un substrat politic. Acest aspect a fost în parte clarificat și sfârșit de materialul existent, după cum vom încerca să dovedim la acest punct al sintezei.

În privința întâlnirilor avute cu diferiți străini, PATRASCANU s'a străduit în cursul anchetei să dea cele mai felurite explicații pentru a justifica rostul acestor întâlniri. Cu toate abilitățile sale el nu a fost totuși în stare să dea o explicație valabilă pentru toate cazurile în care și-a manifestat interesul pentru întâlnirile cu străinii și în

unele declarații apar contradicții bazate tocmai pe faptul că nu este sincer și că urmărește să deruteze ancheta. Astfel la pagina 11 al. 9 din vol. 2, LUCREȚIU PATRASCANU declară:

"Dat fiind că nu vedeam nici o împiedicare ca să stau de vorbă cu acest american (MADISON), în urma celor spuse de BELU ZILBER, am fost de acord să-l văd. N'am vrut să dau însă un caracter oficial acestei vizite și de aceea nu l-am invitat la mine. Am fost de acord ca BELU ZILBER să aducă într-o seară la LENA CHERIFANS, unde urmasii să vină toți prietenii noștri". -

În cursul aceleiași declarații, uitând de susținerea făcută mai sus, în aliniatul ultia PATRASCANU declară:

"În acea vreme, sfârșitul lui 1945 și până la mijlocul lui 1946, în general noi aveam legături normale cu americani, adică ca membri ai Guvernului la fel cu toți ceilalți tovarăși din Guvern, primeam în audiență și arștii americani, noi eram invitați la recepțiile lor, ei veneau la recepțiile noastre, ne întâlneau cu americanii la recepțiile date de tovarășii sovietici, înțeleg acum ei în acele împrejurări nu se-a apărut deloc ca un fapt nici păgubitor nici care trebuie ascuns această conversație cu MADISON pe care a propus-o BELU ZILBER".

Din alăturarea acestor două citate rezultă în mod evident caracterul ascuns pe care trebuia să-l aibă această întrevădere, deoarece PATRASCANU - după cum el însuși arată în declarația de mai sus - îl putea primi pe MADISON la el fără a da prin aceasta un caracter oficial acestei vizite și fără ca faptul să pară puțin din comun în raport cu uzanțele din acea vreme. Această contradicție e datorată străduințelor lui PATRASCANU de a găsi cu tot dinadinsul o justificare pentru faptul că l-a primit pe MADISON în ascuns, însă fiind surprins în anchetă, PATRASCANU a putut găsi o explicație valabilă și consecventă. -

Tot astfel în ce privește întâlnirea cu SCHUYLER, la o recepție care a avut loc în același pericodă de timp unde PATRASCANU fusese invitat de d-na BRAGADIERU - la care SCHUYLER locuia chiar în acel timp -, PATRASCANU declară:

"Când mi-am dat seama că înțeleg o greșală de a accepta această invitație, neștiind că SCHUYLER chiar locuia la BRAGADIERU, am făcut doar act de prezență și am plecat după foarte puțină vreme. Discuțiile erau numai banalități".

PATRASCANU se incurcă aci în propriile lui abilități. După cum se vede din citatul anterior, în acea perioadă la sfârșitul anului 1945 și până la mijlocul lui 1946, noi aveam legături normale cu americanii, așa ci devine de neînțeles apărarea pe care și-o face pentru a explica de ce a acceptat invitația la BRAGADERU, de ce a plecat apoi imediat când și-a dat seama că la această recepție era de față și SCHUYLER. Dar însăși susținerea lui PATRASCANU că a stat puțin la BRAGADERU și că a plecat dându-și seama că SCHUYLER se afla de față, este o minciună scornită de PATRASCANU pentru a nu naște bănuiala că a avut cu acea ocazie o discuție cu SCHUYLER. Această susținere este însă combătută de ELIEN PATRASCANU care în declarația ei dela pagina 58 mijloc vol. IV, arată:

"După masă s'a dansat, iar între dansuri tin minte că LUCREȚIU PATRASCANU a stat lângă SCHUYLER pe o canapea, în jur mai fiind și alte persoane".-

Întră deci că această întrevvedere între PATRASCANU și SCHUYLER a avut loc, că PATRASCANU nu au plecat îndată așa cum susține LUCREȚIU PATRASCANU și că, cu acea ocazie - ca și în alte ocazii care nu au apărut încă până în prezent din anchetă -, PATRASCANU l-a putut pune în curent pe SCHUYLER cu nemulțumirile sale și neînțelegerile cu ceilalți membrii ai Biroului Politic sau ceilalți membrii ai Guvernului.-

O dovadă că PATRASCANU l-a informat pe SCHUYLER despre cele arătate mai sus, o constituie declarația lui PATRASCANU din 13 Aprilie 1951, aflată la pag. 18 din vol. 2 și anume:

"SCHUYLER a fost acela care l-a trimis pe VISCIANU pentru a-mi propune plecarea în America, crezând că situația mea este astfel că eu voi accepta o asemenea propunere".-

Pentru a-i transmite o astfel de propunere lui PATRASCANU este evident că SCHUYLER trebuia să cunoască direct dela PATRASCANU și desigur și prin intermediul lui VISCIANU, care amne sunt nemulțumirile lui PATRASCANU și relațiile sale cu partidul. Dar tot pentru a face această propunere atât SCHUYLER cât și VISCIANU, trebuiau să aibă convingerea pe baza relațiilor lor și a discuțiilor cu PATRASCANU, că nu riscă nimic făcând această propunere și că nu vor fi demascați de către PATRASCANU. Aceasta face că apară ca sigure întrevederile și discuțiile arătate de noi mai sus, între PATRASCANU și SCHUY-

LIR --

În alte declarații ale sale, PATRASCANU caută să arate că nu numai că nu a urmărit întâlniri sau discuții cu americanii, dar a căutat sistematic să le evite chiar și în situațiile unde, în calitate de ministru ar fi putut să-i întâlnească la Minister, TERĂ a da loc nici unei bănueli.

Astfel la pagina 32 mijloc din vol. II albastru, LAURENȚI PATRASCANU declară:

"Tov. GHERGHIU mi-a trimis vorbă prin GASTON ca să închiriez casa americanilor. N'am vrut să am contact cu ei, nu din motive că n'am avut încredere în mine, ci n'am vrut să am contact cu ei".

În cazul acesta PATRASCANU nu explică de ce impunându-și ca linie de conduită această prudență în raporturile sale cu americanii spre a nu da pe urmă la discuții, a acceptat totuși să se întâlnească cu MADISON în casa LENEI CONSTANTES.

Tot astfel la pagina 73 al. 4, în declarația sa din 23 Aprilie 1948, PATRASCANU declară:

"N'am căutat sub nici o formă și n'am luat vre'o legătură de nici un fel cu americani sau englezi, - fie membri ai legățiilor, jurnaliști sau particulari. Numai faptul că trebuia să discut o asemenea chestiune, mă revoltă".

Tot atât de categorice dar în sensul tot atât de necinsat este PATRASCANU atunci când în declarația sa din 7 Aprilie 1951, afirmă:

"În afara de VISOIANU care a venit să-mi facă propunerea de fugă din țară din partea americanilor, n'a mai venit nimeni cu asemenea propuneri. Eu personal n'am avut nici o legătură cu americanii așa încât nu am putut să-mi facă o propunere directă".

Astfel de afirmații categorice se întâlnesc des în declarațiile lui PATRASCANU și ele au scopul de a deruta prin tonul lor convinge ancheta noastră. Este astăzi fapt stabilit că PATRASCANU a avut legătură cu ROY HESBORN prin BEREA, cu BERRY, cu MADISON, pe care l-a întâlnit la București și la Paris cu ROBERTS care l-a vizitat și la Minister, cu BREWER pe care l-a cunoscut prin JOSEPH LAZAR, cu HALL care i-a tradus în limba engleză cartea sa "Sub trei dictaturi", cu SCHULER, care i-a făcut prin VISOIANU propunerea de a fugi din țară, cu

senatorul american PEPPER pe care l-a întâlnit în iarna 1945 și cu o serie de alți americani neidentificați despre care vorbește RUPENIAN în declarațiile sale, arătând că erau priemiți de PATRASCANU la Minister. --

Astfel la pagina 389 mijloc bibliograf, RUPENIAN arată că PATRASCANU a fost vizitat în două rânduri la Minister, la sfârșitul anului 1946 sau începutul anului 1947, de doi americani cum și de alți doi sau trei americani dela Legatia din București pentru contractul de închiriere a fostei locuințe a lui ICA ANTONESCU. --

Caracteristic pentru natura legăturilor lui PATRASCANU cu americanii care îl vizitau este și intimitatea pe care o manifestă față de ei.

Astfel la pag. 318 jos bibliograf RUPENIAN, acesta declară:

"Au mai venit doi ofiteri americani dela Legatie. Au stat în audiență un timp relativ lung, apoi PATRASCANU m'a chemat în cabinet și mi-a spus că unul din ei vrea să divorțese, rugându-mă să-i accelerez formale care trebuiau făcute prin Minister. Aceasta a fost în primăvara 1947, mi-aș putea preciza luna". --

Deși PATRASCANU afirma că nici măcar pentru încheierea contractului de închiriere cu americanii, nua vrut să-i primească la Minister, RUPENIAN arată:

"Stiu că acest grup de trei ofiteri americani a venit de trei sau patru ori în cursul unei săptămâni (în Aprilie 1946), PATRASCANU spunea că pentru încheierea contractului de închiriere a fostei case a lui ICA ANTONESCU, trecută în patrimoniul Statului, către Legatia Americană".

Acestea erau susținerile lui PATRASCANU la început când nu recunoscuse încă nici una din întâlnirile sale cu străinii.

Aceasta face să apară și mai clar intențiile lui PATRASCANU cari trebuiau să rămână ascunse Partidului, în ce privește întâlnirile sale cu MADISON și cu alți străini. Această constatare a noastră este subliniată în declarația ELIENI PATRASCANU la pag. 83 al. 3 vol. IV:

"Nimeni nu mi-a spus deocă era necesară o întâlnire în acest scop. Eu am înțeles că PATRASCANU dorea să cunoască personal pe americani și m'a chemat și pe mine ca să-i cunosc și eu. Iar măsurile conspirative au fost luate pentru că PATRASCANU

spunea că la Serviciul Secret sau la Partid (nu știu unde făcea agentul rapoartele), orice întâlnire cu un străin este interpretată ca o chestiune de spionaj și mi ar dori să le dau prilejul celor dela Serviciul Secret (de cure se presupunea persecutat) să creleze o problemă".

Este știut că ZILBER îl ținea în curent pe PATRASCANU cu absolut toate discuțiile pe care le avea cu americani MADISON și ROBERTS (ca și dealtfel cu toți ceilalți străini). Dacă cu toate acestea, cunoscând punctul de vedere al americanilor asupra politicii Guvernului și a Partidului, PATRASCANU a acceptat totuși, deși se considera persecutat, de Serviciul Secret, și știa că este urmărit de agentul său ca și de oamenii pupi pe urmele sale de către tov. BOENARAS, să se întâlnească în ascuns cu MADISON și ROBERTS, este evident că interese majore dictau această întâlnire la care nu a putut renunța cu toate riscurile inerente.

Împrejurările în care PATRASCANU a acceptat să se întâlnească cu LE ROUGETEL în Octombrie 1944, la invitația și în casa lui ALEXANDRU ȘTEFANESCU, a trezit deasemenea suspiciuni cu ocazia anchetei, ceea ce l-a determinat pe PATRASCANU să încerce a-și creia și pe această chestiune o apărare. Astfel la pag. 148 al. 2 din vol. 2, PATRASCANU declară:

"Eu am comunicat această invitație ANNE PAUKER iar ea a afirmat că nu are nici o calitate oficială și nici nu-l cunoaște pe ȘTEFANESCU și nu are rost să primească invitația. M'am dus singur la ȘTEFANESCU și acolo mi l-a prezentat pe LE ROUGETEL".

iar în declarația sa din 13 Aprilie 1951, pagina 19, PATRASCANU declară:

"Am acceptat invitația sa (a lui LE ROUGETEL) la ALEXANDRU ȘTEFANESCU, considerând dorința lui ca normală, întrucât Anglia era atunci aliată a Uniunii Sovietice și devenise aliată a României".

În două declarații deosebite, PATRASCANU încearcă a se apăra în două feluri, pentru faptul că s'a întâlnit cu LE ROUGETEL în casa lui ALEXANDRU ȘTEFANESCU. Pentru prima din susținerile sale nu rezulta de nimeni din altă parte și nici n'a confirmat că tov. ANA PAUKER ar fi fost și ea invitată la această întrevvedere cu LE ROUGETEL din casa lui ALEXANDRU

STEFANESCU. Dar tocmai faptul pretins de PATRASCANU că tov. ANA ar fi respins această invitație, trebuia în mod normal să-l determine pe PATRASCANU să consulte pe ceilalți tovarăși din Biroul Politic dacă este oportun și politic să-l întâlnească pe LE ROUGETEL în aceste condițiuni. Faptul că PATRASCANU nu a procedat astfel și mai ales că nu a adus la cunoștință Partidului întrevăderea avută și discuțiile purtate cu LE ROUGETEL, arată caracterul ascuns și îndreptat împotriva regimului și al Partidului al acestei discuții.-

În ce privește a doua explicație dată, la fel nu este de înțeles de ce LE ROUGETEL care avea o calitate oficială trebuia să recurgă la serviciile lui ALEXANDRU STEFANESCU pentru a se întâlni cu un ministru în funcțiune, care - după cum arată PATRASCANU - nu avea de ce să refuze această dorință normală a unei luări de contact între el și LE ROUGETEL.

Pentru discuții cu caracter general sau pentru a vorbi despre frumusețile Moscovei - așa cum relatează PATRASCANU că a discutat cu LE ROUGETEL - este cert că acesta din urmă nu l-ar fi invitat în casa lui ALEXANDRU STEFANESCU, spre a-i crea dificultăți cu tov. din Biroul Politic. Și apoi, dacă acesta ar fi fost motivul real pentru care a acceptat invitația și acesta ar fi fost obiectul discuției, PATRASCANU ar fi informat desigur Partidul asupra celor discutate.-

În ce privește faptul că ALEXANDRU STEFANESCU s'a grăbit să-l prezinte pe PATRASCANU lui LE ROUGETEL, este sigur că dacă el l-ar fi cunoscut pe PATRASCANU ca un comunist integru și nu s'ar fi bătut pe sprijinul total al acestuia în favoarea burgheziei din țara noastră, nu ar fi aranjat această întrevădere secretă între cei doi mai sus în locuința sa.-

Pe de altă parte cunoscând acțiunile de spionaj ale lui STEFANESCU în favoarea englezilor dinaintea de 23 August 1944 și acțiunile ostile împotriva regimului nostru după această dată, ne putem ușor imagina care era rostul acestei întrevăderi și discuțiile cu caracter dubios ce au avut loc între PATRASCANU și LE ROUGETEL.-

Caracterul conspirativ și ostil regimului al întrevăderilor și discuțiilor purtate de PATRASCANU cu diferiți străini, apare și din faptul că dela începutul anchetei PATRASCANU nu a recunoscut deloc sau a recunoscut cu multă greutate și în mod succesiv aceste întâlniri și discuții cu străinii.-

Astfel, la pagina 228 al.5 din vol.I, LUCRETIU PATRASCANU declara:

"La intrebarea dacă STEFANESCU a mijlocit o intrevvedere între mine și LE ROUGETEL, răspund că am fost odată invitat împreună cu tov. DEJ, TEGHARI și BODNARAS, la o masă la Capșa cu un grup de englezi, invitația a venit prin Partid. Aceasta a avut loc la sfârșitul lui 1944 Noiembrie sau Decembrie, nu aș putea preciza".-

iar la pag.233 din aceeași declarație, PATRASCANU declară:

"În ce privește intrebarea dacă am avut o intrevvedere mijlocită de STEFANESCU după 25 August 1944, la STEFANESCU acasă, sau în altă parte cu englezi, declar că o asemenea întâlnire nu a avut loc".-

După cum se vede PATRASCANU nu pomenea nimic în aceste declarații ale sale despre intrevvederea avută cu LE ROUGETEL la ALEXANDRU STEFANESCU acasă. Tot astfel, la pag.23 vol.II, LUCRETIU PATRASCANU fiind întrebat dacă STEFANESCU i-a propus în 1944 o intrevvedere cu anglo-americii, PATRASCANU răspunde: "Mie, STEFANESCU nu mi-a făcut o asemenea propunere niciodată".-

La sfârșitul anchetei, fiind obligat în cele din urmă să recunoască această intrevvedere, PATRASCANU se grăbește să explice de ce nu a recunoscut dela început. Din citatul de mai jos, se poate vedea aceeași preocupare a lui PATRASCANU de deruta ancheta și de a explica atitudinea adoptată de el:

"La început când am fost întrebat efectiv nu mi-am reamintit de această conversație cu LE ROUGETEL. Mai târziu am avut teamă că ar putea fi interpretată ca o acțiune dăunătoasă contra Partidului și insist că această conversație nu a avut decât un caracter cu totul obșnuit și impresia pe care mi-a lăsat-o a fost că LE ROUGETEL a dorit să cunoască pe comuniștii noștri și cum sunt ei".

În declarația din 29 Iunie 1951 pag.184, PATRASCANU afirmă că a comunicat conducătorului de Partid care a fost invitat odată cu el la ALEXANDRU STEFANESCU acasă, că se va duce să-i fie prezentat LE ROUGETEL. În aceeași declarație fiind întrebat dacă a spus Partidului că a fost la STEFANESCU acasă și ce amme a discutat cu LE ROUGETEL, PATRASCANU răspunde: "Nu a spus Partidului".

Din această comportare a lui PATRASCANU se poate des-
semeni vedea că pentru a nu fi întrebat ce discuții a avut cu
LE ROUGSTEL, PATRASCANU a preferat să nu vorbească nimic la
Partid despre această întrevvedere, sperând că tovarășii dela
Partid, preocupați de alte chestiuni curente, nu se vor mai in-
teresa. Si aceasta constituie o indicație asupra adevăratului
caracter al discuțiilor cu LE ROUGSTEL.

La 13 Aprilie 1951, în legătură cu aceeași întrevvedere,
PATRASCANU declară:

"Am acceptat invitația sa (a lui LE ROUG-
STEL) la ALEXANDRU STEFANESCU, considerând dorința
lui ca normal întrucât Anglia era atunci aliata
Uniunii Sovietice și devenise aliata României".

Această susținere a lui PATRASCANU lasă totuși nelămu-
rite unele chestiuni: Astfel dacă aceasta era situația ei nu
explică de ce era necesar să se întâlnească cu LE ROUGSTEL în
ascuns în casa unui notoriu reacționar și spion al Inteligenței
Service-ului ca ALEXANDRU STEFANESCU când ar fi existat atâtea
alte posibilități care să nu constituie o taină pentru tovară-
șii dela Partid.-

Deasemenea dacă celălalt conducător de Partid cu care
fusesse invitat împreună la ALEXANDRU STEFANESCU a refuzat pro-
punerea, nu era aceasta o indicație că și PATRASCANU trebuie să
procedese la fel sau în orice caz să comunice măcar Partidu-
lui că a fost la această întâlnire, - discuțiile care au avut
loc și desigur și motivele pentru care a considerat util să
se întâlnească totuși cu LE ROUGSTEL.-

Caracteristic pentru poziția lui PATRASCANU în anchetă
este că, după cum arătam în citatul de mai sus, la început a
declarat că n'a căutat sub nici o formă și n'a luat vre-o
legătură de nici un fel cu americani sau englezi - membrii ai
legațiilor, jurnaliști sau particulari - pentru ca apoi, când
fiind pus în fața probelor a trebuit să recunoască că s'a
întâlnit cu LE ROUGSTEL în casa lui ALEXANDRU STEFANESCU să
caute și să dea alte explicații deși pretindea la început că
"numai faptul că trebuie să discute o asemenea chestiune îl
revolta".

Desigur că și întâlnirea lui ZILBER cu LE ROUGSTEL la
sediu Institutului de Conjunctură din str. Polonă nu poate fi
întâmplător ci că - sub aspectul unei întâlniri care avea ca

pretext închirierea de către LE ROUGHTEL a localului în care se afla Institutul-, acesta dorea în realitate să-l cunoască pe cel mai apropiat prieten și sprijinitor al politicii lui PATRASCANU. O dovadă că acesta era un simplu pretext rezultă și din faptul că cu acea ocazie nu s'a contractat nici o închiriere, Institutul de Conjunctură continuând a funcționa și mai departe în vechiul său sediu.

Aceiași atitudine referitor la legăturile cu străinii, a avut-o la începutul anchetei și ZIEBER, care deși arestat și cercetat dela finele anului 1948, a mărturisit deabia la sfârșitul lunii Octombrie 1949, întrevederea dintre PATRASCANU și MADISON, susținând și atunci că această întâlnire a avut loc la el în casă, probabil pentru a o organiza pe LENA CONSTANTIN.

Tot astfel, deabia la 23 Noiembrie 1949, ZIEBER a recunoscut în declarația aflată la pagina 64 din biblioraftul nr. 1 întrevederea care a avut loc între PATRASCANU și MADISON la Paris.-

La pag. 507 mijloc, din biblioraftul nr. 1, ZIEBER declară:

"MADISON mi-a spus că cunoaște și alți comiști (GHERGHE MACOVESCU și nevasta acestuia, LAZAREANU, etc.) și ar vrea să aibe întrevederi cu șefii partidului (ANA, LUCĂ, PATRASCANU, etc.). I-am răspuns că nu pot face nimic. Dacă vrea să-i vadă să-i caute oficial. Căci cred că a făcut și după câteva încercări infructuoase a ajuns să-i vadă".-

ZIEBER nu a recunoscut deci dela început că el este acela care a mijlocit întrevederea dintre PATRASCANU și MADISON, însănd să se înțeleagă din declarațiile sale, că MADISON i-a cerut aceasta și că el a refuzat să facă oficial de mijlocitor.-

Dispoziție ZIEBER a căutat să demonstreze indirect că el nu poate avea nici un amestec în întrevederile lui PATRASCANU cu MADISON și cu alți fruntași comiști. Astfel la pag. 414 al. 3, ZIEBER declară:

"Ca și HALL și MADISON a vrut să cunoască și să știe cine sunt conducătorii P.C.R.-I-am dat informațiile cerute. Din câte mi-a spus a reușit să vorbească cu LUCĂ, PATRASCANU și mi se pare și cu ANA și cu GHERGHEIU BEJ. Prin mine a cunoscut tovarășii dela C.C.R.". -

Acesta este unul din numeroasele cazuri în care ZIEBER susține unele fapte având aparența unei totale sincerități și a dorinței de a colabora cu ancheta la stabilirea adevăru-

lui. ZIEBER induce însă ancheta în eroare tocmai sub masca acestei sincerități; în cazul de față el afirmă că MADISON a reușit să vorbească cu LUCA, PATRASCANU și "i se pare" cu tov. ANA și GHEORGHIU DEJ, ca și cum nu el ar fi fost inițiatorul și mijlocitorul întrevederii dintre PATRASCANU și MADISON, regisată de el în cel mai mare secret în apartamentul LENI CONSTANTINE.-

Tot astfel, în declarația sa dela pag. 253 al. 3 biblioraft nr. 1, ZIEBER declară:

"Într'un pachet (trebuie să fi fost în 1947) primit dela Paris și adus mi mai puțin de cine, (MERUZI ?) am găsit una din scrisorile lui MADISON despre care am vorbit precum și un stilou".

Este vorba aci de stiloul și scrisoarea primită dela MADISON prin PATRASCANU în Februarie 1947, după întrevvedereea dintre PATRASCANU și MADISON, care avușese loc la Paris. Dar deoarece această mărturisire ar fi arătat anchetei că PATRASCANU s'a întâlnit cu MADISON și la Paris, ZIEBER simulează că nu-și amintește cine i-a adus aceste obiecte dela Paris și confundă pe PATRASCANU cu MERUZI, declarație care urma să inducă în eroare ancheta ascunzându-i această întrevvedere dintre PATRASCANU și MADISON.-

Și ELENA PATRASCANU care asistase la întrevvedereea dintre MADISON și ROBERTS, din apartamentul LENI CONSTANTINE, a încercat să inducă în eroare ancheta în legătură cu această întâlnire. Astfel, la pagina 13 mijloc, din vol. IV, ELENA PATRASCANU declară:

"Eu am auzit promulgându-se numele lui MADISON, (pe acela al lui ROBERTS l-am reținut abia după întâlnirea avută loc la ELENA CONSTANTINE), unde dealtfel nu știam că va veni și altcineva în afara de MADISON".

După cum reiese din acest citat, s'ar părea că ELENA PATRASCANU l-a văzut pe MADISON pentru prima dată cu ocazia întâlnirii care a avut loc la ELENA CONSTANTINE. Ori, după cum rezultă din altă declarație a ELENII PATRASCANU aflată la pagina 61 jos, din vol. I, aceasta îl cunoșcase pe MADISON înainte acestei întâlniri, deoarece BRIN ZIEBER i-a transmis în câteva rânduri din partea lui MADISON complimente și ciocolată.-

La pag.76 al.3 din volumul 1, LENA PATRASCANU declara:

"Tu ştii dacă (PATRASCANU) l-a cunoscut (pe ROBERTS) cu ocazia întâlnirii dela LENA CONSTANTE care a avut loc în 1945 împreună cu MADISON şi cu BENU ZILBER sau dacă l-a mai cunoscut în mod oficial la vre-o recepţie (înainte). Deosebeni nu ştiu dacă visita pe care ROBERTS i-a făcut-o lui PATRASCANU la Minister, (despre care PATRASCANU mi-a vorbit după întâlnirea care a avut loc la LENA CONSTANTE), nu a avut loc înaintea întâlnirii dela LENA CONSTANTE".--

La pag.61 vol.1, LENA PATRASCANU adaugă:

"Cred dar nu sunt sigură că l-am mai întâlnit pe MADISON şi altădată şi anume la Snagov, unde MADISON şi ROBERTS aveau o casă şi unde îi visita şi ZILBER. Tiu minte o scenă în barcă în care în afară de PATRASCANU şi eu mine, se mai aflau şi LENA CONSTANTE, HARY BRAUNER, BENU ZILBER şi MADISON".

Din toate aceste citate se desprinde că între PATRASCANU şi MADISON au mai existat şi alte întrevederi în afară de cea dela LENA CONSTANTE şi dela Paris şi că în afară de contactul permanent stabilit prin ZILBER, numeroase au fost ocaziile când PATRASCANU a putut lua contact direct cu MADISON şi cu ROBERTS, pe care i-a putut ţine astfel în curent cu nemulţumirile sale faţă de ceilalţi membrii din Biroul Politic şi cu ritmul în care se îndeplineau reformele regimului care îl nemulţumisea adânc pe PATRASCANU.

În privinţa întâlnirii dintre PATRASCANU şi MADISON care a avut loc în locuinţa LENEI CONSTANTE, din materialul rezultat din cercetare sunt de menţionat următoarele:

Conform înţelegerii intervenite între LENA CONSTANTE şi PATRASCANU înainte de arestare sau chiar în timpul cercetării, deoarece s'a stabilit că cei reţinuţi în această problemă au reuşit să comunice între ei şi în timpul arestului, LENA CONSTANTE după ce o bună bucată de timp a simulat că nu-şi mai aminteşte nimic despre această întrevedere care a avut loc în casa ei, atunci când - convingându-se că INCRESTU PATRASCANU şi ceilalţi au vorbit despre această întrevedere - s'a hotărât să vorbească, a făcut aceasta într-o formă voit confuză, redând foarte vag împrejurările în care s'a produs

această întrevvedere care prin caracterul ei trebuia să se imprime perfect.- Astfel, atât asupra participanților la această întrevvedere, a ordinei în care au venit în casa ei și mai ales asupra discuțiilor ce au avut loc, ELENA CONȘTANȚA a redat vag și fără nici o precizare toate acestea pretinzând că nu-și mai aduce aminte de cele petrecute.-

Tot astfel, ELENA PATRASCANU declară la pag.161 al.3 din volumul 1:

"În legătură cu întâlnirea cu MADISON la LENA, nu mai sunt sigură dacă n'am venit cu soțul meu împreună acolo și dacă m-am luat drept bun faptul că am venit mai târziu, pentru că mi s'a spus aici la început așa".

Și în alte chestiuni, dar îndeosebi asupra acestei întrevvederi, apare clar tendința ELENEI PATRASCANU de a ascunde conținutul real al discuțiilor dintre PATRASCANU și MADISON, deoarece deși având o poziție destul de bună în anchetă, ELENA PATRASCANU nu a învins amănute rezerve ale ei, cum și dorința de a-l cruța pe PATRASCANU prin redarea cât mai vag a discuțiilor și a obiectului acestei întrevvederi.-

Această poziție va apărea în continuarea expunerii noastre și mai limpede din citatele ce vor urma din care se poate vedea grija ELENEI PATRASCANU de a prezenta această întrevvedere ca fiind o întâlnire banală unde nu au avut loc nici un fel de discuții importante. Credem că în raport cu comportarea pe care a avut-o în anchetă, ELENA PATRASCANU va putea fi determinată să renunțe la intențiile ei de a-l apăra pe PATRASCANU și să fie ea cea dintâi care să arate adevăratul obiect al discuțiilor.-

În ce privește întrevvederea dintre PATRASCANU și MADISON la Paris, aceasta a constituit obiectul unor declarații dintre cele mai contradictorii în întreaga noastră problemă.

Astfel, în declarația sa din 26 Mai pag.179, PATRASCANU declară:

"Eu l-am văzut pe MADISON niciodată în 1947. Prima și ultima oară când l-am văzut la Paris, a fost în August sau Septembrie 1946, în condițiile arătate mai sus".

În declarația sa din 28 Iunie pag.178, PATRASCANU vrând să justifice faptul că MADISON i-a fost adus la Paris

de către BELU ZIEBER și că l-a văzut în prezența acestuia, declară:

"Într-o zi, am luat masa împreună cu soția mea și cu BELU ZIEBER la TOROSSIAN la hotelul unde locuim. După masă la cafea BELU ZIEBER a venit cu MADISON într-o foarte scurtă vizită pentru a ne da bună ziua, aflând că eu și soția mea suntem la Paris. N'am avut nici un fel de discuții cu MADISON".

Dorința de a găsi o explicație pentru faptul că l-a întâlnit pe MADISON la Paris, în casa lui TOROSSIAN, îl face pe PATRASCANU să treacă cu vederea peste unele amănunte care arată însă poziția sa mincinoasă. Într'adevăr, dacă este adevărat că PATRASCANU a luat masa împreună cu soția sa și cu BELU ZIEBER la TOROSSIAN, atunci cum este posibil ca în cadrul aceleiași declarații de câteva minute, PATRASCANU să afirme că BELU ZIEBER a venit cu MADISON într-o foarte scurtă vizită pentru a-i da bună ziua. -

Aceasta înseamnă ori că BELU ZIEBER nu a fost la masă cu ei și atunci nu se înțelege de ce PATRASCANU afirmă aceasta; ori că a fost la masă și a plecat după aceea ca să-l aducă pe MADISON, ceea ce nu poate fi adevărat deoarece ZIEBER nu se afla în vremea aceea la Paris, fapt care este confirmat și de ELENA PATRASCANU și de TOROSSIAN.

PATRASCANU minte deasemeni când afirmă că nu a avut cu această ocazie nici o discuție cu MADISON, deoarece ELENA PATRASCANU arată într-o altă declarație a ei că au discutat ceva în legătură cu tratatul; și apoi nu este verosimil dat fiind faptul că MADISON făcea parte din Serviciul Secret de Informații American, că acesta l-ar fi căutat pe PATRASCANU la Paris numai pentru a-i transmite lui ZIEBER o scrisoare și un stilou.

Chiar dacă am fi dispuși să admitem că după atâtea ani PATRASCANU nu-și mai aduce aminte precis când a avut loc această întrevvedere, rămâne totuși fără explicație faptul că ELENA PATRASCANU, TOROSSIAN și ZIEBER însuși nu confirmă în declarațiile lor că ZIEBER s'ar fi întâlnit cu PATRASCANU și cu MADISON la Paris. Deasemeni dacă ZIEBER ar fi fost de față nu mai avea nici un sens ca MADISON să transmită prin PATRASCANU scrisoarea și stiloul pentru ZIEBER. -

Dealtfel, chiar PATRASCANU în declarația sa din 23 Decembrie 1949, pag. 224 vol. I, după ce mai înainte declarase că

cu ocazia acestei întrevederi nu au avut loc nici un fel de discuții cu MADISON, arată:

"Fiind odată la TROSSIAN la masă, după masă la cafea BRIU ZIEBER l-a adus pe MADISON. A stat foarte puțin și cred că afară de generalități nu au vorbit nimic. Cred că i-am spus impresia proastă pe care mi-a făcut-o BYRNES, atunci ministru de externe american și prezent la conferință și atunci BRIU ZIEBER a făcut pe traducătorul".

De astă dată deci PATRASCANU revine asupra afirmației făcute în altă declarație și arată că s'a discutat în legătură cu BYRNES, -

În realitate întrevederea de mai sus nu a avut loc în 1946, ci după cum rezultă din declarațiile KIENSI PATRASCANU și ale lui TROSSIAN, în Februarie 1947 și fără prezența lui ZIEBER care nu mai era la Paris. Deoarece însă prezența lui ZIEBER constituia o acoperire pentru faptul că PATRASCANU l-a văzut pe MADISON, întrucât ZIEBER avea o misiune din partea unui organ sovietic de informații, PATRASCANU nu există nici arde, împotriva evidenței înădări că această întrevedere a avut loc în 1946 și în prezența lui ZIEBER, -

Că aceasta este motivul acestei invenții a lui PATRASCANU rezultă din declarația lui PATRASCANU dela pag. 62 al. 1 bibliograf:

"Am știut că BRIU ZIEBER a fost autorizat de organul de informații sovietic pentru care lucra, că păstrează legături cu MADISON. Fiind în țară, BRIU ZIEBER mi-a arătat o scrisoare dela MADISON, pe care știu că a transmis-o mai departe".

În declarația sa din 3 Iulie 1961, fiind întrebat ce i-a spus soției sale la Paris în legătură cu MADISON, PATRASCANU răspunde:

"După scurta vizită a lui MADISON mi-am exprimat față de soția mea curiozitatea asupra organizației sau instituției dela care MADISON are burse", -

La întrebarea pusă de anchetator de ce nu l-a întrebat pe ZIEBER care era mai în măsură decât KIENSI PATRASCANU să cunoască această situație, - fiind pus în încurcături deoarece ZIEBER nici nu se afla atunci la Paris, cu toată susținerea contrarie a lui PATRASCANU - acesta răspunde:

"Pentru că MADISON plecase atunci din casă ca să întreb pe BRIU ZIEBER absolut nu mă interesa nici bursa, nici persoana lui MADISON".

În privința acestei întâlniri, cele amintite mai sus de noi sunt confirmate de ZIEBER în declarația sa aflată la pag. 64 al. 2 din bibliorastul nr. 1:

"În Februarie 1947, MADISON fiind la Paris, a citit în ziare că PATRASCANU este acolo, l-a vizitat și mi-a trimis prin dânsul un stilou și o scrisoare pe care am predat-o lui BETEA".

Iar la pagina 110 primul alineat, bibliorast 2, ZIEBER declară:

"La Paris, PATRASCANU l-a revăzut pe MADISON, nu știu ce au discutat. Cred că nimic. Altfel PATRASCANU mi-ar fi comunicat, mi-a adus înău stiloul și scrisoarea".

Această declarație dată de ZIEBER în stilul și cu poziția lui obişnuită, adică prin omisarea în mod grosolan a adevărului, nu schimbă nimic din considerațiile noastre de mai sus, fiind clar că nu pentru a nu discuta nimic s'ar fi întâlnit PATRASCANU cu MADISON la Paris, căci atât PATRASCANU cât și MADISON aveau toate motivele să se creeze unele rîni în acțiunile lor la Paris și această întâlnire să fie descoperită.

Caracteristic pentru modul cum ZIEBER se apără în fața care caz în parte, este că în citatul de mai sus, ZIEBER își arată convingerea că dacă PATRASCANU ar fi discutat ceva cu MADISON i-ar fi comunicat și lui. ZIEBER uită însă aici nemăsuratele ocazii în care, relatând legăturile sale cu PATRASCANU, și unele întrevederi mijlocite de el, arată că nu știe nimic din cele ce s'au discutat, întrucât PATRASCANU nu îi spunea lui nimic.

În această situație, ancheta trebuie să caute sprijin pentru înlăturarea contrazicțiilor și pentru a afla ce s'a discutat la această întrevedere, la cele ce declară în această privință ELENA PATRASCANU și TROSCIAN.

La pag. 74 jos din vol. IV, ELENA PATRASCANU declară:

"În vara anului 1947, cu ocazia trecerii noastre prin Paris, venind de la Congresul Internațional al Juriștilor de la Bruxelles, noi nu am locuit la hotel ci la ambasadă noastră de la Paris. Ori, telefonic în urma cărui a avut loc întâlnirea între PATRASCANU și MADISON, a fost dat la hotelul Continental unde locuim în Februarie 1947. Știu acest lucru deoarece eu însumi am răspuns la telefon, iar amănându-l pe PATRASCANU că MADISON ar dori să vină la hotel pentru

a ne preda ceva pentru HELU ZIEBER, PATRASCAU ni-a răspuns că n'ar vrea ca MADISON să vină în hall-ul hotelului care e plin cu agenți și nu vrea să fie văzut cu un american în uniformă. Din acest motiv i-a făcut întâlnire la TOROSIAN".

Apare de aci în primul rând interesul lui PATRASCAU pentru întrevederea cu MADISON, deoarece deși se temea de agenții pe care îi considera pe umale sale, PATRASCAU nu a renunțat la această întrevedere și nici nu i-a sugerat lui MADISON să trimetă prin altă persoană scrisoarea și stiloul pentru ZIEBER ci i-a făcut întâlnire în locuința lui TOROSIAN unde a și avut loc această întrevedere.

În al doilea rând rezultă din confruntarea datelor prezentate de ELINA PATRASCAU, că în mod indiscutabil întrevederea a avut loc în Februarie 1947, iar nu așa cum susține PATRASCAU în 1946, spre a găsi acoperire pentru faptul că se întâlnea cu MADISON fără prezența lui ZIEBER.

În privința discuțiilor care au avut loc la această întrevedere, deși preocupată de a nu da pe față cele discutate, totuși ELINA PATRASCAU declară:

"S'a discutat și ceva fără importanță de ordin general, în legătură cu semnarea tratatului de pace, apoi MADISON i-a predat lui PATRASCAU o scrisoare și un toc rezervor".

Tot privitor la discuțiile ce s'au purtat atunci, ELINA PATRASCAU arată în declarația ei din 19 Octombrie 1951:

"MADISON nu mai era în uniformă ci i-a povestit că a fost dat afară din armată pentru atitudine antiamericană și că se afla la Paris ca student. S'a interesat de HELU ZIEBER și au discutat câteva chestii în legătură cu Conferința Nică (dar nu țin minte ce) în orice caz nimic suspect. MADISON i-a predat lui LUCRETIU PATRASCAU o scrisoare și un stilou pentru ZIEBER".

Prin urmare nu este vorba de o întrevedere limitată așa cum arăta PATRASCAU la simple schimburi de politete ci aci s'a discutat ceva în legătură cu tratatul de pace. Apare deci clar că cei care au participat la această întrevedere au stabilit între ei un acord pe care până în momentul de față l-au respectat de a nu da în vileag adevăratul obiect al discuțiilor ce au avut loc. Aceasta se va putea realiza - credem - în continuarea anchetei, prin confruntarea declarațiilor contradictorii date de PATRASCAU, ELINA PATRASCAU și TOROSIAN

gi printr'o eventuală ¹¹⁰confruntare personală între cei care au participat la această întrevvedere.-

Ceace rămâne ca o problemă de rezolvat în continuarea anchetei,este faptul că deși în legătură cu această întrevvedere,ELENA PATRASCANU arată că a discutat cu soțul ei la Băneasa,luându-se probabil o hotărâre în privința celor ce aveau să declare asupra acestui punct în anchetă,LUCREȚIU PATRASCANU susține totuși că această întrevvedere a avut loc în 1946 în prezența lui ZIEBER,iar ELENA PATRASCANU susține tot atât de categoric că această întâlnire a avut loc în Februarie 1947 la Paris,că ZIEBER nu era de față și că MADISON a transmis pentru el un toc și o scrisoare.

Această contradicție asupra unei chestiuni pentru care au avut tot timpul să se puie de acord,apara destul de curioasă și ea trebuia lămurită în viitor.-

În legătură cu aceeași întrevvedere,din declarațiile lui TROSCIAN rezultă că el este acela care a intervenit cu PATRASCANU să-l primească în audiență pe MADISON,ceace este în primul rând demințit de faptul că ELENA PATRASCANU,după cum arătam mai sus - susține că MADISON a chemat personal la telefon pretinzând că are să transmită ceva lui BILU.

În aceeași declarație TROSCIAN mai arată că s'a ales ca loc de întâlnire apartamentul său la cererea atât a lui PATRASCANU cât și a lui MADISON,pe când soții PATRASCANU arătau că întâlnirea a avut loc în locuința lui TROSCIAN numai la cererea lui PATRASCANU care nu voia să fie văzut că se întâlnește cu un american în uniformă. Aceste contradicții nu modifică conținutul întrevvederii dar ele arată clar strădănițele celor anchetați de a induce în eroare ancheta prin prezentarea unor versiuni cât mai felurite.În această privință TROSCIAN inventă pentru a justifica ¹¹¹visita lui MADISON la legăție,că acesta se întretaie la Paris din vânzarea unor pachete tip militare cu alimente.- Dar atunci rămâne de reințeles,dacă într'adevăr MADISON nu se mai afla în serviciul secret,cum de mai primea aceste pachete din America și ce interes mai prezenta pentru el obținerea unei audiențe la PATRASCANU,aceasta cu atât mai mult cu cât TROSCIAN pretinde că MADISON voia să discute cu PATRASCANU în legătură cu o chestiune proestată de WALLACE în Europa și MADISON nu mai avea nici o calitate de a mai discuta asemenea chestiuni oficiale.-

Pe de altă parte nu se înțelege dece dacă - așa cum arată TOROSSIAN - MADISON se mai afla în serviciul de informații american, avea nevoie să vândă pentru a se putea întreține, pachete cu alimente, chiar dacă între timp el încetase de a mai fi în serviciul secret și era în prezent consilier economic al Statelor Unite.-

În ce privește obiectul discuțiilor, TOROSSIAN declară la pag. 126 mijloc, bibliograf:

"Durata convorbirii a fost de circa 10 minute, în care timp d-na PATRASCANU a încercat să se întrețină cu dl. MADISON".

Și aici apare același griji de a ascunde importanța întrevederii și discuțiile ce au avut loc, totuși susținerea lui TOROSSIAN este necesară aici dacă în cele 10 minute cât a durat convorbirea SIENA PATRASCANU a încercat să se înțeleagă cu MADISON, atunci nu se vede când ar mai fi putut vorbi și PATRASCANU cu MADISON, ceea ce fusese scopul inițial al audienței.-

Înșfăpțit, privitor la legăturile sale reale cu MADISON ne apare o indicație în notele lui GARDONY aflate la pagina 320 din bibliograf, în care, relatând discuțiile avute cu TOROSSIAN la Aiud, GARDONY arată:

"TOROSSIAN avea legături cu membrii ai misiunii militare americane și engleze, a și pomănit numele câtorva ofițeri, pe care însă cu toată bunăvoința nu ai putea astăzi să-i reproduc. Unii din acești ofițeri superiori au făcut serviciu în timpul războiului în URSS și au avut ocazia de a cunoaște Armata Roșie destul de bine, deși la front nu au fost admisi niciodată".

Se vede deci că relațiile lui TOROSSIAN cu MADISON nu se puteau reduce la vânzarea și cumpărarea de pachete militare tip cu alimente, ci prin aceste legături TOROSSIAN urmărea o cât mai bună informare pe plan militar, politic, economic și social în discuțiile avute cu diferiți reprezentanți diplomației la Paris și aceasta justifică și interesul său pentru mijlocirea întrevederii dintre PATRASCANU și MADISON în care scop și-a pus apartamentul său la dispoziție.-

Și cei din anturajul lui PATRASCANU aveau legături cu străinii și este posibil ca aceștia să fi fost legăturile lui indirecte.-

115

Prin aceste persoane americanii și englezii i-au făcut diferite propuneri de azil. Astfel în anul 1946, după discursul dela Gînj când PATRASCANU a fost criticat prin presa, americanii i-au oferit prin VISOIANU posibilitatea de a fugi din țară.--

La început PATRASCANU nu a vrut să numească pe americanii care i-a transmis prin VISOIANU această propunere. Astfel, la pagina 143 ultimul alineat, PATRASCANU declară:

"Mai târziu mi-am dat seama că propunerea lui VISOIANU de a pleca din țară, nu era întăritoare. El a venit din partea americanilor, dar nu-mi amintesc să fi numit concret o persoană, pentru că nici nu am discutat această propunere, refuzând-o net dela început. El mi-a făcut propunerea în felul următor și anume că, după fiind situația mea în țară, dacă voiesc să plec în Statele Unite, propunerea lui se bazează pe discuția pe care o avusese el cu americanii.--

Se vede că PATRASCANU se temea la data declarației de mai sus, să înțelegă lucrurile în mod concret, cine este cu neputință ca - spre a da mai multă greutate propunerii lui-, VISOIANU să nu-i fi comunicat lui PATRASCANU cine anume dintre americani îi făcea această propunere.--

Dovada raționamentului nostru de mai sus o facem cu declarația lui PATRASCANU din 13 Aprilie 1951, unde acesta arată:

"SCHUYLER a fost acela care l-a trimis pe VISOIANU pentru a-mi propune plecarea în America, crezând că situația mea este astfel că eu voi accepta o asemenea propunere".--

Astfel se face și dovada atitudinii nesincere a lui PATRASCANU care la pag. 143 vol. 2, declară:

"L-am văzut de câteva ori pe SCHUYLER la recepții în anul 1945-46, dar în afara de schimburi de salut sau de formule de politete obișnuite, nu am discutat cu el în cadrul acestor recepții niciodată. N'am avut nici un fel de întâlniri directe cu SCHUYLER în care să fi discutat cu el personal probleme sau chestiuni politice".--

Este indiscutabil că dacă raporturile cu SCHUYLER s'ar fi redus numai la aceste relații mondene și întâlniri întâmplătoare la recepții, SCHUYLER nu ar fi îndrăznit să-i trans-

mită prin VISCOIANU propunerea de azil căci nu ar fi avut de unde să cunoască starea de spirit a lui PATRASCANU și s'ar fi temut poate de un conflict diplomatic ce ar fi urmat demersului lui de către PATRASCANU.-

În anul 1947, americanii i-au oferit lui PATRASCANU aceeași posibilitate prin BUREA, omul de încredere al agenturii americane HARVEY. Tot în anul 1947, spionul englez NIGOL GROSS, i-a oferit prin LENA CONSTANTIN azil în Anglia.-

La începutul anchetei LENA CONSTANTIN a existat mult timp să aducă în discuție numele lui NIGOL GROSS, temându-se că va fi astfel nevoită să decodifice raporturile cunoscute de ea cu NIGOL GROSS și interesul acestuia pentru modul cum evolua situația lui PATRASCANU în Partid.-

Astfel:

În pag. 35 jos din vol. I, vorbind despre raporturile ei cu bărbatul, LENA CONSTANTIN declară:

"Cei care mă cunoșteau bine țineau la mine, dar în afară de HARRY și de două vagi flirturi, bărbatul nu mă interesa".

Unul dintre aceste două flirturi de care vorbește LENA se referă la NIGOL GROSS, dar LENA evită cu grijă să pronunțe numele acestuia spre a nu-l aduce în discuție în anchetă. Tot astfel la pag. 64 vol. I, LENA CONSTANTIN declară:

"Primiseră înainte o telegramă dela un fost prieten al meu care plecase din țară în vremea legionarilor cu mama lui cu familia".-

În acest citat este vorba tot de NIGOL GROSS, fapt dedus de noi din declarațiile ulterioare ale LENEI CONSTANTIN; totuși vedea acest citat totuși pentru că există și de a pronunța numele lui GROSS arată că de delicat era acest aspect al problemei cum și înțelegerile care s'au făcut înaintea arestării, ca să nu se aducă în discuție raporturile cu NIGOL GROSS.-

În discuțiile avute cu NIGOL GROSS la Praga în vara anului 1947, LENA i-a informat pe acesta despre situația lui PATRASCANU în partid. Astfel la pagina 73 din vol. II, LENA declară:

"După ce am mai dat o declarație despre discuția care am avut-o cu NICOL GROSS la Paris, mai adaug că i-am explicat că situația lui PATRASCANU nu este foarte bună în partid și că plecarea mea - dat fiind că mi-a propus să mă căsătorească cu el - ar face rău lui PATRASCANU și rudelor mele".

În pag. 65 mijloc, relatând discuțiile ei cu NICOL GROSS, LENA CONSTANTIN declară:

"Îi explic că PATRASCANU este foarte vârstnic și că de tovarășii lui, care birnese că el are alte idei. Îi explic că PATRASCANU este un comunist foarte înfocat dar că nu vrea să fie sub tutela rușii și nu vrea nici ca Partidul să se izoleze cu forța când ar putea în câștiga uni câștiga liber dragostea țării. Că atitudinea lui este vizibilă apreciată de mase, etc. etc."

La pag. 64 al. 2, LENA CONSTANTIN declară:

"La un moment n'a mai rugat odată să plec cu el cu repetând că nu pot din aceleași motive, dar că poate voi veni cu toții în curând și întrebându-l ce ar putea lucra PATRASCANU la Londra. I-am spus că nu știu dar desigur că va găsi ceva de făcut că să poată trăi".

O serie întregă de fapte din declarațiile LENEI CONSTANTIN ne pot avea altă explicație decât că, cu știrea și conștientul lui PATRASCANU, LENA CONSTANTIN l-a informat pe NICOL GROSS asupra situației lui PATRASCANU în partid și a nemulțumirilor sale, cum și informându-se dacă PATRASCANU se poate bucura de ospitalitate în Anglia în eventualitatea că ar fugi din țară.

În mod normal, PATRASCANU trebuie să fi discutat cu LENA CONSTANTIN înaintea plecării lor la Paris, despre ceea ce o autoriză să-i spună lui NICOL GROSS în legătură cu situația lui, dacă va fi întrebă de NICOL GROSS, PATRASCANU care cunoștea de la BRAUNER acțiunea informativă dusă în timpul războiului de NICOL GROSS la Londra și la Cairo, ar fi avut grijă să-i spună LENEI CONSTANTIN să fie prudentă în discuția cu NICOL GROSS și să evite de a-i da unele relații în legătură cu situația lui.

Dar o dovadă că PATRASCANU nu a făcut aceasta, este din ce se vede din citatele de mai sus, că deși LENA cunoștea activitatea filo-engleză a lui NICOL GROSS, faptul că ține conferințe la B.B.C. și fusese prevenită de HARRY BRAUNER că

118

întâlnirea cu NICOL ar putea să-i cauzeze neplăceri, ca fiind cea mai intimă prietenă a soților PATRASCANU, totuși și înțelegând pe NICOL GROSS că PATRASCANU este prost vădit, care sunt ideile lui politice, că are adesiunea masei și că din această cauză și-a atras invidia celorlalți tovarăși. Susținerile LENEI că i-ar fi prezentat pe PATRASCANU lui NICOL ca pe un comunist înfocat, sunt inventate ca o scuză pentru faptul că i-a vorbit despre PATRASCANU, căci ea cunoștea foarte bine toate abaterile lui PATRASCANU, întâlnirile cu istoricii, cu americani, ca și obiceiurile lui antipartinice și antisovietice.-

Aceasta apare cu atât mai ciudat și mai inexplicabil cu cât în mod normal nici nu era nevoie să-i spuie lui NICOL GROSS toate acestea, fiind suficient pentru a respinge cererea lui de elocutorie să fi pretextat că nu-și poate lăsa părinții că are munca ei, fără să trebuiască să dea toate aceste amănunte de natură politică sau că PATRASCANU se gândește la fugă și așa mai departe.-

Tot astfel ar fi fost suficientă explicația dată lui NICOL GROSS, că nu poate rămâne în străinătate, deoarece fusese lăsat cu ei în străinătate din prietenie de PATRASCANU care era ministru comunist și prin rămânerea ei ilegal în străinătate, i-ar fi cauzat acestuia un rău. Aceasta cu atât mai mult cu cât știa dela HARY BRAUNER, că NICOL GROSS lucrase pentru serviciul de informații englez și fusese prevenită de BRAUNER, după cum am arătat mai sus, că s'ar putea ca PATRASCANU să aibe neplăceri în urma acestei întâlniri. Aceasta nu a împiedicat-o pe LENA, să-i arate lui NICOL că PATRASCANU a fost ținut de o parte și nu a fost niciodată înțeles despre unele afurisiri ale Partidului. Era elementar ca LENA, fiind astfel prevenită, să observe curiozitatea lui NICOL pentru aceste lucruri, cănd scopul întâlnirii lor - după cum relatează LENA - era de a relua legăturile lor vechi de dragoste și eventual de a se elocutori cu el și de a-l urma la Cambridge.-

Si alte manifestări ale LENEI CONSTANTINE în ajunul plecării ei la Praga, vădese caracterul adânc conspirativ pe care trebuia să-l aibe această întâlnire ca și voiajul pe care LENA l-a întreprins la Praga.- Astfel, nu se înțelege de ce LENA CONSTANTINE, primind o telegramă dela NICOL în vara 1947, în care acesta o anunța că va fi la Praga la o anumită dată, nu

I-a telegrafiat lui NICOL din Paris, ci deabia dela Praga, adică a mai lăsat să treacă încă vreo 8 zile, când normal ar fi fost să-i telegrafiase imediat chiar dela Constanța, spre a-l preveni pe NICOL în așa fel ca acesta să poată lichida din timp treburile ce le mai avea la Londra și astfel să nu rămână singură la Praga câteva zile cum s'a și întâmplat.--

Duplicația acestei întârzieri în a-i telegrafia lui NICOL, este că LENA CONȘTANȚE care cunoștea scopul urădit de PATRASCANU atunci când o lua cu el la Praga în vederea acestei întâlniri, nu vroia să atragă atenția autorităților că se va întâlni cu NICOL GROSS la Praga și de aceea cu riscul de a rămâne câteva zile singură la Praga, a preferat să telegrafiase din străinătate.--

Grija LENEI CONȘTANȚE de a nu descoperi această înțelegere o vedem și în faptul că între obiectele confiscate cu ocazia percheziției dela domiciliul LENEI CONȘTANȚE, s'a găsit și un pașaport al acesteia însă cu întregul conținut rupt și având numai copertile. Aceasta se datorează probabil dorinței lui LENA CONȘTANȚE de a nu se putea afla prin vizel de pe acest pașaport date deplasărilor ei și a nu se putea identifica astfel posibilitatea vreunei întâlniri directe la Praga între soții PATRASCANU și NICOL GROSS.--

Rămânând această că o întâlnire între soții PATRASCANU și NICOL GROSS a avut totuși loc la Praga, este întemeiat și pe faptul că este greu de conceput o astfel de sincronizare a evenimentelor, încât acceptia să nu se fi putut întâlni deloc și credeam că această potrivire de date se datorează înțelegerii dinainte de arestare între PATRASCANU și LENA CONȘTANȚE de a prezenta astfel lucrurile spre a nu mări suspiciunile existente.--

Este greu de crezut că după o întâlnire atât de mult dorită de NICOL GROSS, după o despărțire de 6-7 ani, acesta să nu fi acceptat la Praga întoarcerea lui LUCRETIU și ELNA PATRASCANU spre a nu o lăsa pe LENA CONȘTANȚE singură într'un oraș străin timp de câteva zile.--

Tot atât de curioasă apar și vizitele celor trei englezi: col. KISSINGER, BUTLER și un căpitan CLIFTON din toamna anului 1944 și primăvara 1945, cari vin în numele lui NICOL GROSS și-i aduc diferite obiecte și cu siguranță dife-

rite mesagii; explicația pare să fie că BUTLER a văzut-o pe LENA în compania ELIENEI PATRASCANU la un festival la Aro și a fost informat de LENA că ea are relații de prietenie cu soții PATRASCANU. Relatând această situație lui NICOL GROSS, acesta, dându-și seama că este o situație ce poate fi exploatarea, a luat inițiativa întâlnirii cu LENA la Praga, unde este foarte probabil că LENA CONSTANȚA a primit instrucțiuni privitoare la raporturile ei cu soții PATRASCANU.-

În sprijinul presupunerii noastre de mai sus, arătăm că LENA CONSTANȚA primește o telegramă dela NICOL tocmai în vara anului 1947, când începând dela 23 August 1944, nenumărat ar fi putut fi ocaziile unei întâlniri cu NICOL GROSS, fie în străinătate, fie chiar și în țară, (atâta timp cât mai aveau încă relații cu englezii). Aceasta se explică prin ocazia pe care PATRASCANU o avea în vara anului 1947, de a pleca la Congresul Juriștilor dela Bruxelles, ocazie pe care PATRASCANU și ZIEBER au crezut că este momentul de a o folosi pentru stabilirea unei legături cu serviciul de spionaj englez. În acel moment PATRASCANU se gîsea după propunerea făcută de BETSA de a rămîne în străinătate, după excluderea lui ZIEBER din Partid, după arestarea lui FOROȘIAN care a încercat să fugă, prin urmare tot atît de multe motive care îl puteau determina să activeze mai energic spre a cunoaște intențiile englezilor și americanilor în legătură cu situația din țara noastră.-

La aceasta se mai adaugă interesul pe care în mod indiscutabil PATRASCANU l-ar fi avut de a se întâlni cu NICOL GROSS. În această privință din cele arătate de HARY BRAUNINGER la pagina 59 vol. I, rezultă că BARNU ZEVEDEI care fusese numit la stăruința lui PATRASCANU ministru la Londra, se afla în primăvara 1947 cu soția lui în țară, vizitându-l pe PATRASCANU la Snagov.-

Deoarece ZEVEDEI avea legături de prietenie cu NICOL GROSS pe care soția sa îl cunoscuse încă din România, PATRASCANU a putut fi informat despre stările de lucruri din Apus și a putut primi un mesaj din partea lui NICOL GROSS. Este deci lesne de admis că ZEVEDEI - care prin rămînerea sa la Londra după demiterea lui PATRASCANU s'a dovedit un dușman

al regimului nostru - a putut mijloci întâlnirea cu NICOL GROSS la Praga în vara aceluiaș an, când PATRASCANU putea să vedea cu siguranță participarea sa la Congresul de Drept Internațional.-

Nici argumentele de ordin sentimental ca o justificare a acestei întâlniri cu NICOL GROSS la Praga, nu stau în picioare. Este exclus în primul rând faptul că pentru a re-lua o dragoste veche după 7 ani de despărțire, LENA să se fi dus să-l întâlnească pe NICOL GROSS atunci când ea era legată în acel moment de PATRASCANU printr'un puternic sentiment de dragoste (din cauza căruia încercase după cum relatează HARRY, într'un rând să se sinucidă) și de HARRY BRAUNNER printr'o veche prietenie și obșnuință.-

Dacă pretextul unei eventuale căsătorii între LENA și NICOL GROSS nu ar fi fost inventat pentru a justifica această întâlnire care avea în realitate un substrat politic, cu siguranță că HARRY BRAUNNER nu ar fi redat faptele petrecute la Praga așa cum o face în declarația sa la pag. 26 vol.1:

"Eu am reținut bine dar parcă în timpul acestei întrevederi, NICOL s'ar fi exprimat că ar vrea ca LENA să rămână cu el".

Dacă obiectul principal al întâlnirii dintre LENA și NICOL GROSS ar fi fost de natură sentimentală, este sigur că HARRY BRAUNNER care era direct interesat întrucât mai era foarte atârnat de LENA, ar fi reținut acest amănunt și nu s'ar mai fi îndoit dacă NICOL i-a vorbit LENEI la această întrevedere despre o eventuală căsătorie. Este deci vizibil că toată această țesătură sentimentală are menirea de a acoperi scopul politic al întrevederii care cu siguranță a avut loc între PATRASCANU și NICOL GROSS la Praga.-

La pag.1 jos din vol.2, LENA CONSTANTIN arată că ZIEBER l-a cunoscut în casă la ea în 1939 pe NICOL GROSS. Cu vechile lui predispoziții pentru spionaj, nu este exclus ca ZIEBER să fi avut cu NICOL GROSS legături de ordin informativ; ca atâtea alte idei pornite dela ZIEBER este posibil ca tot ZIEBER să fi dat ideea plecării lui LENA CONSTANTIN la Praga în 1947 și a întâlnirii cu NICOL GROSS.-

124

Legăturile lui ZILBER cu LENA CONSTANȚE datau încă din ilegalitate, când ZILBER a fugat-o să-i pozeze casa la dispoziție ca loc de întâlnire cu tovarășii. În casa LENEI CONSTANȚE ZILBER s'a întâlnit cu NAVODARU, MIRONA BALANESCU, GRAMER. Tot el i-a mai cerut LENEI CONSTANȚE să fie tehnica lui PATRASCANU, ceea ce ea a refuzat. În Aprilie 1945, ZILBER s'a mai întâlnit și cu PATRASCANU în casa LENEI CONSTANȚE care îi lăsa cheia apartamentului.-

Acestate vechi legături constituiesc premisele unei întelegeri asupra obiectivelor politice pentru care militau PATRASCANU și ZILBER și asupra acțiunilor acestora pentru care este sigur că au câștigat-o și pe LENA CONSTANȚE și că aceasta a primit să folosească în acest scop toate legăturile ei din țară și din străinătate.-

Acceasta explică tăcerea pe care ZILBER a păstrat-o asupra vechilor sale legături cu NICOL GROSS de care nu a pomenit nimic în anchetă, până la 12 Februarie 1950. La pagina 117 biblioraft 2, ZILBER declară:

"Până în ziua de 12 Februarie 1950, nu am vorbit nimic despre cunoștința cu GROSS și nici nu i-am pomenit numele. Mi s'a cerut declarație specială pentru LENA CONSTANȚE. Știam că GROSS era un prieten al LENEI CONSTANȚE. Știam că în 1940 au fost împreună la Istanbul. Știam că s'au întâlnit la Praga în 1947. În declarația mea specială despre LENA CONSTANȚE nu am declarat aceste fapte.-

În 1939 sau 1940, GROSS mi-a dat 40 sau 50.000 lei pentru M.O.P.R., fapt pe care nu l-am declarat".

Anchetarea lui ZILBER a început în Septembrie 1948. Dacă ZILBER nu a declarat aceste fapte care nu îl priveau direct ci nu mai puteau fi imputabile lui, aceasta constituie un indiciu că ele sunt în legătură cu o activitate a LENEI CONSTANȚE pe care el a cunoscut-o și care trebuia ascunsă cât mai bine spre a nu fi luată în discuție.-

Astfel se poate explica deoc, vorbind cu LENA CONSTANȚE în arestul Securității din Rahova, ZILBER i-a dat LENEI CONSTANȚE mai multe sfaturi: să vorbească fără contraziceri, să plângă pentru a impresiona pe anchetator; tot atunci ZILBER se interesa despre întrebările care i-au fost puse la anchetă, sfătuiind-o să se mențină la afirmația că nu știe nimic despre discuțiile politice, despre fugă în străinătate,

despre relațiile cu MANUILA, etc. În legătură cu Praga, LENA CONSTANȚE i-a spus tot atunci că nu a pomenit nimic de NICOL GROSS la care BRU ZILBER i-a spus că a făcut foarte bine (vezi pagina 108 vol.2).

Probabil tot cu intenția de a induce ancheta în eroare, LENA CONSTANȚE a inventat povestea ruinării lui NICOL GROSS, pentru ca astfel să-l prezinte în postura unui om cu o proastă situație materială care prin urmare nu era în slujba vre-unui serviciu de informații și nu avea posibilitatea de a trăi larg. Astfel la pag.132, al.4 vol.3, LENA CONSTANȚE declară:

"De mai multe ori s'a văitat că nu are bani și m'a întrebat dacă eu am suficient. Am fost extrem de mirată, pentru că să așteptam ca el să acopere cheltuielile drumului meu măcar în parte, țin doar că situația mea era aceeași. Spunându-i că eu mai am numai câteva sute de coroane, mi-a răspuns că la nevoie își va vinde ceasul de aur. Am refuzat explicându-i că voi sumpăra biletul din țară, unde îmi va fi mai ușor să-l plătesc".

În modul acesta LENA CONSTANȚE evita să arate și faptul că cheltuielile drumului i-au fost restituite de către NICOL GROSS spre a nu se putea interpreta că aceasta o plătesc pentru prețioasele informații pe care i le dădea privitor la activitatea și poziția lui PATRASCANU în Partid și Guvern.-

Un argument în acest sens îl constituie și cele conținute în declarația SENEI PATRASCANU la pagina 30 jos vol.1:

"LENA CONSTANȚE mi-a spus doar că NICOL GROSS s'a schimbat, că ea s'a înstrăinat de el, că el este ocupat numai cu probleme științifice, că - cred - i-a dat ceva bani ca să-și plătească găsirea la Praga".

Deasemenea într-o notă recentă din 18 Aprilie 1952, a autorităților cehoslovace, ca urmare la investigațiile efectuate de noi, se precizează că ing.GROSS (este vorba de NICOL GROSS) care se afla în anul 1947 la Praga, era suspect pentru faptul că trăia excepțional de bine. Este evident că dacă NICOL GROSS ar fi fost într'adevăr ruinat așa cum pretinde LENA CONSTANȚE, el nu ar fi putut în nici un caz să devină suspect tocmai pentru faptul că trăia în condițiuni excepțional de bune.-

Tot din declarațiile LENEI CONSTANȚE mai rezultă că în momentul întâlnirii lor la Praga, NICOL GROSS era în curent cu situația din țara noastră și aceasta datorită faptului că se vedea la Londra cu BARBU ZEVEDEI, fostul nostru ministru la Londra, numit la stăruința lui PATRASCANU și care a rămas în străinătate. Se vede deci că un contact permanent între LENA CONSTANȚE (indirect PATRASCANU) și NICOL GROSS era asigurat și prin BARBU ZEVEDEI. Astfel la pag.112 jos, vol. 2, LENA CONSTANȚE declară:

"NICOL știa dela ZEVEDEI BARBU și soția, că sunt prieteni cu PATRASCANU, că relațiile mele de prietenie cu PATRASCANU sunt foarte strânse, că PATRASCANU are o situație mai dificilă în partid, el fiind mai moderat și că ar putea să-i facă un rău plecarea mea".

La pag.126 final vol.1, BRAUNER declară:

"Faptul că rămânerea la Londra a lui ZEVEDEI BARBU s'a produs după ce situația lui PATRASCANU nu mai era bună, mă face să cred că stăt mai puternic că era o legătură între ei doi".-

Alte legături între NICOL GROSS și LENA CONSTANȚE se pare că erau asigurate prin fostul contabil al lui NICOL GROSS, LAZAR LAZAR, care a fost anchetat în această problemă, neputându-se stabili deocamdată în ce a constatat rolul său la stabilirea acestor legături. Totuși, în continuarea anchetei, o problemă ce va trebui să fie lămurită, este aceea arătată la pagina 65 mijloc din vol.III, de către LENA CONSTANȚE

"Acum câteva luni LAZAR a venit că mă întrebe dacă am vre-un cover românesc printre lucrurile lui NICOL, că un englez i-a dat înbătă nire cerându-i un cover din partea lui NICOL. Cum eu nu aveam i-am spus lui LAZAR că nu am. Am fost mirată că NICOL și mama lui puteau și ei să știe acest lucru".-

Deși în faza actuală nu am avut suficiente elemente spre a ajunge la concluzia că aceasta era o acțiune de spionaj și că era vorba de o scrisoare convențională, totuși ținând seama de cele arătate mai sus și care sunt de natură a sublinia legăturile LENEI CONSTANȚE cu NICOL GROSS, credem că și această acțiune se integrează în activitatea informativă dusă prin legăturile LENEI CONSTANȚE cu NICOL GROSS.-

Asupra legăturilor cu NICOL GROSS, HARY BRAUNER
declară: la pagina 25 al.3 din vol.1:

"După război, destul de curând o fostă cunoscută de a mea care deasemenea fugise, care însă fusese internată în lagăr de englezi cu sotul ei (MARGIT VULPESCU) s'a reîntors în țară, după ce fuseseră eliberați de englezi să plece în Kenia... Că acolo l-a văzut și pe GROSS (NICOL) care se stabilise la acest serviciu de informații din Cairo unde părea că este foarte bine văzut și unde se purta de sus cu ceilalți români refugiați, care ajunseseră acolo și erau în trecere. Mi-a spus că avea impresia că are mulți bani. L-am comunicat lui LENA CONȘTANȚA aceste lucruri, explicându-i că probabil din acest motiv nu i-a scris nici după război".-

La pag.25 jos, vol.IV, în declarația sa din 22 Mai 1951:

"Tot în această vreme LENA mi-a spus că dacă va pleca cu ei (cu soții PATRASCANU) se va întâlni cu NICOL GROSS la Praga. Dar nu mi reamintesc deloc să fi fost vorba să-l amân pe NICOL ei din câte am reținut, datele ar fi coincis. Acest lucru l-am aflat la Mangalia și i-am spus atunci LENEI că nu cred că e bine să se întâlnească cu el".

În sfârșit ELENA PATRASCANU arată în declarația ei la pagina 30 mijloc vol.1, că personal s'a gândit că nu va avea impresie bună faptul că LENA CONȘTANȚA va merge cu ei în strălinitate și că aceasta va da loc la bârfeli dar nu i-a spus nimic lui PATRASCANU pentru a nu apărea egoist.-

Dacă cunoșcând această situație și având pentru LENA aprecierile nemulțumitoare menționate de ELENA PATRASCANU în altă declarație (că LENA ar avea o față ca de cal, o piele urâtă, etc.), PATRASCANU a luat-o totuși cu ei în strălinitate aceasta denotă că prezența ei urma să-i fie de un real folos tocmai pentru a-l prezenta lui GROSS și a câștiga bunăvoința acestuia în vederea planurilor ce urmărea.-

La pag.30 al.3 din vol.1, BRAUNER vorbește despre voiajul făcut în 1938 de LENA CONȘTANȚA împreună cu sora ei VICTORIA la Praga, unde se afla și atunci NICOL GROSS, cu care s'au întâlnit.-

Iar mai departe la pag.58 jos vol.1, BRAUNER declară:

"În 1946 plecând la Istanbul, LENA CONȘTANȚA din câte îmi amintesc, a vorbit la telefon cu NICOL GROSS cred că era tot la Cairo".

Un fapt care aruncă lumină asupra caracterului relațiilor dintre LEA CONSTANTIN și NICOL GROSS, este arătat de ELENA PATRASCANU în declarația ei la pagina 36 vol.1:

"Între ei și după Congresul de Unificare când discutau cu diverse persoane, mi-au atras atenția că trebuie să ne salvăm. LEA CONSTANTIN a spus în glumă (așa am înțeles-o eu) că-i va da un telefon lui GROSS ca acesta să ne trimită un avion".

Cu toată bunăvoința ELENEI PATRASCANU care vrea să o spere pe LEA CONSTANTIN dându-și probabil seama de gravitatea celor spuse de aceasta, se pare că LEA CONSTANTIN vorbea foarte serios, căci momentul nu era deloc potrivit pentru glumă. Același declarație mai arată limpede cât de multă speranță își punea PATRASCANU în cei din jurul său într'un ajutor venit din afară și cât de atotputernic li se părea acest NICOL GROSS.

În privința legăturilor lui PATRASCANU cu străinii, ZIEBER a avut un rol de frunte prin legăturile ce le-a avut și le-a cultivat cu anglo-americanii și în special cu: SCHUYLER, PORTER, HAIN, HAMMILL, MURK, MADISON, ROBERTS, toți agenți ai imperialismului anglo-american.

Legăturile lui ZIEBER cu PORTER au fost și ele denaturate și ocolite în declarațiile lui ZIEBER. Analiza acestor declarații arată însă cu claritate că urmărind să deruteze ancheta, ZIEBER s'a încercat în răspunsurile sale, dându-ne convingerea că a întreținut legături de spionaj și cu PORTER.

Astfel la pagina 506 bibliograf 1, ZIEBER declară:

"După 23 August am cunoscut la Ministerul de Industrie pe căpitanul englez HENRI PORTER, pe care mi l-a prezentat RECA GORGESCU. După ce am luat legătura cu PORTER în 1945, auzind că PORTER este ceva la Legatia Britanică, am încercat să-l văd din nou însă a fost imposibil. Nu știu c a devenit".

La 30 Septembrie 1949, când a dat această declarație, ZIEBER nu pomenise nimic despre întrevăderea pe care a avut-o cu PORTER și cu NICULESCU BUZESI la Cuzco. Aceasta desigur spre a nu atrage atenția că a stabilit un contact personal și direct cu PORTER și probabil că a și colaborat ulterior pe linie informativă cu acesta.

Ulterior ZIEBER a menționat această întrevădere pretinzând însă că nu-și mai aduce aminte nimic din cele discutate, întrucât era atent la cele spuse de NICULESCU BUZESI. Această

omisiune a lui ZIEBER, coroborată cu declarația ANI-SI SAMUEL-
 LX aflată la pag. 616 biblioraft 1, care amăă că i-au fost
 dictate 3 sau 4 rapoarte informative dintre care unul asupra
 convorbirii cu ZIEBER dela Capșa, se duc la concluzia că ZIEBER
 a luat legătura directă cu PORTER căruia i-a dat informații
 până în vara anului 1945, când PORTER a plecat din țară.

În declarația sa dela pag. 322 biblioraft 2, ZIEBER este
 întrebat: "Cum îți explici că BUZESCU, cetățean român și om
 pe care îl cunoșteai mai de mult și mai bine decât PORTER, nu
 ți-a dat el telefon pentru această muncă, ci că a recurs la
 serviciile lui PORTER?".

La această întrebare ZIEBER răspunde: "Nici eu nu am
 înțeles acest sistem de a proceda ci l-am întrebat pe BUZESCU
 de ce nu mi-a trimis el vorba. Mi-a răspuns că PORTER avea
 numărul meu de telefon și s'a obligat să facă acest serviciu".

PORTER avea deci numărul de telefon al lui ZIEBER și
 l-a invitat la masa dela Capșa despre care ZIEBER s'a hotărât
 să vorbească deabia la 21 Ianuarie 1950, deși fusese întrebat
 în mai multe rânduri despre relațiile sale cu PORTER, începând
 încă din Septembrie 1949. Această omisiune a lui constituie
 un indiciu sigur că ZIEBER a fost informatorul lui PORTER cel
 puțin în anii 1944-45.

Mărturisirea lui ZIEBER asupra acestei întâlniri a
 fost obținută printr-o manevră a anchetei: Un tovarăș dela
 Partid care ancheta a scăpat ca din întâmplare în fața lui
 ZIEBER cuvintele: "Unde este dosarul lui PORTER?"; temându-se
 ca să nu se afle ceva despre această întâlnire înainte ca el
 să o fi mărturisit, ZIEBER s'a grăbit să o recunoască de îndă-
 tă. (pagina 318 biblioraft 2).

Rezultă deci din declarațiile lui ZIEBER că în primul
 rând a mințit atunci când afirma că după întâlnirea dela Mini-
 sterul Industriei căni PORTER îi fusese prezentat de RICA GECU
 GECU, el nu a mai reușit să-l mai vadă; în al doilea rând că
 ZIEBER cunoștea calitatea pe care o avea PORTER din momentul
 când au luat contact la Capșa și nu așa cum pretinde deabia
 după ce a primit înămănarea dela tov. BUREA. În al treilea
 rând deduceam că nu numai că lui ZIEBER nu i-a fost imposibil
 să-l revadă pe PORTER ci înșuși acesta fiind interesat în a
 întreține legături cu un "comunist" român l-a căutat și a co-
 laborat apoi informativ cu el în cursul anilor 1944-1945.
 (Dovadă declarația ANI-SI SAMUEL).

Ca de obicei ZILBER încearcă și de data aceasta să prezinte false lucrurile și să minimalizeze importanța lui PORTER. La pagina 316 jos bibliograf 2, fiind întrebat de ce a declarat cu atâta înțârlărie întâlnirea dintre el și PORTER - NICULESCU BUZESCU, ZILBER răspunde: "Deoarece PORTER nu a participat în nici un fel la discuția mea cu BUZESCU, am uitat să menționez această prezență?"

Invocarea unor asemenea pretenții neserioase arată credința lui ZILBER că poate să-și permită orice îndrăzneală în fața anchetei. Deși în aceeași declarație ZILBER recunoaște că știa în momentul anchetei că PORTER fusese agent I.S. și că el este acela care l-a invitat la masă, ZILBER are totuși îndrăzneala de a susține că a uitat să menționeze prezența lui PORTER deoarece acesta nu a participat în nici un fel la discuția sa cu BUZESCU. Aceasta pare cu atât mai puțin probabil cu cât PORTER care cunoștea limba română și făcuse invitația în mod special pentru a lua legătura directă cu ZILBER, să nu fi intervenit în discuții.-

Pun să explicăm cauzele pentru care nu a raportat această întrevvedere Partidului, ZILBER - întrebându-l în aceeași metodă ca și PATRASCANU - arată că aceasta se datorează neglijenței și lipsei de spirit partinic. În declarația sa din 7 August 1951, el adaugă:

"Atunci când am vorbit lui PATRASCANU despre discuțiunea BUZESCU eu i-am spus că și PORTER a fost prezent. Cauza omisiunii lui PORTER este că interesul meu se concentra nu asupra lui PORTER care fusese un simplu martor al discuției cu BUZESCU ci asupra discuției propriu-zise".

În privința discuției propriu-zise ZILBER arată în aceeași declarație că obiectul principal îl constituie convingerea lui BUZESCU împărtășită și de PORTER - că Partidul vrea să transforme în scurt timp România într-o Republică Sovietică și să o atașeze la U.R.S.S., ZILBER pretinde că a desmințit acest fapt și le-a explicat de ce o asemenea acțiune este imposibilă, că și-a spus părerea că gîrrea este o calomnie național țărănistă pentru a încerca să compromită Partidul Comunist.-

În lumina celor arătate la analiza concepțiilor politice ale lui PATRASCANU, ZILBER și a celorlalți din grup, apar

limpede că ZIHER minte. Că și el ca și PATRASCANU se temeauă că tov. ANA nu va ezita să alipească Moldova la Uniunea Sovietică, din cauza bunelor ei relații cu MANULISCKI, că numai prezența regelui și jocul partidelor istorice pot împiedica anexiunea României la U.R.S.S., că vor fi "o provincie la marginea de imperiu", că se urmărește alavizarea noastră, etc. Cunoaștem deasemenea ura "dementă" pe care ZIHER o avea împotriva regimului nostru și nu putem crede că i-a spus altceva lui PORTER decât ceea ce considera el în furia sa ca realitate în țara noastră și perspectivele de viitor pe care le prevedea el. -

În legătură cu acțiunea informativă desfășurată de PORTER și cu nevoia de a transmite știrile culese de la ZIHER și din celelalte surse, PORTER a cerut, după cum arată ALEXANDRU ȘTEFANESCU în declarația sa de la pagina 94 jos, vol. 2, aparatelor de radio-existențe. Înapoierea acestor aparate s'a făcut în aceeași epocă când a avut loc întâlnirea lui ZIHER cu PORTER la Capșa, ceea ce constituie un indiciu că în desfășurarea acțiunii informative a lui PORTER au fost folosite și serviciile lui ZIHER. -

La pag. 510 al. 3 din biblioraftul 1, BELU ZIHER declară, vorbind despre serviciile ce i-au fost cerute de HALL:

"a). Că obțin întrevăderi cu diferiți conducători ai Partidului. E-am sfătuit ca și pe MADISON să ia calea oficială". -

Dacă ZIHER l-a sfătuit pe HALL ca și pe MADISON, înseamnă că i l-a prezentat și pe HALL lui PATRASCANU. În această privință credem că întrevăderea dintre PATRASCANU și MADISON nu este singura mijlocită de ZIHER ci singura reeșită până acum din cercetări. De aceea credem că în continuarea cercetărilor, ZIHER va trebui să arate și ce alte întrevăderi a mai mijlocit între PATRASCANU și prietenii săi anglo-americani. -

La pag. 511 din biblioraft 1, ZIHER declară:

"După ce m'am întors la sfârșitul lui Octombrie în țară, HALL m'a invitat din nou la masă și a rămas să ne vedem peste câteva timp. La câteva zile după aceea MADISON m'a spus încă că HALL a plecat definitiv. Nu am crezut. Prin Decembrie când PLOCH m'a invitat prin telefon "la masă la domiciliul HALL" și nu măd m'a fost mirarea când intrând în casă, în loc de HALL l-am găsit pe SCHULZER și pe lt. KURAK. M'am dat imediat seama de

porcărie, am stat puțin și am plecat pretextând treburile".

ZILBER are în această declarație atitudinea lui falsă obligată, deoarece dacă MIHAI i-a spus că HALL a plecat definitiv din țară în Octombrie, ZILBER știa foarte bine că în Decembrie acesta nu putea fi în țară și probabil că d-na PLOCA i-a indicat numai locul unde să vie la masă, adică acolo unde locuise înainte moartea lui HALL. De asemenea ZILBER minte că ar afirma că ghinindu-l pe SCHUYLER a plecat imediat, deoarece fiind confidentul lui PATRASCANU aflase desigur despre propunerea pe care SCHUYLER i-o făcuse prin VISOLIANU, de a fugi din țară în America și este sigur că ZILBER nu a pierdut această ocazie de a verifica direct la surse ce este cu această propunere de fugă făcută prin VISOLIANU.-

La pag. 443 jos din bibliografia 1, ZILBER declară:

"Din câte mi amintesc (mai mult deduc din amintirea preocupărilor mele de atunci) chestionatul remis lui SCHUYLER cuprindea următoarele întrebări:

a/. Dacă România ar putea conta pe un credit în materiale din stocurile de război U.S.A. așa cum obținuseră alte țări.

b/. Dacă România ar putea conta pe un credit obținut și în ce condiții.

c/. Dacă România ar putea obține un credit garantat cu aur și în ce condiții.

d/. Ce mixtură românească s'ar putea plasa în U.S.A.".-

Prezenta acestui chestionar se datorează tot inițiativelor lui ZILBER, care de comun acord cu PATRASCANU căuta să crească condițiile unei apropieri economice de Statele Unite, care ar fi prilejuit mai târziu înfruntarea americană în țara noastră și oprirea influenței sovietice și a măsurilor luate de regimul nostru.

Faptul că i-a predat lui SCHUYLER acest chestionar, arată că ZILBER nu considera relațiile cu SCHUYLER așa cum le califică de formă ca o "porcărie" atunci când se temea că va fi întrebat ce discuții a avut cu SCHUYLER.-

La pag. 358 al. 1 bibliografia 1, ZILBER declară vorbind despre legăturile lui cu HALL:

"De câteva ori mi-a spus că ar vrea să stea de vorbă cu tov. ANA și LECA. I-am răspuns că-l caut pe telefon la C.C. Cred că a încercat și nu a reușit. Până la urmă s'ar fi mulțumit și cumcasei măcar pe soția mea. I-am spus că nu s'ar implica".-

Este foarte probabil, cunoscând zelul lui ZILBER de a-i servi pe americani, că nu a putut rezista nici cererilor lui HALL și că s'a grăbit să-l puie în legătură cu PATRASCANU. Deși nu posedăm dovezi în această privință, pare mai mult ca sigur că ZILBER, tocmai pentru a măsca diferența dintre TOV.ANA și LUCA, care refuzau să-l cunoască și PATRASCANU care este mai "democrat" l-a hotărât pe acesta din urmă să se întâlnească cu HALL.-

BETEA a avut deasemenea un rol destul de important pentru asigurarea legăturilor lui PATRASCANU cu englezii și americanii. Astfel, la pagina 140 mijloc, din vol. I, BETEA arată că mai fusese odată împreună cu MANUIA la englezi sau americani. Este adevărat că BETEA nu pomeneste nicăieri despre numele englezilor sau americanilor întâlniți, dar aceasta nu ne împiedică să tragem concluzia că și el ca și ZILBER făcea legătura prin mijlocirea lui MANUIA între PATRASCANU și anglo-americani.-

La pag. 129 din vol. I, BETEA, GHEORGHE FOROSCU declară:

"În legătură cu relațiile pe care BETEA le avea cu americanii, avocatul ALEXANDRU ANDRESCU fost colaborator în biroul avocațial al lui HERMAN FOROSCU, de fel din Constanța, povestea într'una din vizitele pe care le făcea prietenei sale vechi IOANA MIRANSCU, fostă căsătorită cu RUPSIAN (acestea le spunea avocatul ALEXANDRU ANDRESCU în ianuarie 1949), într'o vizită a lui când s'a nimerit să fiu și eu cu soția mea).-

Venind vorba de unde o fi BETEA - el a spus că ar fi auzit că umblă prin cârciumi cu americanii, că se află cu ei. Acestea le spunea avocatul ANDRESCU, referindu-se la perioada de dinaintea dispariției lui BETEA".

Tot astfel într'o declarație a lui BORIS TOPIF la pagina 5 jos, din dosarul BETEA, acesta declară:

"Știu că (BETEA) era un mare admirator al americanilor. Avea și prieteni - spunea el - printre ei și l-am văzut cu reviste englezești. Nu cred că știe englezeste. Un fapt cert este că la Octombrie 1945, a avut la masă un englez și noi de aceea îl colindam la telefon și a doua zi pentru că telefonul fiind în derivație proprietăreasa era supărată de agitat, mi l-a înțes în toată colindărea, mi-a mulțumit și în numele ospetului".-

la pag.15 jos, vol.1, BEREA declară:

"Am omis să spun că dr. MANUIA mi-a recomandat într-o zi un american dela misiune, al cărui nume nu-l știu. M'a întrebat prin dr. MANUIA ce mai este prin țară, ce se mai întâmplă și cum privește cu situația politică din lume. Am răspuns că nu am păreri personale, ci că știu lucrurile care se țin toată lumea. M'a mai întrebat dacă nu știu ceva deosebit despre procesul EMINU. M'a rugat că dacă voi afla ceva ar fi foarte bucuros să știu și că în orice caz ar vrea să mă revadă".-

Din întrebările formulate de acest american, se vede că era vorba de unul din numeroșii spioni care la adăpostul misiunilor străine culegeau informații din țara noastră. Se înțelege deci de ce în toate declarațiile sale, BEREA care după cum am văzut este un mare admirator al americanilor și englezilor, nu vrea să pronunțe numele vreunui dintre ei, spre a nu da ocazia să se stabilească legătura pe care BEREA o făcea între PATRASCANU și acest american.-

În ce privește susținerea lui BEREA că a răspuns la întrebările americanului că nu știe mai mult decât restul lumii, se vede că acest răspuns urmărește numai inducerea în eroare a anchetei, deoarece MANUIA i-a prezentat acestui american tocmai în baza raporturilor sale cu PATRASCANU și deci a posibilităților de informare pe care le avea BEREA.-

Este cert că dacă acest american și-a exprimat dorința să-l revadă pe BEREA, judecând după admirația lui BEREA pentru americani, ei s'au mai revăzut și desigur că în discuțiile pe care le-au avut, BEREA i-a dat informații.-

la pag.15 mijloc, din vol.1, BEREA declară:

"Am omis să spun că dl. MANUIA m'a înconștientat într-o zi că americanii vor să stea de vorbă cu dl. LUCREȚIU PATRASCANU. I-am comunicat d-lui LUCREȚIU PATRASCANU acest lucru și d-se a indicat modalitatea la recepții".-

În altă declarație a sa dela pag.17 vol. IV, BEREA declară:

"Dr. MANUIA m'a rugat la un moment dat să comunic lui PATRASCANU că vor să stea de vorbă cu dânsul niște englezi sau americani. I-am comunicat lui PATRASCANU acest lucru și mi-a răspuns că dacă vor să-i vorbească, să-i vorbească la Minister".

Indiferent dacă PATRASCANU a arătat că vrea să se

întâlnească cu acești englezi și americani la recepții sau la Minister, fapt dovedit este că BATEA căuta să mijlocească aceste întrevederi care cu siguranță nu avut loc deoarece din materialul nostru rezultă că PATRASCANU a avut numeroase întâlniri cu americani la Minister. Rămâne numai să se stabilească cu cine amuse s'a întâlnit PATRASCANU dintre americani și englezii indicați de MANUIA prin BATEA.-

Contribuția lui ZIEBER la stabilirea și menținerea legăturilor dintre PATRASCANU și străini, este arătată și în declarațiile ELENOR PATRASCANU. Astfel la pagina 58 jos, vol. I, ELENOR PATRASCANU declară:

"Întâlnirea cu MADISON a avut loc din inițiativa lui ZIEBER. Tot el m-a propus să se plimbăm cu MADISON la Brașov (lucru pe care nu-ți aminte dacă a avut loc sau nu confund această plimbare cu una cu BRIGAR)".

Iar la pagina 60 mijloc, vol. I, ELENOR PATRASCANU declară:

"BEIN ZIEBER i-a spus pe de o parte lui PATRASCANU că ar fi pentru el interesant să stea de vorbă cu americanii lui iar pe de altă parte a repetat de câteva ori că și americanii ar vrea să-l cunoscă pe PATRASCANU, deoarece desigur nu erau străini de situația lui EUGENIU PATRASCANU în partid".-

Dacă la începutul anchetei mai puteam exista unele îndoești asupra caracterului conspirativ și ostil regimului pe care l-au avut întrevederile cu MADISON și ROBERTS și cu alți străini pe care le-a inițiat și mijlocit ZIEBER, astăzi suntem în măsură să știm, pe baza a numeroase declarații proprii, cum și din cele arătate de ceilalți reținuți, că PATRASCANU știa că BEIN ZIEBER lucrează pentru un serviciu de informații, după cum ZIEBER a știut că MADISON și ROBERTS se aflau în slujba unor servicii străine de informații și totuși a stăruit ca PATRASCANU să-i vadă.-

Astfel, la pagina 62 al. I, din bibliotecă, PATRASCANU declară:

"Am știut că BEIN ZIEBER a fost autorizat de organele de informații sovietice pentru care lucra, că plimbare legături cu MADISON. Fiind în țară BEIN ZIEBER mi-a arătat o scrisoare de la MADISON pe care știu că a transmis-o mai departe".-

La pag.479 al.2 biblioraft,1,ZIEBER declară:

"In perioada 25 August 1944 - 6 Februarie 1948,am cunoscut urmatoarele persoane despre care stiu că au fost in servicii străine de informație:

1.- L.MADISON și H.ROBERTS în serviciul american. Faptul îl știu de la MADISON".

La pag.441,sus,biblioraft,ZIEBER declară:

"Cel mai tenace "anchetator" până mi s'a oferit ca informator a fost MADISON.Astfel țin minte că în iarna 1944-1945,de câteva ori a revenit asupra întrebării dacă România va deveni curând o republică în cadrul U.R.S.S.I-am răspuns că nu am auzit pe nimeni pomenind de așa ceva și svoul este lansat de cercurile maniate. Alte întrebări precise erau acelea cu privire la numărul mare de manifestanți.După cum am spus totdeauna îi dau cifre inferioare celor oficiale,dar superioare realității.Altă întrebare a lui MADISON:"Amanta Regiei se va retrage din România?". Cred că i-am răspuns:Sigur da,dar nu știu când".

In acest citat ca și în altele care vor urma,ZIEBER se străduiește să-l prezinte pe MADISON ca pe un simpatizant al Partidului Communist "cu de stânga", "bun democrat" ș.a.m.d.pentru a nu apăsă în postura unui dășman prin faptul că l-a prezentat pe MADISON lui PATRASCANU.In această primă versiune ZIEBER a mai declarat că MADISON era membru al Partidului Communist American,fost tipograf,picketist de greve ș.a.m.d.,toate ganite să inducă în ordare ancheta asupra adevărului rol și funcții pe care o aveau în cadrul serviciului de informații american.-

Acoste susțineri ZIEBER'le făcea deși după cum arată la pag.508 biblioraft 1,îi predase tot,GRUPINEANU din partea lui MADISON o listă de informatori făcând în primăvara anului 1945,deci cu mult înainte de întrevăderea dintre PATRASCANU și MADISON.-

Acelaș punct de vedere - de a induce în eroare ancheta asupra funcțiunii reale pe care o îndeplineau MADISON și ROBERTS în România,a adoptat-o și PATRASCANU în declarațiile sale. Astfel în declarația din 25 Iunie 1951 pagina 171,vorbind despre MADISON,PATRASCANU afirmă:

"MADISON era un communist american,de profesie tipograf,etc.".

În aceeași declarație, la pag. 170, fiind întrebat cum își explică că deși muncitor tipograf și comunist, MADISON era totuși căpitan în armată americană și luara în studii-tate la un serviciu de informații, PATRASCANU declară:

"Nu am căutat să-mi explic cele dela întrebarea de mai sus, pentru că informațiile avute erau adevărate".-

La pag. 255 al. 5 vol. 1, PATRASCANU declară:

"Drept urmare a convingerii că el (ZILBER) încreștă pentru un organ sovietic, atunci când ERIC ZILBER mi-a propus să văd înainte de plecare pe unul din americanii cu care el avea legături, mi l-a recomandat ca fiind membru al Partidului Comunist American, favorabil regimului nostru și concentrat, amos MADISON, nu mi-a spus ce rol juca aici. Am știut doar că urmașul să plece imediat în U.S.A. fiind desconcentrat".-

Cât de adevărate erau aceste informații pe care le deținea dela ZILBER am putut vedea din declarațiile citate mai sus și apore în special din declarațiile lui ZILBER dela pag. 43 și 415 bibliorast 1:

"Țin minte că după bombe aruncate în Japonia, MADISON sau ROBERTS mi-au spus că acum toți americanii trebuie să aibă un singur gând "cât de mari suntem". Atât cu MADISON cât și cu HALL am discutat problema dacă atunci (1945) sosise momentul unei decizive între anglo-americani și sovietici. Nu mai țin minte care a răspuns afirmativ și cine a susținut că soldații americani pleacă acasă nedemonstrizați".-

sau

"Chiar și după ce ne-am împrietinit și după ce mi se oferise ca informator (este vorba tot despre MADISON) de multe ori lua poziții tipice americane în discuție. De pildă: Când după moartea lui ROBERTS a venit BILMAN, a susținut că este "un bun democrat". I-am cerut odată să-mi dea informații militare din Marele Stat Major. M'a refuzat spunând că "dăția o fac din patrie bina". Deși era total contra "istoricilor" mi s'a întâmplat să-mi facă observații că nu păstrăm regulile democrației. Este interesant că și HALL făcea asemenea observații dar mai discret și numai dacă îl provocam".

La începutul anchetei, ZIEBER nu a vrut să mărturisească că i-ar fi spus lui PATRASCANU, înainte de întrevvedereea care a avut loc între acesta și MADISON, că MADISON și ROBERTS erau agenți ai serviciului american de informații. Fiind întrebat care era motivul pentru care nu i-a comunicat lui PATRASCANU funcția lui MADISON și ROBERTS, ZIEBER răspunde în stilul său obișnuit la pagina 19 mijloc, biblioraft 1:

"E'a fost un motiv special în afara de uşurinţă sau neglijenţă. Altă explicaţie nu am".

În privința momentului când i-a comunicat lui PATRASCANU misiunea pe care o avea din partea tov. PETEA pe linia unui serviciu de informații sovietic, la pag. 288 jos biblioraft 1, ZIEBER declară:

"Când s'a pus problema plecării mele la Paris și PATRASCANU mi-a comunicat că tovarășii din Biroul Politic se opun, i-am dat a înțelege fără să-i spun despre ce este vorba, că lucrez cu cineva care ține să fiu la Paris. După excluderea mea când la "Cadre" mi s'a spus că am fost agent american - am povestit lui PATRASCANU cele întâmplate și i-am spus de PETEA. În vremea aceea nu mai lucram pentru PETEA".

ZIEBER minte în această declarație, după cum se vede degețe dintr-o declarație a lui PATRASCANU în care acesta din urmă încredințând că explică de ce nu a comunicat Partidului întrevvedereea cu ROBERTS și MADISON, arată că nu a considerat necesar aceasta, deoarece înaintea întâlnirii cu MADISON el a avut loc în vara anului 1945, ZIEBER i-a spus că lucrează cu accepția în baza legăturilor sale cu sovieticii; rezultă deci că cu mult înainte de plecarea la conferința din Paris ZIEBER îi comunicase lui PATRASCANU misiunea pe care o avea din partea sovieticilor. Dealtfel și ELENA PATRASCANU ELENA CONSTANT și HARRY BRAUNNER, arată în declarațiile lor că încă din acea perioadă aflaseră de la ZIEBER - care nu făcea un secret din aceasta - deși era o muncă strict confidențială - că lucrează cu niște tovarăși sovietici pe linia de informații.-

Înșuși ZIEBER în declarația sa de la pagina 211 mijloc, declară:

"Contrar celor afirmate anterior lui PATRASCANU îi spuseseam mai de mult că lucrez cu PETEA și de atunci mi-a spus că nu auzise despre aceasta, că este probabil un impostor și voi cădea victimă".

În privința acestei ELINA PATRASCANU declară următoarele, la pagina 83 al.2 vol.1:

"BEN ZILBER spunea despre MADISON că e de origine emmilitorească sau chiar mureșean, că e un om de stânga și un simpatizant al Partidului care nu e de acord cu linia oficială a Ministerului de Externe american și cu cei dela Misiune din București, că e un băiat deștept și în și se înțelege bine cu el, BEN ZILBER spunea că Partidul ei sovietic cunoștea lecturile lui cu cei doi americani, pe care dealtfel nici nu le ascundea".

La pag.30 al.2 vol.1, ELINA PATRASCANU declară:

"Despre ROBERT ȘNEI, ANDREI mi-a spus după întâlnire la câteva zile sau săptămâni mai târziu, că aflase că face parte din serviciul de informații și că trebuie să se ferească de el".-

La pag.60 sus vol.1, ELINA PATRASCANU declară:

"NICOLAE PATRASCANU mi-a răspuns (la întrebarea mea dacă dacă BEN ZILBER este învinuit de spionaj în favoarea anglo-americanilor nu intervin sovieticii cu care a lucrat), că probabil existau două grupuri de sovietici care lucrau independent unul de altii, că probabil un grup "l-a mâncat" acum pe celălalt (adică pe cel cu care lucra BEN ZILBER), că BEN ZILBER este o victimă a lor, - ca și dealtfel FORCIBIAN (care s'a plâns că și el a fost încurcat de un grup de sovietici recomandat de BEN ZILBER din cauza cărute a făcut daturii pe care ar trebui să le achite din punga lui) că pe linia asta de activitate după ce ai fost folosit ești lăsat fără nici un scrupul, etc..".

În afară de această desconfianță a misiunii primite din partea sov.ELINA, ZILBER - după cum rezultă din declarații la sale proprii, a desinformat organul de informații pentru care lucra. Astfel, la pagina 357 jos bibliograf 1, ZILBER declară:

"În prima jumătate a anului 1945, pentru prima dată HALL mi-a afirmat într-o discuție politică, că atitudinea Statelor Unite față de C.R.S.S. va deveni din ce în ce mai dură. Tot atunci dintr-o discuție am avut impresia că pentru prima dată americanii nu se vor mai mulțumi să supravegheze organizațiile existente și vor trece la organizarea lor".

La pag.225 jos,bibliograf 1,ZIHER declară:

"In 1945 am mai făcut o porcărie,la o scrisoare răspuns lui MADISON vizată de BEREA, în care descriam situația politică din țară,am adăugat cărua țitrea lui BEREA căteva rânduri".-

La pag.508 bibliograf 1,ZIHER declară:

"Aproximativ în Martie sau Aprilie 1948, am luat legătura cu tov.MAI care mi-a cerut să-i comunic toate discuțiile și informațiile ce le aveam.După ce m'am informat la tov.MAI că CĂLĂBĂRĂȘCU vorbea lui MAI am acordat,de atunci încolo,toate discuțiile pe care le-am avut cu MADISON și cu HERI ROBERTS,le-am raportat cu maxime de fidelitate în notele remise".-

Citatele de mai sus ilustrează falsa atitudine a lui ZIHER față de tov.BEREA și de regimul nostru,dirora le-a ascuns după cum este astăzi perfect stabilit,întravederea dintre CĂLĂBĂRĂȘCU și MADISON și pe care i-a indus în eroare în rapoartele sale asupra discuțiilor avute cu cei de mai sus și cu alți studini,pe care i-a informat "obiectiv" prezentându-le dușinosa stările de lucruri din țara noastră și dându-le informații din toate domeniile.-

Legătura între CĂLĂBĂRĂȘCU și studini a fost asigurată după cum arătam mai sus,nu numai prin ZIHER ci și prin BEREA. Astfel,la pagina 281 jos,ZIHER declară:

"El (MADISON) și cu BEREA au fost însă la întruniri și au constatat contrariul".-

Pentru prima oară în această declarație ne apare legătura dintre BEREA și MADISON,extrem de interesantă dacă ținem seama de relațiile apropiate dintre BEREA și CĂLĂBĂRĂȘCU. Această legătură BEREA nu a recunoscut-o în cercetarea sa,simulând dispoziție să nu l-a cunoscut niciodată pe MADISON. Astfel,la pagina 147 jos vol.1,BEREA,în discuția din 20 Februarie 1950 cu amchetatorul său, fiind întrebat ce știe despre MADISON,BEREA răspunde:

"MADISONeste o arenă pentru box.(MADISON QUARE GARDEN)".

Se pare că relațiile lui BEREA cu MADISON arătate de ZIHER se confirmă,ținând seama de cele arătate mai înainte.

în sinteza de față de către ȘTEFAN FORBESCU, privitor la admirația pe care BUREA o avea pentru americani și legăturile sale cu aceștia prin mijlocirea lui MANUILA. În modul acesta se înțelege că contactul dintre PATRASCANU și anglo-americani era permanent și se menținea prin BUREA, ZIEBER și toți ceilalți arestați dintre intimii și colaboratorii lui PATRASCANU. - Astfel se înțelege și interesul lui PATRASCANU pentru întrevederile cu americanii pe care i-a primit fie la LENA CHERBANCE, fie adesea la el, fie la Minister, fie la Șagov, cum și secretul de care se înconjură în aceste discuții și întrevederi pe care le-a ascuns Partidului. -

Se poate considera ca dovedit astfel din declarațiile proprii ca și a celorlalți arestați din această problemă, faptul că ZIEBER a informat în mod continuu Intelligence Service-ul cu stările de lucruri din partid cum și cu activitatea desfășurată de el și de PATRASCANU prin relațiile sale cu LOLA BETH, HUGH WASTON, SYERS și alții. Prin aceștia se pare că și NICOL GROSS a fost ținut la curent cu modul cum evolua politica în țara noastră și cu situația lui PATRASCANU în Guvern și Partid. -

El este așa o dovadă și cele arătate într-o fișă aflată la pag. 95 al. 1 din dosarul nr. 2 ZIEBER, în care se vorbește despre MADISON astfel:

"Într-o noapte din 28 Iunie 1945, se semnase că el la o constituire ținută la sediul Misiunii Militare Americane prezidată de generalul SCHUYLER, la care au participat toți ofițerii superiori americani, edpisaul MADISON a făcut un raport asupra situației politice din România. -

Conștinând relațiile lui PATRASCANU și ZIEBER de o parte și MADISON de altă parte, putem trage concluzia că raportul lui MADISON cuprindea datele și informațiile pe care le deținea de la PATRASCANU, ZIEBER, BUREA și ceilalți. -

Astfel se explică și străduința lui ZIEBER și PATRASCANU de a da diferite explicații asupra motivului pentru care ei nu au raportat Partidului discuțiile și întrevederile avute cu diferiți străini. -

Astfel în declarația sa din 7 August 1951, ZIEBER declară:

"Despre relațiile mele cu PORTER și discuția cu NICULESCU BUZEȘTI nu am comunicat nimic Partidului deși eram membru de partid și aveam obligația de a comunica. Causa este neglijența și lipsa de spirit partinic. Atunci când am vorbit lui PATRASCANU despre discuția cu BUZEȘTI, nu i-am spus că și PORTER a fost prezent. Causa omisiunii lui PORTER este că interesul meu se concentra nu asupra lui PORTER care fusese un simplu martor al discuției mele cu BUZEȘTI, ci asupra discuției propriu-zise".-

În declarația sa din 15 Aprilie 1951, pagina 53, PATRASCANU declară:

"Am socotit că nu este necesar să amintesc Partidului despre întrevăderea cu MADISON și ROBERTS, întrucât știam că BENI ZIEBER lucrașă cu un organ competent care cunoaște și aprobă legăturile lui cu americanii, iar discuția în sine n'a născut nici un fel de problemă care ar fi necesitat o informare a Partidului".-

Cu astfel de explicații repetate în diferite declarații PATRASCANU și ZIEBER voiau să justifice faptul că nu au comunicat Partidului întrevăderile lor cu străinii: în realitate ei camuflau astfel activitatea lor de spionaj și trădare.-

Intr'adevăr, dacă PATRASCANU a intervenit în relațiile lui ZIEBER cu MADISON și ROBERTS fără a avea personal vre-o misiune din partea Partidului sau a organului sovietic cu care colabora ZIEBER, el avea obligația de a raporta pe linia sa adică prin tov. din Comitetul Central, care era rostul acestor întâlniri și rezultatele obținute.-

În fel, dacă întrevăderea cu aceștia nu a născut - după cum afirmă PATRASCANU - "nici o problemă care ar fi necesitat o informare a Partidului", nu se explică de ce PATRASCANU l-a mai primit pe MADISON și la Paris, unde existau riscurile unei denasceri mai cu seamă că se considerau urmăriți de către tov. BODNARAS.-

O dovadă în plus a caracterului secret al acestei întâlniri, o constituie și faptul că nici ZIEBER nu a raportat această întâlnire organului sovietic de informație cu care lucra.-

Explicația reală a acestei atitudini false în anchetă este arătată de ZIEBER la pagina 137 mijloc bibliografic 2, unde ZIEBER declară:

"Principalele mele crime, falsurile (este vorba de rapoartele deformate adresate tov. PETRA) constituiau crime perfecte, iar trădarea lui PATRASCANU un secret pe care nimic nu mă obliga să-l divulg?."

iar la pag. 231 sub bibliografie 2, ZIEBER declară:

"Când s'a început ancheta prin "relațiile cu străinii", mi-am zis: "Eu am absolut nimic de ascuns". Falsurile nu se vor cunoaște niciodată. Cine poate spune că MADISON nu mi-a vorbit cum am scris eu".-

Deși în aceste citate ZIEBER se referă numai la rapoartele informative adresate tov. PETRA, argumentele invocate sunt valabile pentru întreaga atitudine a lui ZIEBER în anchetă, care a pornit dela considerațiunea că poate susține orice deoarece nu există dovezi și la concluzia trasă de el că din acest punct de vedere trădarea și spionajul pe care le-a comis constituiesc crime perfecte, adică crime ce nu vor putea fi dovedite niciodată. -

Cu dovezile rezultate din anchetă din care am spicuit citatele de mai sus și pe baza materialului extras dela întregul grup aflat în anexele prezentei sinteze, este necesar în primul rând o grupare a declarațiilor date până în prezent în declarații sintetice care să cuprindă toate elementele rezultate până în prezent care se referă la un anumit aspect al problemei și care să clarifice toate contradicțiile din vechiul material. -

Oredem că printr-o metodă analitică și prin studiul atent al vechilor declarații cât și a celor noi se va ajunge nu numai la eliminarea contradicțiilor și precizarea vinovățiilor ci chiar la declarații în care - strânși de logica faptelor, cei reținuți vor fi determinați să mărturisească ceea ce până în prezent nu au recunoscut, fiind conșiși că nu avem nici un fel de probe. -

Una dintre cele mai mari lipuri ale anchetei în problema noastră care a fost relevată și în vechile sinteze ale "S"-ului, a fost numărul mic de anchetatori față de un număr atât de mare de reținuți, ceea ce nu a dat posibilitatea compărării declarațiilor diverșilor reținuți și a încercării celor anchetați cu toate dovezile care se degajau din restul materialului. În loc să se adâncească problemele până la înlăturarea tuturor contradicțiilor, vechii anchetatori au pus

491

accentul pe continuarea cercetărilor, vechii anchetatori au pus accentul pe continuarea cercetărilor trecându-se la alte probleme înainte de lămurirea definitivă a acelor discutate.-

Deși această observație o facem la capitolul "Legături cu străinii", ea este valabilă pentru toate aspectele problemei noastre și nu se poate concepe o reluare a anchetei fără un număr suficient de anchetatori care să poată face de îndată toate verificările necesare apărute în cursul cercetării, ca și fără a se continua studiarea atât a materiei vechi cât și a celei nou în permanență pentru a se înca chestionare documentate care să epuizeze absolut toate aspectele problemei.-

Încercările făcute în cursul anchetei de a obține de la cei cercetați mărturisiri în legătură cu obiectul întrevederilor avute cu diverși străini și în special la întrevăderea dintre MADISON și ROBERTS, s'au lovit de hotărârea formală a tuturor participanților la aceste întrevăderi de a nu da nimic esențial din cele discutate; fiecare din cei interogați au dat diferite versiuni care de care sînt confuze, mai vagi și mai lipsite de conținut.-

Fiind întrebat cu ocazia declarației din 25 Iunie 1951, de ce s'a ferit a arăta Partidului întâlnirile și discuțiile cu MADISON din București și de la Paris, PATRASCANU răspunde:

"Eu nu am arătat Partidului cele în legătură cu MADISON pentru că le-am socotit lipsite de orice importanță și nu interesează Partidul."

Astfel, discutarea fără știrea Partidului a unor chestiuni de politică internă a țării noastre cu reprezentantul unui serviciu de informații străin, într-o perioadă revoluționară ca aceasta constituie pentru PATRASCANU un fapt de lipsă de importanță și care nu interesează Partidul.-

În declarația sa din 2 Mai 1951, PATRASCANU declară:

"M'am urmărit nici un fel de politică cu un asemenea scop (consolidarea politicii anglo-americane în țară la noi). Diferitele conversații pe care le-am avut cu ministrii, ziariști sau unii din membrii Comisiei de Control anglo-americane, s'au trecut de cadrul unor discuții cu caracter oficial sau general".

În această categorie de întrevăderi intră desigur în concepția lui PATRASCANU și aceea cu LE ROUXHEM, aceea cu MADISON și ROBERTS sau propunerea de fugă în America venită de la SCHUYTER prin VISOLIANU, toate accușate Partidului din al cărui Comitet Central făcea parte.-

Astfel de exemplu, fiind întrebat asupra celor discutate cu ocazia întrevăderii dintre MADISON și ROBERTS, ZILBER arată în declarația sa din 29 Dec.1949 pag.5 jos Bibl.I:

"Din discuție nu-mi amintesc decât primele cuvinte,"spune Departamentului de Stat"

Deși după trecere de 6 sau 7 ani de la data când a avut loc această discuție nu putem pretinde celor care au participat la ea să-și amintească cele discutate, fără a omite nimic, în niciun caz nu putem admite - decât în cazul unei totale rele credințe ca în cazul lui ZILBER -, că dintr-o discuție secretă între un ministru comunist în funcțiune și membru al Biroului Politic, cu un american, întâlnire inițiată și mijlocită de ZILBER, acesta să nu-și amintească decât cuvintele de mai sus.-

Reconstituirea celor discutate în acea întrevădere ar fi trebuit să se facă nu din memorie ci prin asociație de idei, ținând seama care erau preocupările cele mai de seamă ale lui ZILBER și PATRASCANU în acel timp și deducând care putea fi obiectul discuțiilor lor.-

Pentru stabilirea chestiunilor ce puteau fi discutate în întrevăderile lor cu străinii, materialul nostru conține unele indicații prețioase care ne pot pune pe drumul bun în sensul că obiectul discuțiilor nu putea să fie altul decât acela rezultat din starea de spirit și nemulțumirile pe care le aveau în acel moment.-

Astfel la pag.83 jos vol.II, în declarația din 24 Ianuarie 1950, PATRASCANU declară, vorbind despre întrevăderea cu MADISON :

"MADISON a vorbit de la început despre stările din America, despre Partidul Comunist American etc.- Pe urmă discutând despre situația din țară, eu am căutat să-l demonstrez că P.M.R., lipsindu-i o bază de masă, va recurge la comploturi în lupta contra regimului nostru, căutând să utilizeze efectele secetei din 1949.- Concluzii referitoare la atitudinea pe care urma să o ia regimul față de campania național-teroristicilor și de atitudinea lor, n'am tras fiind vorba de o discuție liberă.- Eu am voit să-l fac pe

MADISON care pleca în America, să vadă ce se ascunde în spatele campaniei național-tărâniștilor și în același timp din fiul în care i-am vorbit, fermitatea noastră și țaria noastră.-

În urma cererii de a mă gândi dacă în adevăr nu i-am spus lui MADISON că regimul nostru este gata să ia și măsuri forte contra național-tărâniștilor, adică măsuri polițienești, acest lucru nu l-am afirmat.- Am arătat însă că guvernul nostru are o poziție puternică și o atitudine fermă

În legătură cu aceeași întrebare, ZILBER declară la 23 August 1951 :

"În primele 3-10 minute, eu am tradus din românește în englezește.- După aceea MADISON cerând o lămurire s'a adresat în englezește lui ROBERTS, care la rândul lui a tradus-o în franceză lui PATRASCANU.- Acesta a început să vorbească pe francezește și ROBERTS a făcut oficiul de interpret până la sfârșitul convorbirii".-

Deși ZILBER își amintește după atâția ani unele amănunte privind limba în care s'a discutat inițial, cât timp s'a vorbit în fiecare limbă, cine a făcut oficiul de traducător etc., când i se cer amănunte asupra conținutului însăși al convorbirilor, în cursul aceleiași declarații ZILBER arată :

"Mi-am analizat în neenumerate rânduri această amnezie unică din cursul acestor luni de anchetă și am ajuns la concluzia că după întrebare am considerat faptul că o greșală foarte gravă și am alungat-o din câmpul conștiinței.- A doua cauză este vagul celor spuse de PATRASCANU care n'a avut nimic precis, niciun cuvânt care să angajeze".-

Iar mai jos, fiind întrebat cum și-a adus aminte cu privire la aceeași întrebare, că LENA CONSTANIE a fost acasă, că ERIKA PATRASCANU a vorbit în englezește, că s'au făcut comentarii pe marginea discuțiilor și nu își aduce aminte conținutul acestor discuții, ZILBER răspunde: "N'am nicio explicație valabilă".-

În declarația din 18 Oct. 1951, ZILBER arată că faptul că nu își amintește conținutul discuțiilor dintre PATRASCANU și MADISON, deși a pregătit și asistat la aceste discuții, este "un neexplicabil lapsus de memorie și nu găsesc nicio soluție la această problemă, deși capul meu e perfect sănătos".-

Tot astfel ZILBER a revenit în cursul anchetei asupra declarației sale prin care a recunoscut că a aranjat această

această întrevvedere "cu scopul de a-i face lui PATRASCANU legătura cu Washingtonul împotriva Partidului", arătând apoi că a dat această declarație "din spirit de autobiciuire".

Explicațiile date de ZILBER în legătură cu obiectul discuțiilor la această întrevvedere au variat, însă peste tot ZILBER manifestă aceeași grijă de a nu divulga ceva esențial care ar putea să angajeze răspunderea sa și a lui PATRASCANU.- La pag.264 jos Bibl.II, ZILBER declară :

"Ideia de a comunica ceva la Washington este a lui PATRASCANU și deși nu reușese să-mi amintesc cele declarate de PATRASCANU, am convingerea că nu a spus altceva decât fraze convenționale.- Nu am comunicat însă faptul Partidului, după cum nu i-am comunicat trădarea lui PATRASCANU față de fostul rege și astfel am devenit nu numai tănuitorul unei trădări, ci părtaş la oferta pe care PATRASCANU o făcea imperialismului american stând în secret de vorbă cu MADISON și cu ROBERTS, spionii acestuia".-

După cum se vede, deși ZILBER nu-și aduce aminte decât de "fraze convenționale", în citatul de față el vorbește totuși despre o ofertă făcută de PATRASCANU imperialismului american, însă fără a preciza nimic simulând amnezia sau arătând că cele discutate nu prezentau nicio importanță.-

La pag.225 al.3, în cursul unei declarații în care ZILBER părea hotărât să adopte o atitudine mai sinceră față de anchetă, el nu renunță totuși la rezervele lui și la preocuparea de a nu destăinui nimic din cele discutate. Astfel:

"Cu privire la întâlnirea cu PATRASCANU, continui să cred că acesta nu a spus nimic. Am o dovadă.- HAIL, urmașul lui MADISON, nu mi-a pomenit niciodată. Voia să-l cunoască pe PATRASCANU.- Ori, dacă ar fi existat un raport MADISON pe undeva, l-ar fi citit și nu ar fi avut nevoie de altceva".-

La pag.209 sus Bibl.I., ZILBER declară :

"Prin Iulie 1945, îi spun (lui PATRASCANU) că MADISON și ROBERTS sunt în ajunul plecării și-l întreb: "Ai vrea să-i vezi?" Mi-a răspuns afirmativ și i-am invitat la mine.- Contrar celor afirmate, cred că atunci i-a cunoscut. Am impresia că i-a spus ceva politic extrem de vag. Deși jumătate din conversație am tradus-o eu, nu sunt în stare să-mi amintesc o idee din cele spuse (cealaltă jumătate a fost în franțuzește). Ar trebui întrebât MADISON".-

În primul rând este de menționat că ZILBER nu i-a chemat pe cei de mai sus la el, ci la LENA CONSTANIE.- Din puținul cât pretinde el că a reținut (ceva politic extrem de vag), ZILBER nu a încercat să redea absolut nimic, căci puținul acesta s'ar fi putut preta la discuții pentru adăncire.-

Subliniem deasemeni până unde poate merge sfidarea lui ZILBER față de anchetă, atunci când ne sfătuește să-l întrebăm pe MADISON despre cele discutate.-

După cum arătam mai sus, în materialul nostru există unele indicații care ne-ar putea ajuta să-i determinăm pe PATRASCANU, ZILBER și ceilalți să recunoască adevăratul obiect al discuțiilor avute cu străinii și în special cu MADISON și ROBERTES, pe care l-au ascuns cu grijă, după cum am văzut în citatele de mai sus.-

Astfel, la pag.126 al.5 din Vol.II Albastru, vorbind despre cauzele și împrejurările datorită cărora a comis abateri, PATRASCANU arată că ele se întemeiau pe :

"În general și în primul rând pe starea mea sufletească de nemulțumire, stare care m'a stăpânit mai ales în anii 1945-1946. Sunt ani dăci pot să-i numesc așa de crizi, prin care am trecut în calitate de membru de partid.- Ea a mers dealtfel paralel sau mai exact s'a reflectat fidel și în greselile și abaterile politice pe care le-am săvârșit tot în acești ani".-

La pag.174 al.ultim Vol.I, PATRASCANU declară :

"Așa cum starea mea de spirit în anii 1945-1946 a fost nejustă, bolnăvicioasă, direct primejdioasă, tot așa și manifestările mele au fost la fel de nejuste și primejdioase".-

Pe aceste premise de nemulțumire sau de criză sufletească se bazează toate acțiunile pe care PATRASCANU le-a întreprins între anii 1945-46 pe cont propriu.- Recunoscând premisa, PATRASCANU refuză totuși să tragă toate concluziile logice, susținând că toate aceste acțiuni sunt simple greseli sau devieri dela linia Partidului, datorită slabei orientări politice.-

Motivale de nemulțumire ale lui PATRASCANU sunt arătate și în declarația BIENEI PATRASCANU, pag.26 sus Vol.I:

"Evenimentele care au urmat după întoarcerea noastră în țară ca: venirea tov. ANA și tov. IUGA în țară, neologizarea lui ANDREI la Secretariat, Conferința Partidului la care a fost prezentat doar ca avocat în procesele comuniste, faptul că la 29 Februarie a fost expus după părerea lui și a noastră, gloanțelor din Piața Palatului, felul cum a fost înscăunat guvernul GROZA, i-am confirmat lui ANDREI părerea că Uniunea Sovietică și tovarășii din conducerea Partidului care aplicau linia politică a Uniunii Sovietice, vor să-l dea la o parte tocmai pentru că nu aveau încredere în sentimentele lui față de Uniunea Sovietică. - El se baza pe popularitatea lui, pe suportul lui politic cel mai important și deci era convins de necesitatea de a fi folosit atât de către Partid cât și de către tovarășii ruși, pentru ajutorul lor politic, pentru a atrage masele de alegători în alegeri (ca român și ca comunist care a purtat un rol important la 23 August, care se bucură de simpatie printre intelectuali și care are o presă bună în occident decât tov. care au fost în emigrație)".-

Iar starea de spirit a lui PATRASCANU este ilustrată în declarația LENEI CONSTANIE dela pag. 104 al. 4 Vol. II :

"Când l-am întrebat cum ar dori el să meargă lucrurile, mi-a răspuns că el ar dori ca Partidul să nu ia parte la conducerea țării decât ca opoziție parlamentară, lăsând pe istorici să ducă greul anilor de după război și având timp să crească și să se întărească în mod natural în țară și să-și crească cadre de conducere pe care nu le are".-

PATRASCANU confirmă deasemenea că a fost împotriva formării guvernului GROZA (declarația din 7 Mai 1951).-

În cazul întrevederii cu MADISON, dacă ținem seama de cele arătate de PATRASCANU mai sus, ar fi fost normal ca acesta să arate că a căutat această întrevvedere tocmai pentru a cunoaște cum sunt văzute aceste stări de lucruri de către americani și care sunt planurile lor de viitor, cu alte cuvinte de a afla în ce măsură poate conta pe sprijinul lor, de a-i informa asupra intențiilor Partidului și Guvernului etc. - În loc să facă aceasta, PATRASCANU încearcă să nu facă să credem că i-a vorbit lui MADISON despre forța și trănicia regimului nostru, despre comploturile național-pășăniște etc., fapte care de altfel nu sunt confirmate nici de ceilalți participanți la această întrevvedere : ETERIA PATRASCANU, LENA CONSTANIE, ZILBER și BRAUNER. -

Cauzele reale de nemulțumire ale lui PATRASCANU, sunt arătate de acesta în declarația sa din 9 Decembrie 1949, aflată la pag.217 Vol.I., cauze care au constituit pentru el însemnate preocupări și care determinau întreaga sa activitate politică.- Aceste cauze sunt :

1.- Nu făcea parte din Comitetul Central de 5 persoane, format în Oct.1944 ;

2.- Faptul că "Scănteia" nu se mai ocupa de activitatea sa.

3.- Că nu a fost atras sub nicio formă la munca de pregătire a conferinței partidului din vara 1945.-

4.- Atacul produs în Oct.1945, din partea lui GHEORGHE APOSTOL, și

5.- Faptul că nu a fost ales în Biroul Politic în primăvara lui 1946, ci că a primit numai sarcina de a-i ține locul tov.VASILICHI".

La pagina 153 al.2., PATRASCANU declară :

"Ce n'am înțeles eu atunci (e vorba de 6 Martie 1945) că în realitate colaborarea cu o parte din burghezie trebuia redusă la o chestiune formală, că dimpotrivă interesul nostru era de a ne alia cu formația burgheziei cea mai slabă și lipsită de constantă politică, că tempo-ul desăvârșirii luptei de clasă este mult mai rapid, că faza desăvârșirii revoluției burghezo-democratice merge spre sfârșit și eu mai ignorat un foarte important lucru: legăturile internaționale, economice și politice ale diferitelor grupări burgheze cu lagărul imperialist anglo-american.- Liberalii britanici aveau asemenea legături ce puteau fi utilizate împotriva noastră și a muncii noastre politice, pe când din acest punct de vedere PATRASCANU prezenta un pericol mult mai mic".-

Si tot PATRASCANU adaugă la pag.180 al.2 Vol.II :

"Când s'au produs unele acte de guvern ca dizolvarea P.N.R., eu am socotit că această măsură nu va fi înțeleasă de mase, pentru că nu a fost rezultatul unei campanii care să antreneze masele.- Ca atare va apărea ca o lichidare administrativă.-

În ceea ce privește alte probleme, eu am crezut că desăvârșirea revoluției burghezo-democratice va cuprinde o perioadă mai lungă și că vom trece chiar printr-o fază de activitate parlamentară, cu o opoziție reală.- De exemplu am văzut că în Parlamentul din 1946, vom avea din cei 416 deputați, 60 sau 80 de opozanți".-

Dacă acestea erau credințele politice ale lui PATRASCANU pe care el încearcă să le prezinte ca simple greșeli

ale sale, datorită slabei sale orientări, - dar care seamănă
lelt cu acelea ale troțkiștilor și buhariniștilor -, este
cert că ele nu puteau rămâne pentru PATRASCANU simple idei
nenumerate în practică de o activitate prin care să caute să
contracareză măsurile Partidului și ale regimului nostru. -

De aceea întâlnirile sale cu americanii și cu alți
străini, cu reprezentanții burgheziei și ai partidelor ie-
torice, toată agitația sa febrilă în anii 1945-46 nu poate
avea altă explicație decât căutarea continuă a unor legă-
turi politice interne și internaționale care să împiedice
realizarea socialismului în țara noastră și să menție do-
minanța burgheziei. -

Iată ce declară ERENA PATRASCANU și care completează
tabloul stării de spirit a lui PATRASCANU în acea perioadă. -
la pag. 26 mijloc Vol. I., ea declară :

"Încrederea în popularitatea lui l-a făcut
pe ANDREI să creadă că rușii se vor folosi de
el și în sprâjinul acestei păreri l-a venit ati-
tudinea tov. SUSAIKOV, care îi dădea lui ANDREI
de înțeles că îl va susține, părere pe care
ANDREI a avut-o până după alegerile din 1946,
când a avut impresia că tov. SUSAIKOV văzând că,
candidatura lui ANDREI la Arad n'a schimbat
întru nimic rezultatul alegerilor acolo, nu va
mai continua a-l sprijini". -

Calificarea pe care a dat-o tov. APOSTOL la
Conferința Partidului în ceace privește tre-
cutul lui în mișcarea muncitorească, sentimen-
tul că tov. din conducere ascund o serie în-
treagă de chestiuni față de el. - Faptul că tov.
ruși nu vor să aibă cu el decât relațiuni ofi-
ciale, deci o dovadă de neîncredere a lor față
de el, felul cum au fost primite cărțile lui
de către conducerea Partidului și faptul că nu
i s'a făcut niciun fel de recenzie și altele,
l-au întărit în convingerea că tovarășii vor
să se desautorizească de dânsul". -

Toate cele arătate de PATRASCANU în citatele date și
confirmate de ERENA PATRASCANU în analiza politică pe care
am redat-o mai sus, constituiesc promisiunile acțiunilor lui
PATRASCANU determinate toate de ostilitatea sa față de Uni-
unea Sovietică ca și față de Partidul și regimul nostru. -
De aceea întreaga activitate a lui PATRASCANU trebuie să pri-
vitească și analizată numai în lumina concepțiilor sale politice
și a resentimentelor sale față de Partid și Uniunea Sovietică
- iar argumentele sale - oricâteori încercă să minimi-
zeze acțiunile sale sau să se pună la adăpostul "neînțelegerii"

ale sale, datorită slabei sale orientări, - dar care seamănă
lelt cu acelea ale troțkiștilor și buhariniștilor -, este
cert că ele nu puteau rămâne pentru PATRASCANU simple idei
neurmărite în practică de o activitate prin care să caute să
contracareză măsurile Partidului și ale regimului nostru. -

De aceea întâlnirile sale cu americanii și cu alți
străini, cu reprezentanții burgheziei și ai partidelor ie-
torice, toată agitația sa febrilă în anii 1945-46 nu poate
avea altă explicație decât căutarea continuă a unor legă-
turi politice interne și internaționale care să împiedice
realizarea socialismului în țara noastră și să menție do-
minanța burgheziei. -

Iată ce declară ELENA PATRASCANU și care completează
tabloul stării de spirit a lui PATRASCANU în acea perioadă. -
la pag. 26 mijloc Vol. I., ea declară :

"Încrederea în popularitatea lui l-a făcut
pe ANDREI să creadă că rușii se vor folosi de
el și în sprâjiniul acestei păreri l-a venit atitu-
dinea tov. SUBAICOV, care îi dădea lui ANDREI
de înțeles că îl va susține, părere pe care
ANDREI a avut-o până după alegerile din 1946,
când a avut impresia că tov. SUBAICOV văzând că,
candidatura lui ANDREI la Arad n'a schimbat
întru nimic rezultatul alegerilor acolo, nu va
mai continua a-l sprâjini". -

Calificarea pe care a dat-o tov. APOSTOL la
Conferința Partidului în ceasce privește tre-
cutul lui în mișcarea muncitorească, sentimen-
tul că tov. din conducere ascund o serie în-
treagă de chestiuni față de el. - Faptul că tov.
ruși nu vor să aibă cu el decât relațiuni ofi-
ciale, deci o dovadă de neîncredere a lor față
de el, felul cum au fost primite cărțile lui
de către conducerea Partidului și faptul că nu
i s'a făcut niciun fel de recenzie și altele,
l-au întărit în convingerea că tovarășii vor
să se desotorosească de dânsul". -

Toate cele arătate de PATRASCANU în citatele date și
confirmate de ELENA PATRASCANU în analiza politică pe care
am redat-o mai sus, constituiesc promisiunile acțiunilor lui
PATRASCANU determinate toate de ostilitatea sa față de Uniu-
nea Sovietică ca și față de Partidul și regimul nostru. -
De aceea întreaga activitate a lui PATRASCANU trebuie să pri-
vitească și analizată numai în lumina concepțiilor sale politice
și a resentimentelor sale față de Partid și Uniunea Sovietică
- iar argumentele sale - oricâteori încercă să minimi-
zeze acțiunile sale sau să se pună la adăpostul "neînțelegerii"

sau "grecitei orientări a sa" trebuie respinse.-

Încăpătânarea, cu care PATRASCANU a negat adevărul în cursul anchetei, nu va putea fi înfrântă decât dacă la argumentele ce i se vor opune, trase din propriile sale declarații și ale celorlalți arestați, se va adăuga o anchetare intensivă și continuă care să urmărească oboseala și demoralizarea lui.- În cazul concret despre care ne-am ocupat mai sus, credem că PATRASCANU va putea fi determinat să recunoască că față de nemulțumirile și starea de spirit de atunci și față de sentimentele sale anti-sovietice, nici nu putea să acționeze decât ca un dușman și ca un trădător.-

Tot astfel ZILBER în declarația sa dela pag.167 bis mijloc Bibl.I, ne dă posibilitatea să întrevădem care erau convingerile lui politice și atitudinea față de constituirea unui guvern GROZA :

"Cred și astăzi că analiza mea (e vorba de analiza prin care conchidea că un guvern GROZA nu era posibil în 1945) era justă însă cu o rezervă: îi lipsea numai știința hotărârii Guvernului Sovietic de a interveni și pentru că am considerat intervenția puțin probabilă sau imposibilă pe chestia guvernului GROZA, am răspândit o atmosferă defetistă profund dăunătoare printre tovarășii cu care vorbeam și - dacă am vorbit și cu alții - ceea ce nu-mi dau seama
La 6 Martie pumnul lui VISINSCHI m'a trestit, dar am rămas cu furia că mi stricase jucăria.- Nemulțumirea mea își muta acum obiectul la persoana. Nu-mi plăcea GROZA pentru făptura lui morală".-

Tot ZILBER în declarația sa la pag.223 al.3 Bibl-II, arată :

"Criza cea mare s'a declanșat la lansarea formulei "guvern Dr.PETERU GROZA", și mai cu seamă la 6 Martie.- În perioada Februarie - Martie mi-am dat seama că nu doresc imediat împlinirea.- Atunci am făcut primul gest anti-partinic. Am refuzat să semnez manifestul intelectualilor adus de NECULCEA și mi-am construit teoria raportului internațional de forțe".-

Iată deci care putea fi rostul și obiectul întrevăderii cu MADISON și ROBERTS, când față de nemulțumirile dovedite cu propriile lor declarații, (ale lui PATRASCANU și ZILBER), primul scop al întrevăderii era de a vedea ce vor întreprinde americanii împotriva guvernului GROZA și pentru a se opune măsurilor luate de acest guvern împotriva burgheziei.-

Intinirile cu MADISON și cu ceilalți străini apar, în lumina celor arătate mai sus, ca uneltiri dughmnoase ale lui PATRASCANU în unire cu ZILBER, prin care în mod indiscutabil se urmărea a se reaminti americanilor poziția reală a lui PATRASCANU și a se pune baza unor eventuale aranjamente ce urmau să fie stabilite la Paris cu ocazia Conferinței de Pace.-

Sunt suficiente indicii că la Paris, PATRASCANU, TATARASCU și FRANASOVICI au avut dese contacte cu anglo-americanii, urmărind desigur realizarea aceluiași obiective.-

Deși în mod incomplet și cu aceeași tendință de a produce confuzie prin neredarea unor fapte concrete, ZILBER arată în unele declarații ale sale, adevărata natură a raporturilor sale cu MADISON și ROBERTS, care exclud susținerile lui ZILBER și ale lui PATRASCANU că era vorba de întâlniri banale lipsite de orice importanță și care deaceia nici nu au fost comunicate Partidului.-

Astfel la pag.263 mijloc Bibl.II, ZILBER declară :

"În dușmănia mea demontă îmi închipuiam că punând în gura unor ofiterasi cu MADISON și ROBERTS ideile mele, voi influența Partidul.- Raportele unde reproduc conversații trebuiesc citite deoamnelele.- Unde scriu eu trebuie citit MADISON sau ROBERTS și invers.- Conștient am indus în eroare și Partidul și pe PEREA".-

Iar mai jos, în cursul aceluiași declarații, adaugă :

"Despre aceste acțiuni criminale nu am pomenit nimănui până aici și nici nu am arătat până astăzi toată amploarea și conștiința cu care l-am făcut".-

Concluzia acțiunilor lui ZILBER a fost trasă chiar de el într-o declarație a sa aflată la pag.265 Bibl.II :

"Astfel în mai puțin de un an drumul parcurs a fost enorm.- Am plecat dela amintirea neplăcută a repressiunii din URSS din anii 1936-37, și dela informații greșite asupra stărilor din URSS, am ajuns repede un om care nu am aprobat linia generală a Partidului, am devenit neapartinic, am construit teorii false pentru a-mi justifica poziția față de Partid, dela teorie am ajuns la îngălerare, trădarea Partidului și sabotarea politicii acestuia în legătură cu spionii imperialismului american, bancherii români și MIHAIL HOENZOLERN.- A fost drumul celor judecați în URSS în 1936-37 de fracționism și abateri teoretice dela linia generală, la trădare și spionaj".-

Analiza evoluției sale politice este făcută de ZILBER în mod just, dar ca deobicei el se oprește atunci când e vorba să arate în mod concret acțiuni de trădare și spionaj ale sale în afară de cele pe care ancheta le cunoștea până în momentul acestei declarații. — Sarcina anchetei este de a umple golul acestei declarații prin a-i determina pe ZILBER și PATRASCANU să recunoască acțiunile lor de trădare și spionaj pe care — față de conformația lor troțkistă și adânc antisovietică —, considerăm că este cu neputință ca ei să nu le fi comis. —

Tot cu privire la obiectul întrevederii dintre PATRASCANU cu MADISON și ROBERES, după ce ERENA PATRASCANU redă în câteva declarații părerea ei că la această întrevedere nu s'a discutat nimic grav, și hotărârea luată de acord cu PATRASCANU de a nu spune nimic despre aceste întrevederi care puteau părea suspecte, la pag. 60 vol. IV, ea declară :

"Tu am înțeles niciodată că este vorba despre altceva decât de voința din partea lui PATRASCANU de a afla ce gândesc acești americani despre problemele politice în general (adică raporturile anglo-americano-sovietice cu privire la România) și poate opinia americanilor despre IUCREȚU PATRASCANU în special. Știam că PATRASCANU ținea să aibă o presă bună în America". —

Iar la pag. 82 sus vol. IV, ERENA PATRASCANU declară :

"PATRASCANU mi-a spus de câteva ori că știe de la ziaristi că el se bucură de o opinie sau presă bună în America, spunându-mi că este socotit ca cel mai deștept dintre conducătorii comuniști de la noi și știu că acest lucru i-a făcut plăcere. — Știu deasemenea că la începutul anului 1945, PATRASCANU mi-a spus că i-ar face plăcere să facă o călătorie în America pentru a ține o conferință și știu că ar fi dorit ca una din cărțile lui să apară în traducere engleză. — Pe PATRASCANU îl interesa deci care este opinia americană și cea engleză despre el, pentru că se gândea ca în cazul unei înțelegeri anglo - americano-sovietice, el să fie preferat de către americani celorlalți conducători politici ai partidului, știind că americanii vor prefera mai curând un intelectual și un român, celorlalți conducători ai Partidului, în care americanii vedeau doar exponenți ai politicii sovietice". —

Iar în privința obiectului propriu-zis al discuției dintre PATRASCANU și MADISON, la pag. 81 al. 3 Vol. IV, ERENA PATRASCANU declară :

"Cât am fost eu de fată, MADISON și-a bătut joc și i-a criticat pe cei dela Mișcarea Americană din București, în sensul că ar fi niște militari care nu prea se pricep la politici (SCHUTTER) și a vorbit și ceva despre sindicatele americane reformiste".-

Se vede deci că atât PATRASCANU, cât și ZILBER inventă atunci când redau obiectul discuțiilor și nu confirmă cele arătate de ELENA PATRASCANU.- Acesta este un indiciu că în realitate altul a fost obiectul discuțiilor, dar fiecare dintre cei cercetați improvizează câte o legendă pentru a ascunde adevăratul obiect al discuțiilor.-

Metoda propusă de noi pentru a se ajunge la stabilirea adevărului care nu poate fi decât o această întrevvedere făcea parte din girul acțiunilor de trădare ale lui PATRASCANU și ZILBER, este ca la reluarea anchetei, fiecare din problemele desbătute de noi să fie adâncită prin anchetarea concomitentă a celor reținuți în această problemă, cu un număr suficient de anchetatori pentru a se putea face pe loc toate verificările necesare și a se apela eventual la științele unor persoane aflate în stare de libertate.- Deasemeni - dată fiind reaua credință a celor arestați și îndrăzneala cu care susțin în anchetă fapte care nu concordă cu starea lor de spirit din timpul când s'a produs această întrevvedere, propunem ca anchetarea să se facă în mod documentat folosindu-se tot materialul vechii anchete și a contradicțiilor cuprinse în el; pentru aceasta însă este necesar ca ancheta să se facă în mod stăruitor, de preferință în tură, folosindu-se metoda discuțiilor prelungite din care să se tragă toate concluziile logice posibile prin explicarea recunoașterilor proprii ale celor reținuți date în problema respectivă sau în alte declarații anterioare.-

ACȚIUNI ȘI ATITUDINI DUSMANOASE ANTIPARTINICE
ANTISOVIEȚICE ȘI ANTIGUVERNAMENTALE

La acest capitol vom stăruî îndeosebi asupra celor mai importante dintre aceste acțiuni, prin obiectivele urmărite, arătând apoi și celelalte acțiuni prin care PATRASCANU în unire cu ZILBER și cu ceilalți arestați, au căutat să lovească în regimul de democrație populară și în unitatea clasei muncitoare.

Deși având un caracter deosebit după cum se arată în titlul acestui capitol, cele mai multe dintre aceste acțiuni îmbracă atât caracterul unor acțiuni dușmănoase și antipartinice, cât și acela al unor acțiuni antisovietice. De aceea nu vom putea face o perfectă demarcație în cursul expunerii noastre între aceste acțiuni diferite.

În cărușie cu istoricii și cu reprezentanții burgheziei, PATRASCANU a căutat să determine prin diferite manevre pe fostul rege, să-l numească Președinte al Consiliului de Miniștri. Astfel în pag.159, al.penultim, vol.2, PATRASCANU declară:

"Am ajuns însă în comunicările făcute faptul că am sugerat la Palat ca o posibilă ieșire din criză, însărcinarea mea cu prelucrarea privătorie a Preșidenției Consiliului de Miniștri".

Iar în declarația din 12 Iunie 1951, PATRASCANU declară:

"Declara categoric și cu toată răspunderea că această sugestie a pornit exclusiv dela mine și nu a fost obiect de discuție încinte, ideea aparținându-mi mie în mod absolut".

Pentru a obține această numire a sa, PATRASCANU a apelat la legăturile sale cu STARGEA, POGONIANU, NICULESCU BUZEȘTI, KENOPOL, NEHEL, pe care i-a însărcinat să transmită regelui această dorință a sa. În anchetă însă PATRASCANU s'a străduit să prezinte aceste acțiuni ale sale ca o inițiativă personală a sa, care nu a constituit obiectul unor discuții prealabile, temându-se că prezentând altfel lucrurile s'ar putea interpreta, că acestea se petreceau în cadrul unui complot având ca scop torpilarea regimului

și a partidului.

Cu toate acestea PATRASCANU însuși arată, că despre această sugestie au avut cunoștință și ZILBER și TOROSSIAN, de unde deducem că ea a constituit totuși obiectul unor discuții cu accepția.

Astfel, la pag.158 al.5, vol.2, PATRASCANU declară:

"Într-o seară l-am văzut la TOROSSIAN pe STYRCEA cu care lucrasem înainte de 23 August 1944. Știam că are acces la Palat. Afară de mine era TOROSSIAN și BENI ZILBER, amândoi fiind în curent cu intențiile mele. Am discutat cu STYRCEA situația dela Palat și eventuale rezolvire a crizei prin încheinarea mea - ca o formulă provizorie - ca președinte al Consiliului, astfel ca să se stabilească legăturile normale între ex.regele și guvern. Mi-am dat seama că STYRCEA nici nu are acces la Palat, așa încât am abandonat discuția cu el."

În legătură cu citatul de mai sus, trebuie să observăm că cu toate stăruințele puse în anchetarea lui STYRCEA, acesta nu a recunoscut că ar fi primit din partea lui PATRASCANU o astfel de însărcinare, contestând că ar cunoaște sau că ar fi auzit despre această dorință a lui PATRASCANU. Totuși ELENA PATRASCANU în declarația ei dela pag.127, vol.1, arată:

"Îmi aduc aminte că soțul meu mi-a spus odată că va sugera lui BUZESCI și STYRCEA, ca accepția la rândul lor să-i sugereze regelui ideea de a-l însărcina pe soțul meu cu formarea guvernului".

Confirmându-se susținerea lui PATRASCANU de mai sus, este foarte probabil că STYRCEA refuză să recunoască acest fapt, deoarece se teme că ar putea fi implicat alături de PATRASCANU într'un eventual proces. De aceea credem, că ar fi utilă o confruntare între PATRASCANU și STYRCEA pe această chestiune.

În ce privește celelalte demersuri ale sale pentru stingerea acestui scop, PATRASCANU arată în declarațiile sale din 24 Martie 1950 și aceea din 30 Martie 1950, că l-a trimis pe XENOPOL RAIU la Palat, dar pe când în prima declarație pretinde că voia să controleze numai, prin XENOPOL, svoul acreditat că el ar urmări să ajungă în

fruntea Consiliului de Miniștrii, în cea de a doua declarație PATRASCANU recunoaște că XENOPOL avea din partea sa și mandatul de a face această sugestie regelui prin mijlocirea lui NEHEL.

O altă problemă ridicată în legătură cu această acțiune a lui PATRASCANU, constă în ceea ce în declarația sa din 22 Aprilie 1951, POGONEANU arată că el este acela care discutând cu PATRASCANU o eventuală colaborare de guvernare, a sugerat că s'ar putea accepta chiar președinția unui comunist care ar putea fi însuși PATRASCANU, propunere pe care PATRASCANU a respins-o, pretinzând că nu are asemenea ambiții.

Am relevat această contradicție deși ea nu schimbă cu nimic în ce privește acțiunea dăginoasă întreprinsă de PATRASCANU, dar pentru a evidenția poziția nesincară în anchetă a lui POGONEANU, rezultat probabil al unei înțelegeri prealabile.

O altă chestiune demnă de examen, este atitudinea lui ZILBER care în declarația sa de la pag.75 jos, bibl.2, declară:

"Nu știu dacă PATRASCANU a avut dorința să ajungă prim-ministru. Nu mi-a spus-o niciodată. Nu știu de nici o acțiune sau discuție sau de orice altă manifestare sub orice formă, care ar fi avut ca scop realizarea dorinței lui de a fi prim-ministru".

Termenii în care se exprimă ZILBER și tonul categoric pe care îl întrebuițează, constituiesc indicii puternice că această chestiune a președinției lui PATRASCANU, a fost una dintre cele mai importante acțiuni prin care PATRASCANU de acord cu ZILBER, contau că vor putea atinge obiectivele urmărite în politica internă a țării noastre.

Până a ține seama că PATRASCANU îl va arăta ca pe unul care cunoștea aceste intenții ale sale și că acest plan al lui PATRASCANU era cunoscut de toți ceilalți intimi ai lui PATRASCANU, simțind că recunoașterea acestei acțiuni ar putea într'adevăr să-l aducă ca inculpat alături de PATRASCANU, ZILBER negă orice cunoștință despre această intenție a lui PATRASCANU. Si aceasta o face tocmai el, care în stătea împrejurări relatate în dife-

ritele declarații luate, i-a deschis capul lui PATRASCANU, arătându-i că nu i se dau toate onorurile care i se cuvin pentru participarea sa la actul dela 23 August, pentru calitatea sa de intelectual, de "român", etc.

De aceea pe lângă declarațiile existente ale întregului grup PATRASCANU, din care apare evident că ZILBER cunoștea această acțiune a lui PATRASCANU, este necesar în continuarea anchetei a se lua declarațiuni speciale celorlalți reținuți și în deosebi lui TOROSSIAN, pe baza cărora să se poată stabili că nu numai că ZILBER a cunoscut această intenție a lui PATRASCANU, dar că tot el este acela care a sugerat-o.

O altă acțiune dăunătoasă a lui PATRASCANU, care a născut probleme importante în cursul cercetării, a fost aceea a opunerii sale la prelungirea legii criminalilor de război. Mergând pe linia manistă, PATRASCANU a acționat în sensul atenuării pedepselor criminalilor de război și în ultimă instanță împotriva prelungirii legii care pedepsește criminalii de război. Acest fapt este recunoscut de PATRASCANU în declarația sa din 14 August 1951:

"Recunosc însă că în ce privește prelungirea legii criminalilor de război, - deci o înconsecvență în ce privește pedepsa unor cazuri rămase nejudicate - îmi este imputabilă".

În ce privește motivele care l-au determinat să refuze prelungirea legii criminalilor de război, la pag. 184 vol. 2, PATRASCANU declară:

"Când am preluat Ministerul de Justiție dela TEODHARI GEORGESCU la 9 sau 10 Oct. 1947, acesta și-a manifestat părerea că legea pentru pedepsirea criminalilor de război trebuie prelungită. Eu am cercetat la Minister ce s'a judecat în lipsa mea și am constatat că ultimul grup de miniștrii importanți de ai lui Antonescu fusese judecat. Am ajuns la convingerea că restul - inclusiv legii - poate fi lichidat pe căile obișnuite penale".

Iar în declarația din 9 Aprilie 1951, PATRASCANU declară:

"Afirmatiile soției mele și ale LENNEI CONSTANTE privitoare la aceea că l-am învâțat pe rege să refuze semnarea prelungirii legii cri-

"minalilor de război, nu corespunde adevărului. Adevărul este că eu nu am prezentat decretul legii de prelungire a criminalilor de război, întrucât convingerea mea intimă era, că după 1800 de condamnări, România s'a achitat de obligațiile Armistițiului. Recunosc că am luat o atitudine antipartinică întrucât am pus pe primul plan convingerile mele personale, peste voința conducerii partidului".

Ca și în alte declarații menționate în sinteza noastră, PATRASCANU se grăbește să recunoască atitudinea sa antipartinică sperând că prin aceasta nu i se va pune în sarcină legăturile sale cu burghezia fascistă pe care în mod consecvent în toate acțiunile sale a căutat s'o menajeze conștient și pe baza înțelegerii pe care o avea cu fruntașii partidelor istorice. În acest scop el nu ezită să declare ca mincinoase afirmațiile soției sale și ale LEnei CONȘTANTE deși acestea arată în declarațiile lor într'un mod care nu poate fi pus la îndoială, mașinațiile lui PATRASCANU pe lângă fostul rege, pentru a nu prelungi această lege.

Astfel, în declarația ei dela pag.23, al.6, vol.3, LEA CONȘTANTE declară:

"Altădată în 1947 (PATRASCANU) mi-a spus că l-a învâțat pe rege să se opună prelungirii legii pentru pedepsirea criminalilor de război. Că speră că regele va fi discret și că nu va povesti nimănui intervenția lui".

Tot într'o declarație a ei aflată la pag.171, vol.1, LEA CONȘTANTE declară:

"După vreo două zile l-am întrebat cum a fost la Palat și mi-a spus că l-a rugat pe rege să nu încălească prelungirea legii pentru judecarea criminalilor de război, pentru că el considera că nu făcea impresie bună opiniei publice. Și mi-a spus atunci că speră că regele va ști să nu vorbească cu alții despre această intervenție a lui și să nu se afle la Partid".

Și HARI BRAUNER în declarația sa, la pag.84 sus, vol.1, arată:

Am rămas cu impresia că în vara anului 1947 odată, întrebându-l regele ce să facă cu niște condamnări ale criminalilor, el (PATRASCANU) ar fi spus că le mai amână. Nu știu dela cine am auzit acest lucru sau dacă n'am sur-

"prins o converbire între el și ELENA PATRASCA-
NU sau IENA CONSTANȚE".

Perseverența cu care PATRASCANU a urmărit să scoată de sub rigorile legii pe criminalii de război care au dus la dezastrul țării noastre, se vede în opera de legiferare a pedepsirii criminalilor de război și anume prin dispozițiunile de favoare pe care le-a înserat în aceste legi. Aceste dispozițiuni trebuiau să împiedice voința poporului repus în drepturile sale, de a se face justiție rapidă și severă contra criminalilor care prin ororile comise de ei, prin nelegiuirile și atrocitățile lor s'au pus în slujba hitlerismului.

Intr'adevăr o serie de texte ale legilor 312/945 și 291/947, au tendința să frâneze aplicarea sancțiunilor tuturor celor vinovați de crime de război și anume:

-Art.8 supune actul de acuzare aprobării Consiliului de Miniștrii.

-Art.5 al legii 291/947 arată că cercetarea infracțiunilor se va face de Parchetul Curții de Apel (după desființarea Tribunalului Poporului) numai în cazurile deferite de Consiliul de Miniștrii, creindu-se astfel o imunitate pentru cei culpabili de crime contra umanității. În fapt, prin acest text se ajunge la situația curioasă, că pentru un fapt penal de mică importanță cineva poate fi urmărit de orice ofițer de poliție și trimis în judecată pe când criminalii de război vinovați de omorarea a mii de oameni nevinovați, de jefuirea averii poporului, de maltratări, etc., nu pot fi aduși în fața Justiției decât după întrunirea Consiliului de Miniștrii și nu poate fi urmărit decât de procurorul general al Curții de Apel.

-În Art.1, al.b, se prevede că pentru ca cineva să poată fi sancționat pentru însușirea ilicită a proprietății de Stat sau sociale sau a bunurilor private din teritoriul în care s'a purtat războiul, este necesar ca infractorul să fi profitat de situația sa oficială sau de legătura cu asemenea persoane.

- In art.1, al.c, comiterea de exterminări de populație civilă este condiționată de netoleranța politică sau rasială.

- In art.2, al.a, militarea prin grai, prin scris sau prin orice alte mijloace pentru hitlerism sau fascism, este și ea condiționată de faptul de a fi avut răspunderi politice efective, sustrăgându-se astfel dela aplicarea legii aceia care prin scrisul lor au atârșat populația și au ugrat infiltrarea fascismului. Exemplu: gazetarii criminali din Iași, care au pregătit atmosfera masacrului, nu au putut fi condamnați din lipsă de text în legea 291.

- Legea 291 cuprindea și o frână pentru pedepsirea acolora care s'au pus în slujba hitlerismului, deoarece se cerea ca cei vinovați să fi fost încadrați în vremea din organizațiile S.S., S.A., Gestapo, etc.

- Legiuitorul legii 291 a suprinsat într-o formă camuflată măsura confiscării averii criminalilor de război, înlocuind confiscarea cu o amendă între 100-200.000 lei care la 15 August 1947, în plină inflație nu reprezenta aproape nimic. Aceste dispozițiuni de favoare, fac să apară cu și mai multă claritate căldăgia lui PATRASCANU cu burghezia și - date fiind legăturile dovedite ale lui PATRASCANU cu Palatul, fac să apară ca sigură intervenția lui PATRASCANU pe lângă fostul rege spre a nu semna prelungirea legii pentru sancționarea criminalilor de război.

Legat tot de relațiile lui PATRASCANU cu Palatul, din cercetări a mai rezultat, că PATRASCANU a încercat prin RATIU ANTON, să scoată din biblioteca Palatului cărțile cu dedicație pe care le oferise fostului rege. Astfel, la pag.20, al 7, vol.1, PATRASCANU declară:

"Tot în Ianuarie sau la începutul lui Februarie 1947, l-am chemat pe RATIU, rugându-l să scoată din biblioteca regelui cărțile mele date cu dedicație".

Ideia de a-i cere lui RATIU acest serviciu i-a fost sugerată probabil de ELENA PATRASCANU, după cum arată tot PATRASCANU la pag. 72, al.1, vol.bibliograf:

"Știind că RATIU era însărcinat cu pază castelului Peleş (tovarășii mei mi-a spus-o) cu ocazia expertizei artistice pe care s'făcut-o din însărcinarea partidului la castel, l-am chemat la mine pe RATIU în Ianuarie 1948 sau începutul

lui Februarie 1948 și l-am rugat să scoată cărțile mele tocmai pentru că erau cu dedicație, din biblioteca ex-regelui”.

Încercând să previe acuzația din partea anchetei că a întreprins această acțiune de teamă că aceste dedicații vor constitui un indiciu asupra legăturilor strânse dintre PATRASCANU și rege, în declarația sa din 15 Aprilie 1951, PATRASCANU declară:

“N'am urmărit nici un scop personal. Ținând seama de faptul că lucrasem cu el (fostul rege) înainte de 23 August, am scos că și așa cum am mai dat altor circa 60 de persoane cărți cu dedicații, pot să-i dau și lui, cu intenția de a menține în folosul regimului bunele raporturi cu el”.

Dacă aceasta ar fi fost explicația sinceră a lui PATRASCANU, credem că nu ar fi avut nevoie să riște prin mijlocirea lui RĂDULESCU scoaterea cărților din bibliotecă, căci acesta era un argument pe care și cei dela Partid îl puteau înțelege și aproba. Dar tocmai faptul că a simțit nevoia să facă să dispară urmele legăturilor sale cu fostul rege, ne întărește în convingerea noastră că PATRASCANU se temea că în cazul descoperirii acestor cărți de către partid, se va trage concluzia colaborării între PATRASCANU și rege, pe chestia înălțurării tovarășului BODNARAS de pe lista subsecretarilor la Interne, pe chestia neprolungirii legii criminalilor de război, etc.

Astfel cum au fost date declarațiile, constituiesc într'adevăr o probă că raporturile dintre PATRASCANU și fostul rege, au devenit din ce în ce mai strânse; de unde - după cum rezultă din declarațiile lui STYRGEA - înainte de 23 August și în timpul tratativelor PATRASCANU refuza să i se adreseze regelui cu formulele “Majestatea Voastră” sau “Sire” sau să se închine în fața lui cum cerea protocolul, după 23 August PATRASCANU i se adresează cu următoarele dedicații:

La 31 Oct. 1944: “Majestății Sale Regelui Mihai I, respectos omagiu din partea autorului, în nădejdea că studiul de față se va bucura de binevoitoarea Sa atenție”.

La 31 Ianuarie 1945: "Majestății Sale Regelui Mihai I, cu profund omagiu din partea autorului".

Iar la 15 August 1945: "Majestății Sale Regelui Mihai I, înalt omagiu aceste pagini din zbuciumata istorie a poporului român".

O altă chestiune care deși foarte importantă nu a constituit obiectul unei cercetări atente în ce îi privește pe PATRASCANU, este aceea a complicității sale cu ZILBER în timpul Conferinței de Pace de la Paris, la dispariția unui document de mare importanță, privitor la "Capacitatea probabilă de plată și transfer a României, în perioada 1946-1952" și apariția unui articol cuprinzând date din acest document în ediția pariziană a ziarului "New-York Herald Tribune".

Privitor la această chestiune PATRASCANU declară la pag.194, vol.2:

"Fiind întrebat în legătură cu furtul documentului la conf. de pace din Paris, în August-Octombrie 1946, declar că am aflat despre acest document la apariția lui într-o gazetă americană, dela MAURER care era foarte supărat de faptul produs. În discuțiile care au urmat între membrii delegației, s'a desprins presupunerea că CRISTU a fost acela care a dat publicității documentul".

La pag. 47 mijloc bibliograf, PATRASCANU declară:

"Explicația apariției mi-a dat-o MAURER și dacă îmi amintesc bine chiar el a pomenit de CRISTU care făcea parte din delegație. Nu n'am interesat la BEIN pentru că explicația am avut-o dela MAURER".

Lipsa de interes a lui PATRASCANU pentru furtul acestui document și publicitatea ce i s'a dat ulterior apărândată, știut fiind că PATRASCANU este acela care conducea delegația noastră la Paris. Nu s'a stăruit în anchetă pentru a se afla dela PATRASCANU pe ce anume se întemeia acuzația formulată împotriva lui CRISTU. Deosemena nu s'a insistat asupra posibilității ca BEIN ZILBER ale cărui antecedente erau bine cunoscute ca și faima lui de spion și agent de siguranță, să fi fost el autorul predă-

rii acestui document americanilor, pentru a exercita în felul acesta o presiune asupra sovieticilor. Nu s'a arătat dacă s'a întreprins vreo anchetă în vremea conferinței și nici rezultatele la care s'a ajuns.

Ceace ne face să credem că PATRASCANU nu era străin de această acțiune de trădare, este pe lângă străna sa colaborare cu ZILBER încă din țară și faptul că în acea vreme PATRASCANU avea o serie de nemulțumiri împotriva cărora este posibil să fi reacționat, căutând să lovească prin ZILBER în interesele delegației noastre. Astfel, la pag. 43 sus, vol. 2, PATRASCANU declară:

"Fiind la Paris și fiind într-o stare de nemulțumire pentru toată atmosfera care era și acolo în jurul meu, i-am vorbit lui TOROSSI AM despre aceste nemulțumiri ale mele. Imi est însă cu neputință să precisez în vorbe ce i-am spus".

Privitor la acest document, s'a insistat mai mult în cercetarea lui ZILBER.

Din declarațiile luate acestuia, bănuiele noastre că ZILBER a avut un rol important în această acțiune de trădare, ies întărite, după cum vom arăta în citatele ce urmează:

La pag. 619 Bibl.1, într'un referat purtând data de 22 Oct. 1949, se arată:

"La 2 August 1945 (ZILBER) este arătat că din Oct. 1944, de când Institutul de Conjunctur Economică a fost reînființat de fostul ministru CHERBETU, este director la acest Institut."

La pag. 265, al.2, Bibl.2, vorbind despre acțiunile sale dușmănoase ZILBER declară:

"Astfel aflasem printr-o întâmplare încă din 1945, că I. CHERBETU se întâlnea în secret cu spionii englezi MASTERSON (a fost chiar o scîpătură a lui CHERBETU). Nu am anunțat-o Partidului. Mai mult am insistat să fie delegat la conferința păcii. Tot așa la Paris am silit dela dănsul să se întâlnească cu CAFERCU și CHERBIANU și nu am anunțat. Necinstea mea dela București și dela Paris, i-a permis să comită la Paris un act de trădare publicînd un document secret al delegației noastre, iar partidul în neștiință a continuat să-l utilizeze până în 1947".

Vechile legături ale lui ZILBER cu CHRISTU precum și complicitatea sa la acțiunile dughănoase ale lui CHRISTU pe care le-a cunoscut și nu le-a denunțat Partidului, sunt un indiciu - dacă într'adevăr CHRISTU este vinovat de acest fapt - că această trădare a fost săvârșită din invidiu și cu știința lui ZILBER, care îl folosea însă pe CHRISTU pentru a lucra camuflat.

La pag.471, al.3, bibl.1, ZILBER declară:

"Din delegația noastră făceau parte I.CHRISTU, MIRCEA NICULESCU, T.CHRISTUREANU și H.ZILBER cu CHRISTU șef. Acesta a fost ales de TATARASCU ca cel mai bun și vechi negociator economic din Ministerul de Externe".

La pag.454 jos, bibl.1, ZILBER arată, că DANIELOPOL care făcea și el parte din delegația noastră, a rămas în străinătate. DANIELOPOL putea fi deci și el - care s'a dovedit dughănos regiului - folosit de către ZILBER pentru sustragerea memoriului arătat și publicarea lui în presa americană din Paris.

La pag.515, al.1, bibl.1, ZILBER declară:

Până la urmă CHRISTU a admis să nu ridicăm această problemă, însă mi-a cerut să fac un studiu asupra capacității probabile de plată și transfer a României, în perioada 1946-1952, studiu din care fatal trebuia să reiasă cât apăsă sarcinile armistițiului asupra economiei românești. Am admis să-l fac luându-ne angajamentul de a nu divulga nimic și de a nu-l utiliza până la scoarea delegației noastre care va hotărâ asupra atitudinii noastre. Cu aceste hotărâri ale noastre am căzut de acord și cei doi conducători politici S.STOILOV și R.FRANCOVICI".

Desigur că în intenția lui CHRISTU și a lui FRANCOVICI era, ca acest memoriu să ajungă sub o formă sau alta, la cunoștința delegației americane, pentru a exercita o presiune asupra pretențiilor sovietice. Mine înțeles că ZILBER și PATRASCANU a căror stare de spirit la Conferința de Pace de la Paris am analizat-o la capitolul "legăturile cu străinii" și care rezultă și din citatul în care sunt redată discuțiile lui PATRASCANU cu TOROSSIAN asupra nemulțumirilor sale, nu puteau decât să fie de acord ca

cifrele memoriului să fie cunoscute de americani înainte de începerea discuțiilor în plenul delegației. La fel de interesat era și TATARASCU care îi putea manevra pe CHISTU, care era subalternul său și pe ZILBER, care îi era îndatorat prin faptul că fusese numit în delegație și pe baza stăruințelor lui TATARASCU.

La pag. 516 bis, Bibl.1, ZILBER declară:

"Rezultatul practic al trădării comise a fost că tov. VASILESCU s'a văzut obligat să vină la Luxemburg și să țină un violent discurs împotriva noastră. Întorși la hotel i-am spus lui MAURER că ar trebui imediat făcut o anchetă discretă pentru a evita mai târziu trădări mai grave. Mi-a răspuns că las chestia baltă, "poate și așa or săi lucrurile bine". Am insistat spunându-i impresia mea că lucrurile se vor sparge în capul meu, iar tov. MAURER mi-a răspuns că este greu să descuci o chestie ca aceasta într-o delegație plină de reacționari".

Doar această ultimă constatare a tov. MAURER trebuie să-l fi determinat pe ZILBER să încerce această lovitură cu tot riscul ce exista pentru el de a fi primul bătut. Aceasta deoarece bănușile puteau fi îndreptate împotriva a o mulțime de membrii ai delegației și astfel ZILBER prevedea dificultatea sau chiar imposibilitatea de a se stabili în mod neîndoiebnic că el este autorul trădării.

Cu sentimentele lui cunoscute filo-americane, este de neconceput ca ZILBER - de acord cu PATRASCANU - să nu fi folosit această ocazie apse a se face util americanilor dat fiind că el mai spera să plece într-o misiune diplomatică la Washington și eventual să rămână acolo având asigurată o situație ca răsplătă a serviciilor sale.

La pag.475 mijloc, Bibl.1, ZILBER declară:

"Cu o zi înainte sau chiar în ziua când trebuia să ne prezentăm la Luxemburg, pe prima pagină și primele două coloane ale lui New-York Herald Tribune, sub semnătura lui HAROLD KING (correspondentul agenției "Reuter") a apărut un articol în care era rezumat "memoriul meu" la care erau adăugate o serie de date cu privire la armistițiul și cifre despre care fusese vorba în șeful comisiei noastre, date care nu puteau fi reținute decât de un specialist".

La pag.476 jos, Bibl.1, ZILBER trece în revistă pe toți membrii delegației și analizând cine putea fi dintr-

aceştia autorul trădării comise, elimină succesiv pe fiecare pe diferite consideraţiuni şi anume: unul nu este tehnician, altul nu are memorie bună, unul nu are simţ politic pentru "o lovitură ca aceasta", etc., dar numai pe el care întruneşte toate aceste condiţii la care se adaugă vechile sale deprinderi de spion şi agent de Siguranţă, nu se analizează oferindu-se în schimb să dea indicaţii asupra modului cum trebuie dusă ancheta.

În sfârşit la pag.454, al.2, continuând aceeaşi analiză ZILBER declară:

"MAURER, BARLADEANU, ZILBER, nu (puteau fi autorii acestei trădări) din motive politice şi morale".

Aceste cuvinte le spunea acelaşi ZILBER, care în declaraţia sa dela pag.218, al.2, vorbeşte despre profunde şi organice sa amoralitate. Explicaţia acestei îndrăzneii se datorează convingerii lui ZILBER, că nimic din cele declarate în alte ocazii nu se vor opune ca un argument pentru a i se arăta poziţia sa mincinoasă şi banditească.

Cu obişnuitul său cinism, ZILBER se exclude pe sine dintre aceia care ar fi putut să dea spre publicare acest memoriu şi aceasta "din motive politice şi morale", deşi într'o altă declaraţie a sa pe care am menţionat-o mai sus, arăta faţă de tov. MAURER tema sa că "toate se vor sparge în capul lui".

Legăturile lui ZILBER cu HAROLD KING, gazetarul american care a semnat reportajul apărut în "New-York Herald Tribune" mai apar şi din alte declaraţii ale lui ZILBER. Astfel, în declaraţia sa dela pag. 465 jos, Bibl.1, ZILBER declară:

"La Paris am fost invitat la masă de un cunoscut din Bucureşti, anume KRAKAUER (acolo avea numele de KRAKANER). La masă era şi dna HAROLD KING, româncă, sora unui avocat dela CEC al cărui nume îmi scapă....Fusese invitat şi dl.HAROLD KING însă acesta nu a putut veni".

iar la pag.509 al.2 ZILBER declară:

"In toamna anului 1947 a venit la mine un corespondent al ziarului "New-York Herald Tribune" care mi-a adus salutări de la MADISON și mi-a spus cunoscut că aflase despre excluderea mea din partid și avea convingerea că este din cauza relațiilor cu dânsul".

Toate acestea, masa luată de ZILBER la care se afla și soția lui HAROLD KING, relațiile lui ZILBER cu avocatul dela CEC (unde ZILBER fusese Administrator Delegat după 23 August 1944) frece cu D-na HAROLD KING, vechea experiență de spion a lui ZILBER, ne duc la concluzia certă că autorul acestei trădări nu poate fi decât ZILBER care a avut concursul lui TATARASCU, CHESTU și MIRCEA NICOLESCU.

Participarea lui PATRASCANU pare mai mult decât posibilă dacă ținem seama că și în țară PATRASCANU folosisese aceiași metodă în împrejurarea arătată de ELENA PATRASCANU când a încercat să intimideze pe tovarășii din Biroul Politic, publicând prin mijlocirea lui XENOPOL un articol în ziarul "Ereptatea". Și aci după cum arătam mai înainte - se urmărea intimidarea sovieticilor printr-o presiune asupra opiniei publice.

În cea mai mare măsură credem însă, că PATRASCANU și ZILBER apar ca autorii acestui act de trădare, în baza stărilor lor de spirit de profundă nemulțumire împotriva regimului și a partidului care i-a determinat să aibe întrevederi cu străinii, să se consulte cu TOROSSIAN în ajunul Conferinței (Acesta venise dela Paris în calitate de curier, în realitate însă pentru a putea raporta situația dela Paris lui TATARASCU, PATRASCANU și ZILBER).

Declarațiile luate vor trebui adăncite în sistându-se în decosebi în cercetarea lui PATRASCANU și TATARASCU; în modul acesta credem că se va ajunge la stabilirea trădării comisă de ZILBER în unire cu PATRASCANU și cu TATARASCU, fapt ce ar putea avea o importanță covârșitoare și asupra restului anchetei.

+ +

Importantă prin consecințele ce le-ar fi putut avea, dar mai mult prin intenția care i-a stat la bază, este o încercare făcută de PATRASCANU și ZILBER, de a-l influența pe DURMA care pleca în 1945 la Moscova ca șeful unei delegații economice, spre a duce tratative cu Uniunea Sovietică.

Dela început este necesar să arătăm că în această problemă, cu toate declarațiile categorice date de ZILBER, MIRCEA DURMA, ELENA PATRASCANU și în parte chiar TOROSSIAN PATRASCANU s'a încăpățânat în cursul anchetei și chiar cu ocazia confruntării dintre ei și DURMA, să nu recunoască atât acțiunea în sine despre care vom vorbi mai jos, cât și în genere faptul de a fi avut cu DURMA alte relații în afară de cele de colegialitate.

Care sunt faptele:

În declarațiile sale MIRCEA DURMA arată că a fost convocat de ZILBER la o întrevedere în cursul lunii Martie 1945, în locuința lui TOROSSIAN și că, cu această ocazie PATRASCANU a *întâlnit* să-l avertizeze, să nu angajeze întreg disponibilul nostru exportabil față de Uniunea Sovietică, fiindcă o înglobare economică ar atrage și una politică.

DURMA susține, că și ELENA PATRASCANU a participat la această întrevedere la care au mai luat parte PATRASCANU, ZILBER și TOROSSIAN.

La întoarcerea sa dela Moscova, DURMA arată că a primit un nou telefon dela PATRASCANU, care a venit apoi însoțit de ZILBER acasă la DURMA, unde au luat o gustare, la care a participat pe lângă ei trei și soția lui DURMA.

Întâlnirea care a avut loc la TOROSSIAN este confirmată de toți participanții cu excepția lui PATRASCANU, care declară că este în întregime inventată și că este "minciună dela început și până la sfârșit".

În declarația ei dela pag.25 Vol.4, ELENA PATRASCANU confirmă această întrevedere deși nu și-o poate reaminti cu precizie; ea crede că a fost de față dar nu-și aduce aminte nimic din discuții, decât doar că "s'au discutat

chestiuni de ordin economic".

TOROSSIAN arată la pag.148 sus Bibl., că ZILBER l-a rugat să accepte ca în casa sa să aibe loc o întâlnire între PATRASCANU, ZILBER și DUMEA care se întorsese dela Moscova. Că această întâlnire a avut loc, că DUMEA a povestit cum a decurs voiajul, că tratatul economic era gata conceput și ne-a fost impus, că delegația noastră a fost supravegheată. TOROSSIAN susține, că nu a participat decât PATRASCANU, ZILBER, DUMEA și el.

După cum se vede TOROSSIAN în obșnuitu-i stil confuz, plasează această întrevvedere după întoarcerea lui DUMEA dela Moscova, contrar celor susținute de DUMEA și ZILBER care arată că întrevederea a avut loc în Aprilie 1945, înaintea plecării lui DUMEA.

În declarația sa din 3 Februarie 1950, pag.254, Bibl. II, ZILBER arată, că din inițiativa lui a avut loc în Martie 1945 în casa lui TOROSSIAN, o întâlnire secretă cu PATRASCANU și MIROSLAVA DUMEA, pentru a-l determina eventual pe DUMEA să saboteze relațiile noastre comerciale cu U.R.S.S.

Într-o declarație mai recentă din 21 August 1951, ZILBER arată, că scopul întrevederii a fost de a-l convinge pe DUMEA, să nu admită angajarea întregului nostru disponibil exportabil numai față de U.R.S.S. Deasemenea, că la întoarcerea dela Moscova DUMEA i-a trimis o copie după acordurile încheiate și că ulterior s'a dus împreună cu PATRASCANU la DUMEA acasă, unde acesta l-a expus verbal rezultatul negocierilor purtate la Moscova.

În declarația din 5 Noembrie 1951, ZILBER arată că substratul real al discuției cu DUMEA era dorința de a împiedica intrarea definitivă a României în sfera de influență sovietică.

Și ZILBER întocmai ca TOROSSIAN, arată că ELENA PATRASCANU nu a participat la această întâlnire.

Deși între diversele declarații la care ne-am referit există unele nepotriviri, care în majoritatea lor se datoresc celor 7 ani scurși dela data când a avut loc această întrevvedere, toată lumea cu excepția lui PATRAS-

CANU, este de acord să recunoască că această întrevvedere a avut loc la locul și cu scopul arătat.

PATRASCANU neagă însă cu înverșunare că ar fi avut vreodată raporturi personale cu DURMA, pe care susține că nu i-a văzut decât la Sedințele Consiliului de Miniștrii și la recepții și că nu a avut nici un fel de discuții cu acesta.

Pe această poziție de negare PATRASCANU a mers atât de departe, încât în declarația sa din 15 Aprilie 1951 a susținut că ZILBER și TOROSSIAN sunt provocatori atunci când ei afirmă că s'a întâlnit cu DURMA în casa lui TOROSSIAN.

Motivul poziției adoptate de PATRASCANU cu privire la această întrevvedere este destul de străveziu; PATRASCANU susține în declarațiile sale, că nu a dus nici un fel de activitate antisovietică (vezi declarația sa din 2 Mai 1951). Pe lângă de o afirmațiune atât de categorică, cum ar mai fi putut el să recunoască întâlnirea cu DURMA, care constituie o acțiune net antisovietică, prin care s'ar demasca ca dușman al Uniunii Sovietice ?

Raporturile lui PATRASCANU cu DURMA, cu toate susținerile contrarii ale lui PATRASCANU, sunt dovedite atât în declarațiile lui ZILBER, în care acesta arată că PATRASCANU a vrut să-l propună pe DURMA ca Ministru de Finanțe, având cu el întâlniri în acest scop la Președinție cât și la ALEXANDRESCU, care în declarația sa din 13 Iulie 1951 arată, că încă din iarna anului 1945 DURMA a reușit să-și creeze legături cu P.C.R.-ul, apropiindu-se de PATRASCANU prin BELU ZILBER, cu care este bun prieten și că însăși numirea lui DURMA în Comisia care a plecat la Moscova, se datorează intervenției lui PATRASCANU. Deasemenea că DURMA îl vizita des pe la Minister și de câteva ori l-a vizitat și PATRASCANU pe DURMA la Ministerul de Finanțe.

Pe lângă dovezile existente ni se pare în afară de orice îndoială că PATRASCANU a avut această discuție cu DURMA, pe care a încercat să-l influențeze în defavoarea Sovietelor.

Sdruncinarea lui PATRASCANU de pe această poziție de negare a însăși evidenței, va ajuta la demascarea lui PATRASCANU și îi va îngreuna acestuia sințitor poziția sa în anchetă.

Pentru atingerea acestui scop, credem că o adăncire a confruntării la care să participe de astă dată și ZILBER și TOROSSIAN (tot în prezența lui DUREA) ar putea da rezultatele dorite, deoarece PATRASCANU nu l-a considerat pe DUREA provocator cu ocazia confruntării, așa cum nu existase să o facă față de ZILBER și TOROSSIAN.

Deasemenea, pe baza tuturor probelor existente, este necesar a se mai stărui pe lângă ELENA PATRASCANU și ALEXANDRINI, spre a-i ajuta să-și reamintească mai precis cele ce știu în legătură cu această întâlnire.

ALTE ACTIUNI NEPARTINICE (PATRASCANU)

Pentru subminarea Comitetului Central al Partidului, PATRASCANU a încercat - fără a rouă - să antreneze pe tovarășii SUSAICOV și KAVTARADZE într-o serie de intrigi sub motiv că, tovarășii din C.C. îl persecută și îl subapreciază din spirit de invidie și rivalitate.

PATRASCANU a avut deasemenea discuții în Septembrie 1945 cu tov. SUSAICOV, după cum arată în declarația sa dela pag.29, al.2, Vol.2 Albastru; în declarația sa dela pag.154 al.3, Vol.1, PATRASCANU se referă chiar la mai multe discuții cu tov. SUSAICOV, în urma cărora PATRASCANU răspundea svenul - după cum arată DUREA în declarația sa dela pag.138 jos Vol.1 - că tov. SUSAICOV este de acord cu conținutul discursului ținut de el la Cluj și că de aceea sunt supărați cei dela C.C. Despre discuțiile sale cu Tov. SUSAICOV își amintește să-i fi vorbit și ELENEI PATRASCANU și poate și celorlalți din enturajul său.

Cu Tov.KAVTARADZE deasemenea PATRASCANU recunoaște, că a avut unele discuții la începutul anului 1948, în care i-a arătat frământările sale în problema națională. Acestuia PATRASCANU i s'a plâns că "rolul său politic este sfârșit".

Aceste încercări de a antrena pe tovarășii sovietici în politica internă a țării noastre, fac parte din bagajul de intrigi și sforțări al partidelor burgheze în slujba cărora se afla PATRASCANU și cu care spera să facă unele greutăți Partidului în lupta pe care Partidul o ducea împotriva burgheziei și a istoricilor. Dacă această încercare a fost dejucată, aceasta se datorează principialității tov. sovietici, dar faptul în sine rămâne ca o acțiune net antipartinică pe care am ținut să o menționăm.

+ + +

După excluderea lui ZILBER din partid, deși lui PATRASCANU și întregului grup le erau cunoscute svornurile ce existau în legătură cu activitatea de agent a acestuia, PATRASCANU nu întrerupe raporturile cu ZILBER, care continuă prin telefoane, scrisori, întâlniri la TOROSSIAN, BRAUNER și LENA CONSTANTE.

În declarația ei dela pag.191, al.ultim Vol.1., LENA CONSTANTE arată că, conform unei înțelegeri cu PATRASCANU întrevederile lui cu BENI ZILBER în casă la ea și la HARRY BRAUNER, după ce ZILBER a fost dat afară din Partid, trebuiau să fie ținute secrete ca și supărările lui PATRASCANU cu Partidul și faptul că știa că PATRASCANU fusese la tov. SUBAICOV.

La pag.24 Vol.3, LENA CONSTANTE arată că PATRASCANU s'au întâlnit în casă la ea de 5-6 ori cu ZILBER și de mai puține ori cu HARRY BRAUNER, în perioada de după excluderea lui BENI.

Abitudinea nepartinică a lui PATRASCANU în raporturile sale cu ZILBER, apare stăt în continuarea legăturilor cu acesta după excludere, - fără a aștepta așa cum a fost normal în calitate de o avea și ținând seama de trecutul dubios al lui ZILBER - să se termine cercetarea de către organele de Stat - cât și în repetatele

încercări pe care le-a făcut prin SANDU NATHANJOHN și prin GHEORGHE DIAMANTU de a afla cum decurge cercetarea lui ZILBER, ocrotind calea directă, de a se interesa prin tov. TEO, căruia i-ar fi apărut suspect interesul lui PATRASCANU pentru ZILBER.

În declarația sa dela pag.169 mijloc Bibl.2, ZILBER arată, că în Octombrie sau Noembrie 1947, PATRASCANU l-a sfătuit să-i lase o scrisoare soției sale și să plece, fapt confirmat de EIRNA PATRASCANU la pag.38 mijloc Vol.2.

"Am fost de față când după excludere, BENIN ZILBER fiind în panică, ANDREI i-a dat sfatul să plece și eu m'am gândit sau exprimat că aceasta ar fi singura soluție pentru el".

Acest citat arată atât poziția nepartinică a lui PATRASCANU cât și-mai ales- faptul că încă de atunci PATRASCANU însuși acceptase soluția plecării în străinătate, pe care s'a abătut atâtea să o respingă, atunci când i-a fost imputată cu ocazia anchetei.

În declarația sa dela pag.184, al.1 și 2, PATRASCANU recunoaște că legăturile sale cu BOTEA au fost nepartinice și că l-a utilizat ca un devotat al său personal pentru o serie de sarcini, ascunzând partidului faptul că îl utilizează și neamurând niciodată cadrele despre aceasta.

O altă acțiune nepartinică a lui PATRASCANU de astădată în comun cu ZILBER, este aceea despre care ZILBER vorbește în declarația sa dela pag.15 jos dosar 2:

"Tin totuși să subliniez un fapt grav. Până la 6 Martie 1945 am încercat pe cont propriu și fără să anunț pe cineva să pun în aplicare ideea mea. În speță l-am convins pe VISOLIANU să uzese de marea lui influență asupra lui MIHALACHE pentru a-l separa de MANIU.

"Din câte mi-a povestit acest VISOIANU, reușise să-l convingă pe MIHALACHE să facă declarații anti-comuniste, dar atitudinea Partidului l-ar fi determinat să rămână la acest plan".

ZILBER însuși recunoaște în declarația sa dela pag. 23 sus, dosar 2, că:

"Chiar dacă VISOIANU ar fi reușit să separe pe MIHALACHE de HANIU și chiar dacă această acțiune ar fi fost bine primită, este inadmisibil pentru un membru de Partid să întreprindă acțiuni pe cont propriu."

ZILBER recunoaște ușor această "greșală" uitând însă că acțiunile sale pe cont propriu alături de PATRASCANU nu pot fi considerate îndeplințire ci ele urmăresc alăturarea unei părți însemnate a reacțiunii și a partidelor istorice la planurile lor de dominare a partidului și de împiedicare a realizării programului său.

Caracteristic pentru ușurința și lipsa de principialitate a lui PATRASCANU este faptul arătat de HARRY BRAUNER în declarația sa dela pag.163, Vol.1:

"În urma discuțiilor avute cu ELENA CONȘTANȚE, cu toate criticile care se aduseseră Partidului și de care luasem cunoștință mereu în contactul cu PATRASCANU, cu toate exitările din această pricină, a precumpănit argumentul că PATRASCANU să nu aibe neplăceri din cauza faptului de a nu fi încadrați și am iscat adesiunea atât eu, cât și ELENA CONȘTANȚE".

Și ELENA PATRASCANU și ELENA CONȘTANȚE confirmă faptul arătat mai sus, că PATRASCANU și ELENA PATRASCANU au stăruit pentru ca ELENA CONȘTANȚE și HARRY BRAUNER să se înscrie în Partid. În acest fel soluționau ei problema anturajului lor, compus în majoritate din elemente străine și chiar dușmănoase clasei muncitoare. Mai mult încă, din declarațiile ELENEI PATRASCANU rezultă, că ELENA CONȘTANȚE și HARRY BRAUNER le-au reproșat mai târziu faptul că au fost obligați împotriva voinței lor, de a semna adesiunea la Partid.

Neapartinice au fost dessemenea dorul de publicitate a lui PATRASCANU de a apare în planul întâi, de a-și face reclamă pentru a cuceri opinia publică de partea sa; despre aceasta ne vorbește IENA CONSTANTE în declarația ei dela pag.19, al.3, Vol.1. În altă declarație a ei dela pag.25 jos Vol.1, IENA CONSTANTE arată, că PATRASCANU era reclamagiu, fotografiile lui apăreau mereu în toate ziarele, vorbea des în public și aplauzele îi făceau o plăcere prea mare. PATRASCANU nu găsea satisfacție în lucru, decât dacă acel lucru era public și aplaudat.

Legat de această stridentă nevoie de publicitate a lui PATRASCANU, dintr-o serie de declarații rezultă că PATRASCANU a întreținut o acțiune de popularizare pe cont propriu, folosindu-se în primul rând de coloanele presei burgheze.

Astfel la pag.178, Vol.2, PATRASCANU recunoaște că în Octombrie 1944, ziaristul DRACSENEANU dela "Semnalul" s'a oferit să-i publice în acel ziar orice material ce ar dori să dea publicității, că a acceptat această propunere și i-a dat chiar unele interviu-uri și unele note privitoare la activitatea sa comunistă. Depeze legiturile lui PATRASCANU cu acest ziarist care era cunoscut cu BENI ILEBOVICI (omul de afaceri al lui XENOPOL), ne relatează și HARRY BRAUNER în declarația sa dela pag.128 mijloc, Vol. I. Este limpede că nu era vorba de note ocazionale, ci de o susținută campanie de popularizare a lui PATRASCANU, pentru a atrage massole și în special burghezia de partea lui PATRASCANU (comunist "de treabă" cu care se poate sta de vorbă, "întâi român și apoi communist", etc.).

ELIEN PATRASCANU relatează în declarația dela pag. 117 mijloc Vol.1., modul în care la aniversarea primului 23 August, ANDREI i-a dat gazetarului MASCOFF dela "Jurnalul de dimineață" datele asupra pregătirilor și a salvării actului dela 23 August, fără a comunica acest lucru Partidului.

Vorbind cu PATRASCANU în timp ce se aflau la băneasa despre această acțiune a lui PATRASCANU, acesta i-a spus (vezi declarația dela pag.67 mijloc, Vol.1 ELIEN PATRASCANU) că MASCOFF nu va divulga proveniența interviu-ului

ținând seama de marele serviciu pe care PATRASCANU i-l făcuse prin lănsarea lui ca siarist politic, căci mai înainte MASOFF nu se ocupase decât de cronici teatrale.

Am pomenit mai sus vorbind despre o metodă proprie a lui PATRASCANU din care trăgeam concluzia că PATRASCANU și ZILBER au patronat publicarea documentului secret în 1946 la Paris, despre un articol inspirat de PATRASCANU și apărut în ziarul "Dreptatea". Trădând secretul de Partid și folosind o metodă politică troțkistă, PATRASCANU i-a cerut lui XENOPOL să-i publice un articol în fițuica național-țărănistă, cu scopul de a desvălui opiniei publice că în urma discursului dela Cluj, există tendința de a-l îndepărta din conducere. ELENA PATRASCANU declară, că el spera că prin acest articol va forța conducerea să nu ia măsuri împotriva sa. Discutând tot la Bănăsea și despre această chestiune și mai ales în vremea procesului XENOPOL, PATRASCANU a asigurat-o pe ELENA PATRASCANU, că XENOPOL nu va vorbi despre acest articol, deoarece nu ar avea nici un interes ca să vorbească.

În declarația ei din 24 Octombrie 1951, ELENA PATRASCANU dă unele amănunte interesante în legătură cu acest articol:

"PATRASCANU mi-a spus că a avut grije să dea informația în așa fel încât să nu corespundă întocmai adevărului, tocmai pentru a nu da de bănuț de unde ar putea veni această informație și anume (dar nu sunt absolut siguri deoarece n'am citit articolul), numele tov. BODNARAS să fie alăturat de acela al lui PATRASCANU pentru a crea această confuzie. Ca explicație pentru faptul lui, el a adus următoarele argumente: deși exista tendința de a-l înlătura tovarășilor din conducerea partidului nu le poate conveni faptul că acest lucru este cunoscut partidelor istorice și prin organele lor întregii opinii publice; Partidului - spunea el - nu-i poate conveni în momentul de față (adică atunci în 1945) să recunoască deschis înlăturarea lui, care reprezenta elementul autohton, cu popularitate în toată țara, - avându-se în vedere sentimentele naționaliste care aveau atunci un caracter pronunțat chiar în rândul unei părți a muncitorilor, adică să recunoască deschis preponderanța influenței sovietice (sus în conducerea Partidului)".

Această manevră a lui PATRASCANU nu a fost încă confirmată de XENOPOL, care a avut în genere o atitudine negativă în ancheta noastră, deși el apare ca având un rol de prim plan în asigurarea legăturilor lui PATRASCANU cu burghezia și cu partidele istorice. Dar faptul că XENOPOL a recunoscut că la rugămintea lui PATRASCANU, i-a trasat lui CARANDINO să înceteze compania de laudă la adresa sa, care îl supărase pe PATRASCANU, faptul că cu ocazia alegerilor din 1946 i-a pus la dispoziția lui PATRASCANU "cu cea mai mare plăcere", o sumă de o sută milioane lei pe care PATRASCANU nu i-a restituit-o nici până în momentul arestării sale, faptul că prin XENOPOL, MANIU i-a transmis o ofertă de colaborare în unele alegeri, în sensul de a nu-i combate pe prietenii săi "Naționalisti", că XENOPOL era omul de casă pe care ZILBER afirmă, că îl întâlnea vechic în casa lui PATRASCANU și că avea impresia că vine pentru afaceri, cadourile aduse dela Paris lui PATRASCANU și ELENA PATRASCANU, care deși îl califică pe XENOPOL "boier infect" acceptase totuși dela acesta un împrumut de 2,1/2 milioane pentru finanțarea Teatrului de Păpuși, toate acestea fac să apară mai mult ca sigură și publicarea articolului menționat cu concursul lui XENOPOL.

Un alt aspect al acestei atitudini injuste față de Partid, apare într-o declarație a fostului Prim Procuror-delegat la Cabinetul lui PATRASCANU, JEAN NICOLAU. Acesta arată într-o declarație a sa, că imediat după înapoierea sa din străinătate PATRASCANU a dispus rechemarea din provincie a unor magistrați superiori din București, care săbotau regimul și care fuseseră mutați de tov. TEC, în timp ce acesta funcționa ca ministru interimar la Justiție

Neavând nici curajul de a recunoaște deschis această comportare a sa față de măsurile luate de un tovarăș din conducerea Partidului, PATRASCANU dovedește și o mare falsitate atunci când în declarația sa dela pag. 167, al.3 Vol.1, arată că următor sugestia făcută de tov. GHIBOR-

GHIU DEJ la Paris, de a-i mulțumi public tov.TEO pentru activitatea desfășurată timp de 2 luni la Ministerul de Justiție, l-a vizitat pe acesta imediat după întoarcerea sa dela Paris.

Bine înțeles că PATRASCANU nu poartă nici o greutate asupra anularii cu nimic justificată - a nutărilor din partea de tov.TEO.

O altă metodă nepartinică a lui PATRASCANU redată de NICSA într-o declarație aflată în Vol.1 Albatru, PATRASCANU, pag.233 jos:

"În audiență la ministru intrau și solicitanți a căror rezolvare depindea de alte departamente și Ministrul intervenea prin precursorii delegați în Minister pentru soluționarea delanțelor petiționarilor și chiar dacă rezultatul era negativ, solicitantul pleca cu mulțumirea că Ministrul Justiției a intervenit, spunând că răi sunt ceilalți dela celelalte departamente".

Am redat acest citat, din care se desprinde această nouă metodă de autopopularizare folosită de PATRASCANU și de denigrare a unor tovarăși din alte sectoare de muncă sau alte ministere.

În legătură cu publicitatea lucrărilor sale despre care am vorbit la capitolul "Problema națională", trebuie să mai adăugăm aici un fapt relatat de ZILBER în declarația sa aflată la pag.160, al.3, Bibl.II și anume, că în Octombrie sau Noembrie 1944, când a apărut "Probleme de Bază", PATRASCANU îi spusese, că cei dela Partii sunt supărați că cuprind lucrări în afară de linie și că nu a apărut în Editura Partidului. Aceasta nu l-a împiedicat pe PATRASCANU să continue a-și publica lucrările în edituri burgheze și să menționeze erorile inițiale ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat.

În legătură cu aceasta ERENA PATRASCANU declară la pag.118 mijloc, vol.I.:

"O altă atitudine nepartinică a fost dorința lui ANDREI de a-și traduce cărțile în alte limbi fără să întrebe Partidul" etc.

+

Numerose și felurite sunt aspectele comportării nepartinice a lui PATRASCANU:

ERENA PATRASCANU arată în declarația ei dela pag. 36, al.3, vol.I., că PATRASCANU nu a fost mulțumit de numirea tov.BODNARAS la Ministerul de Externe, așa cum credea el la un moment dat că se va întâmpla. Deși ERENA PATRASCANU adaugă că nu-și amintește ca PATRASCANU să-i fi vorbit despre o uneltire în acest sens la Palat, ZILBER arată în declarația sa din 19 Noiembrie 1950, că PATRASCANU l-a sfătuit pe fostul rege să-l șteargă pe BODNARAS de pe lista ministerială.

În declarația ei dela pag.62, vol.I., ERENA PATRASCANU arată, că PATRASCANU aflase dela ERENA CONSTANTE unde se ascundea fruntea național-țărănist general CARLAONT și fusese chiar consultat de ERENA CONSTANTE, dacă este cazul că se ascundă mai departe și să nu se prezinte la procesul ce-i fusese inițiat. Despre acest general, HARRY BRAUNER adaugă în declarația sa dela pag.34, al.5, Vol.1, că făcea o politică militantă maristă, intrând în conflict deschis cu comuniștii din Juc.Boj și că ulterior a fost judecat și condamnat pentru acțiuni subversive.

La pag.173 al.1, într'un raport asupra discuțiilor cu ERENA din 31 Martie 1950, se dă la iveală un alt fapt care demonstrează atitudinea injustă a lui PATRASCANU față de Partid.

Astfel ERENA povestește că în timpul alegerilor din 1946, PATRASCANU l-a rugat să întocmească o situație în care să dea rezultatul real al alegerilor. După dispoziția lui PATRASCANU, ERENA a refuzat apoi să arate această situație reală unui tovarăș dela C.C., care venise să vadă cum merg treburile.

La pag. 6, al.3, vol.III, BETEA explică motivul acestei dispoziții a lui PATRASCANU, care se temea să arate Partidului adevărata situație și anume că PATRASCANU nu se bucura de o popularitate deosebită, ceea ce nu diminuase din comportarea nepartinică a lui PATRASCANU. Aceasta, contând probabil pe o popularitate accentuată a sa, în urma acțiunilor demagogice desfășurate de "băieții" săi și contând pe atitudinea sa naționalistă, spera că va obține o mare majoritate de voturi ceea ce îl va evidenția în raport cu ceilalți conducători ai Partidului nostru. De aceea dăduse dispoziție lui BETEA, ca acesta să nu arate situația reală care i-ar fi știrbit poziția sa de "intellectual", "român" și așa mai departe.

În declarația dela pag.103, vol.I, HANRI BRAUNER declară, că atunci când își construia vila dela Snagov, PATRASCANU spunea, că se gândește să scrie o istorie adevărată a României, prezentând real evenimentele, ca un document pentru posteritate și se gândea la o ascunzătoare pentru maniserise la Snagov. Ulterior a renunțat, deoarece exista riscul ca persoana de meserie care trebuia să construiescă această ascunzătoare să o și deconspire.

Faptul este confirmat de LEHA CONSTANȚE, care la pag. 105 al.3, vol.2, arată că documentele pe care PATRASCANU i le-a dat în păstrare erau în vederea unei lucrări pe care se gândea să o scrie și care urma să conțină o serie de ironii istorice intitulate "Despre 23 August și după".

Tot LEHA CONSTANȚE arată la pag.37 vol.V., că LEHA PATRASCANU i-a arătat locul unde amenajase o ascunzătoare, când separase apartamentul în care stăteau. Ascunzătoarea se afla în biroul lui PATRASCANU în colțul din stânga, sau al bibliotecii.

CAIMANOVICI arată în declarația sa dela pag.119 final Vol.I., că aflase dela NEUMAN CAROL, un bun prieten al lui ZILBER, respectiv dela PATRASCANU, că în C.C. ar exista două grupe. Acest even face parte din seria evenimintelor ce circulau prin PATRASCANU și elica lui, cu intenția de a face greutăți Partidului.

HUPESIAN fostul său șef de cabinet redă o serie de atitudini nepartinice ale lui PATRASCANU.

Astfel: PATRASCANU i-a spus în două rânduri despre niște referate cerute de C.C.: "uite-te de ce se țin acum, parcă eu n'au altă treabă" și nu le-a dat curs.

JEAN NICOLAU arată, că manifestându-și dorința de a se încadra în Partid față de PATRASCANU, acesta i-a răspuns încruntat și tăios, să nu se intereseze de asemenea chestiuni și să-și facă datoria mai departe, arătând prin aceasta un accentuat dispreț pentru magistrații încadrați în mistica de partid.

PATRASCANU spunea în legătură cu sancționarea sabotajilor, că Statul este mai cîștigat încasând amenzii decât închinzând pe făptuși.

PATRASCANU a ținut pe criminalul de război DANULESCU, stătuindu-l prin RATIU, să nu se prezinte la proces. Deasemenea l-a ajutat pe RATIU să camuflese averea accentuând spre a o feri de trecerea în patrimoniul Statului și i-a înlesnit închirierea pe timp de doi ani a locuinței în care stătea RATIU și care aparținea lui DANULESCU.

În legătură cu aceasta RATIU ANTON arată, că l-a întrebat pe PATRASCANU în primăvara 1947 dacă DANULESCU să se prezinte la proces și acesta i-a răspuns să nu se prezinte și să-i educe acasă un meseriu în această chețuie.

DISCUTII ANTIPARTINICE

Deși PATRASCANU nu a recunoscut cu ocazia confruntării cu HARRY BRAUNER cele afirmate de acesta și anume, că în casa sa ar fi fost "o atmosferă de bărfăală și cofence", numeroase sunt declarațiile existente la dosar, din care rezultă că această atmosferă a existat într'adevăr.

Înșuși PATRASCANU mărturisește în declarația sa din 7 Aprilie 1951, că dacă ZIEBER a fost spion în slujba americanilor, el putea folosi în acest scop scrierile sale

antipartinice pe care le-a avut față de acesta.

La pag.159 al. 2 Vol.I, PATRASCANU declară:

"Față de prietenii personali ca BETRA, ZILBER, LENA CONSTANTE și TOROSSIAN - deși de cinstoa lor personală nu m'am îndoit niciodată - mi-am permis abitudini și manifestări care dăunau Partidului, așa cum am arătat mai sus".

"Mai mult, am cultivat aceste prietenii care ofereau atmosfera caldă a laudelor și admirației și care constituiau un suport personal pentru neplăcerile pe care le suferam în Partid. Deși toți aceștia erau membrii de Partid, dar ar fi să mint dacă aş spune că nu-mi dădeam seama de gubrenența acestei calități a lor. La alegerea prietenilor personali era aceeași totală lipsă de vigilență și de atenție, pe care eu ca membru al C.C. nu-mi era permis să o am".

Ceace caracterizează poziția adoptată de PATRASCANU în anchetă, pe care s'a menținut încă de la primele cercetări și până astăzi, diferențiindu-l de toți ceilalți arestați din această problemă, este încăpăținarea cu care a refuzat în absolut toate împrejurările, să dea exemple concrete ale comportării sale nepartinice și antisovietice. În această privință la pag.219, Vol.I, PATRASCANU declară:

"Cu ocazia acestei nemulțumiri am afirmat că am pronunțat expresii sau fraze care au dăunat Partidului și autorității conducerii lui. Dar încă odată afirm, dacă vreau să rămân în cadrul unei expuneri care să corespundă adevărului, eu nu pot reconstitui aceste expresii sau fraze, oricâtă osteneală mi-aș da".

Pentru a-și menține această poziție PATRASCANU este gata să-și asume orice vină, numai să nu fie obligat să dea în mod concret unele expresii sau fraze pe care nu le poate reconstitui "oricâtă osteneală și-ar da".

La pag. 184 al.ultim, Vol.I, PATRASCANU declară:

"Faptul că nu-mi pot aminti formulele de manifestare ale acestor egiri ale mele față de oameni ca BETRA sau LENA, nu micșorează cu nimic vina mea sau existența acestor manifestări".

Explicația acestei atitudini este destul de simplă. Din toate clevețirile, bârfelile, manifestările sale dușmănoase, PATRASCANU a refuzat sistematic să citeze vreun exemplu concret, de teamă ce odată pornit pe această pantă să fie silit în anchetă să recunoască toate manifestările sale arătate de cei care au făcut parte din elica lui.

De aceea PATRASCANU nu a reproduș niciieri niciuna din numeroasele conversații cu ZILBER, pe care PATRASCANU l-a ținut în curent cu discuțiile din Biroul Politic (BRAUNER la 2 jos, Vol.1) sau cu întrevederes secrete dintre membrii Biroului Politic și tovl. VASILESCU pe care - fără îndoială - ZILBER le-a transmis mai departe agenturilor americano-angleze. Despre aceste discuții PATRASCANU declară la pag. 49 sus, Vol.1, cu intenția vizibilă de a menține confuzia, următoarele:

".....n'am avut niciodată impresia că asupra problemelor mari BELU ZILBER are o altă atitudine sau alte păreri decât ale noastre, ale partidului sau ale guvernului. Deci obiect de discuții contradictorii nu a existat. De aceea este și atât de greu să refac aceste conversații cu BELU ZILBER".

Dacă poate fi adevărat că nu au existat discuții contradictorii între PATRASCANU și ZILBER, aceasta este numai în sensul că ambii erau de acord în a critica și deșina regimul, pe conducătorii Partidului nostru și acțiunile lor. Iar în ce privește greutatea de a refac subiectul conversațiilor cu ZILBER BELU, explicația nu poate fi alta decât teama de a se contrazice cu cele declarate de ZILBER privitor la atitudinea antipartinică, antisovietică și antiguvernamentală a ambilor parteneri.

În această situație am trebuit să recurgem la declarațiile celorlalți arestați, pentru a se putea exemplifica multiplele forme de manifestări și discuții antipartinice ale lui PATRASCANU.

Astfel:

Din memoriul adresat de tov. GRIGORE PREOTEASA Secretariatului C.C. al P.M.R. la 27 Februarie 1948 aflat la pag. 290 Vol. I Albastru PATRASCANU, rezultă că PATRASCANU l-a chemat la Ministerul Justiției "pentru a-și da seama (PREOTEASA) pe ce lume se găsește" în care scop l-a pus în curent că : el PATRASCANU este supus unei acțiuni de izolare și îndepărtare dela conducerea Partidului, că tovarășii MAURER și BODNARAS împiedică o explicație clară între el și tov. GHEORGHIU DEJ, că tov. ANA este "mâncată" de tov. MAURER și alții, că la Conferința P.C.R. se urmărea ca el să nu intre nici în C.C., ci să fie numai supleant, etc.

După cum se vede PATRASCANU deconspira în modul acesta ușuratic o serie de chestiuni ce constituiau secrete de Partid și care se refereau la discuțiile ce aveau loc în sânul Biroului Politic al Comitetului Central. Intenția cu care PATRASCANU comitea aceste grave indiscreții era desigur câștigarea simpatiei Tov. PREOTEASA și atragerea lui într-o fracțiune la care este cert că PATRASCANU a început a reflecta încă de îndată după 23 August 1944.

Din declarația lui XENOPOL RADU cu data de 26 Aprilie 1951, rezultă că PATRASCANU i s'a plâns și acestuia că nu se prea înțelege cu tovarășii dela Partid; de data aceasta PATRASCANU nu mai are nici măcar scuza de a fi vorbit cu un membru de Partid, activist ilegal ca în cazul tov. PREOTEASA, ci cu un cu căruia PATRASCANU îi spune față de ZILBER "afacerist scârbos", iar ELENA PATRASCANU "boier infect".

În declarația sa dela pag. 223 sus Bibl. II, declară:

"În această privință, PATRASCANU a jucat un rol decisiv. Atâta mi-a vorbit de rău pe membrii C.C. și atâta îi ura, încât aveam o adevărată fobie de str. Elena Filipescu".

Față de EUPENIAN, fostul său Șef de Cabinet, PATRASCANU afirmă că "cei dela C.C. sunt furioși pe el că îi ocultește și nu se duce să-și strice burta pe la mesele lor".

Despre tov.TEO, PATRASCANU s'a exprimat in fata lui MURESIAN intr'o imprejurare, - dând dovadă de aceeaşi uşurinţă şi spirit nepartinic - că "are un cap patrat şi lăste, parcă ar fi jandarm".

TOROSSIAN confirmă şi el unele manifestări duşmănoase ale lui PATRASCANU faţă de tov. GHEORGHIU DEZ, CONSTANTINESCU -IASI şi AGIU, în prezenţa lui TOROSSIAN.

În faţa lui TOROSSIAN, PATRASCANU şi-a manifestat supărarea că tov.ANA a venit în faţtea Ministerului de Externe.

În discuţiile ce avea cu PATRASCANU, acesta îl înforma despre situaţia lui şi acuzaţiile ce i se aduc; tot lui i se plângea PATRASCANU că "lui nu i se spune nimic" şi că "nu ştie dacă mai este sau nu membru în Biroul Politic".

LENA CONSTANŢE arată în declaraţia ei dela pag. 59 mijloc, Vol. 3, că deşi PATRASCANU critica pe ceilalţi tovarăşi din C.C. pentru lucrul cu care se înconjoară, totuşi a început să-şi construiască o vilă la Snagov despre care nu se poate spune că este prea modestă.

Iar la pag.43 mijloc, Vol.2, LENA arată că lui PATRASCANU îi plăcea să stea de vorbă cu ZILBER şi să-l sude făcând spirite şi ironii la adresa Partidului.

+ + +

MANIFESTARI SI ACTIUNI ANTISOVIETICE
ALE LUI PATRASCANU

În afară de cele dezvoltate pe larg în capitolul "Conceptiile politice ale lui PATRASCANU", mai avem aici de adăugat unele manifestări care completează tabloul comportării anti-sovietice a lui PATRASCANU isvorâtă din convingerile sale reacționare și net anti-sovietice.-

Astfel de față cu TOROSIAN, PATRASCANU și ZILBER susțineau că stabilirea prețurilor din 1938, în Convenția de Armistițiu era inadmisibilă și însemna o sarcină prea grea pentru țară (105 Biblioraf TOROSIAN).-

În declarația sa din 28 Iulie 1951, BRAUNER arată că PATRASCANU își exprima părerea că vom fi nevoiți să introducem cultura sovietică, fiind nevoiți să renunțăm la bunurile sau la cuceririle culturii apusene. În aceeași declarație BRAUNER afirma, că ori de câte ori BEIU ZILBER se afla de față și defăima Uniunea Sovietică criticând-o sub toate aspectele, niciodată PATRASCANU nu l-a contrazis, ci prin atitudinea lui se asocia la părerile lui ZILBER.

LENA CONSTANȚE arată în declarația ei dela pag. 1 mijloc Vol.3, că PATRASCANU a vorbit de față cu ea în mai multe rânduri de pericolul anexării țării noastre la Uniunea Sovietică. Iar la pag. 72 Vol 5, LENA CONSTANȚE afirmă, că PATRASCANU susținea că în urma desființării partidelor, numai prezența regelui în țară ne mai despărțea de anexiune la Uniunea Sovietică.-

+ + +

ACTIONI ANTIPARTINICE ALE LUI ZILBER

Spre deosebire de PATRASCANU, cu toate rezervele sale în ce privește problemele esențiale ale anchetei noastre, - și în special în cele privitoare la actele de trădare și spionaj săvârșite de el, ZILBER a dat numeroase cazuri concrete în care s'a comportat dușmănos și anti-partinic.-

Acțiunile sale de acest gen, au ca premisă sentimentele sale ostile față de regim. Singur mărturisește în declarația sa dela pag. 226 mijloc, Biblioraft 2, că între 6 Martie și August 1945 "a fost dușman și a întreprins acțiuni".

Ca și PATRASCANU, ZILBER era lăudat în cotidianele partidelor istorice "Dreptatea" și "Liberalul", deoarece arată ZILBER în declarația sa dela pag. 24, al 3, dosar 2, "dușmanii înțelegeau mai bine rolul elementelor demobilizante care nu văd în fiecare acțiune decât părțile negative".

ZILBER recunoaște că în mod conștient a indus în eroare partidul și pe tov. PETEA, asupra discuțiilor avute cu MADISON, ROBERTS și alți străini. (263 Bibl. II ZILBER). Singur se recunoaște vinovat "de înșelare, trădarea partidului și sabotarea politicii acestuia în legătură cu spionii imperialismului american, bancherii români și cu MIHAIL HOENZOLLERN" (265 sus Bibl. II).

ZILBER a știut că CHRISTU se întâlnea în secret încă din 1945, cu spionul englez MASTERSON și nu a anunțat Partidul, insistând chiar pentru delegarea lui CHRISTU la Conferința Răcii. Tot astfel cunoștea legăturile lui CHRISTU cu GAVENCU și CREZZIANU, fără a le aduce la cunoștință Partidului.

Într-o discuție cu BETHRIDGE, reprezentant al Americii în țara noastră, i-a destăinuit acestuia, că Guvernul GROZA nu are sprijinul majorității populației.

BRAUNER arată în declarația sa la pag. 45 mijloc Vol 1, că pe când funcționa ca delegat al Partidului la C.E.C.,

ZILBER a refuzat creditele solicitate de Partid, ridiculizând public aceste cereri cu argumentul: "Ce, ăştia sunt banii tatii ca să dispun de ei cum vor cei dela Partid ?".- Astfel, pe de o parte ZILBER făcea jocul partidelor reacţionare reprezentate pe acea vreme şi ele în Consiliul de Administraţie C.E.C.; pe de altă parte, paralel cu refuzul Partidului, ZILBER dădea credite prietenilor săi personali, ca Ing. IUPAS (care a defalcă o parte din acest împrumut pentru PATRASCANU) şi împărţea comisiunile luate de diverşi misiţi pentru acordarea unor împrumuturi.-

În legătură cu acest capitol, ELENA PATRASCANU arată în declaraţia ei dela pag. 11, al.5, vol.I, că ZILBER se sfătuisă cu PATRASCANU pentru acordarea de împrumuturi ale C.E.C.-ului şi confirmă refuzul lui ZILBER de a satisface cererile de împrumut ale Partidului.-

-CAIMĂDOVICI EMIL arată în declaraţia sa dela pag. 120, Vol. I, că ZILBER utiliza în conferinţele pe care le-a ținut în 1945 la Fundaţie şi în 1947 la Sindicatul Ziariştilor, diverse formulări nemarxiste, dintre care unele foarte supărătoare.

În ce priveşte munca strict conspirativă pe care ZILBER a avut sarcina din partea unui organ de informaţii să o ducă, ZILBER nu a manifestat nici un scrupul în a o populariza cu desconsiderare totală intereselor aceluia organ.

Astfel, la pag. 134 Bibl.II, ZILBER însuşi recunoaşte, că i-a spus LENEI CONSTANTINE după excluderea sa din Partid că lucrează cu Ruşii.

Cu PATRASCANU, ZILBER vorbea în mod curent despre această muncă a sa şi i-a recomandat chiar pe unul din oamenii cu care lucra pentru un organ sovietic de informaţii (PATRASCANU Vol.I.pag.3, al.4).

ELENA PATRASCANU confirmă, că ZILBER îi vorbea lui PATRASCANU despre legăturile sale cu reprezentanţii sovietici sau cu care lucra la Comisia de Control Sovietic, prezentându-i chiar pe colonel MIRNOV (pag.12 jos Vol.4).

Iar la pag.11, al.2, Vol.4, ELENA PATRASCANU arată, că ZILBER vorbea ferindu-se de ea, de legăturile lui cu câțiva sovietici și membrii de Partid care lucrau pe linia Serviciului de Informații Sovietic, din care își amintește numele unui oarecare NISA.-

-Din declarația lui ZILBER dela pag.218 sus Bibl.II, căpătăm confirmarea colaborării lui ZILBER la cărțile lui PATRASCANU. Astfel, ZILBER arată aci în mod indirect că l-a șters pe NEAGU din lucrarea lui PATRASCANU "Problemele de Bază", unde era denunțat de PATRASCANU, deși ZILBER era conștient că NEAGU (fostul Ministru de Finanțe antonescian) era după propria expresie a lui ZILBER "o lichea stinsă".

-ZILBER i-a arătat lui PATRASCANU o fotografie obținută dela prietenul său ZAKHOPOL, în care tov. ANA era înfățișată printr'un truc fotografic în chip deformat, făcând haz de această fotografie, care ulterior a apărut în revista americană "Life", probabil cu originalul prietenilor lui ZILBER și PATRASCANU (Decl.ZILBER 14 Noembrie 1950).-

-La pag.225 jos Bibl.II, ZILBER mărturisește că a intervenit la PATRASCANU pentru Generalul STEFLEA criminal de Război, care era arestat la domiciliu, obținând aprobarea pentru el de a pleca undeva. La fel, a intervenit și pentru prietenul său MIRCEA VUCANESCU, fost demnitar antonescian.-

-În August 1945, ZILBER i-a sugerat lui POGONIANU ideea, de a cere expulzarea tov. ANA și IUCA ca fiind cetățeni sovietici.

Aceste acțiuni antipartinice ale lui ZILBER, adăugate la cele care au fost arătate în dezvoltarea capitolelor precedente, arată cât de legată a fost activitatea lui ZILBER, de aceea a lui PATRASCANU și întăresc convingerea noastră, că ambii au uneltit în mod permanent și sistematic întrebuițând cele mai variate metode: dela calomnierea și criticarea conducătorilor noștri și până

la acțiunile propriu zise de trădare și spionaj.

De aci și teama lui ZILBER de a fi implicat într'un proces alături de PATRASCANU. Astfel la pag.331 jos Bibl.II, redând o discuție cu MARGULES în arestul Securității și analizând care puteau fi cauzele arestării sale, ZILBER declară: "și din nou am revenit la ipoteza PATRASCANU", vrând să spună prin aceasta, că se gândea la posibilitatea că s'ar putea să fi fost arestat pentru colaborarea sa la acțiunile lui PATRASCANU. Pentru a deruta însă ancheta, ZILBER care în acel timp nu fusese încă cercetat în legătură cu PATRASCANU, adaugă: "Da, dar eu habar nu am ce a făcut PATRASCANU".

În același sens, MARGULES în declarația sa aflată la pag.32 jos, Dos.2 ZILBER, arată că ZILBER și-a exprimat permanent teama să nu fie implicat cu PATRASCANU sau de a nu fi deportat împreună cu acesta. Iar la pag.614 bis, Bibl.1 ZILBER, MARGULES adaugă: "Cea mai mare frică a lui ZILBER nu era pentru apariția lui într'un proces, ci apariția lui într'un proces în care ar fi fost implicat și PATRASCANU".

Pentru a dezorienta ancheta și a da o explicație a acțiunilor și manifestărilor sale dăunătoase care să se îndepărteze cât mai mult de învinuirea de trădare - pe care ZILBER a ocolit-o cu tenacitate în cursul cercetării, ZILBER și-a construit o spărare, invocând o dedublare sufletească provenită din originea sa socială și legăturile pe care le-a avut prin profesiunea sa.

Astfel, la pag.262 Bibl.II, ZILBER arată:

"Dugman în suflet și prieten în vorbe, - cu capul rătăceam în Partid, dar cu sufletul eram solidă cu reacționarii în mediul cărora trăisem 15 ani (VISOIANU, VUICANESCU, MADGEANU, NEAGU, etc)".

La pag.32 jos Bibl.I., ZILBER dă o altă explicație similară;

"Aci viața mea depinde de burghesia românească și nu de proletariatul român. Teoretic, credem necesară dictatura proletariatului, dar practic, -fără să mi-o mărturisesc, doresc o democrație parlamentară, nu ca punct de trecere spre socialism, ci ca o formă politică de lungă durată".

Pentru acest program politic ZILBER nu a găsit să întrebuițeze cele mai perfide metode pentru a lovi în unitatea Partidului și a combate măsurile regimului nostru. Singur mărturisește la pag. 263, Bibl.II:

"De atunci și până în toamna 1945, abitudine și acțiunea mea, ține de crimă și demență".

DISCUTII ANTIPARTINICE ZILBER

Deși acestea au fost în mare parte redate în expunerea noastră, socotim necesar a mai menționa și următoarele:

La pag.25 al.4, dosar 2, ZILBER arată, că față de tov.CAROL NEUMAN, soția lui și alte persoane, s'a exprimat vorbind despre tov. GHEORGHE GHEORGHIU NEJ:

"Proletariatul român să aștepte până ce GHITA și-o lua bacalaureatul curs seral.NEUMAN a răs, iar soția mea m'a acuzat că mă țin de neologisme".

"Mai târziu am repetat însă această expresie față de tovarășii dela Institut și față de PATRASCANU".

Cu asemenea șapte otrăvite, ZILBER a urmărit cu perseverență să discrediteze pe conducătorii noștri ca și cum - cu toate titlurile universitare pe care le avea - el nu a putut să-și însușească banii Partidului, să fie agent în slujba vechi Siguranțe, să trădeze organizația de spionaj din care făcea parte și să ducă o intensă activitate de spionaj în slujba stăpânilor săi americani și englezi.

Dându-și seama de toate acestea, ZILBER se grăbește să recunoască în declarația sa dela pag.25, dosar 2, o serie de "grogeli" din care spicuim: lipsa de grije față de interesele Partidului, acțiuni în interes personal, fără învoirea Partidului, obiectivism, alegerea drumurilor mai ușoare, ușurință în vorbă, discreditaarea conducătorilor Partidului, critică în timpul acțiunii și față de cine nu trebuia.-

LEENA PATRASCANU arată, că la 24 Februarie 1945 PATRASCANU și ZILBER comentau că nu s'a tras întâi dela Palat (pag.10 jos bibl.1).

BRAUNER declară la pag.36 mijloc, Vol.1 :

"Este adevărat că cel care mai cu seamă menținea o asemenea stăruire era BENI ZILBER, care critica uneori în gura mare diferite acte de guvernământ. Tin să menționez că la aceste discuții nu participam niciodată activ.- Îmi aduc aminte de pildă și sunt sigur că nu dela început ci după o anumită perioadă, PATRASCANU s'a exprimat despre tov. ANA PAUKER numind-o "TANTI ANA" așa zisă ca o glumă".

LEENA CONSTANEA arată la pag.4 jos Vol.II, vorbind tot despre ZILBER:

"Critica: tovarășii veniți din Uniune, care au înlocuit pe cei din țară. E nemulțumit de atitudinea Uniunii Sovietice față de România, cu despăgubirile Critică pe tov. GHEORGHE GHEORGHIU DEJ și pe toți ceilalți, prin cuvinte de ironie și glume".

În declarația sa dela pag.150 sus Vol.I Albastru PATRASCANU, RATIU declară:

"Mergem la BENI ZILBER, el mereu vorbea de un război anglo-american și râdea (? ? ?) de măsurile pe care le luau organele de Partid în legătură cu problemele economice. Spunea că ne așteaptă o foamete, că numai americanii ne pot salva de foamete.....ZILBER avea foarte rar păreri bune în legătură cu politica Partidului".

MANIFESTARI SI ACTIUNI ANTISOVIEITICE ZILBER

Numeroase au fost și ieșirile antisovietice ale lui ZILBER și ele vădese ura nemărginită și neînțelegerea totală a stărilor de lucruri din Uniunea Sovietică.

În această privință, ZILBER era - după cum arată chiar el în declarația sa de la pag. 226 jos Bibl.II., "extrem de receptiv pentru orice știre antisovietică". Chiar dacă cei înțergi din Uniune îi dădeau unele măsuriri asupra vieții de acolo, el căuta după cum arată HARRY BRAUNER în declarația sa din 17 August 1951 Vol.IV pag.48, - să răstălmăcească informațiile ce le primea, interpretându-le și dându-le un nou caracter dușmănos.

În aceeași declarație a sa BRAUNER relatează vizita pe care i-a făcut-o lui ZILBER, împreună cu PULU PERAHIM care venise cu Armata Roșie ca colaborator la "Grăi Nou". Cu acea ocazie BENI ZILBER a pus în așă fel problemele, defăimând realitățile din Uniune și manifestând atăta ură și vrăjmășie la adresa Uniunii Sovietice, încât la plecarea PERAHIM s'a exprimat indignat de atitudinea lui ZILBER: "Asemenea oameni trebuie să împușcați".

ZILBER populariza în toate ocaziile că în Uniune domnește un regim terorist, polițist, că deportările de populații întregi sunt frecvente, că au fost reînființate caste privilegiate (numai militarii ar avea dreptul să-și trimită copiii la Academia Militară), că nu poate fi vorba de extinderea prețurilor și desființarea cartelelor în Uniune, ci dimpotrivă traiul devine din ce în ce mai greu, etc.

La pag.227 jos Bibl.II, ZILBER mărturisește că la Paris, în timpul Conferinței, a avut o eșire violentă față de reacționarul SAUVY, MARCOLEN și alții, între cari și comunistul GAMBAN-VIDAL, permiță din vechi să aversezi față de politica URSS. Din cauza acestei averșuni, - scrie că ZILBER în altă declarație a sa la pag. 269 Bibl.II, provenită din impresia pe care i-au lăsat-o procesele din Moscova din 1936-37, el nu a plecat în 1940 în URSS.

De aceea adaugă el "în cursul evenimentelor interne din România, doream ca desfășurarea lor să nu urmeze cursul rapid dorit de Partid și nici nu-l credeam posibil".

Cu astfel de premise este deci clar că explicațiile de ordin psihologic pe care le dă ZILBER pentru justificarea acțiunilor sale dușmănoase față de Partid și de Uniunea Sovietică, constituiesc un simplu camuflaj și că atât el cât și PATRASCANU vor trebui să renunțe la atitudinea avută până în prezent în anchetă și să mărturisească toate acțiunile lor, în așa fel, încât ele să corespundă conformației lor antipartinice și antisovietice dovedită prin propriile lor declarații și confirmată prin numeroasele declarații la care ne-am referit.

AFACERI, TRAFIC, INTERVENȚII

Am menționat în cursul expunerii noastre unele nereguli și atmosfera de corupție și imoralitate a grupului PATRASCANU, în frunte cu PATRASCANU și ZILBER.- În acest capitol vom reda cazurile mai importante de afaceri, trafic de valută, intervenții, numiri etc., care arată gradul de descompunere al întregului lot și sub acest aspect.-

Ca și asupra celorlalte probleme ridicate în anchetă, PATRASCANU a accuns cu încăpățănare adevărul asupra cazurilor ce vom relata în continuare ; explicația acestei atitudini o găsim în faptul că afacerile și întregul comportare a lui PATRASCANU nu cadrau deloc cu poziția de mare doctrinar politic comunist pe care și-o arogă. Recunoașterea lor dela începutul anchetei ar fi determinat "dezumflarea" acestei atitudini, ceea ce nu-i putea conveni lui PATRASCANU care nu a cedat decât în fața probelor, menținându-se totuși asupra unor puncte în poziția de negare.-

În declarația sa din 17 Aprilie 1951 - Dosar copie pag.36, PATRASCANU arată că în Februarie 1947, a primit dela XENOPOL un plic închis destinat pentru un anume RUFETA; în drum spre Paris, părăndu-i-se suspect acest plic, PATRASCANU l-a deschis și a găsit în el circa 20.000 dolari.- PATRASCANU pretinde că a refuzat să dea plicul destinatarului și l-a adus înapoi în țară, restituindu-l prin RUFENIAN lui XENOPOL, căruia i-a interzis să mai vină în casă.- Fiind întrebat de ce nu l-a dat pe mâna Parchetului, PATRASCANU arată că serviciile aduse Mișcării de XENOPOL, îndreptăteau acest gest de iertare din partea sa.-

XENOPOL arată în declarația sa dela 18 Febr.1950 pag.8 dosar XENOPOL, că l-a rugat pe PATRASCANU cu ocazia plecării acestuia în străinătate, să ia cu el o sumă de 20.000 franci elvețieni pentru a fi remiși unei prietene la Paris.- PATRASCANU a refuzat și XENOPOL declară că nu a mai insistat.-

Uitând complet de această susținere a sa, XENOPOL arată în declarația sa din 28 Sept.1951 că francii elvețieni erau destinați unui anume WITMAN, căruia îi datora o sumă de bani pentru niște automobile și că plicul în care se găseau acești franci elvețieni i-a fost restituit prin șeful

de Cabinet al lui PATRASCANU, câteva zile după predarea plicului, astfel că era convins că PATRASCANU a deschis plicul înainte de plecarea sa din București.-

Iar în declarația sa din 5 Mai 1951, XENOPOL declară că plicul pe care personal i l-a dus lui PATRASCANU la începutul lunii Februarie 1947, i-a fost restituit în aceeași zi sau a doua zi, în orice caz înainte de plecarea lui PATRASCANU la Paris.-

Dovadă că PATRASCANU minte când afirmă că i-a interesat lui XENOPOL să mai vină în casa lui, este că faptul s'a petrecut în Februarie 1947, iar XENOPOL în declarația sa din 20 Febr. 1950 pag. 5 Dosar 40, arată că din Iunie până în Decembrie 1947 a fost în contact cu PATRASCANU pentru afacerea "Creditul Minier".-

Dovada că plicul a ajuns la Paris ne-o dă TOROSSIAN care în declarația sa la pag. 7 mijloc Bibl., arată că PATRASCANU a deschis plicul la Paris în fața sa și constatând că erau dolari a spus că nu va remite plicul.-

Toate aceste numeroase contradicții nu lasă nicie îndoieli că plicul a fost luat de PATRASCANU la Paris și predat titularului, iar cele declarate de PATRASCANU și XENOPOL sunt rezultatul unei înțelegeri prealabile arestării, sau - date fiind numeroasele nepotriviri - unei înțelegeri tacite a ambilor de a induce în eroare ancheta.-

În acest sens mai pledează și faptul că din declarațiile date de alți arestați, în această problemă, rezultă că acest transport ilegal de valută nu este izolat și că PATRASCANU a mai dus și în alte ocazii valori și aur cu el în străinătate.-

Astfel ERENA PATRASCANU declară la pag. 96 jos Vol. I. că înaintea unei plecări în străinătate a lor, RUPENIAN i-a adus lui PATRASCANU un plic și un pachet trimis de BOGOSIAN lui TOROSSIAN, conținând aur și valută.-

În legătură cu aceasta, RUPENIAN arată la pag. 323 Bibl. că era vorba de un săculeț cu piese de aur care cântărea aprox. 2 Kgr. și un plic de circa 20/25 cm. și gros de 3-4 cm., pe care le-a dus acasă la PATRASCANU, care în fața lui le-a pus într'una din valize.-

Iar la pag. 295 sus Bibl., RUPENIAN adaugă :

"După câțva timp după ce am luat dela BOGOSIAN aurul și valutele pe care le-am dat lui PATRASCANU, BOGOSIAN m'a rugat să-i trimit la Paris lui TOROSSIAN, o notiță cuprinzând contul lucrărilor trimise. Mi-a dat acest cont pe care, pentru a-l putea trimite, i-am copiat pe o bucatică mică de hârtie, pe care am pus-o în spatele unei fotografii de a unei nepotele, iar deasupra am lipit o hârtie cât fotografia. Pe hârtie am scris salutări ca din partea nepotelei și în loc de semnătură am scris pe turcește să se uite în spatele fotografiei și astfel să dea de cont".-

Peste drept că în declarația sa din 3 Nov. 1950, RUPENIAN a revenit asupra unei declarații anterioare a sa arătând că BOGOSIAN i-a trimis lui PATRASCANU cele de mai sus, iar nu PATRASCANU l-a trimis pe el la BOGOSIAN, dar aceasta nu schimbă cu nimic faptul arătat de noi că PATRASCANU a acceptat și a transportat efectiv săculețul și plicul - ceea ce duc la concluzia că nu a refuzat nici plicul trimis de XENOPOL căruia singur mărturisește că îi era îndatorat pentru serviciile aduse de el.- Înțelegând gravitatea faptului față de poziția și funcțiunea sa, PATRASCANU a negat atât faptul în sine cât și că ar fi cunoscut o persoană cu numele BOGOSIAN, aceasta probabil fiindcă știa că BOGOSIAN este fugit în străinătate.- Dar și aici PATRASCANU minte deoarece TOROSSIAN arată că PATRASCANU s'a întâlnit cu acest BOGOSIAN în locuința sa.-

După cum se vede în chestiile de bani și afaceri, PATRASCANU s'a comportat ca orice politician burghez care odată ajuns la putere crede că legile țării sunt făcute numai pentru "prostime" și că în situația lui totul îi era permis.-

Dintr-o declarație a ELENEL PATRASCANU la pag. 50 jos Vol. I, rezultă că PATRASCANU îi datora lui TOROSSIAN o sumă de bani din care i-a restituit o parte sau toată suma în monesi de aur, atunci când TOROSSIAN aștepta în București răspunsul Ministrului de Externe.-

La pag. 31 final Bibl. II, ZILBER arată că în cursul anului 1946, i-a împrumutat lui PATRASCANU în mai multe rânduri sume de bani, pe care i le înapoia după câteva zile.- Odată i-a trimis o asemenea sumă de bani prin RUPENIAN, care a rămas în mașină, iar banii i-au fost aduși sus de agentul TUDOSE.- ZILBER nu recunoaște însă că PATRASCANU i-ar fi

trimis vreo dată un ¹⁰⁵figic cu aur, deși pentru a da acest răspuns, el a cerut și obținut la anchetă un răgaz de gândire.-

Dar în declarația sa dela pag.139 jos Bibl., RUFENIAN declară că cu acea ocazie i-a dus lui ZILBER un figic cu aur pe care l-a trimis cu șoferul, deoarece avea o criză de ulcer și nu putea urca personal.- Pentru aceasta a fost certat de PATRASCANU a doua zi, probabil în urma relatărilor lui ZILBER.-

Se înțelege deci că ZILBER era alarmat, deoarece era vorba de un figic cu aur, căci dacă erau bani, puteau fi puși într'un plic în care șoferul nu putea ști dacă se află acte sau bani.-

Un alt fapt caracteristic pentru lipsa de scrupule a lui PATRASCANU este acela arătat de ZILBER la pag.232 Bibl.II și anume că a acceptat un împrumut de 100 milioane lei din banii luați de ing.IUPAS, prietenul lui ZILBER, dela CEC, pentru a-și termina vila la Snagov.-

Prin urmare PATRASCANU care critica lucrul de care pretindea că se înconjoară alți tovarăși din Comitetul Central, lua cu împrumut dela ing.IUPAS o sumă de bani pentru a-și termina vila dela Snagov, iar banii proveneau dela CEC, unde ZILBER respingea cererile de credit ale Partidului pe motiv că nu sunt banii tatălui său și nu poate face ce vrea cu ei (și aceasta în urma consultărilor cu PATRASCANU).-

Probabil că fiind obligat pentru acest împrumut față de ing.IUPAS, PATRASCANU a acceptat să intervină pentru unchiul acestuia G-valul ȘEFPIEA, pe care ZILBER îl califică în declarația sa (pag.225 jos Bibl.II) de "criminal de război și bestie hileristă", care fiind arestat la domiciliu, cerea să i se aprobe să plece undeva să se caute, deoarece era bolnav de inimă, permisiune pe care ȘEFPIEA a obținut-o.

ZILBER recunoaște deasemeni în declarația sa din 28 Aprilie 1951, o serie de afaceri făcute cu TOROSSIAN, M. SEBASTIAN și alții.- TOROSSIAN a fost omul de afaceri al lui ZILBER în chestia vaporului lui PANDULES.- Cu aceeași totală lipsă de scrupule, ZILBER s'a datat oricărui gen de afaceri, trafic de influență, a încasat comisiioane din împrumuturi obținute la CEC etc.-

În chestiunea schimburilor de valută, sau a ascunderii unor valute, înainte de arestarea sa, PATRASCANU a negat categoric aceste fapte ca și faptul că ar fi posedat vreodată sume în valută străină sau în aur.-

Cercetările au stabilit însă că PATRASCANU a trimis în repetate rânduri lui TOROSSIAN la Paris, diferite plicuri cu valută prin avionul de Paris și în special prin pilotul MAX MANOIESCU, care deaceia era văzut destul de des în Cabinetul lui PATRASCANU dela Ministerul Justiției.-

După Rezoluția din 1943, așteptându-se la o percheziție domiciliară, PATRASCANU trimite prin soția sa IENA CONȘTANȚE, pentru a fi ascunse următoarele obiecte :

O fotografie care reprezenta pe MANIU, MIHEL PATRASCANU, BRATIAN împreună cu Tov. VASINSKY, un document dactilografiat semnat ALEEA, cartea lui BROTHI "Mein Leben", o carte a lui PISHANOV despre TOLSTOI, 50 monede aur, 6.000 franci elvețieni și un teanc de valori sovietice.-

În declarația sa la pag. 135 Vol. II, PATRASCANU recunoaște că a schimbat prin TOROSSIAN, cu ocazia vizitei în Elveția în vara anului 1946, 150.000 franci francezi cu 2.000 fr. elvețieni, care îi trebuiau ca cheltueli de călătorie.

În fața probelor survenite prin cercetarea celorlalți arestați și prin perchezițiile efectuate la părinții IENEI CONȘTANȚE, PATRASCANU revine asupra declarațiilor sale negative inițiale, arătând următoarele :

"La cererea anchetatorului, declar că am mințit în ceea ce privește toate schimburile, în ceea ce privește valuta și monedele de aur, schimburile făcute prin TOROSSIAN, BURENLIAN, prin IENA CONȘTANȚE, tot așa declar că le-am ascuns, deși am fost întrebat de mai multe ori concret și anume dacă am schimbat valută prin TOROSSIAN am răspuns incomplet, tot așa am fost întrebat dacă am făcut schimb prin BURENLIAN, am negat total acest lucru, tot așa am fost întrebat dacă am făcut aceste schimburi prin IENA CONȘTANȚE sau prin tatăl ei, am negat că am făcut prin IENA CONȘTANȚE, după cum am negat și faptul că am dat în păstrare sau ca să ascundă IENEI CONȘTANȚE, suma de 6.000 franci elvețieni și 50 monede aur, 10 dolari și câteva titluri de împrumut în ruble".-

Am reproduș citatul acesta lung, spre a arăta ce fel de declarații se pot obține dela PATRASCANU, atunci când avem probe.-

Poziția banditească a lui PATRASCANU poate fi elințită numai având probe și cum în general acestea au fost destul de sărace în problema noastră, ele trebuie să înlocuite cu o perfectă cunoaștere a întregului material rezultat din toate fazele anchetei, care s'au succedat până în prezent cum și a întregului istoric al problemei.-

Indiferent de afirmațiile făcute până în prezent în declarațiile ce au fost date, avem convingerea că prin exploatarea întregului material și a contradicțiilor care în mare parte au fost arătate în expunerea noastră, absolut toți arestații vor sfârși prin a-și mărturisi activitatea lor trădătoare și dușmănoasă regimului.-

În străinătate PATRASCANU l-a folosit în repetate rânduri pe TOROSSIAN pentru a-i schimba valorile pe care le avea în valută forte sau în aur.- Aceste sume de bani proveneau - după cum arată PATRASCANU, din vânzarea cărților sale și din "economii" pe care le făcea atunci când pleca în diferite delegații în străinătate.-

BIENA PATRASCANU declară (pag.96 sus Vol.I) că l-a ausit pe PATRASCANU discutând cu TOROSSIAN și a înțeles că BOGOSIAN schimba aur atât pentru TOROSSIAN, cât și prin acesta pentru PATRASCANU.-

La pag.225 Bibl., RUPENIAN declară :

"La sfârșitul anului 1946, am fost chemat la telefon de către PATRASCANU să mă duc imediat la Președinția Consiliului unde era Consiliul.- Am plecat în acel moment și am ajuns imediat la Președinție.- Aici am arătat că am fost chemat urgent de PATRASCANU. L-am anunțat și acesta a ieșit din Consiliu și m'a luat într'un mic Cabinet unde mi-a comunicat că în Consiliul din aceiași zi, din propunerea lui ALEXANDRINI, Ministru de Finanțe de pe acea vreme, s'a hotărât bătărea a un milion monezi de aur comemorative. Mi-a spus că imediat ce acest lucru va fi public cunoscut, prețul monezilor va scădea vertiginos, așa că neapărat să vândă aurul pe care-l are acasă și după ce scad prețurile la monezi, cu suma realizată după ele să poată să cumpere o cantitate de monezi mai mare etc."

Între afirmația inițială atât de categorică a lui PATRASCANU că nu a deținut niciodată aur sau valută străină și cele arătate de RUPENIAN în acest ultim citat, este o distanță care ne arată clar pe de o parte la ce mărșii se preta PATRASCANU care nu evita să desconfire o operațiune financiară hotărâtă în Consiliul de Miniștri, pentru

a-și salva o diferență oarecare din averea sa, iar pe de altă parte completea falsitate a lui PATRASCANU în anchetă, care se află de fapt pe linia pe care a păstrat-o întotdeauna în raporturile sale cu Partidul.-

Si ELENA CONSTANȚE a recunoscut în declarația dela pag.95, 114, 115, 147 și 165 Vol.I., serviciile pe care i le-a făcut lui PATRASCANU, schimbând pentru el și ascunzând valută și documente.- Idem HARRY BRAUNER în declarațiile sale dela pag.44 al.3 Vol.I și pag.150 al.1 Vol.I., precizând în plus că fotografia menționată mai sus pe care se află și tov.VASINSKI a fost distrusă de ELENA CONSTANȚE, în camera unde locuia BRAUNER la Institutul de Folclor.-

+

+

+

În alte declarații sunt cuprinse dovezi ale numeroaselor intervenții pe care PATRASCANU le-a făcut pentru a favoriza elica care îl înconjură.-

Astfel ELENA PATRASCANU declară că plecarea în străinătate a lui KENOPOL și a secretarei lui (în realitate omul de afaceri al lui KENOPOL) PEPI LEIBOVICI s'a făcut prin intervenția lui PATRASCANU.- Pentru acest serviciu ea adaugă că au primit dela accepția cadou două tăvi de argint și o stofă,-

ELENA PATRASCANU mai arată că la stăruințele EMEI CONSTANȚE, PATRASCANU a intervenit pentru GROSSMAN (GROZEA) care era judecat ca criminal de război pentru activitatea sa la Centrula Evreilor, primind și de data aceasta un cadou.- În sfârșit ea arată că PATRASCANU a intervenit pentru o doamnă RIBAROL, care fiind percheziționată pe aerodrom când a părăsit țara, a fost prinsă cu valută.-

RUPENIAN vorbește despre o intervenție făcută de el la PATRASCANU în favoarea unui frate medic al lui RATIU ANTON, care se pare că a făcut politică legionară.- PATRASCANU a mai intervenit în favoarea unui Maior CIOBANU.- RUPENIAN mai arată că PATRASCANU grația desecori pe cei condamnați pentru sabotaj în urma intervențiilor făcute de familiile acestora sau de avocați.- De multe ori admitea comutarea pedepsei cu închisoarea în amendă, micșorând astfel

puterea de constrângere a legii, mai ales că măsurile fiind aplicate negustorinii, aceştia suportau fără greutate amenziile.- PATRASCANU a intervenit deasemeni pentru uşurarea situaţiei criminalilor de război ale căror familii veneau mereu în audienţă.- RUPENIAN citează chiar cazul soţiei unui General (al cărui nume nu şi-l aduce aminte) criminal de război, care venea foarte des în audienţă.-

GOLOPENIA i-a vorbit deasemeni lui PATRASCANU despre cazurile MIRCEA VULCANESCU şi PETRE NAMOLIANU, foşti ambii Subsecretari de Stat pe timpul lui ANTONESCU; nu rezultă însă în ce au constatat şi ce rezultate au avut demersurile lui PATRASCANU.-

La fel VENOPOL arată că i-a cerut lui PATRASCANU în 1946, să intervină pentru consilierii de Curte MOSCU şi VIDRASCU pentru a nu fi mutaţi în provincie şi pentru un alt consilier din Sibiu care voia să rămână pe loc.- Este sigur că PATRASCANU a satisfăcut aceste cereri, deoarece VENOPOL arată că PATRASCANU şi-a notat numele acestora.-

Dealtfel într'un referat aflat la pag.350 mijloc Bibl. TOROSSIAN, se arată că TOROSSIAN a traficant intens în timpul epurării magistraţilor, scăpând mulţi magistraţi de la epurare şi fiind serios răsplătit.- Tot aci se adaugă că aceasta poate fi o explicaţie pentru faptul că TOROSSIAN a putut în primele zile după instalarea sa la Paris să-şi comande în America un Buick în valoare de 1.500.000 franci, uimind lumea cu luxul şi cheltuielile sale.-

Este evident că aceste intervenţii nu au putut fi făcute fără sprijinul direct al lui PATRASCANU, după cum nu este exclus - date fiind raporturile ce existau între ei - ca aceasta să fie o explicaţie a provenienţei numeroaselor sume de bani şi monede de aur măninite de PATRASCANU şi TOROSSIAN şi despre care am vorbit mai sus.-

Anestecul lui PATRASCANU în diferitele soluţiuni ale instanţelor judecătoreşti este pe larg ilustrat în declaraţiile lui JEAN NICOLAU fostul procuror general delegat la Cabinetul lui PATRASCANU, din care se poate vedea aceeaşi lipsă de principialitate şi practicarea unui favoritism care nu avea nimic comun cu morala şi interesele Partidului nostru.-

- În chestiunea masacrelor dela Iași, dispunându-se o nouă instrucție la Parchetul General, PATRASCANU nu a exprimat cu acea ocazie nicio recomandatie specială pentru accelerarea mersului anchetei și nici nu a arătat vreun interes deosebit pentru această cauză.-

În schimb, tot cu această ocazie, PATRASCANU a cerut să se întocmească un referat în care să se examineze în special situația Colonelului IAFU și a C-ralului SEAVESCU pe care îi considera nevinovați și urmând a fi scoși din cauză.- Cu ocazia judecării procesului la sfârșitul lui Maiu 1948 (după plecarea lui PATRASCANU dela Minister), aceștia nu numai că nu au fost scoși din cauză, dar au căpătat din contră pedepse maxime exemplare.-

- La stăruința lui PATRASCANU a fost scos din cauză și pus în libertate Dr. C. WEIGBUCH care fusese arestat în toamna anului 1947 după stabilizare cu ocazia schimbului oficial de bani dela acea vreme, fiind acuzat de operațiuni nepermise.- Personal a cerut legătura telefonică cu Galații în raza căruia se găsea procesul și a dat dispozițiunile de mai sus.-

- Într'un conflict al unui cumnat al avocatului DIAMANDI CHEICIU - prieten întâia cu PATRASCANU - cu Comitetul de fabrică și cu muncitorii unei mari industrii petrolifere, PATRASCANU a dat dispozițiuni ca acesta să fie pus imediat în libertate, fapt care s'a și întâmplat.-

- La stăruințele a două doamne care se interesau de situația criminalului de război JACK LEON, urmărind o revizuire a procesului, PATRASCANU i-a dat dispoziții lui JEAN NICOLAU să se ocupe cu această situație; totuși, revizuirea încercată a fost respinsă ca inadmisibilă față de dovezile care existau împotriva susnumitului.-

În 1947, BEETA NICOLAE a venit în numele lui PATRASCANU, într'o chestiune privitoare la un fost gazetar POPA criminal de război, condamnat la 20 ani sau muncă silnică pe viață și aflat în recurs, stăruind pentru schimbarea soluției.- Procesul s'a judecat la mai multe termene, iar judecătorii populari nu voiau să achite cu niciun preț pe acest POPA, voind să-i mențină în orice caz o parte din pedeapsă.-

- Rol -

- La Secția I-a a Tribunalului, fiind pe rol un dosar ce privea pe fostul ministru EUGEN TITESANU pentru niște fraude săvârșite, PATRASCANU a dat dispozițiuni de urgență: rezoluția termenului, judecarea cauzei și achitarea inculpatului de mai sus.-

- La Secția V-a a Tribunalului în care era implicată MARIA ANTONESCU pentru instrăinarea obiectelor și mobilierului dela Legatia Sovietică, PATRASCANU a dat dispozițiuni pentru închiderea acestui proces.-

- PATRASCANU l-a servit pe GUTA SAMINBERG în legătură cu marele proces de sabotaj în care erau implicați conducătorii Sec. "Titan, Nădrag, Călan" și care stăruia pentru punerea în libertate a lui LAURIAN SACHIRIANESCU.-

- Cu ocazia judecării recursului criminalilor de război din lotul CMCICOV, PATRASCANU a chemat la Minister pe președintele completului de judecată pentru a-i da instrucțiuni în legătură cu sentința ce trebuia să fie dată.- În același timp președintele POPOVICI primise dispoziții dela primul președinte al Curții C. SERGE, să se pronunțe în spiritul dosarului și să aducă o decizie exemplară, ceea ce s'a și întâmplat.- În această afacere PATRASCANU dorea o ameliorare a situației lui VINESCU și a altor acuzați.-

- PATRASCANU s'a opus la trimiterea în judecată a lui C. DOBAN fost Consilier la Casație și fost ministru al Justiției sub ANTONESCU și intervenea prompt ori câte ori numitul era expus arestării.-

- În 1946 ARISTIDE BLANK a fost ajutat de PATRASCANU să-și recupereze patrimoniul său, făcând în acest scop o lege specială care a fost redactată de DAVID.-

- Aflând la începutul anului 1947 că un ajutor de judecător anume IENCUTIA a fost prins în flagrant delict de luare de mită, PATRASCANU a telefonat imediat fostului ministru național-țărănist IENCUTIA, interesându-se dacă nu este cumva fratele său.-

- O doamnă E. MARCOVICI, prietenă intimă a lui PATRASCANU, a fost ajutată de acesta care a intervenit chiar la VINOGRADOV pentru a salva stocul de mărfuri al fostului magazin german "Cadea", care aparținea acestei doamne, în sensul de a nu preda aceste mărfuri.-

- PATRASCANU l-a numit pe LAURENTIU PROTESCU consilier la Curtea de Casație și l-a ajutat să se transfere dela Universitatea din Iagi la cea din București, deși acesta a fost trimis de ANTONESCU ca președintele Curții din Chișinău pentru organizarea Justiției din Basarabia.-

- Cu ocazia aplicării legii epurării în sectorul Justiției, Comisia prezidată de PATRASCANU a menținut în postul de președinte și procuror general al Curții de Casație pe COMAN NEGOCESCU care era unul din cei mai credincioși și mai de basă stâlpi ai regimului antonescian.-

+

+

+

Profitând de faptul că a fost delegat de Partid în Comisia de numire în diplomatie și bucurându-se de sprijinul total al lui PATRASCANU, pentru motive care le-am analizat mai sus, PATRASCANU intervine și obține numirea în diverse posturi a unor persoane fără a se preocupa de trecutul lor și de măsura în care corespundea cerințelor Partidului.- Au fost numiți în modul acesta : STOILOV la Paris, BARIU ZVEDELI la Londra, VIOLETA ZURCOV (amanta unui italian suspect de spionaj nazist) la legația din Washington, TOROȘCIAN consul la Paris.-

Au mai intervenit după cum arată PATRASCANU și ELENA PATRASCANU : COCA MEZINCESCU, colaboratoare la radio Londra și IOSEFIN LAZAR o nepoată a lui FRĂNESCOVICI, pentru a fi numiți la Legația noastră din Londra, dar din dosar nu rezultă ce urmare a dat PATRASCANU acestor cereri.-

Dintr-o declarație a lui ZILBER aflată la pag.2 jos Bibl., rezultă că ZILBER i-a vorbit lui PATRASCANU despre Gh.CONSTANTINESCU și acesta l-a numit Consilier la Londra, deși ZILBER i-a atras atenția că este homosexual.

Tot ZILBER i-a recomandat lui PATRASCANU pentru a fi numit în diplomatie pe PAUL VLASOPOL; nici în acest caz nu rezultă dacă acesta a fost numit și poziția pe care a avut-o.

Cu excepția lui NOISIL și STOILOV, care deși nu mai funcționează la posturile arătate, au răspuns Guvernului nostru, ceilalți s'au dovedit a fi elemente dușmănoase

regimului nostru rămânând în străinătate.- Răspunderea pentru aceste numiri îi revine lui PATRASCANU, care și în acest domeniu se preocupă să găsească oameni care să servească interesele și ambițiile sale.-

Vorbind despre numirea lui ZEVEDEI la Londra, PATRASCANU arată că Tov.CHISINEVSKI sau altcineva i-a vorbit despre o anumită chestiune din trecutul lui ZEVEDEI, dar nu a comunicat aceasta socotind că Serviciul Secret va verifica conștiincios datele asupra celor propuși.- Cu obîgnuta sa ipocrizie, PATRASCANU se face a uita că avea datoria ca membru al Biroului Politic al C.C. și delegat în Comisia de numiri să ajute Serviciul Secret, căci probabil în acest scop i-a vorbit Tov.CHISINEVSKI, știindu-l că lucrează la numirile în diplomatie.-

Aceiaș ușurință - desigur interesată - o manifesta PATRASCANU și la numirea VIOLETA ZUBCOV.- Astfel HARKI BRAHNEH a arătat cu ocazia confruntării cu PATRASCANU că, deși pe când se afla pe vasul sub pavilion românesc care o ducea la Washington, VIOLETA ZUBCOV a deținut în discuții regimul nostru democratic și deși PATRASCANU a aflat despre aceste critici ale ei, nu a luat nicio măsură, ceea ce PATRASCANU recunoaște, pretextând însă că era vorba de simple bârfeli.-

FUGA DIN TARA

În chestiunea planurilor și a preparativelor de fugă din țară, din declarațiile lui PATRASCANU rezultă următoarele:

Încă în August 1946, VISOIANU i-a propus în numele lui SCHUYLER să plece în Statele Unite, propunere pe care PATRASCANU o refuză fără a aduce la cunoștință Partidului.

În vara anului 1947, la Praga, cu ocazia întâlnirii dintre LENA CONSTANTE și NICOL GROSS, accepta discută despre posibilitatea fugii lui PATRASCANU în străinătate și NICOL GROSS oferă sprijinul său în acest scop.

Înainte de plecarea sa la Congresul Internațional al Juriștilor din Bruxelles, BETEA i-a sugerat să nu se mai întoarcă în țară, dată fiind situația grea pe care o avea în partid în acel moment. PATRASCANU acceptă propunerea lui BETEA, stabilind cu acesta ca în cazul când se hotărăște să rămână la Bruxelles, va da un telefon, fixând și o parolă în acest scop.

În toamna anului 1947, BETEA revine cu propunerea de fugă, de data aceasta cu un avion care făcea curse regulate la Arad, punctul terminus urmând a fi Noua Zeelandă. Cu acest avion urmau să mai plece în afară de PATRASCANU și BETEA, MAX MANOLIESCU, MANUILA și alții.

Bagajele fugarilor urmau să fie trimise peste graniță prin intermediul americanilor. Acest plan de fugă a fost strălucit prin arestarea întâmplătoare a lui MAX MANOLIESCU în împrejurări cunoscute din sintesele precedente.

În Februarie 1948, TROSSIAN îi propune și el plecarea "pe o cale sigură". Astfel de propuneri a mai primit din partea lui LUCIA FLICHER, EDITH MARGOVICI, etc.

În ceea ce privește propunerile de fugă făcute de BETEA PATRASCANU declară că deși nu avea intenția să plece, a acceptat totuși de formă propunerile lui BETEA, pentru că vroia să scape de el și această cale i se părea cea mai favorabilă. Nu a denunțat pe nimeni, deoarece PATRASCANU punea aceste propuneri pe seama "grijii pe care o aveau față de el".

Declarațiile lui PATRASCANU în legătură cu această învinuire, au denaturat în mod intenționat faptele în sensul că el nu ar fi organizat efectiv nimic în scopul de a fugi, că nu se gândea la fugă, că urmărirea numai să scape de BETEA, că îi devenise incomod prin stăruințele și devotamentul său.

Studierea întregului material existent, dovedește însă dimpotrivă - după cum voi încerca să dovedim în citatele ce urmează - că PATRASCANU a fost preocupat în mod intens de gândul fugii din țară, că i-a dat mandat lui BEREA să se ocupe de pregătirile în vederea fugii, că nu i-a denunțat pe BEREA și pe MANUIA, deoarece conta pe convingerile naționaliste ale acestora și pe legăturile în special ale celui din urmă în străinătate, care constituiau o garanție pentru PATRASCANU.-

Astfel:

Materialul existent ne arată insistențele pe care le-a depus BEREA pentru a-l convinge pe PATRASCANU să fugă din țară.

La pag. 16 al. 3 vol. 1, LUCRETIU PATRASCANU declară:

"De alegeri însă - totuși - și ca urmare a acestor informații și mai ales pentru că BEREA reprezenta tocmai un trecut de care după conversațiile cu tov. GHEORGHIU la sfârșitul lui 1946 am vrut să mă lepăd, am salutat cu bucurie propunerea pe care BEREA mi-a făcut-o, de a le obține lui și altor patru (BĂȚIU, POBESCU, PAVEL și REȘCAN), o burui în străinătate. Atunci s'a pus pentru mine prima oară problema că azi putea scăpa de BEREA și de cei pe care el mi-i înfățișa ca devotații mei (sau admiratorii mei), recompensându-l și de serviciile făcute până atunci".

În vol. 1 la pag. 18 al. 3, PATRASCANU declară:

"Când (BEREA) a revenit din nou pentru un ultim apel amintându-mi că plecarea va fi peste trei zile și că este încă timpul să mă hotărâsc, atunci i-am răspuns că voi pleca, argumentele lui convingându-mă".

Privitor la aceeași problemă, tot în vol. 1 la pag. 19 jos, PATRASCANU declară:

"Voesc să revin asupra plecării dela Bruxelles. Câteva zile înainte de plecarea a venit BEREA cred întâi la Minister, apoi același și a încercat să mă convingă tot pe chestia situației mele în partid și a atmosferei făcute în jurul meu, că rămân în străinătate... Ca să scap de insistențele lui, - atunci eu fiind și convins că în adevăr în primul rând se gândește că viața mea este în pericol, nu am voit nici să-i descurajez devotașul pe care mi-l arăta, astfel i-am spus că mă voi gândi și dacă mă hotărâsc să voi telefona dela Bruxelles".

După cum se vede din citatele date, este vorba aici de o acțiune stăruitoare de convingere a lui PATRASCANU de către BUREA, iar nu de o acceptare din partea lui PATRASCANU pentru motivele arătate.--

Intr'adevăr, dacă BUREA reprezenta un trecut de care PATRASCANU vrea să se lepede în urma discuțiilor avute cu tov. GHEORGHIU DEJ, și a hotărârii luate de el de a-și revizui atitudinea față de tovarășii din Biroul Politic și în general față de Partid, nu se poate înțelege de ce PATRASCANU a acceptat - fie chiar și de formă - propunerea lui BUREA de a rămâne la Bruxelles și ulterior pe aceea de a fugi în străinătate.-- Era doar foarte ușor de prevăzut că BUREA - căutând să organizeze această plecare - va intra în legătură cu unele persoane și astfel se va produce o carecare valvă în jurul acestei plecări care va compromite această ultimă "încercare" a lui PATRASCANU, de a normaliza raporturile cu Partidul.--

La pag. 77 jos din vol. I albastru, PATRASCANU, într'un extras dintr'o declarație a lui BUREA, acesta din urmă arată care a fost reacția lui PATRASCANU la prima propunere făcută de BUREA de a pleca împreună cu MANUIA în străinătate:

"Îi spun că ar exista posibilități de plecare cu un avion și că odată cu dânsul ar pleca și dr. MANUIA. A făcut încercat mai multe clipe și mi-a răspuns: "amice BUREA, cred că oarece mi-ai spus, mi-ai spus dintr'o prietenie nechipărită, dar dintr'o prietenie. Voi încerca să uit. Mă gâtesc însă pentru totdeauna că oricâte neînțelegeri ai avea cu tovarășii de Partid, aici îmi este locul și aici rămân. Între o lume și alta alegerea îmi este deplină făcută. Din chiar certurile cu tovarășii mei iose lumii. Dealtfel dacă nu ai avea din când în când goluri de inteligență: n'am avut atâtea ocazii cu plecările în străinătate, etc.... să lași departe pentru totdeauna astfel de gânduri, pentru că o prietenie care poate duce împotriva Partidului și a intereselor clasei muncitoare este nu numai murdară ci și criminală".

Această pretinsă declarație a lui PATRASCANU la propunerile făcute de BUREA, nu este confirmată de PATRASCANU și pe tă pecestea stilului umflat și confuz al lui BUREA. Dar chiar dacă ar fi adevărată - și acesta este motivul pentru care am dat acest citat, ea arată că PATRASCANU a avut ezitări și că s'a hotărât în mod complet conștient să accepte propunerea lui BUREA care a revenit după 2-3 zile insistând din nou ca PATRASCANU să plece.--

Intenția lui PATRASCANU de a pleca din țară și lupta lui BETEA pentru a-l convinge cu argumentele sale că este cazul să fugă, reies mai evident din unele declarații ale lui BETEA și anume:

La pag.140 al.2 din vol.1 BETEA, acesta declară:

"A fost mult până să-l conving să plece, pe urmă m'a lăsat pe mine. Avea mare încredere".

Se vede deci că BETEA a depus o mare străduință spre a-l convinge pe PATRASCANU, astfel că nu a fost vorba nici un moment de simulare a acceptării din partea lui PATRASCANU și acceptarea a fost rezultatul străduințelor lui BETEA de a-l convinge că viața îi este în pericol. Același lucru se desprinde și din declarația lui BETEA din 29 Noiembrie 1951 și anume:

"Dr. MANUIA era din ce în ce mai grăbit, mai ales că - simțea - dl. BODNARAS nu-l mai primea. Dl. BODNARAS avea o bună părere despre MANUIA, spre deosebire de dl. PATRASCANU, care a existat o vreme să plece în același avion cu dl. MANUIA".

Exprimându-se că PATRASCANU "a existat o vreme", BETEA înțelege prin aceasta că PATRASCANU a găvilit la început dar în cele din urmă față de insistențele și argumentele lui BETEA a cedat hotărându-se în sfârșit să plece. -

La pag.167 al.3 din vol.1 BETEA, acesta declară:

"PATRASCANU venise din Belgia și de acum se gândea serios la fugă, pentru că asta era ultima salvare. Totuși, ANDREI nu era consecvent: oscila între ideea de a fugi cu orice preț pentru că altfel nu se putea și de a mai rămâne să vedem ce va face". -

Iar la pag.7 din vol.1 BETEA, acesta declară:

"Dl. PATRASCANU se decidea însă și iar revenea și iar se decidea până când s'a hotărât (acostea uneori că pericolul nu este atât de mare și că trebuie să mai așteptăm să vadă dacă nu se mai ivesc și alte surse mai amenințătoare)".

Apare deci cu claritate lupta dusă de BETEA pentru a-l convinge pe PATRASCANU, ceea ce exclude dela început ideea că PATRASCANU a acceptat această propunere numai de formă. -

Dar argumentele deduse din însăși declarațiile lui PATRASCANU ca și ale celorlalți reținuți cu care se dovedește fără nici o îndoială că acceptarea lui PATRASCANU nu era numai

formale, sunt foarte numeroase după cum se va vedea din citatele ce urmează.

La pag. 177 al. 1 din vol. 1 PATRASCANU, acesta declară:

"Plecarea mea la Bruxelles s'a hotărât de către Biroul Politic la începutul lunii Iunie 1947. Cred că eu o zi înainte de plecare, fiind la Minister la prânz și luând dispoziții în vederea lucrărilor care urmau să se facă în lipsa mea, a venit BETEA. Nu-mi amintesc dacă eu i-am spus de informația pe care mi-o comunicase ANA ceva mai înainte, că deja se avusese în gând să plece și eu mi-am mai întors, și el s'a legat de această informație, sau că el a deschis direct vorba că ar fi bine, dată fiind situația mea și primejdiiile care mă pândeau, să rămân la Bruxelles, - fapt este că atunci mi-a vorbit prima dată de acest lucru". -

Din acest citat se poate vedea care erau adevăratele raporturi dintre PATRASCANU și BETEA, dacă un zvon ca acesta comunicat lui de către tov. ANA cu care era coleg în Biroul

Politic, putea fi transmis cu atâta ușurință de către PATRASCANU lui BETEA. Dacă BETEA ar fi fost pentru PATRASCANU - așa cum a încercat să-l prezinte în anchetă - un om necesar de care vroia să se descurtasească în orice mod și acesta ar fi fost motivul pentru care a acceptat propunerea de plecare, cu siguranță că PATRASCANU nu l-ar mai fi considerat pe BETEA confidentul său și nu l-ar fi pus în curent cu un astfel de zvon. Faptul că îi spune aceasta este dimpotrivă o dovadă că BETEA reprezenta pentru PATRASCANU o speranță de viitor și că planurile acestuia de a-l trece în străinătate erau reale și PATRASCANU conta pe ele. -

La pag. 160 din vol. II albastru PATRASCANU, acesta declară:

"După plecarea lui BETEA am început să mă gândesc la legăturile lui BETEA cu MANUIA pe care mi le-a acuzat și unde mă antrenase și pe mine, prin simplul fapt al legăturilor mele cu BETEA... Știam că cu toată supărarea acuzată de refuzul meu va reveni cu propunerea lui. Atunci pentru a rupe radical și cu BETEA și cu toată banda lui, am hotărât să-l fac pe BETEA să creadă că sunt gata de anticomunism să-i urmez sugestiile și să plec împreună cu el și cu toți ai lui cu avionul de care spunea că dispune". -

Dacă după propunerile de fugă ale lui BETEA din Octombrie 1947, PATRASCANU și-a dat seama că acesta vroia să-l antre-

naze alături de MANUIA pe care pretinde că îl detesta, normal era - și orice om cu bun simț ar fi procedat la fel - să-l denunțe pe BETEA. Dar acest lucru PATRASCANU nu îl dorea. O dovadă despre aceasta o constituie faptul că deși PATRASCANU se aștepta ca BETEA să revie cu propunerea lui, având deci siguranța de a judeca "la rece", i-a răspuns totuși lui BETEA când acesta a revenit după 2-3 zile, că acceptă să plece chiar în compania lui MANUIA, despre care știa în mod cert că este o unsaltă a reacțiunii.-

Explicația acestei acceptări ne-o dă BETEA, în declarația dela pag.26 al.2 vol.1:

"Este adevărat că în afara de aceste lucruri, dl.dr.SABIN MANUIA mi-a comunicat că are informațiile sale, că Partidul Comunist vrea să elimine orice urmă de a actului dela 23 August, pentru ca acest act să nu mai amintescă de istorici. Deci este inevitabil ca dl.PATRASCANU să fie găsit vinovat și eliminat".

Se vede deci că hotărârea lui BETEA de a pregăti fuga în străinătate a lui PATRASCANU alături de MANUIA, nu este întâmplătoare ci ea are ca punct de plecare discuția avută cu MANUIA asupra perspectivelor lui PATRASCANU de a fi "în mod inevitabil eliminat prin lupta Partidului". Propunerea de fugă împreună cu MANUIA făcută lui PATRASCANU nu se referea deci numai la întâmplarea că MANUIA îi ceruse lui BETEA sprijinul pentru a putea fugi din țară, ci pe acordul ideologic dintre PATRASCANU și MANUIA asupra perspectivelor ce le aveau, dacă rămâneau în țară.-

Sentimentul acesta al unui pericol comun l-a făcut pe PATRASCANU să uite de pretinsa sa aversiune pentru MANUIA și să accepte conștient fuga lui cu MANUIA.-

De aici probabil BETEA iațată în una din declarațiile sale că MANUIA considera că plecarea lui PATRASCANU împreună cu el va da o lovitură puternică dușmanilor săi, adică tovarășilor din conducerea Partidului.-

La pag.160 mijloc, același volum, PATRASCANU declară:

"Nici când am luat hotărârea de a scăpa în acest chip - pe care eu îl socoteam radical - de BETEA și de oamenii lui, când îi făceam aceste câte gorice afirmații - nici o singură clipă nu m'am gândit să pun în practică cele discutate și să plec. Când spun: nici o singură clipă, îmi dau seama

ce spun, Știam că nu mă voi duce la Arad, că tot
ceace am discutat cu BSEEA era în vânt și deci
în realitate, totul trebuia să se reducă la man-
vraea lui BSEEA".-

Dacă era vorba să scape radical de BSEEA, - deoarece cu
vorba de un alcoolic și un declassat - PATRASCANU ar fi putut
s'îo face prin denunțarea lui, ceace ar fi prezentat pentru
PATRASCANU avantajul că nu se mai expunea să devie obiectul
unei campanii de zvonuri și constituia un bun început de rea-
bilitare în ochii Partidului, prin demnitatea lui MANUILA, care
ar fi fost atât de utilă atunci, în acel moment când Partidul
avea atâtea nevroze de probe împotriva conducerii P.N.T.

La acestea se mai adaugă și următorul argument: de
unde putea conta PATRASCANU pe reușita plecării clandestine
organizată de BSEEA, când aici nu era exclus să fie amestecat
și un provocator și când exista precedentul destul de recent
al fugii conducătorilor național trimiși, dela Târnăveni, -

Prin urmare această posibilitate de a scapa de BSEEA
nu era deloc sigură și normal ar fi fost ca PATRASCANU să se
gândească la o altă soluție dacă în realitate el nu ar fi
reflectat în mod serios să plece împreună cu BSEEA și cu cei-
lalți din grup. -

Acest argument este cu atât mai valabil cu cât în
acel moment PATRASCANU pretinde că era convins că muncind cu
sârguință și elan la realizarea reformei justiției, va câști-
ga din nou încrederea Partidului, care - după cum afirma
chiar PATRASCANU - "a suferit grave scinderi" pentru toate abo-
terile și greșelile sale față de Partid. -

La pag. 438 mijloc, din bibliografia PATRASCANU, într'un
extras al discuțiilor pe care le-a avut cu anchetatorul său
în timp ce se afla bolnav, BSEEA declară:

"Eu știu că întotdeauna atunci când discu-
tam cu ANDREI referitor la plecare, el zicea că
ține cu orice preț să mergem într'o țară unde
să nu putem avea de-a face cu anglo-americanii. Din
cauza aceasta eu am ales Elveția. ANDREI nici nu
a vrut să audă. V'am spus dece: nu știu cum de
avea el impresia că acolo va fi curățat". -

Astfel cum este relatată discuția, rezultă că între
BSEEA și PATRASCANU au existat discuții serioase și foarte
concrete în legătură cu o eventuală fugă. Dacă s'au preocupat
de amănuntele privind locul unde urmau să ajungă, din ce aveam
să se întrețină acolo, etc., este indiscutabil că nu poate fi

vorba de o acceptare formală a plecării "pentru a-l manevra pe BETEA".

Însărgit la pagina 103 mijloc din vol.1 albastru, PATRASCANU, într-o declarație a sa, BETEA declară:

"Mi așiam la d-sa acasă (la PATRASCANU într-una din după amiezi: nu-mi mai aduc aminte ce am început să discutăm. Știu însă că țara o tranziție exterioară mi-a spus: "Știi că s'ar putea să nu mă mai întorc". "Ei, adică Partidul - au adoptat acum un alt sistem, mă izolează ca și când n'agi fi, cine știe unde poate duce asta. Nu este însă decis... Trei erau motivele - voi reveni de altfel - împotriva unei rămânări în străinătate: 1). Că fie și indirect ar blama regimul politic actual din România. 2). Că nu este atât de sigur că îi este periclitată viața. 3). Că dăruul mai conținea pe o înțelegere între Rusia și anglo-americani, înțelegere care în România i-ar fi favorabilă d-sale ca factor de unire a diverselor partide". -

Dar cel mai clar cu puțință apare intenția lui PATRASCANU de a fugi în străinătate, din declarațiile lui BETEA.

Astfel, la pag. 142 sus, vol. 1, BETEA, acesta declară:

"În momentul în care (PATRASCANU) și-a dat seama că fuga rămâne pentru el singura salvare, mi-a dat mâna liberă să întreprindem necesare. Avea totală încredere în mine ca să nu se îndoașcă de reușită". -

La pag. 143 al. 1 din acelaș volum, în raportul asupra unei discuții cu BETEA, ahonotatorul său arată următoarea afirmație a lui BETEA:

"Referitor la locul unde trebuiau să ajungă sau eventual să se stabilească - ANDREI spunea mereu că va evita Elveția pentru că acolo are șanse să fie "curățat". Nu știu de ce - spunea BETEA - dar ANDREI avea convingerea că acolo va fi curățat".

La pag. 8 al. 4 din volumul 1, BETEA declară:

"În orice caz la plecarea cu congresul justiției din Belgia, privind pe geam mi-a spus la un moment dat: "s'ar putea să nu mă mai întorc". Am uitat să spun că înainte de aceasta analizaserăm împreună - cred că după ce mi-a dat HERANT TORCESIAN un telefon - că ANDREI e în pericol - situațiunea d-sale, socotind și d-sa și eu că datorită celor întâmplate sunt destule motive de îngrijorare. Nu mai știu dacă înainte sau după congresul din Belgia, mi-a spus că libertatea și viața îi este în pericol. Dacă nu se mai întoarce cu una

să mă ascund, știindu-se relațiile de prietenie dintre d-nea și mine".-

Cele declarate mai sus, BETEA le-a menținut atât la confruntare cât și în toate fazele cercetării ca și în ancheta noastră deși ar fi avut posibilitatea mai ales după desmințirile lui PATRASCANU cu ocazia confruntării, să revie și să declare contrariul. Este deci fapt cert și definitiv stabilit că PATRASCANU i-a spus lui BETEA la plecarea în Belgia în 1947, că "poate nu se mai întoarce" și că în această situație BETEA să se ascundă. Tot atât de cert este că PATRASCANU minte atunci când susține că a acceptat numai de formă propunerea de fugă a lui BETEA, spre a scăpa de el.-

La pag.7 mijloc vol.1, BETEA, acesta declară:

"DI. PATRASCANU care spunea că în străinătate nu are pe nimeni, a primit și bani doar pentru câteva luni, o scrisoare dela COLOPENTIA căruia îi spusese - pentru un prieten de al său, cred scriitor".

La pag.133 mijloc vol.1 BETEA, se găsesc o serie de declarații sau dări de seamă ale discuțiilor pe care anchetatorul le-a avut cu BETEA în timpul bolii sale la finele anului 1949. Deși incoherente, aceste declarații conțin însă unele elemente care au scăpat de sub controlul conștiinței lui BETEA, tocmai din cauza stării sănătății lui și care nu se poate să nu fie adevărate. Astfel de exemplu, afirmația făcută de BETEA la 16 Noembrie 1949, că MAX MANOLESCU trebuia să-l scoată pe ANDREI din țară, însemnează de fapt că fuga era stabilită până în cele mai mici amănunte pe care PATRASCANU le cunoștea.-

Că cele arătate mai sus nu sunt simple deducții ale noastre se vede și din cele susținute de BETEA într-o discuție care a avut loc la 15 Februarie 1950, când fiind întrebat ce urma să facă în străinătate, BETEA declară:

"Eu nu aveam bani. ANDREI știea că are doar pentru 2-3 luni, după asta va trebui să muncească"

Dacă BETEA a avut cu PATRASCANU discuții anunțate asupra celor ce urmau să facă în străinătate, atunci este sigur că PATRASCANU nu a acceptat numai de formă propunerile lui BETEA ci se gândea în mod serios la această posibilitate. PATRASCANU a avut deasemeni discuții cu BETEA pe chestia plecării lui ZILBER împreună cu ei după cum se poate vedea în declarația dela pagina 144 al.1 vol.1:

"ANDREI îmi spunea că este tare îngrijorat de scurta lui BELU. Se aștepta să fie arestat. I-am întrebat: "Bine dar de ce nu vrei să-l lăși dacă este în partid?". Mi-a răspuns că prin fixa lui vorbărească ar compromite totul".

Întă dar că discuțiile lui PATRASCANU cu BETEA dovedesc până la evidență că PATRASCANU a acceptat ideea plecării, conta pe pregătirile făcute de BETEA și în nici un caz nu a acceptat numai de formă propunerile sale în speranța că va scăpa de el. Această susținere a lui PATRASCANU se dovedește deci - după cum a calificat-o și ELSA PATRASCANU într-o declarație a ei - "copilărească și nu este de mirare că nu a fost crescut la anchetă".

Dacă PATRASCANU elimina Elveția din planurile sale de fugă, aceasta înseamnă pe lângă celelalte amănunte de care am pomenit mai sus, că a discutat cu BETEA amănunțit chestiunea plecării care era fapt hotărât și nu era vorba de nici o simulare. Iar în ce privește propunerea lui BETEA ca BELU să plece cu ei, aceasta a fost respinsă de PATRASCANU, deoarece acesta se temea că ZIIBER care este un fleac ar putea să descopere preparativele de fugă. -

La pag. 144 al. 1 vol. 1, BETEA declară:

"Odată eram de față când BELU l-a rugat (pe PATRASCANU) să-l ajute. ANDREI i-a spus că nu se poate: "bine dar ai datoria, ai obligația să mă ajuti, cine vrei să mă ajute?". BELU a plâns de ciudă atunci". -

Din acest citat se poate vedea că dacă PATRASCANU nu înțelegea - din motive de siguranță -, să-l ajute pe ZIIBER de care îl legau atâtea acțiuni comune înainte și după 23 August și o prietenie atât de veche, cu atât mai mult nu era să riște printr-o acceptare formală a plecării care ar fi dat naștere la evenuri ce-l puteau compromite -, reputația și funcția ce o deținea. Dar ceea ce îl interesa pe PATRASCANU în primul rând era să-și poată în siguranță persoana sa. De aceea deducem că acceptarea plecării cu BETEA nu era formală, ci dispozitivă chibzuită până în cele mai mici amănunte și că PATRASCANU conta în mod serios pe această posibilitate. -

La pag. 132 mijloc, BETEA arată - ceea ce constituie un argument în plus pe lângă cele arătate mai sus - că și d-na PATRASCANU urma să plece în străinătate cu soțul ei. -

Starea de spirit a lui PATRASCANU in aceasta perioada este redată de BETEA in declaratia sa dela pag.137 vol.1, tot in discuțiile cu anchetatorul său:

"Că dece a fost la sovietici...Ce frică îi era ...Eu sufeream pentru el...Vream să-l ajut din toate puterileÎi era frică să nu fie arestat ...Spunea că singura scăpare este fuga Când a plecat în Belgia spunea că nu știe dacă are să mai vină înapoi....Urma să ne dea nouă (RATIU, BETEA și PAVEL) un telefon care să ne anunțe ceea ce...Noi trebuia să ne ascundem ca să nu se creadă că l-am ajutat...Și pe urmă să mergem la el".

Intr-o asemenea dispoziție redată de BETEA în fațturi de frasă, în timpul bolii sale, se vede cu claritate că PATRASCANU era bucuros să dea cuiva mâini libere să se ocupe cu preparativele fugii și nu admitea numai de formă ideea plecării. In acest sens, BETEA mai adaugă la pagina 140 al.3 vol.1:

"ANDREI mă lăsa pe mine să mă ocup de bucrăria asta. A fost mult până să-l conving să plece, pe urmă m'a lăsat pe mine. Avea mare încredere".

La pag.167 vol.1, BETEA declară:

"Unul (dr. MANUIA) deabia aștepta, celălalt (PATRASCANU) târâgănea. Dr-ul spunea: "sigur lui convine, dar pentru mine este din ce în ce mai prost. Când îi comunicam lui ANDREI asta, spunea să mai aștepte puțin. Îi simțeam pe doctor merou în spate. Merou mă întreba. I-am spus lui ANDREI de asta. ANDREI a zis la un moment dat să plece el singur. După asta m'a răzgândit zicând că noi rămânem pe urmă în aer. Nu aveam decât un avion și pe MAX. Dacă pleca el cu el nu mai puteam pleca noi. Așa că a căzut planul plecării și a rămas înfărcit să plecăm cu toții".

De unde se vede că PATRASCANU era ținut la curent cu discuțiile și preparativele de plecare și că pe baza consultării lui se luau și hotărâri. Aceasta face să se elimine ipoteza susținută de PATRASCANU că ar fi acceptat numai de formă propunerile lui BETEA. Este vorba dimpotrivă de un contact permanent cu BETEA și prin aceasta cu ceilalți participanți la pregătirile de fugă și nu de o simplă manovră pentru înșelarea lui BETEA de care putea scăpa foarte ușor în orice mod.-

Chiar și pent ru strălănitare PATRASCANU își făcuse dacă nu un plan de acțiune în orice caz luarea de contact cu

anumite personalități dușmănoase față de regimul nostru. Astfel la pag.15 sus, vol.1, BETEA declară:

"Odată ajuns în străinătate, intenția d-lui LUCRETIU PATRASCANU era de a se întâlni cu dl. CONSTANTIN VISOIANU, pe acesta prețuindu-l deosebit".-

Această afirmație a lui BETEA este verosimilă, dacă avem în vedere raporturile strânse dintre PATRASCANU și VISOIANU cât timp acesta din urmă se mai afla în țară, cum și faptul că în 1947, aflându-se la Paris, l-a pus pe TROSCIAN să-l caute pe VISOIANU pe care PATRASCANU pretinde că vroia să-l convingă să se înapoieze în țară (deci VISOIANU fugise clandestin și era implicat într'un proces unde a și fost condamnat ulterior la o pedeapsă foarte severă).-

Apare însă limpede - devreme ce PATRASCANU și comuniquea lui BETEA și cu cine urma să se întâlnească în străinătate - că nu era vorba - așa cum am mai arătat - despre o acceptare formală cu scopul de a scăpa de BETEA ci de o tentativă dovedită de fugă din țară, întrucât se simțea primejduit pentru atitudinea sa naționalistă manifestată la Cluj, pentru faptul că nu-și făcuse autocritici și pentru toate celelalte manifestări dușmănoase ale sale.-

Declarații în sprijinul celor susținute de noi privitor la preparativele de fugă și hotărârea luată de PATRASCANU de a fugi din țară, au fost date aproape de toți colaboratorii și prietenii intimi ai lui PATRASCANU, arestați în această problemă.-

Astfel:

TROSCIAN, în declarația sa dela pag.40 al.4 biblioraf declară:

"Atunci (după Congres) dl. PATRASCANU a spus că dacă e așa mai bine să fugi, uitându-se la mine; am spus că eu nu știu de o asemenea posibilitate dar că mă voi interesa și am plecat".

La pag.41 sus biblioraf, TROSCIAN declară:

"Te dl. PATRASCANU l-am mai văzut la 16 sau 17 Martie după comprimarea mea când i-am arătat cererea pe care o adresasem Ministerului Afacerilor Străine cu privire la situația mea arătând că am gestioni de predat și că mi-a rămas soția acolo, rugând să mi se găsească o soluție; în această ocaziune nu am discutat nimic cu privire

La pag.90 al.4 din vol.V, ELENA CONSTANTES declară:

"Singura conversație serioasă și aducând un prețut precis am auzit-o între PATRASCANU și TROBESIAN la PATRASCANU acasă în birou, când ELENA întorsese la masă și era aproape ora 3. TROBESIAN mi a vorbit cu detalii ci se referea la o altă discuție avută anterior. Era vorba de o fugă a lui PATRASCANU, ELENA și TROBESIAN cu mașina Ministerului pe care o mai întrebuința PATRASCANU. În plan figura o oprire la Poiana Popului și noaptea TROBESIAN spunea să plece cu mașina doar ei trei, pe gater și agunt adormindu-i cu un narcotic. Atunci PATRASCANU l-a întrebat pe TROBESIAN: "Ce facem cu fata asta?". TROBESIAN a răspuns "ei va rămâne acasă, ei nu e nici un pericol pentru ea și nici pentru Soga (adică ELENA), pentru că ele sunt doar femei".

ELENA PATRASCANU arată în declarațiile ei că după Congres au existat asemenea preocupări de fugă. Astfel:
La pagina 6 mijloc, vol.1., ELENA PATRASCANU declară:

"Oricât de grea a fost în momentul acela situația, nu am regretat în felul meu ulterior că n'am plecat atunci când, după Congres, diferite persoane (FLIGNER, ELENA, HARRY) vânturau asemenea ideie".-

Privitor la propunerile de fugă făcute de TROBESIAN, ELENA PATRASCANU adaugă în declarația ei dela pag.34 jos vol.1:

"Cred că (TROBESIAN) i-a transmis lui PATRASCANU în legătură cu aceasta și ceva prin RUPENIAN, o adresă sau alte date".

Alte sfaturi și propuneri de fugă au mai primit soții PATRASCANU dela EDITH MARCOVICI o prietenă intimă a casei.
La pag.87 jos vol.1, ELENA PATRASCANU declară:

"La capitolul "discuții despre plecare", discuție în care s'a vorbit de această posibilitate, mi dau seama că dacă eu mă gândeam la această posibilitate, aceasta era ca să ne salvăm dar fără gândul că ne-am putea reîntoarce vreodată. ANDREI se gândea la reîntoarcere pentru că mi prevedea atunci ascuțirea luptei de clasă într-o anumită perioadă, ci la o implicare între lagărul imperialist și Uniunea Sovietică tot pentru o anumită perioadă și atunci va fi nevoie de un element cu prind în masă ca el".

La pag.30 ELENA PATRASCANU declară:

"Faptul că el (PATRASCANU) a făcut un aranjament telefonic cu NICOLAE (lucru despre care am fost întrebat în Jiam și despre care nu știu) și la care întorcându-se la Băneasa și întrebându-l pe ANDREI el mi-a răspuns că într'adevăr promisoarea să dea un asemenea telefon dacă ar fi avut de gând să rămână la Bruxelles, dar că nu l-a dat tocmai pentru că nu s'a gândit să rămână și faptul că a discutat cu ELINA acest lucru dovedește că el avea asemenea gânduri dar nu i-a comunicat ei".

Citatele de mai sus vin și ele în sprijinul susținerii noastre că PATRASCANU nu a acceptat propunerea de plecare a lui BETTA formal, ci că privea cu seriozitate această perspectivă. Apărându-se de învinuirea că a vrut să rămână în străinătate, în citatul de mai sus PATRASCANU arată că i-a spus acest lucru lui BETTA, numai pentru a scăpa de insistențele lui. Dar atunci rămâne fără nici o explicație faptul că a aranjat cu NICOLAE să-i comunice acestuia la telefon dacă se hotărăște să rămână în străinătate. Aceasta înseamnă că pretextul cu BETTA este numai inventat și că în realitate PATRASCANU se gândea serios să rămână în străinătate.

Înăfășărit la pagina 114 vol. I, ELINA PATRASCANU declară:

"Eu știu că l-a împiedicat (pe PATRASCANU) să-și pună planul (dacă într'adevăr l-a avut) în aplicare".-

Bate vorba aici de planul lui PATRASCANU de a rămâne în străinătate și este foarte probabil că PATRASCANU renunțat la acest plan în urma unor informații greșite fie dela legățile străine, fie din tabăra reacțiunii interne sau a grupului de prieteni care îl țineau în curent cu situația din țară. În acelaș sens poate fi interpretată și declarația ELINII PATRASCANU dela pagina 122 mijloc:

"El (PATRASCANU) opunea astfel că ar accepta desfigurarea evenimentelor, că va mai fi nevoie de dânsul în țară, această credință a lui bazându-se pe concepția lui politică pentru o bucată de vreme Uniunea Sovietică și anglo-americani vor ajunge la o înțelegere în ceea ce privește pacea cu Germania".-

Tot în declarațiile ei, ELINA PATRASCANU a arătat unele discuții avute cu PATRASCANU asupra posibilității de existență în străinătate (PATRASCANU spunându-i că ar avea o sumă de bani cu care vor putea trăi modest un an de zile și even-

tual i-ar mai putea ajuta BREZZEL și TROTSKIAN), discuții care cu siguranță nu ar fi avut loc dacă PATRASCANU nu reflecta cu seriozitate să fugă din țară. Deasemenea ELENA PATRASCANU afirmă că soțul ei se gândea la o plecare vremelnică în speranța unei înțelegeri între Uniunea Sovietică și anglo-americieni.-

Caracteristic pentru felul în care a înțeles PATRASCANU să se apere în legătură cu această discuție, asupra perspectivei în străinătate, avută cu soția sa, la început PATRASCANU afirmase că este posibil să fi discutat cu ELENA PATRASCANU că valuta pe care o au le-ar ajunge pentru un an în străinătate.-

Fiind însă întrebat ulterior dacă devreme ce discuta astfel de ipoteze - a avut intenția de a fugi în străinătate, PATRASCANU revine asupra declarației sus amintite, afirmând în declarația sa din 28 Iunie 1951:

"Este posibil ca discuția să fi avut loc dar eu afirm că această discuție nu a avut loc, pentru că n'am voit nici un moment să fug din țară".-

HARRY BRAUNER arată în declarațiile sale:
La pag. 83 volumul I:

"În preajma Conferinței de la Bruxelles știu că (PATRASCANU) ținea foarte mult să se ducă acolo. Când a plecat la Bruxelles eram la Mangalia, după câte îmi amintesc însă am impresia că de la București însă LENA CONȘTANȚEȘCU îmi spusese că el discutase cu ea împreună cu ELENA PATRASCANU, toți trei să nu se mai întoarcă".

La pagina 106 al. 2:

"În ajunul plecării la Bruxelles, LENA îmi comunicase că el (PATRASCANU) i-a propus ca eventual împreună cu ELENA PATRASCANU să fugă".

La pagina 37 mijloc:

"Știam că cu timpul nerăbdarea lui creștea având el impresia că este lăsat la o parte și că anumite măsuri se iau fără participarea lui. Când a plecat la Bruxelles la Conferința Internațională de Drept, nu pot preciza, mi-e imposibil, dar nu știu dacă plana impresia că va rămâne acolo".

La pagina 106 al. 2:

"Problema unei eventuale fugi se punea de mai multe ori. Niciodată însă în noi conțet.

În această privință eu personal am spus că sunt de părere că ar trebui să găsescă o modalitate de a fugi".

La pag.32 mijloc:

"La început - și aceasta era sugestia ELENEI PATRASCANU - (PATRASCANU) se gândea să ceară un post de ambasador în Occident unde eventual să rămână".

iar la pagina 111 al.penultim,adaugă:

"După Conferința de la Paris,când începuseră luptele împotriva național-trădășnicilor,știu bine că PATRASCANU și-a pus problema să rămână la ministeriat și să intre în Corpul Diplomatic plecând în Occident la Londra sau la Paris.În această privință ELENA PATRASCANU îi înlesnea foarte tare,spunând că eventual dacă situația pentru el s'ar înrăutăți ar putea să rămână acolo.În cecace mă privește personal știu că consideram că ELENA PATRASCANU ar fi dorit acest lucru din anovism,dar că într'adevăr ar fi nimerit să plece și cred că mi-am exprimat chiar această părere".

La pag.30 al.2: BRAUNNER confirmă discuțiile privitor la fugă,pe care soții PATRASCANU le-au avut cu HERANT TOROSSIAN,la el acasă,când TOROSSIAN le-a spus că cunoaște o posibilitate de a fugi prin Ungaria dar care costă circa 2 milioane.-

Deasemeni BRAUNNER confirmă întâlnirile cu JEAN NICOLAU,POULOPOL,BETRA și LENA CONSTANTIN,în vederea unor consfătuiri privind situația lui PATRASCANU în timp ce acesta lipsea din țară. Tot el relatează un proiect al ELENEI PATRASCANU de fugă cu ocazia unui turneu cu Teatrul de Hîpuși în Ardeal.

Cele arătate de HARRY BRAUNNER viș și ele în sprijinul susținerii noastre că PATRASCANU intenționa în mod real să fugă din țară și fac ca apărarea lui PATRASCANU și alibiul privitor la dorința lui de a scăpa de BETRA să se nărue.(Vezi LENA CONSTANTIN pag.21 sus).

Și după eșuarea fugii cu avionul pilotat de MAX MANGOLISCU,BETRA a continuat să-i facă prin diverși prieteni propuneri lui PATRASCANU de a fugi din țară. Astfel,în propriile sale declarații PATRASCANU recunoaște că RATIU i-a făcut o ofertă de plecare cu ocazia unei vizite la Minister venind în numele lui BETRA,dar contextă că i-ar fi spus:"Flecați voi cu vin și eu în urmă",și pretinde că l-ar fi gonit din cabinetul său amenințându-l că îl va denunța Ministerului de Interne.-

După eguarea fugii la interval de câteva zile RĂTU arată că a primit un telefon de la cabinetul lui PATRASCANU că se prezintă la Minister întrucât acesta dorea să vorbească cu el. Prezentându-se la Justiție, RĂTU l-a găsit extrem de agitat și i-a dat relații la cerere asupra motivelor arestării lui DUMESCU. Când a aflat că DUMESCU nu știe nimic în legătură cu fuga, PATRASCANU a exclamat: "Văskiciu nu știe nimic. Îți mulțumesc că m'ai liniștit".

PATRASCANU confirmă deasemenea vizita lui GOLOPENTIA făcută la Minister în numele lui BETEA, faptă a recunoaște însă că acesta i-ar fi vorbit ceva despre o propunere de fugă din țară.

În această privință BETEA declară la pagina 14 jos, vol. I:

"Dacă dl. PATRASCANU ar fi fost receptiv, (l) vânzarea lui GOLOPENTIA la Minister care era trimis de BETEA și RĂTU), atunci la Minister dl. GOLOPENTIA ar fi urmat să se adreseze pentru vre-o posibilitate d-rului COMEA, în care dl. MANUIA știu că avea foarte multă încredere. Dr. COMEA - pe cât știam eu - era medic la Misiunea Engleză sau Americană".

Argumentările lui PATRASCANU că nu i-a denunțat pe BETEA și MANUIA, pentru că dorința lui cea mai vie era de a scăpa de cel dintâi care îi devenise incomod, nu resistă unei analize mai atente. Astfel, la pagina 79 al. 2 din volumul I, PATRASCANU arată:

"Eu l-am denunțat sau n'am făcut atunci cunoscută chestia BETEA, pentru că atunci când am avut putința să scap de el prin plecarea lui cu MANUIA, am găsit că soluția era cea mai favorabilă pentru el. Plecarea lui BETEA din țară ca și a semenilor săi trănța radical problema. Această chestiune a venit în același timp în care eu luaram foarte intens la reforma justiției - Septembrie 1947 - Februarie 1948. Așteptam ca marea mea să dea aici rezultate pozitive pentru ca astfel să-mi îndrept situația mea în Partid și să dovedesc în fapte dorința mea de a-mi îndrepta cel puțin o parte din greșelile din trecut. A fi deschis chestiunea BETEA - am crezut greșit dar așa am gândit - înseamnă să repun din nou în discuție discursul de la Cluj, apoi toată discuția cu BETEA asupra încrederei lui de a mă convinge să rămân în străinătate (în vara anului 1946) și în general faptul de a fi utilizat pe BETEA, dându-i anumite sarcini fără să fi amănând cadrele sau Partidul pe linia legiturilor personale".

În primul rând plecarea lui BEREA din țară împreună cu MANUIA - fiind notoriu că PATRASCANU avusesse legături cu ambii înainte de plecarea lor din țară, nu ar fi tranșat problema așa cum arată PATRASCANU, deoarece fiind în străinătate și fiind îngelați în așteptările lor prin faptul că PATRASCANU a renunțat în ultimul moment la fugă, - aceștia ar fi trădător în străinătate conflictul dintre PATRASCANU și Partid care ar fi ajuns astfel totuși la cunoștința Partidului.-

Pe de altă parte dorința lui de a realiza reforma justiției ca și pretinsa lui antipatie împotriva lui MANUIA, ar fi trebuit să-l determine să treacă peste sentimentale de prietenie pentru BEREA - despre care aflase între timp ce fel de viață ducea și căruia nu-i mai acorda nici o încredere - și în consecință ar fi trebuit să-l denunțe pe ambii.-

Chiar dacă cu această ocazie s'ar fi reșus în discuție raporturile sale cu BEREA, aceasta nu avea nici un fel de importanță față de dovada evidentă pe care PATRASCANU o făcea că nu înțelege să-l urmeze pe BEREA și MANUIA pe linia trădării. Consecința ar fi putut fi cel mult scoaterea lui PATRASCANU din Biroul Politic și poate chiar din funcția de ministru, încredințându-i-se însă o muncă de reabilitare în alt sector de activitate sau pe linie de Partid, ceea ce PATRASCANU minturisește că dorea din toată inimă.-

Însăși în ce privește folosirea lui BEREA în anumite sarcini fără ca să anunțe cadrele sau Partidul, aceasta era o chestiune cunoscută de toată lumea și PATRASCANU nu mai avea de ce să se ferească să provoace o discuție în legătură cu acest aspect al problemei.-

Din câteva declarații ale lui PATRASCANU rezultă însă că în mod intenționat PATRASCANU a încercat să deruteze autoritățile și îndeosebi Partidul, asupra pregătirilor ce se făceau, îndreptându-le atenția în direcția unor zvonuri răuvoitoare lansate în legătură cu fuga sa din țară.-

Astfel la pagina 207 al.1, PATRASCANU declară:

"Fiind întrebat care a fost motivul adevărat al meu când am cerut tov. TEODARI aproximativ în Decembrie 1947, să aresteze pe cei care colportau zvonuri în legătură cu plecarea mea în străinătate, declar următoarele, etc.".

După ce în această declarație din 7 Decembrie 1949, PATRASCANU arată că cei cari aveau în diferite feluri amestec în aceste evenimente erau: BIRC, NICOLAI, DAN DUBESCU, RUIBENIAN, RATIU, BETEA, din încheiere se vede că cel reclamat era . . . TOCARLIAN, prin a cărui arestare PATRASCANU spera că "se va ajunge la un provocator dela serviciul secret care era probabil în jurul lui BETEA".

la pag.194, al.2 vol.II albastru, P.declară:

"În luna Noembrie 1947, (data poate fi precizată de Ministerul de Interne) când am aflat întâmplător că oamenii care țină cu încredință la Serviciul Secret răspundea din nou evenimente relative la intenția mea de a părăsi țara, am rugat pe tov.TSCHARI să aresteze pe cei ce lăseseră asemenea evenimente și să facă cercetări. Lucru pe care tov.TSCHARI l-a făcut, arestând 6 sau 7 persoane".

la pag.20 sus vol.1, PATRASCANU declară:

"Cred că la începutul lunii Decembrie 1947, sau în ultimele zile ale lui Noembrie, data nu pot să o precizez dar eu poate fi stabilită, a venit la mine RATIU care trimis de BETEA mi-a repetat oferta de plecare. Am tipat la RATIU afirmând că chestiunea plecării mele este o provocare și că am dat pe mâinile organelor Ministerului de Interne pe toți cei care colportau asemenea evenimente".

Fapt de citatele de mai sus, rezultă neîndoielnic intenția lui PATRASCANU de a acoperi pregătirile de plecare făcute de BETEA și RATIU prin aceste reclamații împotriva unor pretinși lanșatori de evenimente; aceste reclamații constituiau o diversivă în spatele căreia, BETEA putea să continue neîntrerupt preparativele sale. Astfel este inexplicabil cum PATRASCANU nu a predat tov.TEO pe cei mai principali colportatori ai acestor evenimente de plecare adică tocmai pe BETEA și pe RATIU.-

Concluzia noastră este că dacă PATRASCANU nu ar fi contat în mod serios să-și menajeze o posibilitate de a pleca din țară împreună cu MANUILA, i-ar fi denunțat cu siguranță pe ambii, oricâtă considerație și recunoștință ar fi avut pentru BETEA personal, dat fiind primejdia pe care o reprezenta MANUILA prin plecarea sa în străinătate. Un caz precedent - cum s'a dovedit a fi PATRASCANU în toate ocaziile - nu se lasă antrenat în asemenea promisiuni și tratative

numai pentru a-i arăta lui BETEA gradul de prietenie ce are față de el sau recunoștința ce i-o datorează.

În această privință LENA CONSTANTES declară la pag. 19 al. 4 vol. 1:

"...eu cred că el (PATRASCANU) nu avea prieteni ci doar relații cu oameni de care nu era legat cu nimic. Exemplu: ZILBER, BETEA, TROSCIAN. De fiecare dată când acești oameni erau prinși asupra crimelor făcute, PATRASCANU dădea impresia că nu simte o supărare pentru ei, ci că-i spusese că tot în capul lui se va sparge totul".-

Iar la pag. 256 ultimul alineat vol. 1 albastru, PATRASCANU, NICSA declară:

"...Deși jur că de multe ori am vrut să mă prezint singur să spun tot ce știu, aceasta mai ales când am văzut lagătatea unui om din care îmi făcusem un ideal, lagătatea cu care ministrul credea că se apără spunând că TONY (RATIU) că se lasă bătut de să-l omoare, dar să nu spună că a fost la el. Căci m'am întrebat: ori nu știe nimic de plecare și atunci avea datoria să informeze pe toți aceia care îi pozează numele, ori dacă da, să suporte consecințele".

O ultimă dovadă că nu BETEA este acela care l-a determinat pe PATRASCANU ca din prietenie pentru el să accepte ideea plecării, este și declarația dată de PATRASCANU la pag. 81 ultimul alineat:

"Pot să fiu crezut sau nu - eu mă simt obligat să spun aici -: când TEO a venit în Iunie, după două luni de întrerupere a oricăror cercetări și din vorba lui am înțeles că voi fi eliberat, luasem hotărârea înainte de a fi confruntarea cu BETEA sau de a-mi fi acceptat la această confruntare, ca a doua zi după ce voi fi liber, Secretariatul arătându-mi că mai are încredere în mine, să mă duc la TEO să-i istorisesc toată chestia cu BETEA, pentru a nu lăsa să pleneze asupra mea o culpă atât de gravă. Această hotărâre a fost anihilată de aducerea lui BETEA și de faptul confruntării".

De astă dată prin urmare, prietenia pentru BETEA, recunoștința, etc. nu mai contau și era hotărât să devie sincer. Dar prețul acestei sincerități trebuia să fie punerea sa în libertate ca și cum dacă rămânea arestat mai departe nu continua să planeze asupra lui aceeași bănuială gravă care ar fi trebuit să-l determine să-l deranjeze pe BETEA cel puțin după arestarea sa și mai înainte ca organele anchetatoarea

72F

225 -

să fi aranjat confruntarea dintre el și BEREA.- PATRASCANU însuși este conștient de gubresenia adevăratei argumentări a lui și de aceea ne provine la începutul declarației că "poate fi crescut sau nu, el se simte obligat s'o spună".

La pag.191 mijloc vol.1 LENA CORMEANTES declară:

"Când (PATRASCANU) mi-a povestit despre urmărirea lui BEREA, mi-a spus formal să nu spun nimănui că el mi-a spus aceasta și nici față de BEREA să nu mi arăt că știu".

În declarația sa din 6 Aprilie 1951, pag.6, PATRASCANU declară:

"La cabinetul meu l-am angajat pe NICOLAE care mi-a fost recomandat de BEREA, fiind ardelean cunoscut de al său. NICOLAE fiind un colaborator de al meu și fiind prieten cu BEREA, cunoscând problema fugii și temându-mă de arestarea lui chiar de la cabinetul meu, l-am trimis într-o înșircinare la Arad".-

Se vede deci că PATRASCANU își ia imediat după arestarea lui DUTESCU măsuri de apărare interesându-se prin RUMENIAN - RATIU, asupra celor ce cunoaște DUTESCU din această problemă. În același timp îl trimite pe NICOLAE la Arad spre a-feri de arestare, deoarece era și el ținut în curent cu pregătirile de fugă.-

La rândul său RATIU pleacă și el într-o "inspecție" la Arad.-

Ulterior PATRASCANU cheamă la el pe DUTESCU (care între timp fusese pus în libertate) și după ce își dă seama că acesta nu știe prea mult își continuă liniștit activitatea fără a se gândi nici un moment să desvâlve Partidului adevărul.-

Înșfășurit, mai menționăm aici faptul rezultat dintr-o declarație a nuntitei MATILDA ȘTEFANESCU care deținea de la ea lega ei LUCIA APOLONAN, informația că a doua zi după demasarea lui în Congres, PATRASCANU ar fi oprit două locuri la avionul pentru Londra care însă nu fost contramandate a doua zi.

În concluzie deși din declarațiile personale ale lui PATRASCANU nu rezultă că ar fi organizat efectiv oaza în secolul de a fugi, credem că cu extrase din declarațiile celorlalți arestați se poate conchide că acest gând l-a preocupat în mod serios tot timpul și mai ales în ultima perioadă după rezoluție.-

Această concluzie o deducem și din declarația LENEI CONSTANTIN de la pag. 144 al. 5 vol. 3, care arată următoarele:

"Mi s'a arătat o declarație înscrisă ILEANA POPESCU, în care spunea că dela mine a aflat că BUREA și RĂTIU se ocupau de fuga lui PATRASCANU".

Iată dar că LENA CONSTANTIN cunoștea și ea aceste pregătiri de plecare făcute de BUREA și RĂTIU; deși ea are aerul că este surprinsă de afirmația numitei ILEANA POPESCU, aceasta din urmă va putea arăta și întări împrejurările în care LENA CONSTANTIN i-a vorbit despre aceste pregătiri.

Faptul că el a nizat tot timpul pe o destindere în situația politică internațională, l-a făcut să spera că el va fi omul reprezentativ al viitorului, care intrinește calitățile cerute de ambele tabere. Visul lui de a fi mediatorul în situația politică internă a țării noastre, l-a făcut să șovăie, neputându-se hotărî să plece din țară atâta timp cât a crezut că în acest mod ar putea pierde prilejul de a se folosi de probabila conjunctură de destindere în politica internațională, conjunctură care i-ar fi fost lui favorabilă.

Faptul rămânării sale în țară nu poate fi deci invocat ca o cauză față de manevrele atât de numeroase și dovedite cu declarațiile citate mai sus ale lui PATRASCANU și ale celorlalți, cu scopul de a-și pregăti fuga din țară și alăturarea sa la lagărul emigrației trădătoare.

Rămânerea lui PATRASCANU în țară sau faptul că PATRASCANU nu a rămas în străinătate în ocaziile pe care le-a avut, se explică prin unele declarații aflate la decar. Astfel BUREA, în declarația sa aflată la pag. 91 mijloc vol. 1 arată:

"În răspunsul care mi l-a dat dl. LUCREȚIU PATRASCANU pe atunci ministru al Justiției, la cercarea mea (ofertă) de a-l convinge pentru plecare, a mai spus un lucru pe care l-am scîlpat din vedere în declarația mea de ieri și anume: după ce-mi spusese că prilejul l-a avut de atâtea ori prin plecările în străinătate și ultima oară la Congresul Internațional Juridic, "și oricînd ași putea să mai provoc un asemenea Congres".

Este deci clar că PATRASCANU, contînd pe manevrele sale prin care era convins că a reușit să deruteze Partidul - spera că va putea găsi oricînd o nouă posibilitate de plecare în străinătate, ocazie l-a făcut să revie în țară, deși

avea ocazia să rămână acolo, fiind sigur că va putea provoca oricând o nouă ocazie de plecare.--

Pe de altă parte justificarea lui PATRASCANU că "dacă ar fi vrut să fugă ar fi rămas la Bruxelles în 1947", poate fi privită ca având o altă semnificație și anume că cei care îl dirijau au considerat că nici momentul și nici metoda nu erau dintre cele mai potrivite, cerându-i să se întoarcă în țară și să acționeze mai departe urmând ca atunci când se va hotărî să fugă, aceasta să constituie o lovitură dureroasă pentru Partid.--

Un alt motiv al rămânării în țară a lui PATRASCANU, poate fi cel rezultat din declarația lui ZAHARIA IOAN din 18 Noiembrie 1949, (pag. 96 dosar 1), care afliase dela BETEA că PATRASCANU renunță deocamdată la plecarea cu avionul pilotat de MAX MANOLESCU, deoarece conta să fie luat în străinătate sub alt nume în suitea fostului rege cu ocazia plecării preoțate a acestuia la o muntă în străinătate (Londra).

Într'adevăr, deși PATRASCANU era la curent cu organizările de fugă făcute de MANUIA ale cărui legături cu MANIU îi erau bine cunoscute și știa că acesta a făcut tot timpul un joc dublu, a ascuns acest lucru Partidului, pentru a putea expedia un element devenit pentru el incomod în țară și de un real folos în străinătate. Tocmai pentru a ascunde anchetei acest aspect, PATRASCANU se grăbește să recunoască în declarația sa din 6 Aprilie 1951, acest fapt al său, pe care însă se limitează să-l califice "dugăinos" față de Partid și de Stat, când el se afla de fapt pe linia trădării.

Atitudinea trădătoare a lui PATRASCANU față de Partid, se oglindește și în faptul că a cunoscut preparativele de fugă ale lui MANUIA ale cărui sentimente și manifestări reacționare îi erau perfect cunoscute și a ascuns acest lucru Partidului, deoarece cunoștințele lui MANUIA în străinătate reprezentau pentru PATRASCANU un capital serios pe care se gândea să-l folosească atunci când va trebui și el să fugă din țară.--

Considerăm deci ca fiind total dovedite pregătirile de fugă ale lui PATRASCANU din țară, fiind deci necesară mai centralizarea întregului material existent într-o declarație unită care să cuprindă toate aspectele de care ne-am preocupat mai sus.--

LEGĂTURILE LUI PATRASCANU CU ZILBER SI CU
SIGURANTA. TRADAREA PARTIILOR. ZILBER AGENT DE SIGURANTA.

Caracteristic pentru PATRASCANU este faptul că în perioada 1940-1944 el s-a înțeles să-și asigure securitatea sa fizică prin mijloace proprii, recurgând la intervențiuni cereri și angajamente față de guvernul Antonescu, prin care se obliga să nu activeze împotriva regimului. Această comportare corespunde dealtfel cu întreaga activitate a lui PATRASCANU care - după expresia MILENI PATRASCANU - a fost "rupt de Partid" atât în ilegalitate cât și după luarea puterii.

În legătură cu angajamentul luat față de GHICA, fostul director legionar al Poliției, simțind subrezonia poziției lui, PATRASCANU, dă următoarea explicație la pag. 25 Biblioraft:

"Intrucât C.C. al P.C.R. dăduse directive pe când eram în lagărul Miercurea Ciucului, că dacă ni se cere o declarație că ne abținem a desfășura o activitate politică - ca condiție a ieșirii din lagăr (directivă pe care eu am cunoscut-o la Miercurea Ciucului dela STELIAN MITULESCU) am socotit că pot utiliza această formulă ca să cer netrimiterarea mea în lagăr sau schimbarea lagărului în domiciliu obligatoriu".

Eu știu și urmez să se verifice, în ce măsură această explicație este valabilă, dar trebuie să subliniem aici ciudățenia situației unui militant comunist cunoscut Siguranței, pus în libertate de un director legionar al Poliției printr-o rezoluție în care, cu tot desaurul voluminos pe care PATRASCANU îl avea la Siguranță, se spune:

"Propun liberarea din lagăr în urma angajamentelor luate față de mine și dat fiind că este un luptător convins de o idee; nu este un instrument în mâna nimănui. Îmi iau răspunderea eliberării lui".

Aceasta deși referatul Grupei II (comuniști) arată, că PATRASCANU este membru marcant al mișcării comuniste din România, activând din anul 1926, a pledat la diferite procese comuniste, a fost membru în Comitetul Executiv al lui "Secours Rouge International", a prezentat Kominter-

nului raportul asupra Congresului al V-lea al P.C.R., a fost arestat și judecat în legătură cu greva dela C.F.R., a plecat pentru a 2-a oară în 1933 în Rusia unde a reprezentat P.C.R. pe lângă Komintern, până în 1934 a condus Regiunea comunistă a Moldovei, a avut o bogată activitate până în preajma venirii la putere a legionarilor pe care i-a combătut, etc., etc., conchizând firește la reținerea sa mai departe în lagăr, "deoarece eliberarea lui ar fi dăunătoare ordinii și siguranței Statului".

Explicațiile date atât de PATRASCANU, cât și de GHICA asupra acestei măsuri, nu ni se par suficiente și ele urmează a mai fi adăugate în continuarea anchetei.

Chiar dacă ipotetic am admite, sau s'ar dovedi că exista o astfel de dispoziție a C.C., încă este cert că ea trebuie să se facă cu respectarea unor anumite limite pe care PATRASCANU le-a depășit, după cum a rezultat din confruntarea ce a avut loc între PATRASCANU și LEOVEANU fostul director General al Polițiilor de sub Antonescu.

Astfel, fiind întrebat ce discuții a avut cu IURETIU PATRASCANU cu ocazia aprobării domiciliului obligatoriu la Poiana Tapului, LEOVEANU declară:

"Eu mîrșt l-am întrebat pe IURETIU PATRASCANU, cum e-ți comunist ? Dănsul a negat categoric, afirmînd că, nu sunt comunist și prin faptul că sunt avocat am luat apărarea unor oameni năpăstuiți și sămăniți și din aceasta a rezultat că eu sîm simpatiza cu comunistii. Pe chestiunea aceasta -PATRASCANU mi-a spus - că a avut o discuțiune furtunoasă cu conducerea Partidului, arătându-le că se va adresa Justiției pentru atmosfera arestată, care-l face să nu mai suporte traiul, viața și că nu mai are liniște".

Bine înțeles că PATRASCANU nu recunoaște cele de mai sus, pe care le declară absurde și neadevărate. - Pentru stabilirea adevărului, LEOVEANU propune să fie audiat și Lt.Col.STOICA vărul lui PATRASCANU, care se afla de față la această discuție.

Dar faptul că angajamentele lui PATRASCANU nu au fost pur formale rezultă și din inactivitatea în care s'a menținut în anii războiului, ca urmare a obligațiilor asumate.

În declarația sa din 22 Mai 1951, pag. 86, dosar copie, PATRASCANU încearcă să dea o altă explicație a lipsei sale de activitate între 1938-1944:

"Această lipsă de activitate de Partid o motivez prin aceea că nu am voit să îmi legături directe și personale pe cont propriu, pentru a nu merge pe o linie fracționistă și a ajunge la o fracțiune în sânul Partidului".

Deci acesta ar fi motivul real, nu se vede cum s'a modificat această situație la începutul anului 1944, când PATRASCANU trece dintr-o dată dela pasivitatea în care se menținea în toți anii aceștia, la un dinamism cu totul inexplicabil, căci și acum continua să mai existe pentru el "riscul unor legături directe și personale" care îl puteau duce la fracționism.

Mult mai probabil este - așa cum de altfel rezultă din regimul de favoare de care s'a bucurat și din angajamentele luate în fața Siguranței - că PATRASCANU s'a abținut dela orice activitate până în momentul când și-a putut da seama - fără posibilitate de îndoială - de partea cui se înclină balanța războiului și că - din acest moment - pe baza unor angajamente luate față de unele elemente din burghezia românească și din partidele istorice, s'a hotărât să reîntre în arena politică a țării, sperând că prin activitatea lui să mențină mai mult pozițiile burgheziei în politica și economia țării noastre.

În modul acesta se explică și aprigiul pe care PATRASCANU l-a avut din partea burgheziei, spre deosebire de toți ceilalți fruntași comuniști care infundau ocnole și închisorile și îndurau teroarea și mizeria pe care le-o impunea guvernarea burghezo-moșierăști, în timp ce PATRASCANU era lăsat să-și scrie neturburat lucrările sale la Poiana Tapului, princa numărate pereceane sub ochii binevoitori ai Jandarmilor, se deplasa cu ușurință la Azuga, Brașov și chiar la București, etc, etc.

Datorită toleranței autorităților antonesciene, PATRASCANU își definitivează lucrările sale pe care

le concepu

în scopul de a-și pregăti o platformă politică și călăta s

determine o orientare "proprie" a Partidului din punct de vedere teoretic.

Această bunăvoință pe care PATRASCANU o contesta susținând că nu a fost cu nimic mai favorizată decât alți conducători ai Partidului, a fost analizată de ELENA PATRASCANU în declarația ei dela pag. 114 sus Vol.I:

"Eu îmi explicam - declară ELENA PATRASCANU - o atitudine mai blândă față de ANDREI, prin faptul că era fiul lui D.D.PATRASCANU, că familia lui avea legături cu o serie de oameni ai regimului, că era intelectual, etc. Eu n'am gândit atunci că burghezia ar putea privi în viitor contând pe un comunist de vremea lui ANDREI, adică român, intelectual, etc., etc., este preferabil unor comunisti din rândurile muncitorimii, mai strâns legați de Uniunea Sovietică. Dar acestea erau gândurile atât ale lui GHICA cât și ale lui ICA ANTONESCU și ANDREI a mers pe linia lor".

Iar la pag.16 Vol.2, ELENA PATRASCANU adaugă:

"Desigur că mi-am dat seama de situația privilegiată pe care o aveam în calitate de soție a lui ANDREI (faptul că l-am putut visita la Miercurea Ciucului), punând această situație privilegiată numai în parte în seama faptului că organele polițienesti știau prea bine de conflictul lui în Partid și că el efectiv nu ducea nici o activitate ilegală atunci, în parte însă o atribuiam faptului că fiind intelectual, de origine burgheză, român, fiul lui D.D.PATRASCANU, aceasta are un rol determinant asupra comportării acestor organe, precum și legăturile personale ale soacrei mele, ba îmi atribuim și un succes personal".

Internarea lui PATRASCANU în cursul anului 1943 în lagărul Tg.Jiu, ridică deasemenea unele suspiciuni, ținând seama că se produce după mai bine de doi ani de domiciliu obligatoriu și într'un moment când succesele Armatei Roșii nu mai lăsa nici o îndoială în privința spartei războiului. Astfel că o înăsprire a regimului lui PATRASCANU nu mai putea avea nici o justificare. Suspecte sunt deasemenea și condițiile în care a avut loc această internare.

La pag.100 al.ultim PATRASCANU declară:

"În 1943, am fost chiar în lagăr la Tg.Jiu, după o eșuată tentativă de a fugi de sub escortă la Gara de Nord, folosind camuflajul. N'am reușit însă și am fost prins și trimis la Tg.Jiu".

În legătură cu această pretinsă încercare de evadare, ELENA PATRASCANU declară la pag.32 Vol.I:

"Ulterior soțul meu mi-a spus că încercase de două ori să fugă, dar din cauza policiului a alunecat și a fost prins cu multă larmă în Gara de Nord de către jandarmul care-l însoțea. Soțul meu mi-a mai spus că a ajuns în lagăr cu această "ștampilă" de fugar, deoarece însoțitorul său făcuse un raport colonelului LEOVEANU (sau predeceserul său) despre aceasta".

Mă gândesc departe faptul că despre această "evadare" nu se pomeneste nimic în dosarele Siguranței și nici LEOVEANU nu vorbește despre ea, este ciudat că după o încercare (ELENA PATRASCANU vorbește chiar de două încercări) de a fugi de sub escortă, PATRASCANU este totuși trimis la Tg.Jiu, fără a fi judecat pentru această faptă a sa și fără a suferi vreo înăsprire a regimului, corespunzătoare atitudinii sale. Mai mult încă, în August 1943 el este din nou trimis în domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului.

Astfel cum s'au petrecut faptele, ele apar ca un alibi pe care cu metoda sa obișnuită, PATRASCANU a căutat să și-l asigure - cu concursul Siguranței - pentru a arăta că el nu a dorit internarea sa la Tg.Jiu, ci dimpotrivă a încercat să se sustragă acestei măsuri luate împotriva voinței sale.

În realitate, internarea lui PATRASCANU în lagărul Tg.Jiu, așa cum rezultă la o analiză mai atentă a lucrurilor, fusese hotărâtă de autoritățile antonesciene pentru a-i da posibilitatea de a lua legătură cu fruntașii comuniști ce se găseau închși la Tg.Jiu și pentru a afla care sunt intențiile de viitor ale conducătorilor Partidului.

Această constatare este rezultatul unui raționament foarte simplu: ori PATRASCANU era un element primejdios pentru ordinea și siguranța Statului și atunci s'ar fi dispus internarea sa în lagăr odată cu ceilalți fruntași comuniști, iar nu tocmai în 1943 când în mod logic ar fi

trebuit să intervie dispoziții de uşurare a regimului lui PATRASCANU.

Mai surprinzătoare este însă retrimiterea lui PATRASCANU după o şedere de circa 7 luni în lagărul Tg.Jiu, din nou în domiciliu obligatoriu. Aceasta înseamnă practic posibilitatea pentru PATRASCANU ca în urma documentării sale asupra planurilor de viitor ale Partidului să acţioneze din timp pentru a fi amestecat în toate acţiunile pe care Partidul le desfăşura pentru pregătirea actului dela 23 August şi pentru a-şi crea, având posibilitatea de a se mişca liber şi cercetat de poliţia lui Antonescu, platforma de "element principal" în pregătirea acestui act şi a-şi deschide drumul către conducerea Partidului.

PATRASCANU însuşi afirmă într'ună din declaraţiile sale, că a fost surprins de mutarea sa în lagărul Tg.Jiu, iar în ce priveşte mutarea sa din nou în domiciliu obligatoriu, el încearcă a o justifica prin mituirea lui GHEP, fostul director general la Interne sub Antonescu - mijlocită de un oarecare avocat CRINICUTA.

În această privinţă ELENA PATRASCANU declară la pag. 9 al 3, Vol I:

"Deoarece atât eu cât şi soţul meu, nu găseam nici o explicaţie pentru internarea lui (P) în lagăr, deoarece avusesse domiciliu obligator la Poiana Tapului, am găsit de cuviinţă în înţelegere cu dânsul, să încerc tot posibilul pentru a obţine transferarea lui din nou la Poiana Tapului. La mama mea la care stăteam atunci, mai locuia un avocat EUGEN RAMBULESCU din Tg.Jiu, prieten cu un oarecare BARBULESCU din Tg.Jiu, acesta la rândul lui, cumet sau fin al lui GHEP, fostul secretar general la Interne în acea vreme".

Desigur că identificarea acestora şi cercetarea lor în legătură cu cele susţinute de PATRASCANU şi ELENA PATRASCANU rămâne o sarcină de viitor a anchetei, spre a se vedea în ce măsură aceştia au putut determina revenirea lui PATRASCANU în domiciliu obligatoriu.

Anticipând însă asupra rezultatului acestor cercetări putem afirma încă de acum, că atât internarea la Tg.Jiu, cât și revenirea la Poiana Tapului nu pot fi considerate întâmplătoare pentru următoarele motive:

1/.PATRASCANU arată că intervenția a fost făcută de CHIRICUTA, iar ELENA PATRASCANU arată, că ea a fost făcută prin RADULESCU și BARBULESCU din Tg.Jiu.

2/.In declarația sa din 29 August 1951, DRANICANU DUMITRU fost subinspector de poliție în Direcția Generală a Poliției, arată că eliberarea lui PATRASCANU din lagărul Tg.Jiu s'a făcut în urma dorinței lui PIRI VASILIU, fapt care i-a fost comunicat de colonelul GEIER cu care a colaborat în Comisia de triere ce a funcționat la lagărul Tg.Jiu.

3/.Postul general TEBESCU arată în declarația sa din 30 August 1951, că PIRI VASILIU nu dorea ca PATRASCANU să fie urmărit și în special arestat, ceea ce concordea cu presupunerea pe care ea făcuse mai sus, că i se lăsa lui PATRASCANU libertatea totală pentru a-și face legăturile necesare spre a ajunge în conducerea Partidului.

4/.In declarația sa din 26 Noembrie 1951, colonelul SCHIPOR MIHAIL fost comandant al Legiunii de Jandarmi Brașova, arată că PATRASCANU era în foarte bune raporturi cu ALEXANDRU MORARI șeful de post din Poiana Tapului, având astfel posibilitatea de a se deplasa oriunde la București, chiar și fără aprobare scrisă.

5/.Deși după cum afirmă în declarația sa la pag.140 al. 4 Vol 2, PATRASCANU, PATRASCANU "era foarte urmărit de Siguranță în epoca Iunie-August 1944", el a putut lua totuși nestingherit legătura cu o serie de activiști ilegali, cu palatul și cu reprezentanți ai burgheziei și ai partidelor istorice, fără ca Siguranța să intervie în nici un fel, ceea ce întărește presupunerea noastră, că PATRASCANU își împlinea neturburat misiunea primită dela PIRI VASILIU sau alte organe ale Siguranței. De aceea probabil în declarația sa din 28 Mai 1951, fiind întrebat cum a luat legătura cu atâtea persoane deși era intens urmărit de Siguranță, PATRASCANU nu poate răspunde decât

că "avea grije să-și ia toate precauțiunile și că în îndeplinirea sarcinilor de Partid, făcea astfel ca să nu ia niciodată agentul după sine".

Legăturile lui PATRASCANU cu PIKI VASILIU par să fie adevărata cauză a regimului de favoare de care s'a bucurat PATRASCANU, cum și a libertății de mișcări pe care a avut-o în pregătirea actului dela 23 August. Această afirmație ne-o întemeiem pe următoarele probe:

În declarația sa din 30 August 1951, fostul general TOBESCU arată, că PATRASCANU a întreținut legături cu PIKI VASILIU pe care îl vizita în Cabinetul său dela Inspectoratul Jandarmeriei, unde TOBESCU arată că l-a vizitat de 2 ori în cursul anului 1942.

Fostul magistrat STANESCU P.ION -delegat ca sub-director general al Poliției între anii 1941-1944, arată în declarația sa din 29 August 1951, că este posibil ca între PATRASCANU și PIKI VASILIU să fi existat chiar și raporturi de ordin informativ, deoarece VASILIU i-a dat lui PATRASCANU o serie de aprobări de deplasare înainte de 23 August 1944, cu condiția ca acesta să-l viziteze din când în când, ceea ce PATRASCANU a și făcut în vreo două rânduri, după care a încetat vizitele sale.

Creдем că una din cauzele pentru care PATRASCANU a stăruit ca PIKI VASILIU să fie executat în urma sentinței de condamnare a Tribunalului Poporului, a fost și grija sa de a face să dispară cu un moment mai devreme pe omul care ar fi putut da în vileag raporturile sale cu Siguranța.

În declarația din 7 Mai 1951, fiind întrebat de ce a cerut comutarea pedepsei capitale pentru fostul ministru de război PANTAZI, PATRASCANU declară:

"După actele din dosar și dezbaterile procesului, am socotit că nu merită pedeapsa capitală".

Fiind întrebat imediat după aceasta de ce a propus pedeapsa capitală pentru PIKI VASILIU, PATRASCANU răspunde:

"Pentru că el era responsabil pentru siguranța și Jendarmaria Statului".

Această discriminare între cei arătați mai sus, nu ni se pare logică nici în definitiv "și PATRAȘCU era responsabil pentru comportarea armatei pe teritoriul sovietic, care se știe că s'a dat la masă în masă de populație civilă și atrocități fără seamăn.

În calitatea sa de Ministru al Justiției și ilegalist credem că PATRAȘCU era în măsură, să aprecieze asupra necesității de a se amâna executarea lui PIRI VASILIU, care prin funcția ce o avusese era deținătorul unor importante secrete de Stat, și numelui unor informatori care trădaseră Partidul ș.a.m.d. și Partidul nostru era interesat ca aceste date să fie mărturisite de către el. Dacă PATRAȘCU nu a făcut aceasta, ci a pătrăit dimpotrivă pentru execuția lui PIRI VASILIU, aceasta întărește bănuiala noastră, că PATRAȘCU se grăbea să provoace dispariția unui martor incriminat.

Privitor la tratativele pe care -- la un moment dat -- PIRI VASILIU voia să le ducă prin PATRAȘCU cu conducerea Partidului Comunist și cu Frontul antifascist atunci înjghebat, va trebui clarificată o contradicție între TOBESCU care susține că PIRI VASILIU i-a spus, că PATRAȘCU i-a făcut propunerea de a-i comunica lui ION ANTONESCU că este gata să plece la Moscova pentru a negocia un armistițiu, pe când PATRAȘCU în declarația sa din 30 Mai 1951 arată, că PIRI VASILIU este acela care l-a întrebat dacă conducerea Partidului ar fi dispusă să trimească o delegație pentru discuții preliminare la Moscova pentru încheierea Armistițiului.

Alte motive de suspiciune au fost reținute de noi prin studierea materialului care întărește convingerea că ne-am făcut-o asupra colaborării lui PATRAȘCU cu siguranța și celelalte autorități antonesciene sau cele burgheze de mai înainte.

Astfel:

- În memoriul menționat al tov. GR. PREOTASA la pag. 290, acesta arată că înainte de eliberarea lui PATRASCANU din lagărul Tg. Jiu, acesta i-a spus, că tov. GHEORGHIU DEJ ar avea tendința de a se înconjură numai de oamenii pe care îi cunoștea din închisoare, dela Doftana sau Caransebeș, având criterii înguste în privința cadrelor. Tov. PREOTASA mai adaugă, că metodele prin care PATRASCANU dusea la schimbarea lui GHEORGHIU SAINDU, i s'au părut încă de atunci injuste și nepartinitice.

Si ELINA PATRASCANU în declarația ei dela pag. 24 mijloc Vol I, arată:

"Atunci (după vederea lui ANINEL în lagăr) mi-a vorbit despre încrederea pe care a avut-o asupra, aceia a unui sentiment de rivalitate din partea tov. GHEORGHIU DEJ, pe care ANINEL a încercat să-l atenueze cât mai mult, dar că nu a reușit întocmai din cauza încredințării lui ANINEL de a fi slugă și de a se estompa în întregime".

Se vede deci cum în lagărul Tg. Jiu PATRASCANU a încercat să-și atragă o serie de tovarăși, pentru ca sprijinit de aceștia să diminueze autoritatea tov. GHEORGHIU DEJ. Faptul că aceasta se petrecea într'un moment în care se punea problema evadării unor tovarăși din lagăr, în vederea pregătirii loviturii de Stat, dă vederea că încă de pe atunci PATRASCANU încerca să recruteze elemente cu ajutorul cărora să poată prelua mai târziu conducerea.

Aci în lagăr începe adversitatea lui PATRASCANU pentru Partid și adevărații săi conducători și tot aci unde se găsea închis și AUSCHIT începe căldăria sa cu marea burghezie, în care scop PATRASCANU trecează cu AUSCHIT organizarea evadării acestuia din lagăr și colaborarea în vederea loviturii de Stat, admitând ca un de legătură între ei pe agentul Serviciului de Spionaj englez ION KIRANIE GHEORGHIU.

Nu există suficiente explicații și nu s'a stăruit
îndeajuns pentru clarificarea unor chestiuni. Astfel:

-Fiind arestat în 1932 PATRASCANU era acuzat de Si-
guranță că a fost la Moscova în Ianuarie-Februarie 1932,
că ar fi autorul manuscrisului Manifestului din 1 Mai și
că ar fi avut legături cu un neamț care venise în Bucu-
resti pe linia noastră tehnică. PATRASCANU afirmă, că
a negat toate aceste acușări ca nefondate, dar cum unele
sau chiar toate aceste învinuiri noi știm că erau reale,
el nu ne explică cum a combătut aceste învinuiri și pe
baza căror probe a fost pus în libertate de către Sig-
uranță. (23 mijloc Bibl. PATRASCANU).

Termonii în care PATRASCANU redă ancheta care a
urmat, prezintă o analogie perfectă cu relațiile lui
ZILBER cu VINTILA IONESCU. De aceea redăm mai jos cita-
tul:

"Când am fost la Siguranță a doua noapte
am fost chemat în biroul lui VINTILA IONESCU,
unde se afla și EUGEN CRISTESCU. VINTILA IO-
NESCU mi-a enumerat cele trei capete de acu-
zații. Eu am refuzat să le recunosc și am re-
fuzat orice declarație. Conversația a durat
două minute, EUGEN CRISTESCU răspundând nimic.
Când am fost la ușa VINTILA IONESCU mi-a
strigat furios: "dăcă mai încerci să fugi, jan-
darmul sau agentul care te păzește are ordinul
să tragă fără conștiință".

În legătură cu arestarea sa pentru participarea la
greva dela Grivița, PATRASCANU declară la pag. 24 al. 5
Bibl.:

"La Prefectura Poliției nu am luat contact
cu nici un organ al Siguranței sau cu altcinev
dintre autorități. Am fost interogată odată sau
de două ori de un comisar regul. Am negat ori-
ce participare la greva dela Grivița".

Și aici PATRASCANU nu arată care a fost urmarea ace-
stei arestări, cât timp a r mas arestat și pe ce bani a
fost pus în libertate.

Și aici suspectăm încă este fuga din Siguranță a lui
PATRASCANU în 1931 sau 1932, când fusese arestat împreună
cu un tov. francez venit pe linia tineretului LEON MAUVAIS,

actualul secretar al C.C. al P.C.Francoz, pe care
PATRASCANU o relatează astfel:

"Dacă la Siguranță, am fost înfățișat
lui VINILIA IONESCU, căruia amândoi i-am de-
bitat cele hotărâte. VINILIA IONESCU a spus
că din după la Parchet -fără alte explicații.
Dar când am eșit din Cabinet, eu m'am îndrep-
tat spre ușe și am eșit din Siguranță fără
impedicare".

Deosemena nu mi se pare satisfăcătoare explicația
dată de PATRASCANU, asupra modului cum a reușit să fie
atâta timp pe rol procesul său pentru participarea la
greva dela Grivița. Astfel PATRASCANU spune în declarația
sa din 7 August 1951:

"Usând de diferite manevre, -neîndeplini-
rea procedurii, lipsa dosarului, etc., am par-
venit să amân procesul în vara și toamna anu-
lui 1937 și să trimit dosarul în provincie unde
a rămas până în 1939".

Față de prigoana susținută a burgheziei împotriva co-
muniștilor este surprinzător că PATRASCANU a reușit să
fie aproape 7 ani pe rol procesul său, când majoritatea
participanților și conducătorilor acestei greve, fuseseră
de mult judecați și condamnați la pedepse grele și mai cu
seamă cum a reușit să fie achitat în 1939 când s'a judecat
procesul său, deși asupra sa se găsea adresa PAULINII
DORNEA și când activitatea sa comunistă era notorie.

În sfârșit ca și în cazul lui MIHAEL despre care vom
vorbi mai jos, apare cu deosebire suspect cum a reușit
PATRASCANU să obțină în 1940 pașaport pentru Italia, unde a
venit să-și viziteze soția care lucra la Pavilionul Român
al Expoziției din Milano. MIHAEL PATRASCANU pretinde în
declarația dela pag. 15 jos Vol.2, că PATRASCANU obținuse
acel pașaport în urma intervenției unor veri ai săi:
STOICA sau ULIA, dar oricât de puternici ar fi fost acești
avea și Siguranța un curvânt de spus într-o perioadă când
lagărele se umpleau de deținuți politici și războiul
contra Uniunii Sovietice era iminent.

Atâtea fapte pe care le-am înșirat nu pot fi considerate întâmplătoare și ele îl obligă pe PATRASCANU să dea explicații reale, indicând date verificabile și fiind urmărit de aproape în răspunsurile sale spre a nu-i permite să creadă sau să mențină o stare de confuzie.

Legăturile lui PATRASCANU cu Siguranța, constituiesc cheia întregii activități a lui PATRASCANU și în măsura în care el va fi determinat să nu lase nelămurite nici una din problemele ridicate, putem conta pe o cotitură hotărâtoare în cursul anchetei noastre.

Possibilitatea de a lua contact cu tovarășii BODNARAS, PARVULESCU, RANGHET, etc, pentru a le cere unele relații asupra acțiunilor pe care PATRASCANU le-a desfășurat cu știrea și cu asentimentul Partidului ca și a celor făcute pe cont propriu, ar constitui un sprijin prețios pentru lămurirea acestui capitol deosebit de important.

LEGATURILE LUI ZILBER CU SIGURANȚA

Mult mai numeroase încă sunt dovezile din materialul existent care stabilesc, că ZILBER a fost recrutat ca informator al Siguranței. Chiar dacă - cu toate numeroasele probe existente ZILBER nu a putut fi determinat să recunoască această situație, nu mai rămâne nici o îndoială, după cum vom arăta în continuarea expunerii noastre, că ZILBER a fost începând din 1930 și chiar de mai înainte, în serviciul Siguranței.

Asupra motivelor care l-au determinat să intre în organizația de spionaj sovietică, ZILBER declară la pag. 214, al.3, Bibl.II.:

"Când a venit ARABY la mine să-mi propună intrarea în organizația de spionaj mi-a spus: "Ai furat banii Partidului. Accepți ?" Am lăsat capul în jos și am spus: "Da." (Este inexact că aș fi cerut autorizația lui MAR-GULES. Am mintit). De aceea în organizație nu am fost un voluntar, ci un hoț ce își expiază păcatul".

Intrând în asemenea condițiuni în organizația lui ARABY, desigur că lui ZILBER nu i-a fost greu să devie

informatorul Siguranței pe lângă această organizație. Astfel, tot din declarația lui ZILBER rezultă, că Siguranța cunoștea activitatea sa în cadrul acestei organizații. În declarația sa din 31 Mai 1951, pag. 5, dosar ZILBER acesta arată:

"La trei zile după ce am luat contact cu ARADI, un cunoscut (fiul unui bijutier de pe Calea Victoriei - de lângă Cinematograful Select) m'a întâlnit pe stradă și mi-a spus: "Ascultă ZILBER, GROFFER (un concurent) și-a făcut probabil o parcurie. Comisarul FILIPOVICI a fost la tata, i-a spus că ești urmărit pentru spionaj sovietic și i-a cerut informații asupra ta". I-am povestit aceasta lui ARADI care m'a liniștit, spunând că este probabil o falsă alarmă".

Cu toată exprimarea voit confuză, pentru a cărei limpezire am făcut propuneri de adâncire la materialul existent în dosar, se desprinde totuși din acest citat în mod cert, că la numai 3 zile dela data intrării lui ZILBER în organizație, Siguranța cunoștea obiectul activității acestei organizații, cum și participarea lui ZILBER, fără a lua nici o măsură împotriva sa. Acest fapt mai este confirmat și în declarația dela pag. 353 al.1 Bibl. II a lui ZILBER, care se referă la o activitate mai veche de spionaj a acestuia:

"La vreo două luni după întoarcerea mea din ultima călătorie din 1927, a fost chemată la Siguranță (HENRIETTE YVONNE STAHL - socrata lui ZILBER) unde i s'a spus că împotriva mea există un denunț de spionaj și că ea cunoștea detaliile. HENRIETTE STAHL mi-a comunicat acest lucru. Eu nu l-am comunicat mai departe Partidului pentru că am găsit chestiunea lipsită de importanță".

Având tot atâtea goluri și neclarități în această declarație, declarație ne îndreptățește totuși că încă dela primul său drum în străinătate, activitatea de spionaj a lui ZILBER nu constituia un secret pentru Siguranță, care totuși nu îl chema pe el să dea socoteala despre această activitate a sa, ci pe prietena lui care nu avea de unde să cunoască această activitate decât dacă ar fi complice, în care caz desigur că ar fi fost reținută, ceea ce în fapt nu s'a întâmplat.

Din Procesul Verbal al Comisiei de Control din 14 Mai 1947 la pag. 3 sus, din dosarul de Partid al lui ZILBER rezultă că HENRIETTE YVONNE-STAHN a fost chemată și în 1929 la Siguranța din București și i s'a spus, că centrul de spionaj sovietic este condus de ZILBER.

Deși Siguranța cunoștea - după cum am văzut mai sus - în 1927 și 1929 activitatea de spionaj al lui ZILBER, el este totuși trimis în 1930 de către Ministerul de Război în străinătate împreună cu Căpitanul DAVIDESCU din Biroul de Informații al Marelui Stat Major, pentru recepționarea unor materiale anti-aeriene. În această privință EUGEN CRISTESCU arată în declarația sa din 7 Decembrie 1948, că plecarea lui ZILBER la Viena însoțit de un ofițer din Marele Stat Major, nu poate avea altă explicațiune decât că MORUZOV și VINTILA IONESCU reușiseră să obțină concursul lui ZILBER pe teren informativ. EUGEN CRISTESCU mai adaugă, că VINTILA IONESCU a păstrat multă vreme legătura cu ZILBER și i-a vorbit adeseori despre el.

Înăși încadrarea lui ZILBER într-o organizație de spionaj pro-sovietică, fără a fi avut în prealabil autorizarea Partidului, este de două ori suspectă: întâi fiindcă fiind vorba de o activitate importantă, partidul trebuia să cunoască și să autorizeze această activitate. Ori, ceea ce apare ca ciudat în atitudinea lui ZILBER în cazul de față este că - tocmai el care trămbița fiecare acțiune a sa pentru a-și cuceri un merit în ochii Partidului, nu aduce la cunoștință Partidului tocmai o acțiune de importanță acestuia.

În al doilea rând, pentru că pe plan politic această activitate a lui ZILBER în cadrul unei organizații de spionaj desfășurată fără cunoștința și fără directivele Partidului, putea duce la compromiterea Partidului și paralizarea activității unor organizații legale folosite în acel timp de Partid. Totuși, ZILBER nu anunță Partidul, motiv pentru care după cum se constată din dosarul de Partid al lui ZILBER, pag. 5 mijloc, el a fost exclus din P.C.R. de îndată ce Partidul a aflat că lucrează pe linie de spionaj (1929-1930) fără să aducă acest lucru la

cunoștința Partidului. Tov. PARVULESCU declară, că mult timp după aceea nu s'a ținut legătura cu ZILBER, fiind impetritiva lui și alte bănueli. Despre această excludere ZILBER nu a pomenit nimic în declarațiile sale, probabil pentru a nu fi silit să vorbească și despre cauzele care au determinat-o.-

La pag.353, al.2, Bibl.II, fiind întrebat la intrarea sa în organizația lui ARADI, dacă avea autorizarea Partidului, ZILBER răspunde că l-a întrebat pe MARGULES dacă i-a vorbit lui ARADI despre el, fără a-i spune însă lui MARGULES ce anume îi propunea ARADI.

Concluzia ce o desprindem din aceste neregularități este, că având din partea Siguranței misiunea de a da informații despre activitatea de spionaj a organizației lui ARADI, ZILBER nu a vrut să riște un refuz al Partidului de a-i aproba încastrarea în acea organizație, din care a acceptat deci pe cont propriu să facă parte. Iar faptul că Siguranța cunoștea încă din 1927 activitatea de spionaj a lui ZILBER și nu a procedat la arestarea lui, constituie un indiciu puternic, că ZILBER a fost lăsat intenționat de Siguranță să lucreze cu ARADI până în momentul când, trădând împreună cu MARGULES această organizație, l-a arestat de formă. Altfel ZILBER ar fi fost arestat încă din 1927 când HENRIETTE STAHL a fost chemată la Siguranță spre a i se pune în vedere că Centrul de spionaj sovietic este la ZILBER, sau cel puțin în 1930 (înaintea plecării la Paris) când după cum rezultă din citatul de mai sus - Siguranța avea informații că ZILBER lucrează în spionaj.

Suspecte sunt deasemenea împrejurările în care la 8 Decembrie 1930, ZILBER s'a reîntors în țară și a fost arestat, deși aflase din ziare despre arestarea întregii organizații a lui ARADI în timp ce se afla la Paris. În această privință ZILBER declară la pag.10 sus, dosar 2:

"Fiind la Paris, deși aflasem că în țară s'au făcut arestări, m'am întors. Cea mai elementară ținută partinică îmi dicta să nu mă întorc. Încăodată țin să subliniez că nu am revenit cu intenții ticăloase și nici nu mi-am schimbat atitudinea după arestare. Pentru conștiința mea țin însă să adaug la motivele întoarcerii, încă unul

"despre care n'am vorbit niciodată pentru că nu interesea ancheta, dar interesează din punct de vedere partinic. Am fost împins spre București, nu numai de impresia mea că numele meu nu fusese divulgat sau de convingerea că mă voi salva cu bani, dar și de atitudinea mea morală. În loc să caut legături cu tovarășii francezi, în loc să reiau totul dela început, am preferat din nou drumul cel mai ușor. Iluzia că nu voi fi arestat sau că voi scăpa repede, avea resortul întin în derizoriu de a relua afacerile proiectate. Toată atenția mi era îndreptată asupra vieții mele și nu asupra răului pe care îl puteam face organizației sau Partidului".

Raționamentul lui ZILBER este în întregime fals și nu are alt scop, decât de a induce ancheta în eroare asupra adevăratelor motive ale întoarcerii sale. Dacă ZILBER s'ar fi gândit numai la afacerile și viitorul său - așa cum pretinde - și nu ar fi avut să-și reproșeze nimic în raporturile sale cu Partidul și cu organizația de spionaj din care făcea parte, nimic nu-l împiedica să mai rămână în străinătate până în momentul când cazul ARADI ar fi eșit din actualitate.

Faptul că la 17 Octombrie află despre arestările efectuate, iar la 8 Decembrie 1936, adică după mai puțin de o lună se înapoiază în țară, arată că raporturile sale cu Siguranța erau de așa fel, încât nu îl interesa dacă numele său a fost, sau nu, divulgat de către cei arestați.

În afară de aceasta, chiar în ipoteza că numele său nu fusese încă divulgat, nimic nu împiedica la această divulgare să se producă mai târziu în cursul cercetărilor, încât orice asigurări ar fi primit din țară, el putea fi arestat în orice moment după înapoierea sa, cu atât mai mult, că după cum am arătat - Siguranța cunoștea activitatea sa încă din 1927 și chiar înainte plecării sale în străinătate când în ambele dăți, ZILBER fusese avertizat.

Însuși ZILBER arată că - după arestările efectuate în cazul ARADI, aflase prin știrile primite de ocazie că fusese căutat de un agent HUMITRESCU (pag. 67, al. 3, de-sar 2). Era deci clar că prin întoarcerea sa în țară,

el risca să fie arestat și condamnat.

Explicțiile date de ZILBER pentru a împrăști suspiciunea ce plana asupra lui că ar fi fost în serviciul Siguranței sunt felurite, dar nu rezistă nici una unei analize mai atente. Astfel la pag. 69 jos, Dosar 2 ZILBER declară:

"În 1930 m'am întors dela Paris, deocă în urma corespondenței primite din țară, ajunsesem la concluzia că nu fusesem dat de ARADI. În plus mă știam atât de puțin învovât, încât eram convins că nu mi se va întâmpla ceva grav".

În declarația sa din 22 Martie 1948, ZILBER arată:

"În 1930 fiind la Paris, am citit în ziare despre descoperirea organizației de spionaj. Am încercat să aflu dacă sunt dat. Am scris familiei pe diferite adrese. Răspunsurile au fost toate negative, anume că nu am fost căutat. Atât mama mea, cât și cumnatul meu m'au informat, că totul este în ordine și-mi cereau să viu acasă. Deasemenea dela birou am primit scrisori în același sens".

La pag. 67, dosar 2, ZILBER declară:

"În noptea arestării mele, VINTILA IONESCULESCU mi-a afirmat că s'a făcut o percheziție la mine acasă, însă nu s'a găsit nimic. Rămân la venirea mea în țară nu s'a făcut nici o percheziție. Mama mea mi-a povestit că a fost odată un agent care se prezentase sub numele de DUMITRESCU. Acesta s'a interesat numai dacă locuiesc acolo".

Subreziența acestor justificări a fost dovedită mai sus, fără să mai vorbim de numeroasele contradicții pe care le conțin.

În ce privește condițiile în care s'a făcut arestarea lui ZILBER în noptea de 8/9 Decembrie 1930, ele nu sunt mai puțin suspecte. În declarația sa din 4 Iunie 1951 ZILBER declară:

"În anul 1930 m'am întors dela Paris în ziua de 8 Decembrie noaptea. Cum am sosit acasă (familia mea lipsea) am ars tot materialul de Partid pe care-l aveam și apoi m'am culcat. A doua zi m'am dus la birou. Pe la orele 11,30 a.m. Dl. Comander GHEORGHIU (țigănu) mi-a telefonat să vin la dânsul (la Direcția Marinei) pentru a discuta o problemă de procedură (urmează descrierea arestării sale în cabinetul lui GHEORGHIU)."

Si aici - ca peste tot în declarațiile sale - ZILBER nu are nici un scrupul când e vorba de taciut o poveste pentru a deruta ancheta. Desigur că ZILBER se referă în această declarație la materialul de Partid adus cu el din drum, căci despre acele care se afla acasă la el, în timp ce lipsea din țară nu poate fi vorba, deoarece acesta putea fi găsit de organele Siguranței la percheziția care probabil s'a făcut. (Dacă nu s'a făcut nici o percheziție în lipsa lui - așa cum pretinde ZILBER - cu atât mai suspect !).

Dar dacă Comanderul GHEORGHIU în cabinetul căruia ZILBER a fost arestat, a aflat a doua zi la ora 11 că ZILBER s'a întors, este mai mult ca sigur că și poliția a știut de sosirea lui ZILBER pe ziua de 8 Decembrie și nu i-ar fi lăsat acestuia răgazul de a distruge materialul de Partid adus din străinătate, care constituia proba indiscutabilă a activității sale subversive. Este clar că prin această poveste, ZILBER urmărea să-și rezerve posibilitatea de a fi achitat în procesul în care știa că va fi implicat de fapt, fără ca aceasta să dea prea mult de bănuț asupra adevăratelor sale raporturi cu Siguranța.

Tot atât de neștersă este și relatarea de către ZILBER în cadrul aceleiași declarații a felului cum a fost tratat după arestare:

"Am fost adus într'o odaie la etajul IV și trântit pe jos (la prânz și în permanență după aceea mi se aducea mâncare multă și prăjituri dela Restaurantul "Regianu").

Este inexplicabil cum "fiind trântit pe jos" într'o odaie, cease implică întrebuintarea forței și o dispoziție nu prea favorabilă a agenților față de el, ZILBER

este totuși după aceea tratat cu mîncare multă și cu prîjituri dela ROȘIANU, ceea ce în nici un caz nu cadrează cu regimul aplicat de obicei arestaților comuniști pentru activitate de spionaj în favoarea Sovietelor. Aceasta poate fi încă o confirmare a legăturilor reale ale lui ZILBER cu Siguranța care înțelegea și în modul acesta să răsplătească serviciile aduse de ZILBER.

Nici comportarea lui ZILBER la procesul ARADI, unde a fost până la urmă achitat, nu a fost a unui membru de Partid ci - cu toate explicațiile abile pe care le dă - a unui om aflat în serviciul Siguranței, care are în primul rînd obligația de a furniza dovezi pentru procesul înscenat. Astfel la pag. 20 jos, dosar 2, ZILBER declară:

"Am negat orice înțelegere cu Partidul la București sau Viena. Pus în fața declarației categorice a lui ARADI, am convenit că mai târziu am aflat că era vorba de banii Partidului. Greșala mea a fost că nu am răspuns simplu "nu știu". Am gîsit însă că admitînd aceasta voi fi crezut pe cuvînt în celelalte afirmații".

Iar la pag. 11 sus, dosar 2, ZILBER adaugă în legătură cu declarația dată lui VINTILA IONESCU, în care a recunoscut că banii deținuți de el, erau destinați P.C.R.-ului:

"Despre această chestiune vorbisem ARADI și MARGHIEȘ. Cu puțin efort aș fi putut denatura faptul, cum am denaturat atâtea altele și dacă am trecut cu ușurință peste neajunsurile eventuale ce le-aș fi putut aduce Partidului prin cele câteva rînduri, aceasta se datorase numai faptului că crezîndu-mă salvat prin cele declarate, nu am gîsit în mine și forța ca să spăr Partidul. Grijă de mine a trecut și de astă dată, înaintea griji de Partid".

Cu toate argumentele invocate, nu poate scăpa nimănui, că grija cea mai mare a lui ZILBER era de a satisface nevoile de dovezi împotriva Partidului ale Siguranței, conform înțelegerii intervenite între VINTILA IONESCU și ZILBER și care constituia prețul libertății lui ZILBER și al regimului de favoare de care s'a bucurat în tot

tiapul prigoanei, după cum vom vedea în continuarea expunerii noastre.

Deși moartea lui VINTILA IONESCU, EUGEN CRISTESCU și MORUZOV constituiesc dificultăți serioase în demascarea calității de agent informator a lui ZILBER, secotin că probele indirecte care există asupra acestui capitol, sunt absolut suficiente pentru a considera acest fapt ca dovedit.

La pag.53 mijloc, dosar 2, ZILBER declară:

"În cursul lunii Ianuarie sau Februarie 1931 a venit la Jilava VINTILA IONESCU și MORUZOV. Acesta din urmă m'a chemat și a discutat cu mine chestiuni generale (filozofie, istorie, economie). În cursul acestei discuții a făcut o vagă aluzie la posibilitatea lui de a face ceva pentru mine. Imediat am comunicat tovarășilor din închisoare cele discutate. În București sunt dintre aceștia ȘTEFAN TEODORESCU, PAUL SOLOMON și KOTLAR".

Dintr'o serie de declarații prin care ZILBER încearcă să împrăști reputația de agent ce i se creiază și să dea anchetei impresia că este sincer și că se analizează cu obiectivitate, convingerea că ZILBER a fost agent de Siguranță este întărită.

Astfel, la pag.214 jos Bibl.2 ZILBER declară:

"Pe altă linie dintr'o coincidență stupidă de împrejurări (înțoarcerea dela Paris, schiterea, reinternarea în lagăr) în 1944, Partidul trage concluzia că am fost agent de Siguranță și mă izolează".

Oricare dintre aceste trei împrejurări arătate de ZILBER, din care am analizat până acum cât de suspectă este înțoarcerea lui dela Paris, puteau duce Partidul în mod logic la concluzia, că el a fost agent de Siguranță. Dar mai ales, toate trei la un loc, nu se putea să nu ducă Partidul la această concluzie. Nici nu mai poate fi vorba de o coincidență stupidă de împrejurări, mai ales că după cum vom vedea devenise un fapt cunoscut de toată lumea că ZILBER lucrează pentru Siguranță.

La pag. 268 penultimul alineat, Bibl.I, vorbind despre activitatea desfășurată împreună cu PATRASCANU înainte de 23 August 1944, ZILBER declară:

"Tin să precizez că nici o acțiune, nici o întreprindere, nimic din ce am făcut în acest timp, nu a fost fără autorizația prealabilă a lui PATRASCANU. Deasemenea este interesant de semnalat, că deși am lucrat stăția omeni, deși Siguranța l-a cîntat pe PATRASCANU, nu s'a produs nici o indiscreție din partea noastră."

Aici ZILBER încearcă să-și facă o apărare dintr'o situație neobișnuită care de fapt - accentuează legăturile lui PATRASCANU și ZILBER cu Siguranța. Căci, după cum am analizat referindu-ne la PATRASCANU, tocmai faptul că stăția omeni au putut lucra sub ochii Siguranței, duce la convingerea noastră că Siguranța cunoștea această activitate și le dădea mîna liberă pentru a încerca să pregătească un 23 August cu participarea burgheziei, cu o cât mai slabă participare comunistă și dacă se putea, chiar cu eliminarea comunistilor.

La pag. 10, dosar 2, ZILBER declară:

"În cursul anchetei actuale mi-am dat seama că VINTILA IONESCU mă chemase în 1932 la Siguranță și m'a obligat să confirm declarația din 1930 în chestia Skoda, pentru că nu știa nimic în această problemă și în joc era prestigiul lui. Astfel dintr'o lipsă de rigoare în viața mea morală în cursul anchetei din 1930, am ajuns în 1932, fără să-mi dau seama, auxiliar al Siguranței. A doua greșală făcută la Siguranță a fost că deși aveam posibilitatea să nu cedez, am cedat presiunii lui VINTILA IONESCU și am admis ca în declarația mea să figureze câteva rînduri despre banii destinați P.C.R."

Această poveste privitoare la confirmarea declarației din 1930, este inventată de ZILBER pentru a-și constitui un alibi pentru desele sale vizite la VINTILA IONESCU, bănuind că este posibil ca cineva să-l fi văzut în compania lui VINTILA IONESCU și ar putea declara acest fapt la anchetă.

Aci nu poate fi vorba de vreo gresală din acelea pe care ZILBER le invoca la tot pasul, căci din anchetă ca și din antecedentele și autobiografia sa rezultă, că ZILBER este un om cult, abil, voitaj, cunoscător al vieții și oamenilor și nu putea fi surprins de VINTILĂ IONESCU sau de altcineva ca să dea o declarație împotriva convingerii sale. Faptul că ZILBER a admis ca în câteva declarații ale sale să figureze câteva rânduri despre banii destinați P.C.R., este de fapt continuarea colaborării lui cu VINTILĂ IONESCU, ca rezultat al angajamentului luat de ZILBER față de organele Siguranței, de a le ajuta să rezolve cazul ARAM și de a le informa în problema comunistă.

Aceasta constituie și explicația bunului tratament de care s'a bucurat ZILBER după arestarea sa și a discuțiilor "filosofice" duse cu MORUZOV și cu VINTILĂ IONESCU la Jilava.

La pag.11 al.3, ZILBER declară:

"Procesul din 1931-32, cu toate peripecțiile lui a accentuat o caracteristică neborcită a mea. Prin modul cum m'am apărut și cum am ajutat alți tovarăși să se apere, s'a creiat în jurul meu o atmosferă de vedetă. Marca publicitate dată "cazului ZILBER" și supralicitarea mișcărilor în aprecieri favorabile, au consolidat în mine impresia de copil teribil care poate face orice".

Această dispoziție specială l-a făcut pe ZILBER să creadă că poate face și pe agentul de Siguranță dacă a putut rămâne nepedepsit pentru faptul că a furat banii Partidului, că a denunțat Siguranței activitatea unei organizații din care făcea parte, că s'a întors dela Paris într'un moment când arestările membrilor acestei organizații se țineau lanț, dacă după aceea a putut fi judecat și achitat. Toate acestea l-au întărit pe ZILBER în convingerea, că nu i se va întâmpla nimic nici dacă va da informații în continuare Siguranței în problema comunistă.

Si EUGEN CRISTESCU a încercat să-l recruteze pe ZILBER după cum acesta declară la pag. 44 al.penultim. dosar 2 ZILBER:

"În timpul ultimului război, mi-am amintit de ZILBER și de posibilitatea de a-i obține serviciile, am căutat printr'un prieten comun să-l apropii, dar acesta mi-a răspuns după că-tă va veni că ZILBER lucrează la Institutul de Cănjunctură".

Dintr'o însemnare afilată în dosar și din declarația lui ZILBER dela pag.75 jos, dosar 2, se vede că acest prieten comun este fostul gazetar SORBANU, care ar trebui cercetat în legătură cu această chestiune.

Recrutarea lui ZILBER de către VINETIA IONESCU apare și din declarațiile comisarului FILIPOVICI, care în 1932 după eliberarea lui ZILBER din închisoare, l-a văzut pe acesta în mai multe rânduri în biroul lui VINETIA IONESCU, căruia îi dădea diferite note.

La unele din aceste note FILIPOVICI a putut vedea, că s'au anexat niște instrucțiuni de propagandă comunistă sosite recent dela Moscova.

ELENA BANCILESCU, dactilografă dela cabinetul lui VINETIA IONESCU, fiind interogată în legătură cu notele menționate de FILIPOVICI, declară că nu-și mai amintește nimic în legătură cu aceasta.

În declarația din 5 August 1951, RAU IEOCA arată, că VINETIA IONESCU i-a promis că în cazul când IEOCA va veni Director al Siguranței și îl va numi pe el subdirector, îi va înmăna lista cu informatorii de mare pe care VINETIA IONESCU îi avea în partidele de stângă, citându-i în acest sens pe MARGULES, ZILBER și SRAER și-propunându-i chiar să-i prezinte.

Din declarațiile fostului magistrat CONSTANTIN C. DUMITRESCU reiese că în timp ce instruia cazul ARAM, șeful său din acea vreme colonelul TURBATU, manifesta față de ZILBER o atenție pe care nu o avea față de nici unul din ceilalți inculpați. Deasemenea arată, că ZILBER este singurul dintre arestați care a obținut în recurs casarea sentinței și judecarea sa de către instanțele civile care l-au achitat de orice penalitate.

Dar în cea mai mare măsură tratamentul de care s'a bucurat ZILBER în anii prigoanei, faptul că a fost lăsat liber, că nu a fost internat, că întocmai ca PATRAS-CANU a putut obține pașaport în 1939 pentru a participa la Congresul dela Pontigny, sunt de natură a stabili în mod neîndoielnic că ZILBER se bucura de aceste favoruri în schimbul serviciilor făcute Siguranței.

În condiții suspecte (evreu, bănuț de spionaj, cunoscut ca membru de Partid) ZILBER este angajat la Institutul de Conjunctură, care activează în toți acești ani, ajungând în fruntea Institutului fără ca Siguranța să protesteze împotriva prezentei lui în acest post extrem de important al economiei românești. În tot timpul războiului ZILBER nu este supărat de nimeni și se dedă unor afaceri importante, făcând în majoritate trafic de influență.

Articolele publicate de el în presă la cronica externă a "Viații Românești" așa cum declară el în spirit marxist-leninist și care tratau despre succesele Planurilor Cincinale atât sub semnătură cât și cu pseudonimele literare ANDREI SERBULESCU, STEFAN DEJU, etc, faptul că făcea parte din celula din presă P.C.R., că edita împreună cu alții o revistă în baza instrucțiunilor P.C.R., toată activitatea publicistică a lui ZILBER dintre anii 1932-1940, care constituia de fapt un camuflaj pentru a acoperi activitatea sa de informator, era cunoscută de Biroul 2 din Marele Stat Major și de Siguranță.

Tot astfel erau cunoscute legăturile lui ZILBER cu BODROV, reprezentantul și corespondentul Agenției Tass, prin care zece de extrase din articolele economice și de politică externă erau publicate în presa Sovietică.

Și deși de formă Biroul 2 a intervenit ca ZILBER să fie dat afară dela "Viața Românească", deși colaborarea lui ZILBER la revistele "Reporter", "Santier", "Prezentul", "Credința", "Ere Nouă", "Cuvântul Ilder", "Buletinul Săptămânal" era cunoscută, deși Siguranța a intervenit de câteva ori pe lângă MADGEANU, atrăgându-i atenția asupra activității "bolșevizante" a lui ZILBER, aceasta este totuși lăsat liber.

Simțind cât de vulnerabilă este această situație, ZILBER încearcă să se explice. Astfel la pag 61, al.3, Dos.1, ZILBER arată:

"În 1940 nu am fost trimis în lagăr ca și mulți alți tovarăși. Cred că explicația trebuie căutăți în aceeași nu mă credeau periculos, sau pentru că mă uimezori. Din dosarele Siguranței ar putea rezulta exact motivul. Totuși sunt de conștient două fapte:

a). În 1939 MOHYZOV a făcut un raport lui URDAREANU în care se spunea că la "Viața Românească" scrie un grup de comunisti condus de fostul spion sovietic, Ing. ZILBER. RAHA (pe atunci ministru) m'a dat afară dela "Viața Românească" și numei prietar'o întâmplare a fost împiedicat să mă denunțe oficial".

Apărarea pe care și-o face ZILBER este sub orice critică. Căci de unde la început citatul arată că este posibil să fi fost uitat, singura amănunte că în 1939 Mareșelul URDAREANU sesiza Siguranța de activitatea fostului spion sovietic ZILBER, ceea ce făcea și MOHYZOV în raportul său.

În ce privește argumentele lui ZILBER, că și alți activiști de Partid au fost lăsați liberi în această perioadă el trebuiește respins, deoarece motivele pentru care unele persoane nu au fost internate, nu sunt aceleași pentru toți cei lăsați în libertate, ci diferă dela caz la caz. În nici un caz ZILBER cu trecutul lui, cetățean principal la Partid și la M.O.F.R., cunoscut în cercurile măriștice și politice ca comunist, în permanentă legătură cu conducătorii din acel timp ai Partidului, fost judecat pentru participare la activitate de spionaj a organizației lui ARAM, etc., - nu poate fi încadrat în categoria celor care puteau fi omiși sau uitați de Siguranță.

Mai mult încă, cu toate aceste sesizări, în 1939 când Europa se afla sub arme, războiul era iminent, burghezia românească ceda presiunilor hitleriste și primul val de arestări înghițișe peste 2000 de antifasciști, internați la Miercurea Ciuc, ZILBER obține pașaport și participă împreună cu MADGEANU la Congresul Institutelor de Conjunctură economică ce se țineau în acel an la Pontigny.

Înapoierea lui ZILBER în țară când polițiile, jandarmeria și Siguranța se aflau într'o goană turbată după comuniști și antifasciști, nu poate avea decât explicația că în baza raporturilor sale "de serviciu" cu Siguranța, ZILBER avea certitudinea că nu va fi internat.

În această situație eforturile lui ZILBER de a justifica că se află și el în ilegalitate, ascund la..... mama lui, apar deodată ridicole. Astfel la pag. 90 al. 2, ZILBER declară:

"La 22 Iunie 1941, am părăsit locuința din str. Rionide de teamă să nu fiu arestat și nimeni să nu știe de soarta mea și am plecat la mama mea în Parcul Lăneului, unde nu eram cunoscut și trăiam într'un fel de semi-ilegalitate (nu eram anunțat la Poliție, nu ieșeam în oraș, etc.)."

Tot în același scop ZILBER inventă că în 1943 a fost urmărit de Siguranță și că mituind un comisar a reușit să rupă dosarul. Cu acest prilej menționăm că în materialul nostru nu am găsit nici un dosar al Siguranței privitor la ZILBER și la demersurile noastre la A.S. ni s'a comunicat, că nu există un astfel de dosar. Problema acestor dosare trezuește lămurită atât pentru faptul ce l-ar putea aduce în ancheta noastră dacă aceste dosare există, cât și pentru concluziile ce pot fi trase în ipoteza când aceste dosare au dispărut.

Activitatea de informator al Siguranței a fost cunoscută de o serie de persoane care ar putea da unele lămuriri, ca P. of. GRAUR, ALEXANDRU MIHAILĂȘU, CORBANU, M. H. MAXY, HAUSER, etc., după cum se poate vedea din unele citate pe care le-am extras și care se află la anexele prezentei sinteze.

Înșuși ZILBER cunoaște aceste evenuri. Astfel la pag. 61, al 2, Bibl. I ZILBER declară:

"Când am fost eliberat în 1932, eram practic un declassat. De o parte nimeni nu angaja un om acuzat de spionaj în favoarea URSS chiar și achitat, de altă parte Partidul nu mai voia să aibă de a face cu mine, pentru că nu mi se ierta chestia banilor din 1928 și în plus se știa că - nu înțeleg nici astăzi cum - că sunt agent al Siguranței".

Declarații în acelaș sens au fost date de ZILBER la pag.11 al.4, dosar 2, 215 sus Bibl.II, 197 jos Bibl.I, 14 sus, dosar 2, Dosarul Partid pag.61. Impresia care se degajă din citirea acestor declarații este că, svonurile acestora erau în așa măsură sareditate și atât de teneinio înăcăt ZILBER nu se mai sința în store să le combată.

Concluzia acestui material nu poate fi alta decât aceea trasă de MARGULES în finalul decl. sale dela pag. 35 sus dosar 2 ZILBER:

"Având misiunea de a constata care este adevărul în ce privește inculparea adusă lui HERBERT ZILBER, că a fost informator al Siguranței Generale și atînd timp de 3 luni înoreună cu el în aceeași cameră, am ajuns la constatarea că într'adevăr a fost informator nu numai al Siguranței, ci și a altor autorități cu deosebire ale celor militare."

Încăpătînarea lui ZILBER de a nu recunoaște această învinuire cu toate probele adrobitoare ce există împotriva lui, ne-o explică tot cu ajutorul lui MARGULES, care la pag.23 din dosarul său cu Nr. 35, declară:

"ZILBER ar fi fost într'adevăr de o neivitate copilărească, aceea nu este cazul, dacă n'ar fi recunoscut vinovat că a făcut serviciu de informator Siguranței atunci când anchetaorii i-au declarat că "la dosar nu se găsește nici o piosă care să-l acuze" iar el personal din ancheta întreprinsă "nu și-a putut forma convingerea aceasta".

Pe de altă parte, după cum arată tot MARGULES la pag. 13 jos din acelaș dosar - credința lui ZILBER era că înPLICAREA lui - care nu avunese nici o funcție publică de răspundere - într'un proces alături de PATRASCANU și PATRASCOU, urmîrea ca prin calificarea lui ca trădător în baza legăturilor cu Siguranța să-l compromită și pe PATRASCANU al căruి cel mai bun prieten era.

De aceea propunem ca în continuarea cercetărilor lui ZILBER, chestiunea relațiilor lui cu Siguranța să fie re-luată în baza materialului arătat și dusă până la capăt, înainte de a se trece mai departe la celelalte învinuiri

trese din colaborarea lui PATRASCANU, când - fiind de-
mascat ca agent al Siguranței - sunt șanse ca ZILBER
să-și revizuiască întreaga sa atitudine în anchetă.

HERNANT TOROSSIAN AGROFIAT COLABORATOR
AL SRI PATRASCANU, AGENT ANTI-STATIST, ATACHEIT, etc.

Pesiția adoptată de TOROSSIAN în ancheta noastră comportarea sa și slabele rezultate obținute în raport cu situația pe care o avea în grupul PATRASCANU, cu acțiunile sale ce apar din declarațiile celorlalți arestați și cu rolul pe care i-l rezerva PATRASCANU prin numirea sa drept consul la Paris, ne-au determinat să analizăm într'un capitol special, personalitatea și acțiunile lui TOROSSIAN apărute din studiul materialului spre a-l situa în adevărata lumină și a determina un nou curs al anchetei în cel privește pe acesta.

Dela început TOROSSIAN s'a plasat în mod categoric pe linia negării faptelor oricât de evidente erau probele ce existau împotriva sa.

Pentru caracterizarea lui TOROSSIAN, PATRASCANU arată în declarația sa din 19 Aprilie 1951 că :

"TOROSSIAN s'a dovedit a fi un element străin de clasă, la Paris a dat aceste semne".

PATRASCANU ar fi putut spune aici despre ce anume semne date de TOROSSIAN este vorba căci ele puteau constitui o indicație asupra adevăratelor preocupări ale lui TOROSSIAN așa cum ele rezultă din declarațiile lui GARDONI și ale marelui JANTUAN. Dacă se referă la anumite semne, PATRASCANU poate fi obligat să precizeze pe cât își aduce aminte de unde și-a putut forma impresia că TOROSSIAN este un element străin de clasă.

Vorbind despre HERNANT TOROSSIAN, BIERA declară la pag. 21 jos vol. II că acesta era un temperament de "jucător" BIERA precizează ce înțelege prin acest cuvânt este clar totuși că BIERA îl cunoscuse pe TOROSSIAN în acel timp ca un aventurier, întreprinzător, plin de inițiative îndrăznețe dar probabil și cu acea lipsă de scrupule și dorință de parvenire ca orice proșt care caracterizează pe un jucător.

Aprecierile lui BIERA în legătură cu TOROSSIAN ni-l prezintă pe acesta ca pe un om "cu ineligență normală, lectură franceză și în general un bun simț al lucrurilor" (BIERA

pag.20 al I, final vol.I) și el tot arată că PATRASCANU spune despre HERANT TOROSSIAN că poate merge pe picioare proprii și că nu i se poate imputa nimic.

Un fapt care exemplifică spiritul aventurier al lui TOROSSIAN este cel arătat în autobiografia sa (pag.262 jos bibliografic) și anume că fiind la Paris ca student la Doctoratul Juridic, în anul 1929, pentru a se putea întreține a preluat dela prietenul său dr. LEON SIGAL o clinică medicală, unde desigur că practica medicina ilegală.

Citirea și studierea declarațiilor lui TOROSSIAN lasă însă impresia- în ciuda acestor prezentări - că au fost date de un om cu mult submediocru, un spirit confus, care se exprimă într'un limbaj simplist, cu dezvoltare neinformată și redus la rolul de executant al unor însărcinări minore de simpla curierat, gofer etc.

În analiza ce ne propunem a face vom căuta să demonstrăm că această aptitudine a lui TOROSSIAN este simulată și că grație ei a reușit în mai mare măsură decât toți ceilalți arestați să ascundă toate faptele pe care le cunoșteau atât din activitatea sa proprie, cât și din aceea a lui PATRASCANU, ZILBER, LEON CONSTANIN și toți ceilalți.

Menționate sunt declarațiile în care TOROSSIAN, făcând pe neștiutorul - afirmă că PATRASCANU nu îi spune nimic din ideile, acțiunile și intențiile sale și că apela la el numai pentru a-i face unele servicii fără a-i da însă nici o explicație. Dar tot TOROSSIAN arată că PATRASCANU l-a luat cu dânsul la o masă la tov. ARA PAUKER, ceea ce constituie o indicație atât asupra adevăratelor lor raporturi cât și a încrederii pe care i-o acorda PATRASCANU și desigur și a rolului ce-i rezerva lui TOROSSIAN în viitoarele lui acțiuni.

Tot TOROSSIAN mai arată că PATRASCANU i-a vorbit despre discuțiile avute cu tov. KAPTRADIN, ceea ce deosebește constitue o dovadă că TOROSSIAN nu a fost un simplu executant ci a fost ținut în mod continuu în curent cu discuțiile politice și cu acțiunile lui PATRASCANU.

Aflându-se la Paris în 1946, PATRASCANU i-a comunicat

lui TOROSSIAN ştirile primite din ţară dela IANA CONSTANTIN, prin care aceasta îl pune în gardă că situaţia sa este periclitată şi îl invită să se întoarcă în ţară, faptele pe care desigur PATRASCANU nu i le-ar fi comunicat lui TOROSSIAN dacă nu i-ar fi acordat acestuia pe lângă încrederea sa şi o sarcină considerabilă.

Concluzia de se impune din toate acestea este că TOROSSIAN era ţinut la curent cu toate acţiunile şi planurile lui PATRASCANU şi că numai înducând în creştere ancheta el a reuşit până acum să treacă drept un element de mână a treia, complet străin de scopurile urmărite de PATRASCANU în unire cu elica sa. Tot aşa poate fi interpretat şi faptul chemării la Bruxelles a lui TOROSSIAN de către PATRASCANU care se afla la Paris ca şi cum ar fi fost vorba de un simplu funcţionar aflat în subordinea sa când TOROSSIAN era atunci consul al României la Paris.

Argumentul invocat de PATRASCANU că l-ar fi adus pe TOROSSIAN la Paris pentru că acesta avea naşid, este un pretext vizibil căci desigur că PATRASCANU a avut în timpul cât a stat la Bruxelles la dispoziţie maşina legăţiei noastre şi numai pentru acesta lucru nu l-ar fi deranjat pe TOROSSIAN care avea şi el maşina şi îndatoriri la sediul la Paris.

În această situaţie faţă de perseverenţa cu care - încă dela începutul anchetei, TOROSSIAN s'a menţinut pe această poziţie, faptele lui TOROSSIAN aşa cum ni le arată el, - şi care sunt confirmate şi de ceilalţi anchetaţi, ne vor ajuta să-l prezentăm aşa cum este el în realitate.

În chestiunea averii lui TOROSSIAN am redat în cuprinsul sintezei un pasaj dintr-un referat aflat la dosarul TOROSSIAN în care se vede că la Paris acesta trăia pe picior mare "uimind lumea cu luxul său". Cunoaşterea averii lui TOROSSIAN din ţară, dela PATRASCANU care afirmă că acesta şi-a vândut numai o maşină pe care o avea în ţară şi veniturile modeste ale profesiei sale de avocat fără renume, ne poate întrebarea cu ce bani a putut TOROSSIAN să-şi cumpere imediat după sosirea sa la Paris un automobil Buick în valoare de un milion şi jumătate de franci şi de unde proveneau banii care îi permiteau lui TOROSSIAN să trăiască în asemenea condiţii încât să uimească lumea prin luxul său.

În ce privește automobilul Lincoln cu care TOROSSIAN a înlocuit apoi Buick-ul, TOROSSIAN a inventat o explicație cu un oarecare SERGIU RADIER care l-ar fi rugat să-i facă serviciul de a primi automobilul său luxos marca Lincoln în schimbul mașinii lui TOROSSIAN ; el nu explică însă nimic despre natura acestui serviciu solicitat de RADIER și asupra cauzelor pentru care RADIER voia să scape de mașină și o oferea cu atâta generozitate consulatului nostru la Paris.

Proveniența acestei averi a lui TOROSSIAN o găsim în numeroasele afaceri de valută pe care le-a făcut la București și la Paris, traficul de influență intens pe care l-a practicat cu ocazia apurării magistraților când a scăpat mulți magistrați dela apurare în schimbul unor recompense corespunzătoare, afacerile de burse și de alți natură făcute îndeosebi la Paris, exploatarea hotelului Comodore pe care îl cumpărase în asociație cu FRASASOVICI și TATARESCOU (hotel în care locuiau în majoritate englezi și americani) afacerile făcute prin JEAN NICOLAI prin procuror la cabinetul lui PATRASCANU etc.

La Paris, TOROSSIAN a speculat la bursă dolarii deapă de către un anume HOBAN pentru deschiderea unui acreditiv la New-York în vederea unui concesiune făcută de Președinție. Acest fapt este menționat într-o notă a Președ. Consiliului de Miniștri (pag. 257 tipăritură TOROSSIAN) și este deținut chiar dela TOROSSIAN.

TOROSSIAN nu s'a preocupat deloc de faptul că fusese trimis să conducă consulatul nostru la Paris, de un guvern de democrație populară și la intervenția unui ministru care se pretindea comunist și s'a comportat ca oricare diplomat burghez.

În același referat (pag. 25c jos) se arată următoarele:

"Datorită unor rude ale sale din Paris, (LEMANIAN), TOROSSIAN a stabilit legătură de afaceri cărora le consacră tot timpul său, lăsând pe VIRGIL COMTEANESCU cu chestiunile reclamante de postal etc. În felul acesta VIRGIL COMTEANESCU cu, omul reacțiunii, a putut face diverse facilități peilor reacțiunii de acolo, acoperit de semnatura lui H. TOROSSIAN."

TOROSSIAN a arătat într-o serie de declarații (210, 217 bibliorast) legăturile sale cu o serie întreagă de oameni de afaceri, de proveniență foarte dubioasă, cu care a făcut la rândul său diferite afaceri. A întreținut legături de prietenie și afaceri cu ALBERT SAMUEL fost coproprietar al cazinoului Sinaia, la care a apelat pentru schimbarea comitetului de conducere al camerei de comerț franco-române.

Este interesantă și urmează a fi clarificată chestiunea geamantanului sigilat adus de ZILBER la venirea sa la conferință, pe care i l-a predat lui TOROSSIAN spre a-l încașa în casa de bani a consulatului. TOROSSIAN afirmă că acest geamantan conținea o colecție de timbre, dar cunoșcând predilecția lui TOROSSIAN pentru activitatea de spionaj, despre care vom vorbi mai departe și îndeosebi activitatea de spionaj a lui ZILBER, credem că este cazul a se lămurii această chestiune prin anchetarea amănunțită atât a lui TOROSSIAN cât și a lui ZILBER. Cu atât mai mult cu cât pretinsa colecție de timbre trebuia predată lui ROMAN CRESSIU care funcționa la legăția noastră din Londra, iar plasarea acestei "colecții" trebuia să se facă prin a se lua legătura de către TOROSSIAN și un anume MENDELOVICI cu anumite persoane din frontul românesc dela Paris (179 sus, bibliorast 1).

Printre afacerile mari ale lui TOROSSIAN, RUPENIAN citează într-o declarație a sa (pag.376 al.3 bibliorast) aceea privitoare la o comandă de ceașuri CFR în Elveția, despre care însă este necesar ca TOROSSIAN să dea relații mai ample.

Acțiunile lui TOROSSIAN care par a fi ale unui spion, sunt mai vechi și ele datează încă din timpul războiului ultimului. Astfel, ZILBER arată că TOROSSIAN a făcut un voiaj cu avionul în 1942 sau 1943 care i-l-a fost înlesnit de un om al gestapoului (probabil o rudă a lui un anume ARAXI). Tot în acest timp TOROSSIAN a fost vizitat de același ARAXI care se ocupa la Paris cu scoaterea armelor din lagărele de prizonieri sovietici.

Tot ZILBER arată că TOROSSIAN trimitea scrisori secrete sale prin pilotul dela Biroul Francez ; toate acestea fi duc

pe ZILBER la concluzia că este posibil ca TOROSSIAN să fi desfigurat în timpul războiului o activitate de spionaj.

ELIEN PATRASCANU arată în declarațiile ei că a aflat dela PATRASCANU că TOROSSIAN a lucrat cu sovieticii pe linie informativă. Vechile sale înclinări pentru spionaj trebuiesc coroborate cu faptul că la Paris TOROSSIAN a avut legături cu ARMIEK IMAHAKIAN, refugiat din Uniunea Sovietică după revoluția din Octombrie, care la rândul său l-a pus în legătură cu alți ruși albi și cu ofițeri francezi, membri în M.R.P. ; un alt prieten al lui TOROSSIAN, dr. DEMONDJILI, era prieten cu un anume CIORENEI fost ofițer alb. Este deasemenea de menționat că soția sa este originară tot din Rusia și refugiată împreună cu părinții ei în urma revoluției din Octombrie. Deasemenea soțul său era tot un rus alb.

Prietenii lui TOROSSIAN erau recrutați în majoritate din elemente reacționare : cităm astfel cazul lui KISAIL-CIOSCU DUMITRU, care făcea unele voiaje suspecte după război în țările dinprejur și care din 1946, nu s'a mai înscris în țară. Acesta este frate cu KISAILCIOSCU NICOLAE condamnat la muncă silnică pe viață pentru activitate legionară.

TOROSSIAN le-a și făcut acestora o serie întreagă de favoruri. Astfel, în Februarie 1947, a prelungit pe timp de un an pașaportul fals al lui D. DANIELOPOL, fost reprezentant al B.N.R.-ului la Londra și care se ocupa în acel timp cu traficul de devalize. Același DANIELOPOL încercase să-și prelungească acest pașaport la Londra însă nu a reușit.

La fel TOROSSIAN i-a eliberat lui COSTEL CONSTANTINESCU un pașaport cu 75% reducere și i-a prelungit pașapoartele unor reacționari notorii ca POPA BOLDEANU și CORNEL CALIMARU, dându-le vise cu care au putut circula prin Europa.

Așa se explică și faptul că în timpul funcționării lui la Paris, au putut fi sustrate din legăție un număr de pașapoarte în alb, fapt pe care TOROSSIAN nici nu l-a sesizat.

TOROSSIAN și-a manifestat deasemenea simpatia sa pentru reacționari prin faptul că i-a dat lui BETEA pe când

acesta era ascuns și căutat de autorități, o sumă de bani pe care i-a trimis-o prin RATIU (fapt arătat de ZILBER care adaugă că i-a scutrit pe TOROSSIAN să-l povestească acosta lui PATRASCANU ca acesta să poată raporta mai departe).

Un fapt care trebuie adăncit pe linia activității de spionaj a lui TOROSSIAN este acela arătat de LEHA CONSTANTE în declarația ei din 10 Mai 1951, din care rezultă că TOROSSIAN i-a cerut adresa lui NICOL GROSS de care spunea că va avea poate nevoie dacă pleacă la Londra. LEHA CONSTANTE adaugă că i-a dat această adresă dar nu știe dacă TOROSSIAN a folosit-o.

Acest fapt trebuie pus în legătură cu cele arătate de RUPENIAN, privitor la un voiaj făcut de TOROSSIAN la Londra, despre care TOROSSIAN nu a declarat nimic cu ocazia anchetei. Cunoșcând atitudinea reacționară și antisovietică a lui TOROSSIAN este sigur că acesta n'a trecut prin Londra fără a lua legătura cu GROSS spre a-i transmite și primi de la acesta un mesaj pentru PATRASCANU.

Am arătat în altă parte a sintezei, manifestările antisovietice ale lui TOROSSIAN, în discuțiile avute cu GARDONI la Aiud și Jilava și legăturile cu scop informativ pe care le întreține la Paris cu diverși ofițeri, membrii ai misiunilor militare engleze și americane.

Și RUPENIAN a arătat punctul de vedere antisovietic al lui TOROSSIAN pe care acesta îl expunea în discuțiile asupra raportului internațional de forțe pe care îl vedea cu totul favorabil americanilor și englezilor.

Toate acestea gâltoare fapte care au mai fost arătate și cu ocazia expunerii altor puncte din sinteză sunt de natură să completeze ne portretul lui TOROSSIAN, pe care acesta s'a străduit în tot timpul anchetei, să-l prezinte cât mai șteors și cât mai lipsit de însemnătate. Faptele arătate ne descompun o activitate susținută și variată a lui TOROSSIAN în favoarea lui PATRASCANU și a lui TATARESCU și în legătură cu unii români aflați la Paris care nu s'au mai interesat în țară.

Legăturile lui TOROSSIAN cu TATARESCU au început cu mult înainte de numirea sa la Paris. Împreună cu ZILBER,

TOROSSIAN s'a prezentat în audiență la TATARESCU în 1945, în urma faptului că PATRASCANU îi recomandase pe amândoi pentru a fi numiți în străinătate. Impresia care se degajă din prezentarea simultană a lui ZILBER și TOROSSIAN în audiență la TATARESCU, este că acesta din urmă era de acord cu PATRASCANU ca să se facă anumite numiri sigure în străinătate, care să poată servi scopurilor politice urmărite de ei și de întreaga burghezie românească și pentru a asigura o legătură între ei și "emigrație". În același timp a fost numit și BARBU ZEVEDOI la Londra. Toți cei numiți au avut o gedință comună în casa lui TOROSSIAN la care a participat și PATRASCANU, unde s'au făcut anumite recomandări noilor titulari de posturi, în vederea comportării lor în străinătate.

Din toate declarațiile luate lui TOROSSIAN, nu a rezultat deloc un rol și o activitate atât de importantă a acestuia, atât în țară cât și după plecarea sa la Paris. De aceea credem că cunoașterea faptelor concrete ale lui TOROSSIAN va fi utilă în sensul că, cunoscându-se locul pe care l-a ocupat TOROSSIAN în planurile grupului PATRASCANU, vom putea respinge toate explicațiile lui simpliste și incoerente pe care el le-a dat cu intenția de a face ancheta să se îndoiască că el este omul ce ar fi putut corespunde rolului rezervat de PATRASCANU și TATARESCU pentru realizarea planurilor lor.

Din cele arătate mai sus rezultă că în condițiuni normale față de spiritul de aventură și dorința de parvenire a lui TOROSSIAN și de celelalte însușiri pe care le-am analizat mai sus, și în raport cu ideile sale reacționare și dușmănoase regimului nostru, TOROSSIAN corespundea părerii ce-și formase PATRASCANU despre el, și speranțelor ce și le punea în realizarea scopurilor ce le urmărea.

Din materialul rezultat în anchetă, privitor la TOROSSIAN sunt posibile două ipoteze :

1. Sau TOROSSIAN urmează un plan bine chibzuit de

a simula prin toate mijloacele că este cu mult sub nivelul cerințelor față de rolul pe care i-l bănuia noi, pe baza materialului existent ;

2. Sca TOROSSIAN a suferit într'adevăr - din motive ce urmează a se stabili - o zdrobire nervoasă pentru a cărei vindecare este necesar un tratament înainte de a se relua cercetarea lui, în care caz aceasta se va putea stabili numai pe baza avizului unor medici specialiști, care vor putea hotărî dacă TOROSSIAN este un simulant sau este bolnav și lipsit de posesia tuturor sau a unora dintre facultățile sale mintale.

LENA CONSTANȚE, COMPLICĂ LA ACTIUNILE
DE TRADARE ȘI SPIONAJ ALE LUI PATRASCANU

LENA CONSTANȚE se situează pe planul central al problemei noastre, prin atitudinea pe care a avut-o în tot cursul anchetei, prin faptul că nu a recunoscut decât foarte puține lucruri și numai atunci când și-a dat seama că avem probe, prin declarațiile ei intenționat confuze cu scopul de a deturna cercetările, prin grija permanentă de a se informa prin toate mijloacele despre cele declarate de ceilalți arestați în această problemă, cum și prin toate acțiunile ei erezitate în sinteza noastră, pe care le vom analiza în completare în acest capitol special.

Cu toate declarațiile ei senzaționale pe care le-a retractat apoi, cu toată lipsa de probe directe sau de nărurări asupra activității ei, putem deduce dintr-o serie întregă de împrejurări că ea a avut un rol de seamă în acest grup, prin relațiile pe care le avea în țară și străinătate, prin spiritul ei de inițiativă, ea și prin ambiția ei de a perveni.

Iată cum o caracterizăm pe LENA CONSTANȚE, unii dintre arestații din această problemă:

La pag.41 mijloc, vol.I, ELENA PATRASCANU declară :

"LENA CONSTANȚE se erija într-un fel de tutore al nostru al tuturor, iar din punct de vedere politic eram cu toții influențați de ANDREI, dar ea colporta diferite vesti pe care le deținea dela oameni cu care venea în contact".

La pag.41 jos, vol.I, tot ELENA PATRASCANU adaugă :

"Ea a fost inspiratoarea închirierii casei lui MANUIA la Snagov și tot așa inspiratoarea construirii casei dela Snagov, ea a fost inspiratoarea manoprelor blâneyti pe care le făcea ANDREI prin cănea sau prin tatăl ei, inclusiv schimbarea banilor în Turcia și cumpărarea locului dela Poiana de către MOISIL, deoarece se pricepea în aceste chestiuni și îi plăcea să aibă bani și să trăiască bine, lucruri care nu m'a preocupat și la care nu m'am priceput niciodată."

În aceeași declarație ELENA PATRASCANU arată apoi cum PATRASCANU se află în toate celelalte chestiuni cu ELENA CONSTANTE și nu cu ea.

ELENA i-a recomandat lui PATRASCANU diferiți oameni pentru felurite servicii, ea a intervenit la PATRASCANU pentru criminalul de război GROSSEMAN (GROSZA), i-a corectat manuscrisele lui PATRASCANU, i-a făcut legătura cu POGONEANU și GULOPEVEIA, și cunoștea tot ce se petrece la ei în casă.

Câteva amănunte din alte declarații ale EISENHEI PATRASCANU completează și latura politică a portretului EISENHEI CONSTANTE. Astfel ELENA PATRASCANU arată (pag.40 vol.II) că a recomandat-o pe ELENA în Partid, deși aceasta avea unele critici la început. Când îi făcea apoi observații că este prea pasivă, că se eschivează dela muncile de partid, că nu se duce la ședințe etc., ELENA îi făcea chiar reproșuri pentru faptul că a adus-o în Partid "deoarece ea vrea să lucreze și să fie lăsată în pace". ELENA CONSTANTE și HARRY BRAUNER i-au făcut unele reproșuri pentru faptul că i-a sfătuit să intre în Partid și că din această cauză HARRY BRAUNER "va trebui să sacrifice obiectivitatea muncii lui științifice".

HARRY BRAUNER arată în declarația sa dela pag.121 vol.I. că ELENA CONSTANTE împărtășea ideile lui PATRASCANU și ale EISENHEI PATRASCANU despre partid; el își aduce aminte că ELENA i-a făcut reproșuri EISENHEI PATRASCANU pentru faptul că aceasta a îndemnat-o să se înscrie în Partid, deși avea o părere altă de proastă (reproș pe care și BRAUNER i l-a adresat EISENHEI PATRASCANU).

La cele de mai sus se mai adaugă o preocupare continuă pentru chestiunile și intrigile politice care lăsa la ELENA CONSTANTE proporțiile unei adevărate pasiuni. Astfel în declarația ei dela pag.50 vol.I, EISENA PATRASCANU declară:

"Tot în legătură cu ELENA mi-am adus aminte că în 1945 și 1946 ANDREI a aranjat cu ELENA o întâlnire cu POGONEANU la mama ei, deoarece ELENA cunoșcându-l mai de mult pe POGONEANU, a spus că ar fi interesant de stat de vorbă cu ei, fiind un om deosebit. Întâlnirea a avut loc. Ce s'a discutat acolo nu știu, întrucât nu l-am întrebat nici ulterior când am fost arestată."

Pe lângă celelalte înșiriri despre care am vorbit, și care o caracterizau pe LENA CONSTANȚE ca orgoliu, dorință de parvenire la situațiuni excepționale, spirit de intrigă, se mai adaugă și o violență, o ingeniozitate grație căreia ea a reușit să comunice în arest cu ZILBER, cu BRAUNER cu ELINA PATRASCANU și alții, despre care nu posedăm dovezi, ceea ce ne întărește impresia ce o avem că LENA corespundea din toate punctele de vedere și nu a fost aleasă întâmplător pentru a fi folosită atât de PATRASCANU cât și de NICOL GROSS pentru scopurile murdare pe care aceștia le urmăreau.

LENA CONSTANȚE și-a manifestat în nenumărate ocăzii ostilitatea ei față de regiunile noastre. În 1947 ea afirma față de ZILBER că "terorarea a devenit insuportabilă". Această dușmănie a ei față de partidul și regiunile noastre are rădăcini mult mai vechi. Astfel GUTA STRIMBURG arată în declarația sa din 9 Martie 1950 (pag. 24 jos) următoarele :

"Stiu de la soția mea că într-o zi ea s'a întâlnit pe stradă la statul Brătianu cu LENA CONSTANȚE și HARRY BRAUNER, imediat după 23 August și s'au exprimat față de soția mea în felul următor : "Ce stăta poracii cu GHEORGHIU DEJ ? Ce vor să-l scape un erou " ? PATRASCANU este material micșorii și a statului de la 23 August. Aceasta era exaltația LENEI CONSTANȚE. BRAUNER a ascultat fără a spune nimic".

O anumită încredințare și hotărâre în acțiunile ei l-au determinat pe PATRASCANU să-i acorde LENEI CONSTANȚE mai multă importanță și încredere decât chiar lui ZILBER și BETTA.

Astfel ELINA PATRASCANU arată (pag. 60 vol. I) :

"Tot în legătură cu LENA s'a considerat (în discuțiile pe care ELINA le-a avut cu PATRASCANU la Mincasa) că ea va putea vorbi în general despre discuțiile care au avut loc la noi în casă de față cu dăna, dar ANDREI nu credea că LENA va vorbi".

Tot ELINA PATRASCANU arată, (pag. 106 vol. II) că PATRASCANU era sigur că LENA este capabilă să facă pentru el dar se întreba ce vor face ceilalți, BETTA și BENI care erau arestați.

Posiția de complice a IERMI CONSTANȚE apare și din alte fapte în aparență mai mărunte. Astfel, IERMA este aceea care a adus în casa lui PATRASCANU un tehnician radiofonist pentru a verifica dacă la aparatul telefonic s'a montat vreun microfon. Aceasta este un indiciu, pe lângă celelalte menționate în sinteză, asupra faptului că ea cunoștea o serie întregă de acțiuni și manifestări petrecute în casa lui PATRASCANU, care trebuia ascunsă cu grijă.

În ce privește hotărârea ei de a-l urma pe PATRASCANU până la ospit în acțiunile sale, IERMA arată (pag.14 al.1. vol.4) că IERMA l-a întrebat într-o discuție dacă el (IERMA) ar continua să meargă alături de PATRASCANU dacă acesta ar apuca pe o linie greșită. Dacă IERMA nu dă nici o explicație asupra modului în care s'a ajuns la această întrebare este clar că IERMA CONSTANȚE verifică - probabil din ordinul lui PATRASCANU - în ce măsură acesta putea să conțene pe devotamentul celor care îi înconjurau.

Faptul că IERMA CONSTANȚE i-a procurat lui PATRASCANU cianură sau alt otrăv și că și-a rezervat și pentru ea o parte din această otrăvă, constituie de asemenea un indiciu puternic că, - cunoșcând acțiunile lui PATRASCANU și măsura în care ea însăși a participat la aceste acțiuni - , ea s'a gândit că ar putea fi trasă la răspundere și pusă în situația de a se sinucide pentru a nu divulga unele din acțiunile cunoscute de ea.

Acest fapt că și pașaportul găsit cu ocazia percheziției efectuate la domiciliul IERMI CONSTANȚE, al cărei conținut a fost distrus, rămânând numai copertile, pentru a nu se putea stabili întâlnirea dintre PATRASCANU și SIGOR GROSS la Praga - cum și celelalte fapte menționate în sinteză ca fiind la activul IERMI CONSTANȚE, ne duc la convingerea complicității ei conștiente la acțiunile de trădare și spionaj ale lui PATRASCANU.

Această constatare face necesară, pentru dovedirea acestei activități a IERMI CONSTANȚE, adăncirea anchetei în perioada ultimă, discutarea și eliminarea tuturor contradicțiilor pe care le-am relevat în cursul sintezei, cum și concretizarea declarațiilor pentru a putea fi înaintate în justiție.

LEGĂTURILE LUI PATRASCANU ȘI ZILBER CU PARTIDUL.

Trecând acum la analiza legăturilor lui PATRASCANU cu Partidul, trebuie să arătăm în primul rând atitudinea permanentă de luptă împotriva Partidului atât în ilegalitate cât și după 23 August 1944.-

BIENA PATRASCANU arată în această privință într-o declarație din care am dat în altă parte a sintezei noastre citatul respectiv, că atât ea cât și PATRASCANU erau rupți de Partid; așa explică BIENA PATRASCANU, că a fost posibil ca PATRASCANU să-și ia diferite angajamente pe cont propriu în fața Siguranței. Simțindu-se izolat de Partid, PATRASCANU îi spunea soției sale că trebuie să se bazeze pe propriile sale mijloace pentru a supraviețui și a se rezerva pentru evenimentele ce vor veni în urma războiului.-

La pag.23 jos din Vol.I. BIENA PATRASCANU declară :

"Totuși în 1949, cu ocazia anunțării la Radio a acuzațiilor care i se aduceau lui RAJK și ammuze a ceea ce a fi avut o atitudine trădătoare în închisori, declarația dela Siguranță a lui ANDREI mi-a venit în minte prin analogie și i-am spus acest lucru ...- Stiu că în acea perioadă a mai făcut unele cereri în care declara că nu a făcut altceva decât datorita lui de avocat, apărând în procesele noastre, lucru nedemn pentru un comunist care își asuma rolul pe care și-l asuma ANDREI, dar atunci știam că alții ca MATEI SOCOR, MAURER etc., au făcut declarații asemănătoare, ba acte care puteau fi calificate mai grav".-

Întocmai ca și ZILBER, PATRASCANU se apără pentru angajamentele luate față de Siguranță, invocând pretexte necesare și dând exemplul pe alți tovarăși care semnaseră astfel de angajamente deși nici SOCOR, nici MAURER nu aveau în Partid situația pe care o avea PATRASCANU, care se erija în doctrinar al Partidului.-

Adevărul este că întreaga activitate de partid a lui PATRASCANU se caracterizează prin indisciplină, atitudine opoziționistă și luptă permanentă pentru acapararea posturilor de conducere.- În acest sens R.WURMBRAND arată în declarația sa din 30 Aug.1951 că PATRASCANU a fost în permanentă opoziție cu diferitele Comitete Centrale care s'au

perindat în cursul anilor și chiar în perioada când dănsul făcea parte din C.C.

Așa se explică că și în perioada 1940-1944, PATRASCANU nu a căutat și nici nu a avut vreo legătură organizatorică cu Partidul.- La pag.2 Vol.I. ELENA PATRASCANU declară :

"În tot acest răstimp 1940-1944, eu am avut nicio legătură organizatorică cu Partidul, m'am chinat și am suferit din cauza lipsei totale de activitate și din cauza imposibilității de a egi din situația de "soție" care împărtășește în totul soarta soțului".-

PATRASCANU încearcă să explice lipsa sa de activitate în această perioadă invocând motivul că noul secretariat, i-a cerut să se mențină în legalitate cât mai mult (Decl. din 4 Iunie 1951).- Nu știm în ce măsură această afirmație a lui PATRASCANU este întemeiată și dacă a avut o astfel de dispoziție, dar nu este prea clar de ce Partidul i-ar fi dat o astfel de dispoziție, când atâția activiști ai Partidului nu-și puteau îndeplini sarcinile lor de Partid decât aflându-se în ilegalitate.- Deaceia credem că acesta era un argument cu care PATRASCANU voia să previe obiecțiunea ce i s'ar putea face privitor la contrastul strident între pasivitatea lui în toți anii războiului și zelul de care dă dovadă din primăvara anului 1944.-

În această privință credem că activitatea intensă a lui PATRASCANU la începutul anului 1944 se datorează conștienței - care în acest timp devenise evidentă pentru toată lumea - că naționali au pierdut războiul.- Întreaga activitate de Partid a lui PATRASCANU s'a caracterizat prin aceste tonuri și manevre cu care PATRASCANU a urmărit tot timpul să vadă "încotro bate vântul".- Aflat mereu în slujba burgheziei naționale și a anglo-americanilor, PATRASCANU păstrează continuu legăturile cu aceștia; de câte ori însă i se atrage atenția asupra abaterilor sale, PATRASCANU simulează că își dă seama de greșelile lui și că e hotărât să se îndrepte, pentruca la prima ocazie care i se pare favorabilă, să se poată din nou în slujba reacțiunii spre a nu-și slăbi reputația sa de "comunist de treabă", "comunist cu care se poate sta de vorbă" cum îl califica STIRBEI etc.-

Încercările lui PATRASCANU de a dovedi conducerii Partidului că vrea să devină "un membru cinstit de Partid" au fost numeroase, dar tot de atâtea ori a continuat a duce aceeași linie de luptă contra Partidului, deîndată ce i s'a părut că a înșelat vigilența conducerii.--

În acest sens, credem interesant pentru a-l caracteriza mai bine pe PATRASCANU să dăm câteva exemple :

La pag.186 al.2 Vol.I. PATRASCANU declară :

"..... că eu n'am ajuns aici (adică la demoralizare și descompunere), și datorez în foarte mare măsură Tov.GHEORGHIU DEJ și a atitudinii lui, a sfaturilor lui în timpul discuției pe care am provocat-o eu în 1946 la Paris. Atunci și ca urmare a discuției în continuare din București, am lichidat criza prin care trecusem.- Sau ca să fiu în spiritul adevărului complet, am pășit pe drumul lichidării ei".--

La pag.129 ultim alineat Vol.II Albastru, PATRASCANU declară :

"După discuțiile ample pe care le-am avut cu Tov.GHEORGHIU la sfârșitul lui 1947, am socotit criza mea ca membru de partid pe cale de totală lichidare.- Păcusem și o campanie electorală foarte vie și aceasta mă pusese în contact cu masele.- La Arad am lucrat strâns cu Organizația noastră de Partid. Am luat - în aceste condiții hotărâtoare - angajamentul să-mi revizuiesc toate metodele mele de muncă, să încep radicala lichidare a greșelilor trecutului, să urmăresc și să aplic cât mai just linia Partidului în toată activitatea mea".--

În timp ce în fața Tov.GHEORGHIU DEJ, care a făcut repetate încercări de a-i arăta lui PATRASCANU cecase în acel timp se mai considera ca greșeli în atitudinea sa, PATRASCANU își lua angajamente de a se desbura de păcatele trecutului său, PATRASCANU continua în realitate să persiste în acțiunile sale dăunătoare Partidului.--

Astfel deși se angajase să schimbe cadrele Ministerului, PATRASCANU continua a se înconjura de elementele corupte și dăunătoare, moștenite dela trecutele regimuri, sub pretextul "tehnicității", acceptă propunerea făcută de delegatul BETA de a rămâne în Belgia și nu îl denunță Partidului; îi ascunde Tov.GHEORGHIU DEJ întâlnirea cu MADISON

dela Paris, deși i-a propus după întoarcerea sa dela Paris să-i dea o listă de persoanele pe care le-a văzut acolo, pretextând că aceasta era o întâlnire banală care nu merita niciun raport; anulează măsura luată, în lipsa sa, pentru mutarea unor magistrați reacționari în provincie; deși **TOV. GHEORGHIU DEJ** a respins textul unui articol scris de **PATRASCANU** asupra problemei Ardealului, atunci când au început discuțiile asupra Ardealului de Nord la Budapesta, perseverează în orientarea sa naționalistă - revine în problema maghiară.-

Dacă **PATRASCANU** ar fi urmărit într'adevăr să meargă pe linia Partidului, nenumărate sunt ocaziile pe care le-a avut de a-și revizui atitudinea.- De aci tragem concluzia totală a sale nesincerității și a dughăniei ce o purta Partidului și tovarășilor din Comitetul Central.-

Înainte de a încheia acest capitol, menționăm că din material apare ca suspect faptul că în Iulie 1944, când aștepta - legalizarea Partidului, **PATRASCANU** a ridicat chestia formării unui Comitet Central restrâns care - spunea **PATRASCANU** - urma să fie completat sau refăcut după ieșirea tovarășilor din închisori și revenirea celor din emigratie" (decl. din 10 Nov. 1949 - pag. 103 al. 2 Vol. I).-

Și în această acțiune a sa se confirmă intenția lui **PATRASCANU** de a se strecura la conducerea Partidului.-

În ce îl privește pe **ZILBER** și legăturile acestuia cu Partidul, menționăm aci ca suspecte, refuzul său de a lua legătura cu **TOV. SPATARU (BODNARAS)**, lucru care îi fusese cerut prin **TOV. BENDEL** din partea Comitetului Central.- Pretextul invocat de **ZILBER** este că a avut impresia că este vorba de spionaj.-

Faptul apare cu atât mai surprinzător, cu cât în declarația sa la pag. 422 al. 4, **ZILBER** arată că în 1941 și 1942, l-a rugat de câteva ori pe **NAVODARU** să-i facă legătura cu Partidul, ceea ce acesta nu a reușit.- Se pune atunci întrebarea de ce după o căutare atât de asiduă a legăturii cu Partidul, **ZILBER** să o refuze atunci când aceasta i se oferă.-

Singura explicație plauzibilă față de cele arătate mai sus în legătură cu PATRASCANU, este că cu acordul ambilor, ZILBER a refuzat această legătură, pentru a fi liber în acțiunile lor prin care urmăreau să se impună la conducerea Partidului.-

Aceiaș pare să fie și explicația rușerii legăturilor cu Tov.BENDEL în primăvara anului 1944, fără a avea o autoritate în acest sens din partea Partidului.- Legătura cu Tov. BENDEL, ZILBER arată că a reușit să o obțină în 1943, dar probabil că și aceasta îl jena în mișcările sale, intrerupând brusc și această legătură.-

La pag.92 jos Bibl.I, ZILBER arată că a continuat să țină legătura cu BENDEL în așteptarea dispoziției de a lua legătura cu PATRASCANU, dar de nicăieri nu rezultă că a primit autorizarea de a lua această legătură.- ZILBER susține că i-a vorbit lui BENDEL despre întâlnirea cu PATRASCANU dela începutul anului 1944 și propunerea pe care i-a făcut-o PATRASCANU de a lucra împreună atunci când după 1 Aprilie 1944 va începe activitatea.- Deasemeni pretinde că i-a cerut lui BENDEL avizul pentru înființarea unui ziar ilegal săptămânal de mare tiraj în Februarie sau Martie 1944. (pag. 92 al.5 Bibl.1).-

La pag.94 mijloc Bibl.I., ZILBER arată că l-a adus pe PATRASCANU la București dela Colentina unde locuia atunci (la DINA COCEA) și l-a instalat în casa lui FLORIN TEODORU pe care o evacuase BENDEL.- Probabil că la aceasta se referă Tov.PARVULESCU la pag.89 al.4 Dosar I de Partid, atunci când în referința sa arată că în ilegalitate ZILBER a dat afară dintr'o casă pe un tovarăș ilegal, întrucât a promis această casă altcuiva. (Tov.PARVULESCU nu-și mai aduce aminte cui anume i-a promis ZILBER această casă).-

La aceeaș referință, Tov.PARVULESCU mai arată că în preajma lui 23 Aug.1944, când se pregătea ziarul "România Liberă" din colectiv făcea parte și BEN ZILBER pus de PATRASCANU cu toată interdicerea Secretariatului.-

Iată atâtea acțiuni importante ale lui ZILBER și PATRASCANU pentru care nu rezultă ca aceștia să fi avut aprobarea Partidului, Tov.BENDEL (VIRGIL) va trebui cercet-

tat în legătură cu cele de mai sus: deasemenea credem necesar a se cere relații lov. PARVULESCU, pentru a preciza impresia ce o avem că toate acestea s'au făcut fără aprobarea Partidului și cu scopul de a monopoliza actul dela 23 August, pentru a ajunge în conducerea Partidului.-

În altă ordine de idei, ZILBER arată la pag.266 jos Bibl.II, că a ascuns Partidului că în Comitetul Central există un dușman și un trădător.- Această declarație o punem în legătură cu cele arătate de ZILBER la pag.216 jos Bibl.I și anume :

"În 1943, am înșăpuit să-l preses pe VISOIANU să facă intervenții pe lângă cunoscuții lui, pentru readucerea deportaților. Mi-a spus că a vorbit cu o mulțime de oameni influenți..... Unul de care țin minte că a vorbit este Generalul DIACONESCU, pe atunci Director General al Siguranței (îl cunoștea din vremea când îi fusese atașat militar la Vărsavia).- De DIACONESCU îmi aduc aminte pentru că de numele acestuia se leagă o întâmplare.- Nu mai știu ce mi-a comunicat în legătură cu deportații, însă mi-a atras atenția să fiu extrem de prudent cui relatez cele spuse de dânsul, pentru că în Comitetul Central ar exista un agent".-

REZOLUTII TRAICTIA SI IN TIMPUL ANCHETEI
INTRE Cei ARESTATI

Pentru a cunoaște modul în care ancheta noastră a putut fi influențată în desfășurarea ei, prin diferitele înțelegeri ce au putut interveni între cei anchetați înaintea și în cursul cercetării noastre, am socotit necesar să centralizăm în acest capitol faptele rezultate din diferite declarații privind acest obiectiv; cunoașterea acestor înțelegeri ne va ajuta să descifrăm eventualele întâmplări în anchetă în legătură cu unele probleme și cauzele care au provocat hotărârea unora dintre arestați de a nu recunoaște unele fapte cu toate probele existente și explicația atitudinii lor negative în anchetă, a încăpățânării de a nu recunoaște o anumită situație. Aceleași date ne vor ajuta să descoperim soluția cea mai indicată pentru a-i determina să-și revizuiască poziția lor.

Chiar înainte de arestare, dar când aceasta devenise probabilă, PATRASCANU avea două întâlniri cu ZILBER. Cu ocazia discuțiilor avute în aceste ocazii, ZILBER i-a povestit lui PATRASCANU - în timp ce era cercetat la Comisia de Control - că a fost anchetat în mod incipient asupra legăturilor dintre el și americanii ROBERTS și HAMILTON. BRAUNER care relatează cele de mai sus, în declarația sa dela pag. 55 al.3 vol.I adaugă că ZILBER părea îngrijorat când îi spunea lui PATRASCANU cele de mai sus.

Iată deci dovedă indiscutabilă că întrebările ce i s-au pus lui ZILBER la Comisia de Control au constituit pentru el și pentru PATRASCANU o indicație sigură asupra obiectului cercetării în cazul unei arestări, astfel că ei s'au putut pune de acord încă de atunci asupra celor ce vor declara.

Tot BRAUNER în declarația sa dela pag.49 al.II vol.I, arată:

" BEN ZILBER mi-a spus că principial dacă ești arestat singura soluție este să negi cu încăpăținare, să nu recunoști niciodată nimic, nici chiar când ți se aduc dovezi. Nu am vorbit probleme concrete cu el într-o eventuală arestare"

Acuzarea indicării asupra comportării în cazul unei eventuale arestări, au fost date de NIKER și altor reținuți din problema noastră, ceea ce constituie o explicație pentru atitudinea negativă avută de aceștia în cursul cercetării.

NIKER care din practica sa de agent al siguranței și vechia spion avea experiența alibiurilor și a devenilor preconstituite, a dat desigur îndrumări "băștilor" lui, cum să se comporte într-o eventuală anchetă, ba mai mult el a continuat să dea acuzarea sfaturi și după arestarea sa, după cum vom arăta mai jos.

În declarația LENI CONȘTANTE la pag. 50 al. 4 vol. III, aceasta arată :

"Ideea însă că în închisori toată lumea comunistă o avem dela NIKER din Rahova, care mi-a spusese că toată lumea comunistă în mod durant".

Iar la pag. 84 jos vol. III LENA CONȘTANTE declară :

"Mi-a atitudinea și sfaturile lui BENI NIKER m-au influențat, făcându-mă să persist în atitudinea mea.

Sederea lui PATRASCANU împreună cu soția sa mult timp după arestarea lor, le-a dat posibilitatea de a se înțelege asupra răspunsurilor ce urmau să dea în eventualitatea cercetării lor.

Astfel la pag. 21 vol. I., ELENA PATRASCANU declară :

"Deși nu-l văzusem pe GEORG, deoarece el a venit la Praga după plecarea noastră la Bruxelles, iar la întoarcerea noastră nu l-am mai găsit acolo, dar pentru a nu avea neînțelegeri LENA CONȘTANTE și - după câte știam eu - bănueli gratuite asupra soțului meu, (nu am auzit niciodată ca soțul meu să fi avut vre-o legătură cu GEORG), am căutat de acord cu atunci când vom fi întrebați dacă avem cunoștință despre întâlnirea LENI CONȘTANTE cu GEORG la Praga, să spunem că nu știm nimic și nu știam nimic atunci când am plecat la Praga. (Vezi și ELENA PATRASCANU pag. 65 mijloc)

Privitor la relațiile cu străinii, deosemeni a existat o înțelegere între PATRASCANU și ELENA PATRASCANU, despre care aceasta în urmă vorbește în declarația ei dela pag. 32 vol. I :

"Am hotărât să nu spunem nimic despre aceste întâlniri (cu americanii) la București și la Paris, deoarece ANDREI presupunea că nu se va afla despre ele, dat fiind că nici BENJ nici LENA nu aveau interesul să vorbească despre ele."

Rezultă din această declarație, în primul rând rolul important al LENEI CONȘTANTE și al lui BENJ ZILBER în stabilirea acestor întâlniri, la care desigur că au și participat; se poate deduce apoi importanța acestor întrevăderi sau caracterul lor ostil, prin faptul afirmat de ELENA PATRASCANU că "nici BENJ nici LENA nu ar avea interes să vorbească despre ele". Singura interpretare posibilă este că murturisiră de către ei a acestor întâlniri, ar putea să le atragă neplăceri și aceasta pe baza conținutului discuțiilor ostile regimului nostru, împrejurările conspirative în care au avut loc etc.

Înțelegerea dintre PATRASCANU și ELENA PATRASCANU a purtat și asupra comportării înșelăci în anchetă. Astfel, -la pag.6 vol.I, ELENA PATRASCANU declară :

"Se poate (eu nu îmi aduc aminte) că fi fost eu aceea care i-am spus lui ANDREI să nu declare nimic din ceea ce nu este întrebare, iar eu pentru mine eram hotărâtă să spun ceea ce știu, dar numai după ce voi fi întrebată".

LENA CONȘTANTE a avut posibilitatea să comunice cu ZILBER care se afla într-o celulă alăturată de a ei, prin țoava dela calorifer, putându-și astfel întocmi un plan comun de apărare, ceea ce explică în bună parte poziția adoptată de ea în anchetă. Cunoșcând acest fapt, putem afirma cu certitudine, că declarațiile prin care ea făcând o serie de murturisiră tindea să inducă în eroare ancheta noastră, sunt urmarea sfaturilor pe care ZILBER i le-a dat în aceste discuții. Aceasta a fost de fapt și conduita lui ZILBER în anchetă, când pentru a doborâ cercetările el a dat diferite versiuni pe care le-a retractat de îndată ce nu-i mai conveneau.

ZILBER a putut afla astfel dela LENA CONȘTANTE data primei ei rețineri, faptul că a fost reținută la început în aceeași clădire cu ELENA PATRASCANU, cine a anchetat-o, ce întrebări i s-au pus, ce regim a avut ; tot LENA CONȘTANTE i-a dat lui ZILBER vesti de acasă, ceea ce explică moralul ridicat care i-a permis să se mențină într-o atitudine dăreă

de negare a unor acțiuni, deși posedam dovezi suficiente.

Deasemenea ZILBER i-a dat LENEI CONSTANȚE relații în legătură cu anchetarea sa ca și sfaturi referitoare la atitudinea ce trebuie să o adopte la reluarea anchetei. ZILBER însuși afirmă că i-a spus LENEI CONSTANȚE : "Ascultă nu are sens să minți, spune-i (anchetatorului) numai adevărul. Bineînțeles nu tot adevărul".

Comparând declarațiile date asupra acestor convorbiri în arestul Securității, - vre-o patru sau cinci la număr - constatăm unele nepotriviri datorate desigur faptului că ei s'au înțeles și asupra celor ce vor declara în cas că vor fi surprinși în timpul convorbirii, dar din cauza timpului scurs dela data când au avut loc aceste convorbiri, ei au mai uitat cele fixate, dând astfel versiuni diferite. Astfel, LENA CONSTANȚE arată în declarația ei din 16 Martie 1950, vol.2 pag.108 că i-a spus lui ZILBER în legătură cu Praga că nu a pomenit nimic în cursul anchetei despre această călătorie, iar ZILBER i-a răspuns că a făcut foarte bine.

Fapt cert este că, cu ocazia acestor convorbiri, LENA CONSTANȚE și BENI ZILBER nu au lăsat să le scape ocazia de a se pune la curent cu mersul anchetei lor și de a stabili ce poziție să adopte și ce susțineri să facă în fiecare din problemele mai importante a căror rezolvare era urmărită de anchetă. De acest fapt ancheta s'a resințit în mare măsură și aceasta va constitui și în viitor o mare dificultate.

În timpul arestului ei, LENA s'a dovedit foarte ingenioasă în gădirea modalităților de a comunica cu exteriorul. Astfel, ea a reușit să-i scrie lui BRAUNER după arestarea ei și să comunice cu el. Atât înainte de prima ei arestare când a avut cu BRAUNER discuții pentru eventualitatea unei arestări și cercetări, în intervalul dintre prima și a doua arestare când LENA l-a informat asupra arestării și cercetării ei, dându-i și sfaturi de comportare în cas că va fi și el arestat și în sfârșit în cursul ultimei ei arestări, LENA a comunicat permanent cu BRAUNER prin diferite bilețele transmise în

cele mai variate moduri prin care i-a dat sfaturi private la comportarea lui în anchetă.

Astfel LENA l-a sfătuit să adopte o atitudine "mai prostescă", să nu spuie că cunoaște ceva din părerile politice ale lui PATRASCANU și să pretense că el nu prea vorbea cu PATRASCANU și era prieten cu ELENA PATRASCANU.

În declarația ei dela pag.155 final vol.I. LENA CONSTANTE declară :

"Atunci am discutat cu el (BRAUNER) din nou, și i-am spus că nu trebuie să se mențină pe situația de rezistență pe care PATRASCANU nu o merită. Că PATRASCANU nu ar fi suferit pentru noi nici o clipă, cum am făcut noi pentru el și că să vorbească cum i se va cere. N'am mai discutat în detaliu ce să spuie și ce nu, dar la întrebarea lui dacă va fi pus în situația să declare ceva ce nu este adevărat, ce să facă, eu i-am răspuns să accepte, să nu se opună și să decidă apoi cum e mai bine".

LENA CONSTANTE a mai mărturisit și unele înțelegeri cu PATRASCANU însuși, în sensul de a nu vorbi nimănui despre discuțiile antipartinice la care asista între PATRASCANU, ZILBER, ELENA PATRASCANU și alții, în care erau defăimate Uniunea Sovietică și Partidul, despre întâlnirile lui PATRASCANU cu fruntași țărâniști la TOROSSIAN în casă, despre întâlnirea cu POGONBANU mijlocită chiar de ea, în casa lui FLORIN TRODORU, despre schimbările de valută, despre intențiile de fugă etc.

În declarația ei dela pag.19 al.II vol.II LENA CONSTANTE arată că după eliberarea ei i-a transmis lui PATRASCANU prin soacra acestuia, Dna SCHWANEN problemele asupra cărora a fost întrebată, accentuând asupra faptului că a fost chestionată mai mult în legătură cu fuga.

La pag.6 din vol.I. LENA CONSTANTE, se găsesc câteva scrisori pe care LENA a încercat să le trimită lui BRAUNER dar dintre care unele au fost probabil interceptate. Textul acestor scrisori este convențional și el nu a fost explicat până în prezent nici de LENA CONSTANTE și nici de HARRY BRAUNER căruiua îi erau adresate.

Mai mult încă, în timpul primului ei arest, LENA CONSTANTIN a convins-o pe femeia care o supraveghea, să-i dea Lui HENRY BRAUNER un telefon întrebându-l, anonim, ce face și adăugând că e din partea lui LENA.

Din decar nu rezultă decât toate comunicările ELENII PATRASCANU cu mama ei sau cu LENA CONSTANTIN prin numitul PASIUC din serviciul de poștă, au fost aduse la cunoștința organelor noastre și decât unele dintre aceste comunicări nu au fost efectiv transmise.

Acest PASIUC i-a adus ELENII PATRASCANU un bilețel dela LENA CONSTANTIN, după ce în prealabil ELENIA îi trimisese niste bomboane. Un alt bilețel al ELENII PATRASCANU către LENA CONSTANTIN prin dna SCHWAMEN nu a fost transmis de către aceasta, care spunea că nu vrea să aibe de afaceri cu LENA, întrucât aceasta este o intrigantă, necinstită etc.

Mama ELENII PATRASCANU, dna SCHWAMEN care a fost autorizată să mai multe rânduri să se întâlnească cu soții PATRASCANU în timp ce aceștia se aflau reținuți la Snagov, le-a transmis acestora mai multe informații din partea LENEI CONSTANTIN. Astfel, la pag. 23 vol. II, LENA PATRASCANU declară :

"Când (dna SCHWAMEN) a venit în mod oficial mi-a spus că LENA CONSTANTIN i-a povestit că a fost întrebată la Siguranță despre fugă. Nu nea comunicat ce a răspuns. A mai povestit că a stat în celulă alături de BENI ZILBER, care i-a ciocnit în perete și cu care a discutat".

Îată deci cum au fost informați soții PATRASCANU asupra poziției adoptate în anchetă de LENA CONSTANTIN și BENI ZILBER în probleme de o deosebită importanță cum sunt cele privitoare la legăturile cu străinii, cu MADISON și ROBERTS și întâlnirea cu NICOL GROSS la Praga. Aceasta constituie o explicație a înțelegerii depline dintre ei în ce privește conținutul declarațiilor lor și susținerile comune asupra unora dintre punctele anchetei noastre.

PATRASCANU a reușit să comunice din închisoare cu un prieten al său POLLACK (soțul prietenei lor RITA PROBST KRAID) printr-o scrisoare că speră ca "în urma unui lucru foarte greu pe care trebuie să-l facă, până în toamnă să fie acasă". Nu s'a stabilit prin cine a reușit PATRASCANU să

transmite acest bilet în afară, dacă nu a mai folosit această posibilitate și pentru transmiterea altor mesagii unor persoane aflate în libertate, după cum nu s'a precizat în ce constă acel lucru greu despre care vorbește PATRASCANU că ar fi trebuit să-l facă pentru a scăpa până în toamnă, cine i-a cerut să facă acest lucru foarte greu, de ce nu l-a făcut etc.

În concluzie, înțelegerile intervenite între anchetă dintre care am dat la acest capitol unele exemple, arată posibilitățile variate și numeroase pe care înclădincintea și după începerea anchetei, aceștia au avut pentru a-și întocmi o apărare și a se informa reciproc asupra modului cum se desfășoară ancheta și a celor ce trebuie să susțină refuzitor la anumite probleme.

Recapitulând cele arătate mai sus, arătăm faptul că soții PATRASCANU au stat un timp împreună, ceea ce le-a permis să-și treacă în revistă activitatea și să-și aranjeze răspunsurile într-o eventuală cercetare.

Prin VASIU, un oarecare pădurar NEIU, o femeie care a supravegheat-o pe ELENA PATRASCANU și probabil prin alte persoane din serviciul de pază ca și prin dna SCHWAB ei au avut posibilitatea să comunice atât cu cei arestați cât și cu exteriorul, putându-și fixa anumite vederi comune și întărindându-și poziția lor negativă în anchetă.

Fiind ținut în arestul comun, ZILBER a avut posibilitatea de a afla anumite asupra casei lui PATRASCANU înainte chiar de a se fi început cercetarea lui în această problemă.

Introducerea lui MARGUIES în celula lui ZILBER când acesta ar fi fost singurul prin care mai puteam avea o problemă concretă a activității ca agent a lui ZILBER, deoarece toți ceilalți colaboratori ai lui ZILBER în această activitate au decedat sau dispărut, le-a dat acestora posibilitatea de a se înțelege asupra celor ce vor declara. Urmarea a fost că MARGUIES a dat o serie de declarații în aparență foarte binevoitoare anchetei, însă care fiind bazate numai pe simplele sale deducții, fără a se da dincolo de fapte concrete, nu pot avea decât o valoare relativă în justiție.

Tot așa ZILBER s'a putut pune de acord în arestul di
Behovei, în modal arătat cu LENA CONSTANTIN, ceea ce le-a
permis să schimbe unele informații și să-și consolideze p
ziția adoptată la începutul anchetei pe baza convingerii l
verificate că nu posedăm nici un material.

Astfel de înțelegeri au mai intervenit, după cum am
văzut și între ELENA PATRASCANU și ELENA CONSTANTIN, între
LENA și BRAUNER, între ZILBER și PATRASCANU, ZILBER cu
BRAUNER, între BETEA RATIU și PAVEL, reținuți un timp în
arestul comun al Securității, etc.

TOROSSIAN a fost lăsat la Aind în arestul comun deși
era arestat încă de la începutul anului 1948, unde s'a putu
informa asupra desfășurării și a mersului anchetei în pro
blema PATRASCANU.

Deși în stadiul actual al anchetei nu mai putem reme
dia această situație, cunoașterea acestor posibilități
de înțelegere ce au existat între diverși arestați, va face
să sporască vigilența noastră în această ultimă perioadă
de anchetă, ca astfel de posibilități să nu se mai repete, d
mai ales ne va permite să apreciem în mod just gradul de
sinceritate al celor arestați și să luăm măsurile cuvenit
de la caz la caz atunci când poziția unora dintre arestați
va apărea totuși ca rezultat al acestor înțelegeri.

CONCLUZII

Cercetările făcute până în prezent au stabilit deci că PATRASCANU, ZILBER și celelalte elemente recrutate de ei, se fac vinovați de o serie de acțiuni dughănoase și criminale îndreptate împotriva regimului nostru, împotriva clasei muncitoare și a Partidului și având ca obiectiv final răsturnarea cu sprijinul unor țări imperia-
liste a regimului de democrație populară din țara noastră.

Astfel:

IGORIU PATRASCANU se face vinovat de :

I. Uneltiri împotriva regimului nostru de democrație populară, prin aceea că :

1. A întreținut legături ascunse cu elemente din marea burghezie și cu palatul, urmărind subminarea Partidu-
lui pentru a-l împiedica să preia puterea politică, iar după 23 August pentru răsturnarea regimului:

- Prin AUSENIT MAX, PATRASCANU a transmis un mesagiu secret la Cairo în Iulie 1944 prin care urmărea încheie-
rea unei plăci cu anglo-americanii, fără participarea Uniunii Sovietice. Deși nu recunoaște acest fapt, el este con-
firmat prin declarațiile lui GUTA STEINBERG, GHEORGE GHEORGHIU, ROSSIN CONSTANTIN.

- În desele întâlniri avute cu AUSENIT atât înainte cât și după 23 August 1944, a discutat cu acesta mijloacele de a împiedica acțiunile Partidului Comunist. Deși PATRASCANU contestă aceasta, faptul este confirmat prin declarația lui ALEXANDRU ȘTEFANESCU în care acesta arată că a discutat cu AUSENIT despre organizația pe care POP ALEX. (condamnat) o avea printre muncitorii dela Regița, de unde puteau deduce că obiectul discuțiilor dintre AUSENIT și PATRASCANU.

- S'a întâlnit și a discutat cu AUSENIT și după fuga acestuia din țară, în anul 1946 la Paris, fapt pe care l-a ascuns Partidului. Aceste întâlniri sunt confirmate de ELENA PATRASCANU și GUTA STEINBERG.

- A stăruit pe lângă VISOIANU ca acesta să accepte postul de Ministru de Externe, promițându-i că dacă va intra în guvern, el doi îl vor conduce, fapt dovedit prin declarația lui BENI EILBER.

- A intervenit pentru eliberarea lui VISOIANU după arestarea acestuia, în legătură cu scrisoarea de credit pentru fondurile secrete ale statului rămân depuse în Elveția de către fostul ministru GRUȘIANU : în acest fel, el i-a dat lui VISOIANU posibilitatea de a fugi ulterior în mod clandestin din țară. Acest fapt este dovedit cu declarația NIKHAI PATRASCANU.

- Întâlnindu-se deseori cu VISOIANU în întrevăderile mijlocite de ELENA PATRASCANU, HARRY BRAUNER și FLORICA BRATESCU VOINEȘTI, amanta lui VISOIANU, a cunoscut pregătirile de fugă din țară ale acestuia, pe care le-a ascuns Partidului.

- A primit, prin mijlocirea lui VISOIANU o propunere de fugă în America, "în orice condițiuni" din partea lui SCHNYLER pe care a ascuns-o Partidului - fapt recunoscut de PATRASCANU.

- În întâlnirile secrete cu VISOIANU, i-a informat pe acesta asupra tuturor discuțiilor și hotărârilor luate în Biroul Politic al Comitetului Central și în guvern, ca și despre intențiile de viitor pe plan politic, informații pe care VISOIANU le transmitea mai departe fruntașilor partidelor istorice și numeroșilor străini cu care întreținea legături.

Astfel, în toamna anului 1944, PATRASCANU i-a comunicat lui VISOIANU că în Comitetul Central al Partidului Comunist există un agent provocator - fapt arătat de EILBER, din care putem deduce că PATRASCANU îl ținea în curent pe VISOIANU cu toate secretele de Partid și de Stat pe care le deținea.

- În anul 1947, la Paris, PATRASCANU i-a căutat pe VISOIANU prin HERANT TOROSKIAN și deși pretinde că nu l-a găsit, este cert că a discutat cu acesta stabilind unele acțiuni pe aceeași linie dubioasă a regimului nostru. Acest fapt este în parte recunoscut de PATRASCANU care însă

pretinde că l-a căutat pe VIGLIANI ... pentru a-l hotărî să se întoarcă în țară.-

- Eludă a avea aprobarea Secretariatului Partidului care îl numise șeful delegației pentru tratarea convenției de armistițiu la Moscova, a acceptat în delegație pe VIGLIANI și pe SZIMNYI, deși accepta tratatul până atunci la Cairo, încheierea unei păci cu anglo-americii tocmai pentru a avea aprijini burgheziei și ai partidelor istorice în combaterea cuceririlor sovietice.-

- În Aprilie 1945, PAIRASCANU s'a întâlnit cu ZILBER și cu MIRCHA DUMEA, fostul ministru de finanțe, înaintea plecării acestuia la Moscova ca șef al unei delegații economice, pentru a-l convinge să nu angajeze întreg disponibilul nostru exportabil, față de URSS, deoarece PAIRASCANU susținea în mod dogmatic că intensificarea relațiilor economice cu Uniunea Sovietică ar constitui o înglobare economică care - afirma el - ar atrage și una de ordin politic.-

După întoarcerea lui DUMEA de la Moscova, PAIRASCANU i-a făcut o vizită lui DUMEA, fiind însoțit de ZILBER, pentru a se informa asupra rezultatului tratativelor.-

Deși PAIRASCANU contestă cele de mai sus, chiar și cu ocazia confruntării dintre el și MIRCHA DUMEA, acest act de trădare este perfect dovedit, cu declarațiile lui MIRCHA DUMEA, BENI ZILBER, MIRNA PAIRASCANU și TROSCIAN IERANE.-

- Într'una din întâlnirile cu POGORIANU și NICULESCU-BUZURELI, PAIRASCANU le-a sugerat acestora din proprie inițiativă și fără a comunica Partidului, să fie înscrinat cu președinția Consiliului de Miniștri.- Acest fapt este recunoscut de PAIRASCANU și confirmat de POGORIANU, care arată însă că el a făcut această sugestie. - Confirmă deosebit acest fapt HARRY BRAUNER, MIRNA PAIRASCANU și IERNA CORBANE.-

- S'a întâlnit înainte și după 23 August cu ALIVANU ȘEFANESCU, pe care îl informa despre acțiunile Partidului, fapt confirmat de ALIVANU ȘEFANESCU, ZILBER, MIRNA PAIRASCANU și GURA ȘTEINBERG.- Deși PAIRASCANU nu recunoaște decât o singură întâlnire cu ȘEFANESCU în care pretinde că a discutat despre organizarea luptei anti-fasciste, se poate conchide că obiectul discuțiilor era con-

baterea luptei Partidului cu sprijinul primit dela englezi și dela AUSKIT.

- Fără a avea autorizarea Partidului, PATRASCANU a semnat în Iunie sau Iulie 1944 cu HARIU, BRATIANU și TITEL PETRESCU o declarație, prin care se angaja ca P.C.R. și P.S.D. să nu ridice problema monarhiei, fapt arătat de ZILBER.

- PATRASCANU a fost împotriva desființării monarhiei în țara noastră, considerând această acțiune a partidului cu un prim pas spre pierderea independenței noastre naționale, așa cum s'a exprimat față de REBEA PATRASCANU și LENA CONSTANTIN.

- În discuțiile sale cu fostul rege, l-a sfătuit să nu cedeze pe sprijinul anglo-americanilor, să nu părăsească țara și să stea pe poziție, fapt confirmat prin declarația REBEA PATRASCANU.

- A intervenit pe lângă fostul rege pentru ștergerea de pe lista guvernului constituit la 6 Martie 1945, a tov. NOBILARAS, fapt arătat de ZILBER.

- L-a sfătuit pe fostul rege să nu prelungească legea pentru sancționarea criminalilor de război.

- PATRASCANU a încercat să scoată din biblioteca palatului, prin mijlocirea lui ANTON HARIU, cărțile pe care le oferise cu dedicație fostului rege, temându-se că în felul acesta ar putea fi descoperite legăturile sale secrete cu regele, fapt recunoscut și de PATRASCANU, și confirmat de HARIU ANTON, REBEA PATRASCANU și alții.

- În cărțile sale, PATRASCANU a susținut teoria trochiște, pentru menținerea dominației burgheziei pe care le-a conceput cu sprijinul unor reacționari notorii ca : REBEA, COLOPENTIA, ZILBER, HANUȘA și le-a tipărit în edituri străine și fără aprobarea partidului.

- Prin legăturile sale, în calitate sa de fost ministru al justiției, PATRASCANU a prevăcut dispozițiuni de favoare în avantajul burgheziei, al criminalilor de război și al sabotajilor.

2. PATRASCANU a întreținut legături cu șefii fostelor partide interice, cu care a unelțit împotriva Partidului și a regimului nostru.

- El s'a opus la judecarea lui MANIU ca criminal de război și a încercat să împiedice aceasta - fapt arătat de ELENA PATRASCANU.

- În 1946, PATRASCANU a primit din partea lui MANIU o ofertă în sensul ca P.R.T. să sprijine candidatura prietenilor naționaliști ai lui PATRASCANU din alte județe și deși această ofertă tinea în mod vizibil să spargă unitatea partidului, el nu a raportat-o conducerii partidului. Acest fapt este recunoscut de PATRASCANU și confirmat de ELENA PATRASCANU care arată că soțul ei nu i-a combătut pe național-țărăniști în campania electorală din jud. Arad.

- Cu ocazia aceluiași alegeri, PATRASCANU a fost finanțat în secret cu 100.000.000 lei de către XENOPOL, fapt pe care deasemeni nu l-a raportat Partidului.

- PATRASCANU a dus tratative directe și cu NICOLAE PASCU care venea în numele lui PENESCU NICOLAE, secretar general al Partidului Național Țărănesc, primind din partea acestuia promisiuni de sprijin în lupta împotriva Comitetului Central, fapt pe care deasemeni nu l-a adus la cunoștința Partidului. Declară, în acest sens, ZILBER și N. PENESCU.

- PATRASCANU a dus tratative secrete și cu alți reprezentanți ai P.R.T.-ului, după cum arată în declarațiile lor BRU ZILBER, RADU XENOPOL, NICOLAE PENESCU, LENA CONSTANEA, RUPENIAN și HARRY BRAUNER.

- Sunt puternice indicii că PATRASCANU a lucrat cu TATARSCU atât la Paris, unde au colaborat la întocmirea unui memoriu în problema maghiară, prin care urmăreau să facă o agitație sovietică, au patronat publicarea în presa americană din Paris a unui document secret, prin care urmăreau să crească dificultăți în tratativele noastre cu Uniunea Sovietică.

- Dându-se drept reprezentant al P.C.R. și fărâșă a avea vre-o înputernicire în acest sens, a tratat cu MANIU, BRATIANU și IOAN ANTONESCU, încheierea unei păci cu anglo-americii la Cairo, fapt rezultat dintr-o declarație a lui ALEXANDRU ȘTEFĂNESCU și confirmat printr-o declarație mai recentă a lui BORGESCU TRAIAN, care arată că PATRASCANU s'a întâlnit cu ION ANTONESCU în scopul arătat, în locuința lui OVIDIU VLĂDESCU.

- A întreținut legături politice cu SABIN MANUIA, iar prin acesta, cu ROY MESSOURNE, consilier la legația americană din București, fapt arătat de SILVIU CRĂCIUNAS.

3. Prin pregătirile sale de fugă din țară, împreună cu SABIN MANUIA, cu BUREA și alții, a urmărit să dea o puternică lovitură Partidului, alăturându-se fugărilor trădători de țară aflați în străinătate. Deși PATRASCANU contestă că a avut intenția de a fugi din țară, acest fapt este cu prisosință dovedit prin declarațiile lui N. BUREA, ELIANA PATRASCANU, N. ZAHARIA, RĂTIU ANTON, NICOLAE RĂBES, TOROSSIAN HIRANT, HARRY BRAUNER, RUFINIAN EMANUIL, LENA CONSTANEA, MATILDA ȘTEFĂNESCU, ILEANA POPESCU și alții.

- În străinătate PATRASCANU intenționa să ia legătura cu C. VIȘOIANU - fapt arătat de BUREA - și desigur cu alți trădători.

PATRASCANU a cunoscut preparativele de fugă din țară ale lui SABIN MANUIA și deși știa că acesta este reacționar și agent american, nu l-a denunțat Partidului și autorităților.

4. Prin legăturile întreținute cu diferiți străini membri ai legațiilor imperialiste din țara noastră, corespondenți de presă etc. și întrevederile secrete auto cu aceștia în țară și străinătate, rezultă indicii puternice că acesta i-a informat asupra hotărârilor și intențiilor de viitor ale Partidului și guvernului nostru.

Împreună cu ELIANA PATRASCANU și cu ZIGHER, PATRASCANU a întreținut legături cu troțkistul italian VALIANI împreună cu care intenționau să ducă o acțiune în legătură cu grupările troțkiste din străinătate împotriva Uniunii Sovietice și a țărilor de democrație populară.

- În 1944 Octombrie, PATRASCANU s'a întâlnit fără știrea Partidului și fără a comunica după aceea cele discutate la întâlnire, cu LE NOUGETHE, ministrul Angliei în București, în casa lui ALEXANDRU ȘTEFĂNESCU, întrevedere pe care PATRASCANU a contestat-o categoric la începutul anchetei și pe care după ce a recunoscut-o, a pretins că a fost numai în scop de a se cunoaște și că s'a discutat banalități.

- În 1945 PATRASCANU s'a întâlnit în secret în locuința LENEI CONSTANTE, cu americanii MADISON și ROBERTS, întrevvedere aranjată de BENI ZILBER și nu a comunicat această întrevvedere și nici obiectul discuțiilor, Partidului.

- Cu același MADISON, PATRASCANU s'a întâlnit și în Februarie 1947 la Paris în locuința lui HENRIANT TOROGGI-AN, fapt recunoscut și de către PATRASCANU care însă arată că la această discuție era de față și BENI ZILBER, cu intenția de a-i cere o acoperire pentru faptul că se întâlnea cu MADISON deoarece ZILBER avea o misiune informativă pe linia unui serviciu sovietic de informații.

În realitate, ZILBER nu se afla atunci la Paris și tocmai aceasta constituie un indiciu în plus, că întocmai ca și la prima întâlnire din București, și la Paris PATRASCANU îi informa pe MADISON asupra situației politice din țara noastră și voia să afle la rândul său care sunt intențiile anglo-americanilor cu privire la politica noastră internă.

- În cursul verii 1947, împreună cu LENA CONSTANTE și cu ELENA PATRASCANU, PATRASCANU s'a oprit la Praga, la înapoierea sa din acest voiaj și deși contestă categoric că s'ar fi întâlnit cu agentul I.S. NICOL GROSS, există totuși indicii puternice că acesta era adevăratul scop al voiajului și că a luat contact cu NICOL GROSS; această întâlnire LENA a ascuns-o partidului atât înaintea arestării sale cât și mult timp după începerea anchetei.

- PATRASCANU s'a întâlnit în neenumerate ocazii cu SCHUYLER și cu alți americani dintre care unii îi vizitau la minister și pe care îi informa asupra stărilor de lucruri politice din țara noastră; o dovadă în acest sens o constituie faptul că SCHUYLER a îndrăznit apoi să-i facă prin VISOTIANU propunerea mai sus menționată, de a fugi din țară în America în orice condițiuni.

5. Prin discursurile sale dela Cluj din 1945-1946 concepute în spirit naționalist gvin cu concursul lui ZILBER, COLOPIȘTEA, BUREA și HANJILA, PATRASCANU a urmărit să producă o ascuțire a relațiilor dintre români și negrijari

să saboteze munca desfășurată de partid în Ardeal și să încurajeze organizațiile studențești naționaliste. O dovadă în acest sens o constituie faptul că nu a arătat niciun discursului la partid, temându-se că va fi censurat tocmai pentru că avea manifestări naționaliste, consultându-se în schimb cu BETEA, GOLOPENTIA, ZILBER, asupra conținutului și notei în care urma să țină discursul.

- La Paris, în 1946, PRANASOVICI i-a făcut o aluzie lui PATRASCANU la existența unui curent naționalist în Partid fapt pe care PATRASCANU nu l-a adus la cunoștința Partidului pretextând că de vreme ce a respins această aluzie, nu a considerat că este necesar să o aducă și la cunoștința partidului.

- Nenumărate sunt manifestările șovine ale lui PATRASCANU, atitudinile sale huliganice, legăturile prin care a împiedicat recuperarea în drepturi a celor loviți de regimul antonescian, judecarea criminalilor de războiu etc.-

6. În discuțiile cu intimii săi și cu membrii de partid, PATRASCANU și-a exprimat concepțiile sale troțkiste și sentimentele sale antisovietice și antipartinice.

7. Cu concursul lui BETE și ZILBER, PATRASCANU s'a înconjurat de o serie de elemente dăunătoase pe al căror sprijin conta în acțiunile sale ostile regimului, ofensivității, omeni certați cu morala și cu legea.

- Cu concursul unora din aceste elemente și anume BETEA, RĂZIU ARON și OANCEA, dirijați de către BEIU ZILBER, rezultă indicii puternice că PATRASCANU a încercat o acțiune de provocare la închisoare din Gărnancebog pentru a provoca moartea cu ocazia evitării unor frantagi comunisti închiși acolo.

- Cu concursul lui KENOPOL RADU, PATRASCANU a publicat în presa fostelor partide istorice și anume în ziarul Treptates, o informație, prin care urmărea să-l împiedice pe tov. din Comitetul Central, să ia măsuri împotriva sa în urma discursurilor pe care le-a ținut la Cluj, fapt arătat de HENSA PATRASCANU și confirmat în parte de RADU KENOPOL.

8. Despre manifestările și acțiunile anti-sovietice, anti-partinice și anti-guvernamentale ale lui PATRASCANU, vorbesc în declarațiile lor aproape toți anchetații și o serie întreagă de martori. //

9. În condițiuni suspecte care nu pot fi explicate decât printr-o colaborare a lui PATRASCANU cu autoritățile antonesciene și cu vechia siguranță, PATRASCANU a obținut în plin regim legionar, eliberarea sa din lagărul Miercurea Ciucului și ulterior, domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului unde a rămas în tot timpul războiului. În timp ce conducătorii noștri înfundeau oasele și închisorile.

- În condițiuni la fel de suspecte, PATRASCANU a fost internat între Ianuarie și August 1943 în lagărul Tg. Jiu de unde apoi a revenit în domiciliu obligatoriu la Poiana Tapului, ceea ce nu se poate explica decât prin interesul conducătorilor antonescieni, și în special a lui PIKI VASILEU cu care PATRASCANU a întreținut legături, de a afla prin PATRASCANU care este starea de spirit a conducătorilor comuniști, închiși la Tg. Jiu și intențiile lor politice de viitor.

- Legăturile lui PATRASCANU cu siguranța rezultă și din rețeaua de favoare de care s'a bucurat cu ocazia arestărilor lui, fiind în majoritatea cazurilor pus în libertate fără a fi cercetat, din vizitele pe care le primea atât la Miercurea Ciucului cât și la Poiana Tapului, din deosebite aprobări de deplasare, în baza cărora el a venit în mai multe rânduri la Bacurești, ca și din faptul că din Ianuarie 1944 el nu s'a mai reîntors în domiciliu obligatoriu, rămânând la Bacurești fără a mai fi urmărit sau arestat de către autoritățile lui ANTONESCU.

10. Fără a ține seama de faptul că era membru în Biroul Politic al Comitetului Central și de calitatea sa de Ministru de Justiție, PATRASCANU s'a făcut vinovat de o serie întreagă de afaceri, trafic de valută și diferite intervenții în soluțiile instanțelor judecătorești etc.

- Deși nu recunoaște faptul, din declarațiile dola dosar ale lui XENOPOL RADU și HIR ENK TOROSIAN, rezultă că PATRASCANU a transportat la Paris, din partea lui XENOPOL, un plic care conținea 30.000 dolari, pe care l-a predat unui escrocare LITMAN sau RUENIA cărora XENOPOL le dăduse acești bani.

- PATRASCANU i-a adus descesmeni lui TOROSSIAN la Paris, din partea unui cunoscut traficant de aur și bijuterii pe nume BOGOSBIAN ARTIN, un săculeț cu piese de aur, -cântărind circa 2 kg. și un plic de circa 20/25 cm. și gros de 3-4 cm. care conținea valută, fapt recunoscut de PATRASCANU și confirmat de TOROSSIAN, RUPIENIAN și MIHA PATRASCANU.

- Și în raporturile sale cu ZILBER, PATRASCANU a manevrat diverse sume de bani în aur ; astfel, RUPIENIAN arată că i-a dus lui ZILBER din partea lui PATRASCANU un fișic cu aur. Acest fapt este contestat de ZILBER care nu recunoaște că era vorba de aur ci numai de o sumă de bani cu care îl împrumutase pe PATRASCANU.

- PATRASCANU i-a trimis în repetate rânduri lui TOROSSIAN la Paris, diferite plicuri cu valută prin avionul de Paris și în special prin pilotul MAX MANOLESCU, care era foarte des văzut în cabinetul lui PATRASCANU dela Ministerul Justiției.

- Cu ocazia vizitei în Elveția, din vara anului 1946, PATRASCANU a schimbat prin TOROSSIAN 150.000 fr.fr. cu 20.000 fr.elv., de care pretinde că avea nevoie ca cheltuieli de călătorie.

- Deși a negat la început toate aceste afaceri și transferuri de aur și valută, PATRASCANU le-a recunoscut în cele din urmă într-o declarație în care mai adăuga și faptul că i-a dat BENKI CONSTANCE în păstrare suma de 6.000 -fr.elv., 50 monede aur, 10 dolari și titluri de împrumut în ruble.

- La finele anului 1946, în urma unei ședințe a Consiliului de Miniștri, în care s'a hotărât o nouă emisiune de 1 milion de medalii de aur, PATRASCANU - descoperind o operațiune financiară secretă atât de importantă - i-a dat dispoziții lui RUPIENIAN să-i vândă un număr de medalii pe care le avea acasă și să le speculeze apoi, cumpărând mai târziu un număr egal de monede, după noua emisiune, fapt recunoscut de PATRASCANU și confirmat de RUPIENIAN.

- PATRASCANU a intervenit pentru plecarea în străinătate a lui RADU XENOPOL și secretara acestuia, (în realitate

omul de afaceri al lui XENOPOL), primind cadou două tăvi de argint și o sticlă.

- El a mai intervenit pentru criminalul de război GHOSMAN GROZEA primind și de data aceasta un cadou prin LEA CONSTANTIN.

- Sabotând politica de prețuri a guvernului, PATRASCANU a grațiat adeseori pe cei condamnați pentru sabotaj sau le transforma închisoarea în amendă, anulând astfel puterea de constrângere a legilor economice care tindeau la desființarea speculei.

- În numeroase cazuri concrete arătate în sinteză PATRASCANU a intervenit pentru influențarea soluțiilor unor instanțe judecătorești în favoarea unor elemente burgheze afaceriste, criminali de război, membri ai fostelor partide istorice, mari capitaliști, bancheri, magistrați reacționari etc.

1. PATRASCANU se face vinovat de numirea în unele posturi diplomatice importante a unor prieteni personali fără a se preocupa - în calitate de membru al Comisiei de numiri în diplomatie și membru în Biroul Politic al C.C. - dacă cei numiți corespund cerințelor partidului. Dintre aceștia, o bună parte au trădat interesele țării noastre și nu s'au mai interesat la chemarea guvernului.

EUGEN HERBERT (BEIU) se face vinovat de :

1. Activitate ca informator al siguranței cu înscopere din anul 1929, fapt contestat de el dar dovedit suficient cu argumente din propriile sale declarații, cu improprietatea cu s'a bucurat de un regim de favoare din partea autorităților și siguranței burgheze maghiarești, cu faptul că a fost achitat în urma procesului organizației "Aradi", că a obținut pașaport pentru străinătate în 1939, când se făceau masive internări în lagăr și că a rămas liber în anii prigoanei.

Deasemenea, activitatea sa ca agent de siguranță este confirmată și prin declarațiile numiților : EUGEN CIRC-TESCU, MARGULIUS SAMIL, FILIPOVICI GHEORGHE, RADU LECA, GRAUR ALEXANDRU MIHAILERANU, CORBANU, SZ. MAXY, K. URER etc.

2. A desfășurat o intensă activitate de spionaj, având legături cu o serie întreagă de străini și în special cu agenții I.S. HUGH WATSON, LOLA SMITH, BYERS etc., cărora

le-a transmis informațiile de natură politică și economică pe care le deținea de la PATRASCAIU și în calitate sa de director al Institutului de Conjunctură.

- Aceiași activitate informativă a desfășurat-o cu americanii MADISON și ROBERTS, agenți ai serviciului de Informații american, cu englezii HENRY PORTER, cu HALL, SCHUYLER, BURAK, și alții; cu această ocazie el a falsificat și rapoartele pe care le întocmea în urma întrevederilor și discuțiilor cu cei de mai sus pe linia serviciului de informații pentru care lucra, inducând astfel în eroare autoritățile și trădând interesele țării noastre.

- Din proprie inițiativă și fără a avea aprobarea Partidului sau a guvernului, ZILBER i-a înmănat lui SCHUYLER un chestionar prin care urmărea să provoace tratative economice care ar fi avut ca rezultat aservirea economică a României de către americani.

- ZILBER a aranjat întrevăderea secretă dintre PATRASCAIU și americanii MADISON și ROBERTS în locuința HENRI CONSTANȚE pe care nici el și întocmea ca și PATRASCAIU, deși ambii erau membrii de Partid, nu a comunicat-o Partidului.

- ZILBER a inițiat și participat la întâlnirea dintre PATRASCAIU și MIRELA BURSA, din locuința lui TOROȘTEAN cu care ocazie i-a propus lui BURSA să nu angajeze întreg disponibilul nostru exportabil față de Uniunea Sovietică.

- În tratativele din anul 1945 cu delegația economică cehoslovacă, i-a cerut lui UGHENTAIER, șeful delegației cehoslovace, să adăteze o clauză cerută de noi, arătându-i că în caz contrar, vom fi obligați să angajăm tot exportul nostru față de Uniunea Sovietică, ceea ce conține elementele unui act de trădare față de mandatul pe care îl avem din partea guvernului nostru.

3. ZILBER a fost complice la activitatea trădătoare și criminală a lui PATRASCAIU prin aceea că :

- A colaborat la întocmirea discursurilor dela Cluj ținute de PATRASCAIU și la redactarea în spirit reacționar a cărților și lecțiunilor universitare ale acestuia.

- A inițiat și organizat acțiunea provocatoare de la Găreanbey.

- A inițiat acțiunea lui PATRASCANU de a străi pentru a fi numit prin ministru; deși nu recunoaște acest fapt, din declarația LENA CONSTANTE rezultă că ZILBER care deținea cheia apartamentului lui FLORENT TRODOP unde -a avut loc întâlnirea cu NICOLE CU BIZESTI și POGONIANU cunoștea această acțiune a lui PATRASCANU.

- A făcut legătura între PATRASCANU și unele elemente din burghezie ca : MICA GEORGESCU, VIOSIANU, MANUIA etc.

- A sugerat lui POGONIANU, cu ocazia unei întrevăderi, ideea de a cere expulzarea tov. ANA PAUKER, și VASILE IUGA din țară ca supăși sovietici.

- Nu este exclus ca tot ZILBER care îl cunoștea pe NICOL GROSS încă înainte de 1940 și era în vechi relațiuni de prietenie și cu LENA CONSTANTE, să fi dat ideea întâlnirii dintre PATRASCANU și NICOL GROSS la Praga.

- ZILBER a cunoscut faptul că CRISTU se întâlnea în secret cu MASTERSOHN și că avea legături cu GAFENCU și CRISTIANU și nu numai că nu a anunțat acestea Partidului dar a strănit ca CRISTU să fie delegat la conferința de Pace.

4. Numărate sunt manifestările dăunătoare regimului anti-partinice și anti-sovietice, recunoscute de ZILBER și confirmate de ceilalți anchetati.

6. ZILBER este autorul a numeroase intervenții în favoarea unor cunoscuți criminali de război ca : Gen. STEFAN, VILCANESCU, NEMIANU, BRAGI, toți foști demnitari antonescieni deosebiți sunt recunoscute numeroasele sale afaceri, încaștri de comisiune din împrumuturile acordate la C.B.C., trafic de aur, etc.

LENA CONSTANTE se face vinovată de :

1. Complicitate la acțiunile de spionaj și trădare ale lui PATRASCANU prin ceea ce a făcut legătura între PATRASCANU și spionul englez NICOL GROSS.

- În locuința ei a avut loc întrevăderea secretă dintre PATRASCANU cu MADISON și BORETE.

- LENA CONSTANTE a aranjat mai multe întrevăderi între PATRASCANU și POGONIANU și NICULESCU-BIZESTI.

- LENA CONSTANCE a depozitat și ascuns o serie de documente și valută pentru a le feri de confiscare în cazul arestării lui PATRASCANU.

- Tot ea, a procurat cianură pe care ia înmănat-o lui PATRASCANU, rezervându-și și pentru ea o parte din această otrăvă.

- LENA CONSTANCE, tatăl acesteia și sora ei, au făcut o serie de schimburi de valută pentru PATRASCANU.

- Ea a cunoscut intențiile de fugă din țară ale lui PATRASCANU care i-a promis că o va lua cu el, și nu le-a denunțat Partidului.

TOROSSIAN HIRANT se face vinovat de :

- Complicitate la uneltirile lui PATRASCANU împotriva regimului nostru prin acia că :

- A cunoscut întâlnirea dintre PATRASCANU și DURBA care a avut loc în garsoniera sa.

- În locuința sedela-Paris, PATRASCANU s'a întâlnit cu NABEDOV.

- În casa sa a fost organizată de către LENA CONSTANCE întâlnirea dintre PATRASCANU și NICOLAESCU-BUJESCU.

- Sunt indicii puternice că TOROSSIAN a desfășurat în timpul războiului o activitate de spionaj în slujba germanilor.

- Înaintea plecării sale la Londra, TOROSSIAN i-a cerut LENEI CONSTANCE adresa lui NICOL CRUS și sunt indicii întrucât TOROSSIAN a fost la Londra în 1947, că s'a întâlnit cu NICOL CRUS, transmitând și aducând un mesaj din partea acesteia pentru PATRASCANU.

- Au arătat în cuprinsul sintezei afacerilor de valută și aur făcute de TOROSSIAN ; sunt indicii că, din ordinul lui PATRASCANU, TOROSSIAN făcea depozite de aur și valută ce urmau să-i sornească lui PATRASCANU în cazul fugii din țară.

- În calitate de consul al României la Paris, TOROSSIAN s'a înconjurat de o serie de afaceriști, realizând importante câștiguri care i-au permis să trăiască la viață de lux, neglijând total interesele Consulatului și făcând o serie de favoruri unor notorii elemente reacționare dintre fugarii aflați la Paris.

- A traficant intens în timpul epurării magistraților, făcând intervenții pe lângă PATRASCANU și scăpând de la epurare mulți magistrați în schimbul unor serioase recompense bănești.

- Împreună cu FRANGOVICI și TATARSCU și din ordinul lui PATRASCANU a întreținut o atmosferă de intrigă în jurul Legăției noastre din Paris. Deasemeni, împreună cu FRANGOVICI și TATARSCU a cumpărat și exploatat Hotelul Comodore din Paris, locuit aproape exclusiv de englezi și americani.

DETRA NICOLAE se face vinovat de :

- Complicitate la acțiunile lui PATRASCANU, prin care urmărea spargerea unității Partidului și provocarea unor agitații naționaliste prin acia că :

- A fost cel mai apropiat colaborator al lui PATRASCANU în acțiunile sale naționaliste. A procurat material și informații pentru redactarea discursurilor ținute de PATRASCANU la Cluj.

- A redutut o serie întreragă de simpatizanți și sprijinitori ai acțiunilor lui PATRASCANU cu care intenționa să facă o spărtură în Partid.

- Din ordinul lui TIRBER a condus încercarea de provocare dela Caransebeș.

- Prin relațiile sale cu americanii și englezii, a asigurat legăturile lui PATRASCANU cu aceștia ; deasemeni, prin SABIN MARUITA, a tipat legătura între acesta și PATRASCANU, cum și între PATRASCANU și ROY MEZOURNE. A dat informații acestor străini pe care le deținea dela PATRASCANU asupra situației acestuia în Partid ca și despre acțiunile și hotărârile Partidului.

- A pregătit fuga din țară a lui PATRASCANU împreună cu SABIN MARUITA și alte persoane.

+
+
+

Toți de acțiunile conise de cei aritaiți mai sus, se pare că aceștia intrunesc suficiente elemente penale pentru a putea fi înaintați în justiție, desigur în urma unei

ultime perioade de anchetă, în care declarațiile obținute până în prezent să fie concentrate pe obiective și astfel prezentate înalt ele să poată servi ca probe în Justiție.-

În ce privește celelalte elemente cercetate în cadrul Serviciului nostru, acestea au furnizat o serie de măști dintre care unele foarte importante, pe care nu le-am mai menționat în concluziile sintezei de față, rămânând ca aceasta să se facă după terminarea perioadei de anchetă propusă, când vom face și propuneri concrete asupra lotului care urmează a fi înaintat în Justiție, a martorilor ce vor fi folosiți în proces, cum și celelalte propuneri de încadrare în diferite ordine, ca și eventuale puneri în libertate.-

Mai menționăm deasemenea că în ce privește cercetarea grupurilor separate KOFER REHUS și ALEXANDRU ȘEFARSCU, întrucât cercetările nu au dus la rezultatul dorit pentru moment, în sensul de a stabili o legătură între acțiunea trădătoare a lui PATRASCANU și aceea a grupurilor amintite, nu s'a făcut vorbire despre aceste grupuri, rămânând ca ele să constituie obiectul unei alte sinteze.-

PROPUNERI

Din cele de mai sus în cuprinsul sintezei rezultă elemente suficiente pentru a deduce activitatea dăunătoare și criminală a întregului grup atât prin probele marturisirii ale lor, cât și pe baza de probe indirecte. Din analiza întregului material rezultă necesitatea unei adânciri a materialului și a concentrării lui pe obiective, care să facă posibilă înaintarea lotului în Justiție.-

În urma acestor studii făcute de anchetă în vederea rezultatelor obiective noi, credem totuși că pe baza materialului existent sintetizat, este posibilă înaintarea lui PATRASCANU și a altor elemente, care au participat la activitatea sa dăunătoare și trădătoare, în Justiție.-

